

Regeringens proposition

2006/07:100

2007 års ekonomiska vårproposition

Förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken samt tilläggsbudget m.m.

Regeringens proposition 2006/07:100

2007 års ekonomiska vårproposition

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 10 april 2007

Maud Olofsson

Anders Borg
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken samt förslag till tilläggsbudget för 2007. Regeringen redovisar även en bedömning av kommunsektorns ekonomiska utveckling. I bilaga 1 presenterar regeringen sin bedömning av hur den svenska ekonomin kommer att utvecklas under de närmaste åren.

Innehållsförteckning

1	Finansplan Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.....	15
1.1	De politiska utgångspunkterna	15
1.2	Regeringens jobbpolitik förstärks.....	15
1.3	Det ekonomiska läget	16
1.3.1	Fortsatt stark global tillväxt	16
1.3.2	Låga obligationsräntor	17
1.3.3	Fortsatt hög BNP-tillväxt i Sverige	17
1.3.4	Ökad sysselsättning och minskande arbetslöshet.....	18
1.3.5	Löner.....	18
1.3.6	Stigande inflation	19
1.3.7	Utsikter för 2009 och 2010	19
1.4	Offentliga finanser	20
1.4.1	Det finanspolitiska ramverket	20
1.4.2	Överskott i de offentliga finanserna	21
1.4.3	Utgiftstaken	21
1.4.4	Ekonomi i kommunsektorn	22
1.5	Utmaningar för Sverige	23
1.5.1	En ansvarsfull ekonomisk politik.....	23
1.5.2	Framtida utmaningar kräver åtgärder i dag	24
1.5.3	Utanförskapet	25
1.6	En politik för att göra det mer lönsamt att arbeta och anställa.....	28
1.6.1	Åtgärder som gör det mer lönsamt att arbeta och anställa.....	28
1.6.2	Integrationspaket	31
1.6.3	Ungdomsarbetslöshetspaket	32
1.6.4	Bättre matchning och en effektivare arbetsmarknadspolitik	34
1.6.5	Fördelningseffekter av regeringens politik	34
1.6.6	Ett mål för sysselsättningspolitiken.....	36
1.7	En politik för att göra det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag	36
1.7.1	Enklare att starta företag	37
1.7.2	Mer lönsamt att driva och utveckla företag.....	39
1.7.3	Bättre ramvillkor	40
1.7.4	Vissa infrastruktur- och energisatsningar.....	41
1.8	En skattepolitik för sysselsättning och företagande.....	42
1.8.1	Skatteåtgärder för ökad sysselsättning	42
1.8.2	Riktade skatteåtgärder för att främja efterfrågan på arbetskraft.....	42
1.8.3	Skatteåtgärder för företag och företagare.....	43
1.8.4	Övriga skatteförändringar	45
1.9	En politik för att säkra en hållbar utveckling.....	46
1.9.1	Klimatpolitik	47
1.9.2	Miljöpolitik.....	48

1.9.3	Energi- och miljönyckeltal.....	49
1.10	En politik för utbildning och kompetens	50
1.11	En politik för ett effektivare utnyttjande av offentliga resurser.....	51
1.11.1	Krafttag mot bidragsbrott och överutnyttjande.....	51
1.11.2	Ökad effektivitet i offentlig sektor	52
1.12	Kommunalekonomisk utjämning.....	53
1.13	En politik för trygghet och valfrihet	54
2	Förslag till riksdagsbeslut.....	61
3	Lagförslag	69
3.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.	69
3.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning.....	71
3.3	Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	72
3.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel.....	74
3.5	Förslag till lag om ändring i lotterilagen (1994:1000)	75
3.6	Förslag till lag om ändring i kasinolagen (1999:355)	76
3.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden	77
3.8	Förslag till lag om ändring i lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus	78
4	Budgetpolitiska mål samt statens och den offentliga sektorns finanser.....	81
4.1	Det finanspolitiska ramverket.....	81
4.1.1	Nuvarande finanspolitiska ramverk.....	81
4.1.2	Det finanspolitiska ramverket bör stärkas	83
4.1.3	Förslag till överskottsmål.....	85
4.1.4	Uppföljning av överskottsmålet	87
4.1.5	Utgiftstakets nivå	88
4.1.6	Fleråriga utgiftstak	90
4.1.7	Principer för budgetering och redovisning av statens utgifter	91
4.2	Budgetpolitiska mål	93
4.2.1	Överskott i den offentliga sektorns finanser.....	94
4.2.2	Utgiftstak för staten.....	97
4.3	Utgifts- och inkomstförändringar.....	98
4.4	Statsbudgetens utveckling.....	101
4.4.1	Statsbudgetens utfall 2006	101
4.4.2	Statsbudgetens inkomster	102
4.4.3	Statsbudgetens utgifter.....	103
4.4.4	Statsbudgetens saldo, statens finansiella sparande och statskulden.....	105
4.5	Kommunsektorns finanser.....	109
4.6	Ålderspensionssystemet.....	110
5	Inkomster	113
5.1	Inledning	113
5.2	Ändrad redovisning	114
5.3	Prognosförutsättningar	115

5.4	Offentliga sektorns skatteintäkter och statsbudgetens inkomster.....	118
5.4.1	Skatt på arbete.....	119
5.4.2	Skatt på kapital.....	123
5.4.3	Skatt på konsumtion och insatsvaror.....	126
5.4.4	Restförda och övriga skatter.....	129
5.4.5	Periodiseringar.....	129
5.4.6	Övriga inkomster.....	129
5.5	Jämförelse med prognosen i budgetpropositionen för 2007 samt uppföljning av statsbudgeten för 2006.....	132
5.5.1	Jämförelse med budgetpropositionen för 2007.....	132
5.5.2	Uppföljning av statsbudgeten för 2006.....	134
5.6	Skattekvot.....	134
5.7	Gällande skatteregler.....	135
6	Utgifter.....	145
6.1	Inledning.....	145
6.2	Makroekonomiska förutsättningar.....	145
6.3	Utgiftsprognos 2007.....	146
6.3.1	Takbegränsade utgifter 2007.....	147
6.4	Utgifter fram till och med 2010 och förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2007.....	152
6.4.1	Utgifter per utgiftsområde.....	152
6.4.2	Utgiftsförändringar 2007-2010 jämfört med budgetpropositionen för 2007 till följd av förslag och aviseringar..	155
6.4.3	Övriga utgiftsförändringar jämfört med budgetpropositionen 2007.....	166
6.5	Analys av utgiftsutvecklingen 1997-2010.....	169
6.6	Ändrad fördelning av ändamål och verksamheter på utgiftsområden.....	175
6.6.1	Tillsyn av offentlig upphandling.....	175
6.6.2	Inskrivningsverksamheten.....	176
6.6.3	Försvvarshögskolan.....	176
6.6.4	Bistånd till Ryssland.....	176
6.6.5	Institutet för psykosocial medicin.....	177
6.6.6	Investeringsstöd till äldreboende.....	177
6.6.7	Integrationsverkets verksamhet.....	177
6.6.8	Hedersrelaterat våld.....	178
6.6.9	Jämställdhetsombudsmannen m.fl.....	178
6.6.10	Bostadsbidrag.....	179
6.6.11	Internationella klimatinnsatser.....	179
6.6.12	Genomförande från och med 2008.....	179
6.7	Nytt politikområde.....	180
6.8	Insättningsgarantinämnden.....	180
6.9	Ändrad viktning av arbetsinkomst vid beräkning av bostadstillägg för pensionärer m.fl.....	181
7	Tilläggsbudget.....	185
7.1	Förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för 2007.....	185
7.2	Tilläggsbudget per utgiftsområde.....	185
7.2.1	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	185

7.2.2	Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	186
7.2.3	Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	189
7.2.4	Utgiftsområde 5 Internationell samverkan.....	190
7.2.5	Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet.....	190
7.2.6	Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	193
7.2.7	Utgiftsområde 8 Migration	194
7.2.8	Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.....	195
7.2.9	Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp.....	196
7.2.10	Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.....	197
7.2.11	Utgiftsområde 14 Arbetsliv	200
7.2.12	Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	202
7.2.13	Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	204
7.2.14	Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	205
7.2.15	Utgiftsområde 19 Regional utveckling	208
7.2.16	Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.....	209
7.2.17	Utgiftsområde 21 Energi.....	209
7.2.18	Utgiftsområde 22 Kommunikationer.....	211
7.2.19	Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.....	212
7.2.20	Utgiftsområde 24 Näringsliv	213
7.2.21	Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.....	217
8	Kommunal ekonomi	221
8.1	Den kommunala sektorns betydelse	221
8.2	Riktlinjer för de närmaste åren	222
8.2.1	God ekonomisk hushållning.....	222
8.2.2	Generella statsbidrag som huvudprincip.....	222
8.3	Kommunernas och landstingens ekonomi.....	223
8.3.1	Utvecklingen 1998–2006.....	223
8.3.2	Utvecklingen 2007–2010.....	224
8.4	Allmänna bidrag till kommuner 2007–2010.....	224
8.5	Andra bidrag och ersättningar till kommuner och landsting.....	226
8.6	Förändringar av det kommunala utjämningssystemet	226
8.6.1	Ärendet och dess beredning.....	226
8.6.2	Bakgrund	227
8.6.3	Utjämning för strukturella lönekostnadsskillnader	227
8.6.4	Byggkostnader	228
8.6.5	Hälso- och sjukvårdskostnader	229
8.6.6	Behov av införanderegler.....	230
8.6.7	Ekonomiska konsekvenser.....	230
8.6.8	Löpande uppföljning och fortsatt utveckling av utjämningssystemet	230
8.7	Övriga frågor	231
<i>Bilagor</i>		
<i>Bilaga 1</i>	<i>Svensk ekonomi</i>	
<i>Bilaga 2</i>	<i>Redovisning av skatteutgifter</i>	
<i>Bilaga 3</i>	<i>Inkomstfördelning och ekonomiska drivkrafter</i>	

Utdrag ur protokoll vid regeringsammanträde den 10 april 2007

Tabellförteckning

1.1 BNP-tillväxt, KPI och världsmarknadsefterfrågan	17
1.2 Försörjningsbalans.....	17
1.3 Nyckeltal	18
1.4 Offentliga finanser.....	22
1.5 Kommunsektorns finanser 2006–2010.....	23
1.6 Energi- och miljönyckeltal.....	49
2.1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag 2007	65
4.1 Den offentliga sektorns finansiella sparande	94
4.2 Fastställda utgiftstak och utfall 2002–2006.....	94
4.3 Av riksdagen beslutade årsvisa budgetpolitiska mål 2007 och 2008	94
4.4 Den offentliga sektorns finanser exklusive premiepensionssystemet 2006– 2010	95
4.5 Finansiellt sparande. Glidande genomsnitt för sju år exklusive sparandet i premiepensionssystemet	96
4.6 Finansiellt sparande i offentlig sektor exklusive premiepensionssystemet 2000–2010	97
4.7 Utgiftstak för staten 2006–2010	98
4.8 Nu föreslagna och aviserade utgifts- och inkomstförändringar	99
4.9 Budgeteffekter i förhållande till föregående år av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna och aviserade utgifts- och inkomstförändringar	100
Fortsättning av 4.9 Budgeteffekter i förhållande till föregående år av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna och aviserade utgifts- och inkomstförändringar	101
4.10 Statsbudgetens utfall 2006.....	102
4.11 Statsbudgetens inkomster 2005–2010 exklusive premiepensionssystemet.....	102
4.12 Statsbudgetens inkomster 2005–2009, skillnad jämfört med budgetpropositionen 2007	103
4.13 Statsbudgetens utgifter 2006–2010.....	103
4.14 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med föregående år	104
4.15 Statsbudgetens saldo 2006–2010.....	105
4.16 Statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande 2006–2010	107
4.17 Statsbudgetens saldo samt justering för större engångseffekter 2006-2010.....	108
4.18 Statsskuldens förändring 2006–2010.....	109
4.19 Kommunsektorns finanser 2006–2010.....	109
4.20 Ålderspensionssystemet exklusive premiepensionssystemet 2006–2010	110
5.1 Totala skatteintäkter	113
5.2 Årlig förändring av totala skatteintäkter.....	113
5.3 Sektorsvis fördelning av totala skatteintäkter.....	114
5.4 Statsbudgetens inkomster	114
5.5 Totala skatteintäkter – jämförelse med budgetpropositionen för 2007	114

5.6	Antaganden och förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2007.....	115
5.7	Aviserade skatteförändringar, periodiserade nettoeffekter, indirekta effekter och bruttoeffekter för offentlig sektor 2007–2010.....	116
5.8	Regeländringar, bruttoeffekter i förhållande till föregående år.....	117
5.9	Faktisk och underliggande utveckling för totala skatteintäkter, statens skatteintäkter samt kommunalt skatteunderlag.....	118
5.10	Skatt på arbete	119
5.11	Skattepliktiga inkomster 2005–2010	119
5.12	Offentliga sektorns skatteintäkter och statsbudgetens inkomster	120
5.13	Utveckling av kommunernas skatteunderlag	121
5.14	Kommunernas skatteintäkter, faktisk och underliggande utveckling.....	121
5.15	Intäkter från statlig inkomstskatt	121
5.16	Skattereduktioner.....	122
5.17	Skatt på kapital, hushåll.....	123
5.18	Skatt på företagsvinster.....	124
5.19	Kapitalunderlag avkastningsskatt	125
5.20	Skatt på konsumtion och insatsvaror.....	126
5.21	Skatt på energi	128
5.22	Uppbördsförskjutningar.....	129
5.23	Betalningsförskjutningar.....	129
5.24	Övriga inkomster	130
5.25	Utgifter som ges som skattekrediteringar på budgetens inkomstsida.....	131
5.26	Aktuell prognos jämfört med budgetpropositionen för 2007.....	133
5.27	Skattekvot	134
5.28	Grundavdrag vid inkomstbeskattningen.....	135
5.29	Inkomstskatt för olika årslöner 2007 vid 31,55 procent kommunalskattesats.....	136
5.30	Arbetsgivaravgifter och egenavgifter m.m.....	137
5.31	Skattesatser för olika slag av fastigheter	138
5.32	Skattesatser för olika tobaksslag	139
5.33	Skattesatser för olika alkoholslag	139
5.34	Urval av skattesatserna.....	139
5.35	Regeländringar, bruttoeffekter i förhållande till föregående år.....	141
6.1	Makroekonomiska förutsättningar	146
6.2	Statsbudgetens utgifter 2007	147
6.3	Takbegränsade utgifter 2007	147
6.4	Beräknad förändring av anslagsbehållningar 2007.....	150
6.5	Utgifter 2006 och 2007	151
6.6	Utgifter per utgiftsområde 2006–2010	153
6.7	Förändring av beräknade utgiftsramar 2008 och 2009 jämfört med budgetpropositionen för 2007.....	154
6.8	Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med budgetpropositionen för 2007.....	155
6.9	Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar	163
	Fortsättning på 6.9 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar	164
	Fortsättning på 6.9 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar	165
6.10	Volymer 2005–2010.....	168
6.11	Utgifter 1997–2010	171
6.12	Utgifternas procentuella andel av takbegränsade utgifter 1997–2010	173
6.13	Konsekvenser för ramar för berörda utgiftsområden under 2008	179
8.1	Resultaträkning 2004–2006.....	223

8.2 Kommunsektorns finanser 2006–2010.....	224
8.3 Kommunsektorns skatteunderlag 2005–2010.....	224
8.4 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.....	225
8.5 Anslaget 48:1 Kommunalekonomisk utjämning	226

Diagramförteckning

1.1 Arbetslöshet, 1980-2010	18
1.2 Reallön och nominell lön 1980-2010	19
1.3 Konsoliderad bruttoskuld och finansiellt sparande i offentlig sektor 1994- 2010.....	21
1.4 Utgiftstak.....	22
1.5 Helårsekvivalenter i tusental i olika ersättningssystem 1970-2006.....	26
1.6 Reguljär Sysselsättningsgrad för befolkningen 20 – 64 år, 1976-2006.....	26
1.7 Sysselsättningsgrad efter vistelsetid i Sverige, 2005	26
1.8 Öppen arbetslöshet bland ungdomar jämfört med övriga 1976-2006.....	27
1.9 Ungdomsarbetslöshet i EU-länderna 2006 (15-24 år)	27
1.10 Marginaleffekter vid ökat arbetsutbud 2007.....	35
1.11 Ersättningsgrad vid arbetslöshet 2007	35
1.12 Fördelningseffekterna av regeringens politik 2007.....	36
1.13 Ginikoefficienten 1991-2007.....	36
4.1 Statsskuld 2000-2050	86
4.2 Finansiellt sparande, inkomster och utgifter 2000-2010	94
4.3 Konsoliderad bruttoskuld 1994-2010.....	95
4.4 Statsskuld i miljarder kronor och som andel av BNP 1990-2010.....	108
5.1 Utveckling av arbetade timmar och timlön	119
5.2 Utveckling av statlig och kommunal inkomstskatt	122
5.3 Kapitalvinster, aktieprisindex och fastighetspriser, 1988-2006.....	123
5.4 Kapitalvinster, 1988-2010.....	124
5.5 Driftsöverskott och företagens rörelseresultat, 2000-2006	124
5.6 Driftsöverskott och företagens inkomstskatt, 1994-2010	124
5.7 Skatt på företagsvinster som andel av BNP, 1991-2010.....	125
5.8 Mervärdesskatteintäkter per varugrupp 1993-2008	127
5.9 Skatteintäkter per produktslag 1998-2010	127
5.10 Skatt på energi 2000-2010	128
5.11 Skattekvoten 1980-2010	135
5.12 Jobbskatteavdragets förändring av marginalsikten för arbetsinkomster	136
6.1 Skillnad mellan utgiftsprognos för 2007 och anvisade medel i statsbudgeten för 2007.....	148
8.1 Resultat före extraordinära poster 1998-2006.....	223

1

Finansplan

Riktlinjer för den ekonomiska politiken
och budgetpolitiken

1 Finansplan

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

1.1 De politiska utgångspunkterna

Allians för Sverige gick till val på att skapa fler jobb i fler och växande företag, att minska det utanförskap som gör att klyftorna mellan människor i Sverige vidgas socialt och ekonomiskt. Alliansen fick ett tydligt mandat att förändra situationen i vårt land och det arbetet har påbörjats. Regeringen tar nu ytterligare steg för att varaktigt öka sysselsättningen och minska det utanförskap som har präglat alltför många människors liv i Sverige under alltför lång tid. Fler jobb och fler företag är utgångspunkten för denna vårproposition.

Vi tror att människor vill arbeta, ta ansvar, vara kreativa och investera i idéer som inte bara gynnar dem själva och deras närmaste, utan även utgör grunden för samhällets sociala och ekonomiska utveckling.

Vi vill leva i ett samhälle som präglas av gemenskap och mångfald, där alla har lika möjligheter. Det handlar till exempel om att unga skall kunna komma in på arbetsmarknaden och skaffa sig ett arbete. Det handlar om att få en rättvis bedömning av tidigare utbildningar, arbeten och kompetens för att kunna få ett jobb i Sverige, även om man råkar vara född utom landets gränser. Det handlar om möjligheter för entreprenörer att förverkliga sina idéer om att starta eget företag eller våga satsa för att företaget skall växa.

Att ha ett arbete betyder oerhört mycket för vårt välmående. På arbetsplatsen är man del av en större social gemenskap, och får prestera, utvecklas och känna sig delaktig. Utan ett jobb ökar risken för ekonomiska, sociala och

hälsomässiga problem. För enskilda människor, och för välfärden i stort, är arbetets värde fundamentalt.

Jämställdheten i Sverige har förbättrats, men kvinnor och män har fortfarande inte lika möjligheter. Ett aktivt jämställdhetsarbete präglar regeringens arbete. Kvinnor och män skall ha lika möjligheter att utvecklas. Regeringen har som mål att motverka och förändra system som konserverar fördelningen av makt och resurser ur ett könsperspektiv. När män och kvinnor delar makt och inflytande i alla delar av samhällslivet får vi ett bättre samhälle. Grunden för att vår välfärd skall vara god och hålla hög kvalitet är hög sysselsättning, ett högt arbetsutbud samt många nya och växande företag. Sverige behöver fler entreprenörer, som gör verklighet av sina idéer och som vågar satsa tid och pengar på att investera i framtiden. Människors lust till skaparglädje och förmåga att gå från tanke till handling måste tas tillvara.

1.2 Regeringens jobbpolitik förstärks

Regeringen har sedan sitt tillträde genomfört en rad reformer som syftar till att minska utanförskapet, att skapa utrymme för en god välfärd och att öka makten för enskilda och familjer i deras egen vardag. Fler människor skall ges en rimlig chans att komma i arbete, återse arbetskamrater och få del av den trygghet som ett arbete innebär. Den övergripande inriktningen är att göra det mer lönsamt att arbeta,

enklare att anställa och mer attraktivt att starta och driva företag.

Arbetsutbudet och sysselsättningen ökar nu markant. Det är en utveckling som skall vårdas väl och tas tillvara för att ytterligare stärka sysselsättningen, som är den samhälls-ekonomiska grund välfärden vilar på. Därför är det viktigt att se till att sysselsättningen kan fortsätta att öka. Det är också viktigt att förbättra matchningen mellan arbetssökande och lediga platser. När ekonomin växer snabbt är det samtidigt viktigt att vara återhållsam i finanspolitiken. För att nå framgång och åstadkomma bestående förbättringar för Sverige och svensk ekonomi krävs en långsiktigt ansvarsfull politik.

En sådan politik måste inriktas på att svenska företag och hushåll i än högre grad kan dra nytta av vinsterna som den ökade ekonomiska integrationen i världen erbjuder. Samhälls-ekonomin måste kunna möta en ökad efterfrågan på välfärdstjänster i takt med att befolkningen blir allt äldre samt på ett effektivt sätt hantera kostnaderna för samhället av klimatförändringarna. Allt detta kräver en hög sysselsättning och därmed ett högt arbetsutbud.

Trots den starka konjunkturen och den goda utvecklingen på arbetsmarknaden är sysselsättningen fortfarande alltför låg. Situationen är särskilt bekymmersam för de grupper som har svagast ställning på arbetsmarknaden eller som står helt utanför arbetsmarknaden. Arbetslösheten bland unga är hög i internationell jämförelse. Sysselsättningen bland utrikes födda är låg och arbetslösheten hög i jämförelse med den övriga befolkningen. Sysselsättningen bland de äldre är hög i en internationell jämförelse, men faller snabbt mellan 55 och 65 år. Betydligt fler kvinnor än män står långvarigt utanför arbetsmarknaden och i genomsnitt arbetar kvinnor betydligt mindre än män.

För att ge fler chansen att komma tillbaka i jobb presenterar regeringen nu ytterligare förstärkningar av jobbpolitiken. Grunden för reformförslagen är sunda offentliga finanser.

- För det första föreslår regeringen ett reformpaket för att göra det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag. Regeringen föreslår bland annat att förmögenhetsskatten avskaffas och att förmånsrätten reformeras.
- För det andra föreslår regeringen ett reformpaket för att förstärka integrationen

av utrikes födda. Bland annat införs instegsjobb, vilket är en subventionerad anställning som är kopplad till undervisning i svenska för invandrare och har tydliga handledande inslag. Vidare införs en tillfällig extra ersättning, som delvis är prestationsbaserad, till kommuner som tar emot flyktingar.

- För det tredje föreslår regeringen ett reformpaket för att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Bland annat föreslås sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar, en särskild jobbgaranti för unga, och en satsning på lärlings- och yrkesutbildning.
- För det fjärde föreslår regeringen ett särskilt jobbpaket för att underlätta för fler att komma i arbete. Nya vägar till arbete öppnas genom att långtidsarbetslösa och socialbidragstagare erbjuds en jobb- och utvecklingsgaranti. Dessutom görs det mer lönsamt att komma tillbaka i, eller stanna kvar i, arbete för personer med aktivitets- eller sjukersättning och för ålderspensionärer.

1.3 Det ekonomiska läget

1.3.1 Fortsatt stark global tillväxt

Efter fjolårets mycket starka globala tillväxt väntas den internationella tillväxten nu bli något lägre. I år förutses bruttonationalprodukten (BNP) i världen växa med 4,6 procent och nästa år med 4,5 procent. Avmattningen är emellertid relativt mild till följd av en fortsatt hög tillväxt i bland annat Asien vilket till viss del motverkar effekterna av inbromsningen i den amerikanska ekonomin. Den globala tillväxten ligger därmed kvar på en i ett historiskt perspektiv hög nivå, vilket ger fortsatt goda förutsättningar för svensk export.

Tabell 1.1 BNP-tillväxt, KPI och världsmarknadsefterfrågan

Procentuell förändring

	2006	2007	2008	2009	2010
Bruttonationalprodukt					
Världen	5,2	4,6	4,5	4,7	4,5
Förenta staterna	3,3	2,2	2,6	3,3	3,0
Japan	2,2	1,8	1,9	2,0	2,0
Euroområdet	2,6	2,2	2,1	2,0	2,0
Konsumentpriser¹					
Förenta staterna	3,2	1,8	2,6	2,8	2,9
Euroområdet	2,2	2,0	2,0	1,9	1,9
Japan	0,2	0,6	0,9	1,2	1,5
Världsmarknadsefterfrågan²	9,8	6,3	6,4	7,0	6,9

¹HIKP för euroområdet och KPI för Förenta staterna och Japan.²Världsmarknadsefterfrågan motsvarar den beräknade importtillväxten i de länder som Sverige exporterar till.

Källor: Nationella statistikmyndigheter, Eurostat och Finansdepartementet.

I Förenta staterna bromsar ekonomin in i år. Det beror framför allt på nedgången på bostadsmarknaden och de spridningseffekter detta beräknas få på den privata konsumtionen. Korrigeringen på bostadsmarknaden antas dock vara över redan nästa år och ekonomin stärks då åter.

Även i Asien förväntas tillväxten mattas något i år och nästa år, men det sker från mycket höga nivåer. Den något försiktigare tillväxten i Asien är en effekt av att tillväxten i både Kina och Indien antas växla ner till följd av framför allt en svagare global efterfrågan.

I euroområdet stärktes BNP-tillväxten betydligt 2006. Både i år och nästa år dämpas emellertid tillväxten som en följd av vikande global efterfrågan, vilket kommer att dämpa investeringarna. Detta motverkas av att konsumtionen förväntas stärkas, framför allt i Tyskland, i takt med att läget på arbetsmarknaden förbättras. Tysk ekonomi stärktes betydligt under förra året.

1.3.2 Låga obligationsräntor

Under senhösten 2006 vände de internationella obligationsräntorna upp. Ränteuppgången var i huvudsak en följd av en stark internationell konjunktur och förväntningar om ett ökat internationellt inflationstryck. Därmed ökade också förväntningarna om en stramare penningpolitik. I början av 2007 har dock en ökad osäkerhet om den amerikanska konjunkturutvecklingen bidragit till en nedgång i obligationsräntorna.

Mot bakgrund av den svagare konjunkturutvecklingen bedöms Federal Reserve, den amerikanska centralbanken, sänka styrräntan under andra halvåret 2007. I Sverige liksom i euroområdet väntas centralbankerna fortsätta att strama åt penningpolitiken mot bakgrund av en fortsatt stark konjunktur och ett allt stramare resursläge.

1.3.3 Fortsatt hög BNP-tillväxt i Sverige

Den svenska ekonomin har utvecklats mycket starkt det senaste året och 2006 växte BNP med 4,4 procent. Efterfrågan har ökat på bred front. Exporten har vuxit snabbt, den starka investeringskonjunkturen har hållit i sig samtidigt som hushållens konsumtion har ökat i god takt.

BNP-tillväxten dämpas något 2007 och 2008 men blir ändå fortsatt hög. Exporten fortsätter att växa som en följd av den starka efterfrågan på svenska produkter i utlandet. Den goda efterfrågan i kombination med ett högt kapacitetsutnyttjande och gynnsamma finansiella förutsättningar i företagen bidrar till fortsatt höga investeringar. Hushållens konsumtion väntas stiga till följd av snabbt växande disponibla inkomster, en stark sysselsättningsutveckling och en god förmögenhetsställning. Den offentliga konsumtionen ökar främst inom kommunsektorn och gynnas av starka kommunfinansier.

Sammanfattningsvis väntas den svenska BNP-tillväxten bli 3,7 procent 2007 och 3,3 procent 2008.

Tabell 1.2 Försörjningsbalans

Procentuell förändring

	2006	2007	2008	2009	2010
Hushållens konsumtionsutgifter	2,8	4,2	3,8	2,4	2,6
Offentliga konsumtionsutgifter	1,8	1,4	1,4	0,5	0,6
Statliga	1,0	0,5	0,4	0,1	0,1
Kommunala	2,0	1,8	1,7	0,7	0,7
Fasta bruttoinvesteringar	8,2	5,6	3,4	2,3	2,7
Lagerinvesteringar ¹	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2
Export	9,1	7,0	6,3	6,3	6,0
Import	7,8	7,6	6,7	6,7	6,7
BNP, faktisk	4,4	3,7	3,3	2,1	2,3
BNP, kalenderkorrigerad	4,7	3,9	3,2	2,1	2,0

¹Bidrag till BNP-tillväxten, procentenheter.

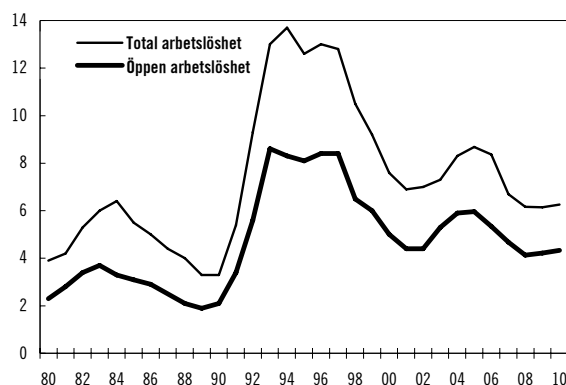
Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

1.3.4 Ökad sysselsättning och minskande arbetslöshet

Regeringens politik gör det mer lönsamt att arbeta och har en fördelaktig effekt på såväl sysselsättning, arbetsutbud som arbetslöshet. Sysselsättningen ökar snabbt. Under den senare delen av 2006 och inledningen av 2007 drogs antalet arbetsmarknadspolitiska åtgärder ner kraftigt. Efterfrågan på arbetskraft har under de senaste månaderna varit tillräckligt stark för att möta ett minskat antal personer i åtgärder.

Diagram 1.1 Arbetslöshet, 1980-2010

Procent av arbetskraften

Källor: Statistiska centralbyrån, Arbetsmarknadsstyrelsen och Finansdepartementet.

Indikatorer för arbetsmarknaden pekar på att den goda sysselsättningsutvecklingen kommer att fortsätta framöver. Antalet nyanmälda lediga platser till landets arbetsförmedlingar ökar och enligt Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer är företagens anställningsplaner positiva. Det finns en stor bredd i efterfrågan. De flesta branscher går bra. Efterfrågan gäller i högre grad än tidigare fasta anställningar. Både personer med och utan utbildning efterfrågas. Sysselsättningsökningen sker i alla delar av landet och flera regioner utanför storstadsområdena visar en stark utveckling.

Tabell 1.3 Nyckeltal

	2006	2007	2008	2009	2010
Inflation ¹	1,4	1,8	2,3	2,7	2,5
Timlön	3,1	4,0	4,3	4,5	4,4
Öppen arbetslöshet ^{2,3}	5,4	4,7	4,1	4,2	4,2
Arbetsmarknadspolitiska program	3,0	2,0	2,0	1,9	1,9
Sysselsättning	1,8	2,3	0,9	0,1	-0,1
Reguljär sysselsättningsgrad, 16-64 år ⁴	73,5	75,0	75,6	75,7	75,6
Reguljär sysselsättningsgrad, 20-64 år ⁴	77,7	79,4	80,2	80,3	80,1
Total arbetslöshet ²	8,4	6,7	6,2	6,1	6,2
Produktivitetsutveckling i näringslivet ⁵	4,0	2,7	2,7	2,3	2,2
Real disponibel inkomst	2,0	5,7	2,7	2,4	2,1
Hushållens nettosparkvot, nivå ⁶	2,8	4,2	3,2	3,1	2,6
Bytesbalans ⁷	7,2	7,8	7,8	8,0	7,9
Tysk ränta, 10-årig statsobligation ⁸	3,8	4,3	4,3	4,3	4,3
Svensk ränta, 10-årig statsobligation ⁸	3,65	4,05	4,65	4,85	4,55
Reporänta ⁸	3,00	3,50	4,50	4,75	4,25
TCW-index ⁸	123	124	120	121	121

¹KPI, årsgenomsnitt.

²Procent av arbetskraften.

³Siffrorna avser Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökning efter omläggningen av statistiken.

⁴Sysselsatta, exklusive sysselsatta i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program, som andel av befolkningen i den åldersgruppen.

⁵Ikke dagkorrigerad.

⁶Exklusive sparande i avtalspensioner och premiepensionssparande.

⁷Procent av BNP.

⁸Slutkurser vid årets slut

Källor: Statistiska centralbyrån, Arbetsmarknadsstyrelsen, Riksbanken och Finansdepartementet.

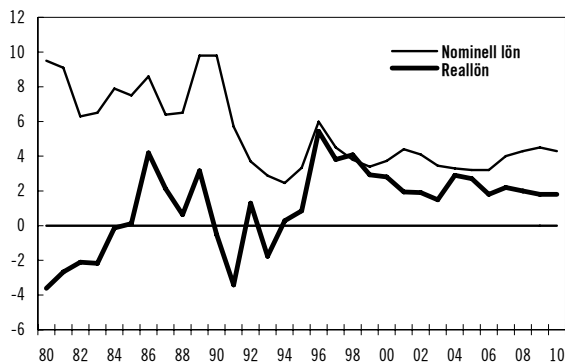
1.3.5 Löner

Lönerna har ökat i måttlig takt de senaste fyra åren. Huvudförklaringen är att resursutnyttjandet på arbetsmarknaden varit lågt. Till bilden hör också att lönebildningen under senare år har bedrivits betydligt mer ansvarsfullt än tidigare. Sedan 2005 har antalet arbetade timmar och antalet sysselsatta ökat markant, vilket inneburit ett ökat resursutnyttjande. Under 2007 väntas den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden få ett större genomslag på löneutvecklingen i takt med att resursutnyttjandet stiger ytterligare (se diagram 1.2). Resursutnyttjandet är nu högre än vid den förra stora avtalsomgången 2004. För ekonomin som helhet beräknas de nominella lönerna öka med 4,0 procent 2007 och 4,3

procent 2008. Under 2009–2010 väntas löneökningstakten tillta ytterligare något. Den samlade bilden av arbetsmarknaden med löner som förefaller accelerera och bristtal som stiger trots att sysselsättningen bara har ökat sedan mitten av 2005 väcker frågor. Det kan finnas skäl att återkomma med ytterligare åtgärder för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt i budgetpropositionen för 2008.

Diagram 1.2 Reallön och nominell lön 1980–2010

Procentuell förändring

Källa: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

1.3.6 Stigande inflation

Låg och stabil prisutveckling är en förutsättning för god tillväxt och full sysselsättning. Riksdagen har gett Riksbanken i uppdrag att självständigt upprätthålla prisstabilitet. Riksbanken har definierat prisstabilitet som ett mål att hålla inflationen, mätt med konsumentprisindex (KPI), kring 2 procent per år. Runt målet finns ett toleransintervall på plus/minus 1 procentenhet som anger att avvikelser är att vänta men att de skall begränsas. Regeringen står bakom inflationsmålet.

Inflationen, mätt som den procentuella förändringen av KPI under en tolv månadersperiod, har stigit under loppet av 2006 och början av 2007. Under första delen av 2006 berodde inflationsökningen i stor utsträckning på energiprisutvecklingen, men successivt har inhemska varor (exklusive el) och räntekostnader kommit att öka i betydelse. Bidraget från inhemska tjänster (exklusive boende) och importerade varor (exklusive olja) var lågt under hela 2006 men har stigit något under inledningen av 2007.

Fallande elpriser och de senaste årens höga produktivitetstillväxt som påverkar inflationen

med viss eftersläpning, väntas hålla tillbaka inflationen. Hyrorna bedöms stiga mycket måttligt i år. Kronan stärktes under 2006. Även om den försvagats något under inledningen av 2007 är den fortfarande relativt stark och väntas dessutom stärkas ytterligare under återstoden av året, vilket talar för en låg inflation på importvaror.

Regeringens politik för att öka arbetsutbudet har en dämpande effekt på inflationstrycket. Nästa år stiger inflationstrycket emellertid gradvis i takt med att resursutnyttjandet på arbetsmarknaden tilltar och arbetskraftskostnaderna ökar snabbare samtidigt som produktivitetstillväxten dämpas. Energipriserna bidrar återigen till att dra upp inflationen. Kronan dämpar den importerade inflationen i mindre mån än under 2007.

Sammantaget beräknas den underliggande inflationen, mätt med Riksbankens mått UND1X, som exkluderar de direkta effekterna av ändrade räntor, skatter och subventioner, uppgå till cirka 1,9 procent i slutet av 2008. Inflationen mätt med KPI väntas under hela prognosperioden vara högre än den underliggande inflationen främst till följd av stigande bostadsräntor.

1.3.7 Utsikter för 2009 och 2010

För åren 2009 och 2010 görs en mer övergripande bedömning av den ekonomiska utvecklingen. Ekonomin antas nå fullt resursutnyttjande 2010. Potentiell BNP beräknas öka med i genomsnitt 2,7 procent per år 2009–2010. Befolkningen i arbetsför ålder ökar i allt långsammare takt framöver, vilket påverkar potentiell BNP. Resursutnyttjandet bedöms vara ansträngt kring 2008 vilket leder till att BNP ökar långsammare än potentiell BNP såväl 2009 som 2010. Sysselsättningen ökar svagt och den öppna arbetslösheten stiger något, till 4,2 procent.

Regeringens politik bedöms ha en positiv effekt på potentiell BNP, genom ökad potentiell sysselsättning till följd av ett ökat arbetsutbud och en varaktigt minskad arbetslöshet. Osäkerheten är dock stor kring bedömningarna av storleken på effekterna av den ekonomiska politiken och när de slår igenom samt hur högt resursutnyttjandet är i dagsläget. Därför redovisar regeringen i bilaga 1 till denna proposition två alternativa scenarier där ekonomin utvecklas annorlunda än i det basscenario som presenteras ovan.

1.4 Offentliga finanser

Finanspolitikens yttersta syfte är att bidra till en effektiv användning av ekonomins resurser, en jämn och stabil konjunkturutveckling och en rimlig fördelning av inkomster och förmögenheter mellan individer och generationer. En grundförutsättning för att nå dessa syften är att de offentliga finanserna är långsiktigt hållbara.

1.4.1 Det finanspolitiska ramverket

Goda erfarenheter men vissa problem

Det nuvarande finanspolitiska ramverket har tjänat Sveriges ekonomi väl. Det finns därför starka skäl att i allt väsentligt behålla de mål och regelverk som gäller för budgetpolitiken. Trots att erfarenheterna i huvudsak är goda har vissa aspekter av det finanspolitiska ramverket fungerat mindre bra. Motiven för och definitionen av överskotts målet har uppfattats som oklara och det har påverkat möjligheterna att bedöma måluppfyllelsen. Sambandet mellan de statliga utgifterna och överskotts målet har varit otydligt. Det har saknats öppenhet kring vad som varit avgörande för hur utgiftstakets nivå bestämts. Tidsperspektivet för finanspolitiken har förkortats, vilket riskerar att få negativa konsekvenser för den långsiktiga hållbarheten och konjunkturpolitiken. Utrymmet under utgiftstaket har kunnat utökas genom att avsteg gjorts från de grundläggande principerna om fullständighet och bruttobudgetering på statsbudgeten (se kapitel 4.1).

Det finanspolitiska ramverket bör förtydligas och stärkas

Regeringens arbete med en översyn av ramverket, som aviserades i budgetpropositionen för 2007, har inletts och syftar till att komma till rätta med de uppmärksammade bristerna.

Arbetet med att utreda och genomföra ytterligare förbättringar kommer att fortsätta under mandatperioden för att skapa förutsättningar för ett finanspolitiskt ramverk som är mer ändamålsenligt, effektivt och tydligt.

Långsiktigt hållbara finanser

En övergripande fråga som behöver analyseras ytterligare är hur de finanspolitiska målen skall utformas, för att på bästa sätt ge förutsättningar för långsiktigt hållbara offentliga finanser, när

den demografiska utvecklingen medför ett ökat tryck på de gemensamma resurserna.

De årliga överskotts målen för den offentliga sektorn har inte fyllt någon styrande funktion och bör därför överges.

Möjligheterna till uppföljning och utvärdering av måluppfyllelsen bör förstärkas. Det kan åstadkommas genom att det på ett tydligare sätt än tidigare klargörs hur måluppfyllelsen i efterhand skall mätas. Vidare är det önskvärt att överskotts målet tillåts att spela en större roll för utformningen av finanspolitiken. En ny indikator, delvis baserad på prognoser, som tar hänsyn till den finanspolitiska inriktningen i ett framåtblickande perspektiv bidrar till detta.

Utgiftstakets trovärdighet

Utgiftstakets främsta uppgift är att ge förutsättningar att uppnå överskotts målet. Nivån på utgiftstaket för staten bör även främja en önskvärd långsiktig utveckling av de statliga utgifternas omfattning i förhållande till BNP. Utgiftstaket bör därför bestämmas med utgångspunkt i bedömningen av kommunsektorns och ålderspensionssystemets finansiella sparande samt de statsinkomster som följer av den eftersträlvade skattepolitiken. Nivån på utgiftstaket bör även främja en önskvärd långsiktig utveckling av de statliga utgifternas omfattning i förhållande till bruttonationalprodukten.

Utgiftstaket bör utgöra en väsentlig del i riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken och det medelfristiga perspektivet bör upprätthållas. Regeringen kommer därför regelmässigt att redovisa en bedömning av lämpligt utgiftstak för staten för det tredje tillkommande året i den ekonomiska vårpropositionen, dvs. för 2010 i föreliggande vårproposition. För att öka trovärdigheten för utgiftstaket bör statsbudgeten i ökad utsträckning utformas på ett sätt som är förenligt med de grundläggande principerna om fullständighet och bruttobudgetering.

Ett finanspolitiskt råd inrättas

En väsentlig förutsättning för tilltron till det finanspolitiska ramverket och dess hållbarhet på lång sikt är att regeringens mål och sätt att uppnå dem följs upp på ett tydligt sätt. Möjligheterna till ansvarsutkrävande stärks genom ökad öppenhet om finanspolitikens utformning. För att öka öppenheten föreslår regeringen att ett

finanspolitiskt råd inrättas som en myndighet under regeringen.

1.4.2 Överskott i de offentliga finanserna

Sunda offentliga finanser är en förutsättning för uthållig tillväxt. Sedan 2000 gäller ett överskottsmål för det offentliga sparandet på 2 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Ett överskott på 2 procent innebär att statsskulden normalt minskar som andel av BNP samtidigt som tillgångar byggs upp i form av fonder inom det allmänna pensionssystemet. Därigenom skapas buffertar för att möta de framtida demografiska påfrestningarna på de offentliga välfärdsystemen och för att säkerställa en rimlig fördelning av skatter och förmåner mellan generationer. Ett överskott har dessutom givit en betryggande marginal till underskottsgränsen på 3 procent av BNP i EU:s stabilitets- och tillväxtpakt.

Eurostats beslut om premiepensionssparandet

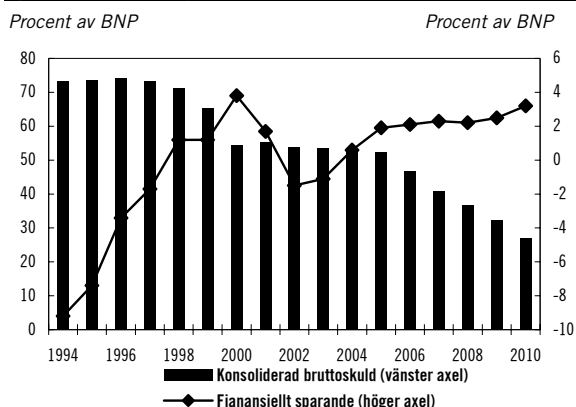
Med anledning av beslut av EU:s statistikorgan Eurostat 2004 skall sparandet i premiepensionssystemet från och med april 2007 redovisas i nationalräkenskapernas hushållssektor i stället för som hittills i den offentliga sektorn. Denna tekniska förändring minskar det redovisade offentliga sparandet med cirka en procent av BNP. Regeringen föreslår därför i denna proposition att målet för det finansiella sparandet justeras från 2 till 1 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel (se vidare kapitel 4.1).

Överskott i den offentliga sektorns finanser

År 2006 uppgick den offentliga sektorns finansiella sparande till 60 miljarder kronor eller 2,1 procent av BNP.

Den goda ekonomiska utvecklingen ger ett finansiellt utrymme att genomföra skattesänkningar och andra reformer utan att de offentliga finanserna försvagas. Tidigare beslutade och nu föreslagna skattesänkningar bidrar till en kraftig sänkning av skatteuttaget uttryckt som andel av BNP. Skattekvoten minskar med 2 procentenheter 2007 och ytterligare något 2008. Samtidigt minskar utgifterna i samma omfattning och det finansiella sparandet är i det närmaste oförändrat på cirka 2 procent av BNP 2007 och 2008.

Diagram 1.3 Konsoliderad bruttoskuld och finansiellt sparande i offentlig sektor 1994-2010

Källa: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet

1.4.3 Utgiftstaken

Förändringarna och uppstramningen av det finanspolitiska ramverket innebär bland annat att regeringen vill återupprätta ett tydligt medelfristigt perspektiv för utgiftstaken. Utgiftstaken skall fastställas tre år i förväg. Regeringens förslag till utgiftstak för det tredje tillkommande året, dvs. 2010, kommer att lämnas i budgetpropositionen för 2008 enligt den av riksdagen fastställda ordningen.

De senaste åren har tidsperspektivet för utgiftstaken förkortats på ett sätt som inte främjar långsiktighet och budgetdisciplin.

Regeringen lägger stor vikt vid det medelfristiga perspektivet. Det är ett viktigt åtagande för att bibehålla långsiktigt hållbara offentliga finanser. I denna proposition gör därför regeringen en bedömning av utgiftstaket för 2010, vilket innebär en återgång till ett treårigt perspektiv.

Utgiftstakets stramhet har på senare år urholkats genom åtgärder som kringgår dess restriktion, bland annat genom skattekrediteringar och nettobudgetering. Utrymmet under utgiftstaket har de facto kunnat ökas genom avsteg från de grundläggande principerna om fullständighet och bruttobudgetering på statsbudgeten. I kapitel 4 redovisas utförligare vikten av att utgifter och inkomster skall redovisas brutto på statsbudgeten. En bruttobudgetering ger en helhetsbild av hur resurserna fördelas mellan olika ändamål och ger en fullständig information inför prioriteringar.

Tabell 1.4 Offentliga finanser

Procent av BNP

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Utgiftskvot	57,8	57,5	54,4	53,9	55,4	55,6	54,1	53,8	52,7	50,9	50,3	49,9	49,1
Inkomstkvot	59,1	58,7	58,3	55,6	53,9	54,5	54,7	55,7	54,8	53,2	52,4	52,4	52,3
Skattekvot inkl. EU-skatt	52,1	52,5	52,6	50,7	48,9	49,4	49,9	50,7	49,9	47,7	47,2	47,3	47,3
Finansiellt sparande	1,2	1,2	3,8	1,7	-1,5	-1,1	0,6	1,9	2,1	2,3	2,2	2,5	3,2
Nettoskuld	22,5	12,7	5,5	1,6	6,9	3,9	1,2	-3,9	-15,6	-16,9	-18,4	-20,0	-22,3
Konsoliderad bruttoskuld	71,2	65,5	54,4	55,3	53,7	53,5	52,4	52,2	46,9	40,9	36,6	32,2	27,0

Källa: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet

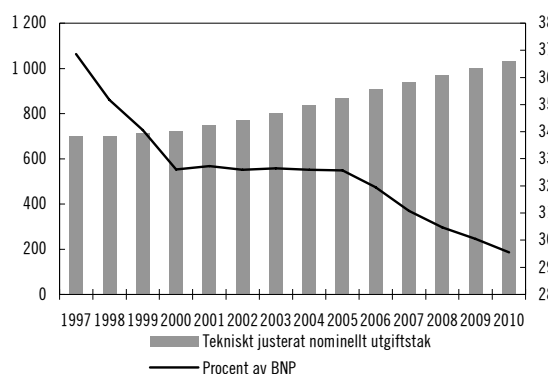
Som ett ytterligare steg mot en ökad bruttobudgetering föreslås att 2,3 miljarder kronor från anställningsstöd samt stöd till offentligt skyddad anställning (OSA) flyttas från statsbudgetens inkomstsida till utgiftssidan (se även kapitel 6).

högsta gräns för utgifterna även i ett svagt konjunkturläge och skall därför normalt klaras med god marginal, bland annat för att skapa utrymme för sänkta skatter.

Diagram 1.4 Utgiftstak

Miljarder kronor

Procent av BNP

Källa: Finansdepartementet

Med hänsyn till utvecklingen för det finansiella sparandet, att skatteuttaget bör sänkas ytterligare samt med beaktande av den betydande osäkerheten avseende utvecklingen av bland annat konjunkturen och sjukfrånvaron, gör regeringen bedömningen att utgiftstaket bör uppgå till 1 033 miljarder kronor 2010. Det innebär en ökning med 30 miljarder kronor i förhållande till 2009 (se vidare kapitel 4). Tillsammans med utgiftstaken för åren före 2010 ges ett tydligt nominellt ankare som bidrar till goda förutsättningar att klara överskottsmalet. Utgiftstaken för de kommande åren innebär att de statliga utgifterna som andel av potentiell bruttonationalprodukt minskar med cirka 0,5 procentenheter per år. Utgiftstaket sätter en

1.4.4 Ekonomin i kommunsektorn

Den kommunala sektorn fortsätter att redovisa stabila överskott. En stark utveckling av skatteinkomster och statsbidrag bidrog till att sektorn 2006 kunde kombinera starka finanser och en konsumtionstillväxt på 2 procent.

Det finansiella sparandet 2006 uppgick till 10 miljarder kronor och det ekonomiska resultatet till 15 miljarder kronor.¹ I relation till skatteintäkter och generella statsbidrag motsvarade resultatet 2,8 procent. Liksom 2005 redovisade merparten av kommuner och lands- tining ett överskott.

För 2007 fortsätter den starka inkomst- ökningen, vilket medför att det finansiella sparandet stärks något. Det ekonomiska resultatet beräknas dock bli lägre än 2006. Detta beror bland annat på att resultatet 2006 tillfälligt förstärktes med cirka 3 miljarder kronor, till följd av slutregleringar avseende 2005 års skatteintäkter.

Under 2008 beräknas inkomsterna från skatter öka relativt starkt. Denna ökning inkluderar dock en effekt på 900 miljoner kronor som uppstår av att kommunsektorns skatte- intäkter ökar när avdragsrätten för pensions- sparande sänks. I budgetpropositionen för 2008 avses statsbidragen till kommunsektorn att

¹ Med ekonomiskt resultat avses här resultat före extraordinära poster.

minskas med motsvarande belopp. Den något dämpade konsumtionsutvecklingen som antas för nästa år medför att såväl det finansiella sparandet som det ekonomiska resultatet förväntas att stärkas under 2008.

Inkomstutvecklingen beräknas mattas av 2009 och 2010. Därmed minskar det finansiella sparandet och det ekonomiska resultatet.

Tabell 1.5 Kommunsektorns finanser 2006–2010

Miljarder kronor om annat ej anges

	2006	2007	2008	2009	2010
Inkomster	658	694	727	757	786
Skatter och statsbidrag					
exkl. mervärdesskatt ¹	567	597	627	652	677
<i>Procent av BNP</i>	<i>20,0</i>	<i>19,8</i>	<i>19,7</i>	<i>19,5</i>	<i>19,4</i>
Övriga inkomster	91	97	100	105	109
Utgifter	648	683	714	747	779
Konsumtion	552	584	612	641	669
<i>Volymförändring %</i>	<i>2,0</i>	<i>1,8</i>	<i>1,7</i>	<i>0,7</i>	<i>0,7</i>
Övriga utgifter	96	100	102	106	110
Finansiellt sparande	10	11	13	10	8
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,4</i>	<i>0,4</i>	<i>0,4</i>	<i>0,3</i>	<i>0,2</i>
Resultat före extra-ordinära poster	15	11	14	10	9

¹ nationalräkenskaperna redovisas ingående mervärdesskatt i offentlig konsumtion och investering som en utgift. Den kompensationskommuner och landsting erhåller för dessa utgifter redovisas under övriga inkomster.

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet

1.5 Utmaningar för Sverige

Svensk ekonomi utvecklas för närvarande mycket positivt. Produktivitetsökningen är fortsatt hög, sysselsättningen ökar snabbt och allt fler arbetslösa får jobb på den reguljära arbetsmarknaden. Genom den gynnsamma sysselsättningsutvecklingen, i kombination med en ansvarsfull finanspolitik, förbättras de offentliga finanserna. Såväl staten som kommunsektorn förväntas under perioden 2007–2010 uppvisa ett positivt finansiellt sparande. Den goda ekonomiska situationen kan dock vända till stora obalanser om den ekonomiska politiken inte förs på ett ansvarsfullt sätt. Inte minst gäller det de offentliga finanserna som är mycket konjunktur känsliga. Det är således av stor vikt att vårda den goda ekonomiska utvecklingen och använda den för att vidta strukturellt riktiga åtgärder som ökar den varaktiga sysselsättningen. Det är också i detta perspektiv som regeringens prioritering att

bryta utanförskapet och göra det mer lönsamt att arbeta och att anställa skall ses.

Det ljusa läge som svensk ekonomi för närvarande befinner sig i får således inte ta fokus från arbetet med att forma en ekonomisk politik som förmår att hantera de långsiktiga utmaningar som svensk ekonomi står inför.

1.5.1 En ansvarsfull ekonomisk politik

Trots att potentiell sysselsättning och BNP bedöms öka i god takt väntas den starka efterfrågeutvecklingen i svensk ekonomi leda till att resursutnyttjandet blir ansträngt inom 1–2 års tid. Det väntas leda till att det blir svårt att hitta rätt personer att anställa inom vissa sektorer och att sysselsättningen och produktionen inte kan öka i den utsträckning som krävs för att möta efterfrågan. Detta väntas i sin tur leda till att löneökningstakten och inflationen stiger. Om enbart efterfrågan stimuleras så att sysselsättning och BNP stiger ännu snabbare än vad som nu förutses kan det leda till att lönerna ökar betydligt mer än vad som är långsiktigt hållbart, vilket innebär att företagets kostnader blir alltför stora. Det innebär i sin tur att det tar längre tid att anpassa ekonomin när konjunkturen vänder ner nästa gång. Det är också viktigt att det faktiska offentliga sparandet i ett starkt konjunkturläge väsentligt överstiger det målsatta sparandet, som avser genomsnittet över en konjunkturcykel. Annars riskerar det offentliga sparandet att bli alltför lågt när konjunkturen nästa gång vänder ner, varvid utgifterna stiger och inkomsterna minskar.

Det kommer av allt att döma behövas ytterligare åtgärder som gör det mer lönsamt att arbeta. Därigenom kan arbetsutbudet öka och risken för brist på arbetskraft minska. Det är också viktigt att förbättra matchningen mellan arbetssökande och lediga platser, då även denna minskar risken för brist på arbetskraft.

Sunda offentliga finanser och stabila priser är en förutsättning för en god utveckling av tillväxt och sysselsättning. En expansiv finanspolitik i ett starkt konjunkturläge eller en politik som inte förbättrar ekonomins funktionssätt riskerar att leda till obalanser som t.ex. ohållbart höga löneökningar som kan fördjupa och förlänga nästa lågkonjunktur. För att nå framgång och åstadkomma bestående förbättringar för svensk

ekonomi krävs således en ansvarsfull politik. En sådan politik är också nödvändig för att lägga en god och stabil grund för att möta de långsiktiga utmaningar svensk ekonomi står inför.

1.5.2 Framtida utmaningar kräver åtgärder i dag

Regeringen konstaterade i budgetpropositionen för 2007 att svensk ekonomi på sikt står inför ett antal stora utmaningar. Globaliseringen ställer fortsatt höga krav på den svenska ekonomins anpassningsförmåga och flexibilitet. Efterfrågan på välfärdstjänster ökar när befolkningen åldras och inkomsterna ökar. Miljöutmaningarna, inte minst klimatförändringarna, är globala och påverkar livsbetingelserna i hela världen. Även om de stora effekterna av dessa utmaningar ligger en bit fram i tiden, kräver de insatser redan nu och en fortsatt långsiktighet i den ekonomiska politiken.

Ökad internationalisering och strukturomvandling
Den svenska ekonomin blir alltmer integrerad med omvärlden. Det gäller i första hand en fortgående internationalisering av produktionen av varor och tjänster men även att arbetskraftens rörlighet ökar.

Internationell konkurrens bidrar till ökad produktivitet och lägre priser, men kan på kort sikt medföra att vissa orter eller individer drabbas negativt. Ekonomins förmåga att anpassa sig till förändringar är viktig för att motverka detta och för att svenska företag skall kunna konkurrera trots sitt relativt ogynnsamma geografiska läge. Flera samverkande faktorer är avgörande för förmågan till snabb anpassning till strukturomvandling; väl fungerande skatter, socialförsäkringar, arbetsrätt, lönebildning, bostadsmarknad, utbildning, konkurrens, villkor för företag och företagande, investeringar, forskning och utveckling samt infrastruktur.

Det är viktigt att Sverige agerar såväl nationellt för att skapa goda förutsättningar till anpassning till de förändringar som sker, som internationellt för att i samarbete med andra länder påverka de gemensamma regelverken och institutionerna i en sådan riktning att den ekonomiska integrationen fortsätter.

Ökad efterfrågan på välfärdstjänster

Efterfrågan på välfärdstjänster – främst vård, omsorg och utbildning – kommer att öka i framtiden. Detta beror dels på den demografiska utvecklingen, dels på trendmässigt stigande inkomster. Fler äldre i befolkningen ökar efterfrågan på vård och äldreomsorg. Antalet personer som är 65 år och äldre ökar snabbt under de närmaste 30 åren samtidigt som gruppen 20–64 år väntas öka i mycket mer begränsad omfattning. Regeringen har tillsatt en arbetsgrupp som har i uppgift att mer i detalj analysera hur den långsiktiga efterfrågan på välfärdstjänster kan komma att utvecklas.

För att den ökande efterfrågan på välfärdstjänster skall kunna tillgodoses, måste överskottsmålet för den offentliga sektorns finansiella sparande upprätthållas under den nuvarande mandatperioden och så länge det är nödvändigt för att de offentliga finanserna skall utvecklas på ett hållbart sätt. Dessutom måste åtgärder vidtas för att öka effektiviteten i den offentliga sektorn.

En avgörande faktor för att resurserna till välfärdstjänsterna skall öka är att antalet arbetade timmar i det privata näringslivet ökar, eftersom det ökar skattebasen och skatteintäkterna. Reformerna som ökar arbetsutbudet och varaktigt minskar arbetslösheten är därför helt centrala, vid sidan av sunda offentliga finanser, för att klara den långsiktiga finansieringen av välfärdstjänsterna.

Klimatförändringar

En av de största utmaningarna världen står inför är att vidta åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser. Frågan om växthusgasutsläpp och klimatförändringar har aktualiserats allt mer.

I februari i år presenterade en arbetsgrupp under FN:s vetenskapliga panel för klimatförändringar¹ en rapport om klimatförändringarnas orsaker och uppskattningar av framtida förändringar. Enligt arbetsgruppen har temperaturen globalt ökat med i genomsnitt 0,74 grader Celsius det senaste seklet. Det är sannolikt att det är människan som orsakat den största delen av uppvärmningen genom förbränning av fossila bränslen, utsläpp från

¹ IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), www.ipcc-wg2.org/index.html

jordbruk och förändrad markanvändning (avskogning). Med stor sannolikhet kommer uppvärmningen under 2000-talet att vara större än under 1900-talet. En fortsatt uppvärmning leder till issmältning och stigande havsnivå. Det är enligt rapporten mycket sannolikt att värmeböljor, kraftiga regn och snöfattiga vintrar blir vanligare i ett varmare klimat. Uppvärmningen är inte jämnt fördelad, utan är betydligt större på norra halvklotet än på det södra. Samtidigt tyder mycket på att människor i fattiga länder kommer att drabbas hårdast av klimatförändringarna. I början av april presenterades ytterligare en rapport som beskriver och bekräftar det uppdaterade kunskapsläget om klimatförändringens effekter, möjligheter till anpassning, sårbarhet, hållbar utveckling och utsläppsminskningar.

I den s.k. Sternrapporten från 2006 beskrivs de ekonomiska konsekvenserna av klimatförändringar. Av rapporten framgår att de samhällsekonomiska kostnaderna blir betydande om utsläppen tillåts fortsätta att öka, men också att ett tidigt agerande och ett val av effektiva åtgärder gör att problemen kan motverkas till förhållandevis begränsade kostnader.¹

Regeringen vill understryka att den utveckling som beskrivs i rapporterna inte går att bortse från. Även om åtgärder vidtagits krävs ytterligare insatser för att hindra en skadlig uppvärmning. Det är viktigt att fler länder och regioner fås att delta i de internationella ansträngningarna för utsläppsbegränsningar och utsläppsreduktioner. Klimatfrågan kommer att vara en realitet för utformningen av politiken under en lång tid inom ett flertal områden.

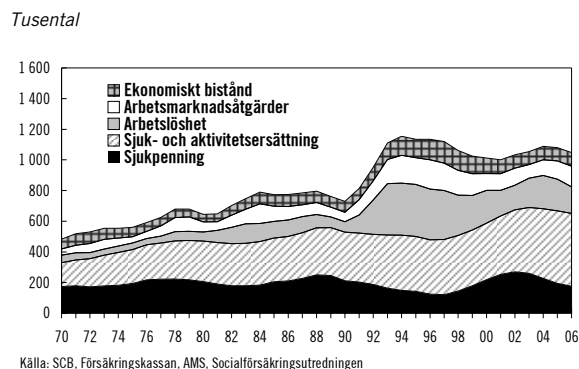
1.5.3 Utanförskapet

Sverige har i dag ett stort utanförskap och det krävs särskilda insatser för att minska detta. Att varaktigt öka sysselsättningen är därför regeringens mest prioriterade fråga. Utanförskapet är både ett stort problem på kort sikt och av stor betydelse för möjligheterna att finansiera de offentliga välfärdssystemen på lång sikt. Ett ökat arbetsutbud och en bättre fungerande

matchning på arbetsmarknaden är också av stor vikt för att underlätta anpassningen till den fortsatta strukturomvandling som följer av en pågående internationalisering av ekonomin. Stora regionala skillnader i sysselsättningsgrad och hur stor andel av befolkningen som försörjs genom olika ersättningssystem tyder på betydande svagheter i denna anpassningsförmåga.

Sverige har under de senaste åren upplevt en stark tillväxt i ekonomin, men sysselsättningen utvecklades länge svagt och många har hamnat utanför. Trots att sysselsättningen ökat starkt under senare tid är det alltför få människor som arbetar. I dag får över en miljon svenskar sin försörjning genom olika ersättningssystem. I början av 1970-talet var antalet personer som var beroende av olika ersättningssystem runt en halv miljon. Det har skett en varaktig ökning av bidragsberoendet. Sett över åren har det skett betydande förskjutningar mellan olika ersättningssystem. Under de senaste åren har sjukskrivning och arbetslöshet minskat, medan sjuk- eller aktivitetsersättning och deltagande i arbetsmarknadsåtgärder ökat. Regeringens politik har bidragit till att sysselsättningen ökar och arbetslösheten nu minskar. Utanförskapet är emellertid alltjämt mycket omfattande. Samtidigt förefaller arbetsmarknaden fungera sämre än väntat. Trots att över en miljon människor står utanför arbetsmarknaden föreligger det nu tydliga tendenser på arbetskraftsbrist. Stigande resursutnyttjande, en något högre löneökningstakt och rekryteringsproblem i vissa sektorer tyder på att arbetsmarknaden fungerar något sämre än vad som antagits. Det kan också vara en indikation att vägarna tillbaka till arbetsmarknaden för dem som är långtidssjukskrivna och förtidspensionerade inte fungerar tillräckligt väl. Mot denna bakgrund kommer regeringen i budgetpropositionen för 2008 att återkomma med ytterligare förslag. Det finns skäl att i det sammanhanget överväga olika förslag som underlättar återgången till arbetsmarknaden inte minst för de som är långtidssjukskrivna och förtidspensionerade.

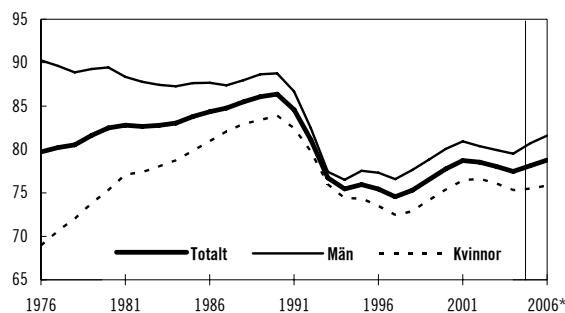
¹ Stern, "Review on the economics of climate change", www.hm-treasury.gov.uk

Diagram 1.5 Helårsekvivalenter i tusental i olika ersättningssystem 1970-2006

En spegelbild av det ökande bidragsberoendet är utvecklingen av den reguljära sysselsättningen. Som framgår av diagram 1.6 sjönk sysselsättningsgraden kraftigt i början av 1990-talet. Även om sysselsättningsgraden stigit något sedan dess är den fortfarande lägre än de nivåer som rådde före krisen i början på 1990-talet, både bland män och kvinnor.

Diagram 1.6 Reguljär Sysselsättningsgrad för befolkningen 20 – 64 år, 1976–2006

Procent av befolkningen (20–64 år)

Anm. Siffrorna för 2005 och 2006 är ej helt jämförbara med tidigare pga ändringar i statistiken.

Utrikes födda

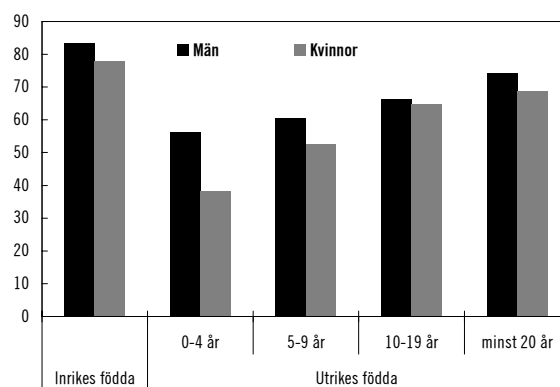
Situationen på arbetsmarknaden är särskilt bekymmersam för utrikes födda. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden är lägre, långtidsarbetslösheten högre och andelen tidsbegränsade anställningar större bland utrikes födda än bland personer födda i Sverige. Skillnaderna är dock stora mellan olika grupper av invandrare beroende på t.ex. ursprungsland, utbildningsnivå och tidigare erfarenheter.

Ställningen på arbetsmarknaden är också beroende av hur länge man bott i Sverige. Sysselsättningsgraden är lägst för nyanlända invandrare och ökar med vistelsetiden (se

diagram 1.7). Dock når sysselsättningsgraden inte samma nivå som för inrikes födda ens efter lång tid i Sverige. Möjligheterna för nyanlända flyktingar att få arbete har varit begränsade. De nyanlända flyktingarna och deras anhöriga har en särskilt utsatt position på arbetsmarknaden. Ett år efter att flyktingarna mottagits i en kommun är cirka 6 procent av kvinnorna och 14 procent av männen sysselsatta. Två år efter mottagandet är 12 procent av kvinnorna och 25 procent av männen sysselsatta.

Diagram 1.7 Sysselsättningsgrad efter vistelsetid i Sverige, 2005

Procent

Till följd av bland annat situationen i Irak har antalet asylsökande ökat kraftigt under senare tid. Förra året översteg antalet asylsökande 24 000 personer vilket motsvarar en 40-procentig ökning jämfört med 2005. I år förväntas antalet stiga kraftigt, till 38 000. År 2008 beräknas 35 000 personer söka asyl i Sverige och 2009 omkring 30 000.

Det ökade inflödet av asylsökande ställer stora krav både på en ökad kapacitet i Migrationsverkets prövnings- och mottagningssystem och på kommunernas kapacitet att ta emot personer med uppehållstillstånd. På sikt innebär den ökade invandringen förändrade förutsättningar inom främst integrationspolitiken, bostadspolitiken, arbetsmarknadspolitiken och utbildningspolitiken.

Samtidigt innebär den ökande invandringen att antalet personer i arbetsför ålder ökar, vilket skapar förutsättningar för ett ökat arbetsutbud. Det stora utanförskapet bland de utrikes födda som redan befinner sig i Sverige visar att politiken tidigare misslyckats med att skapa goda förutsättningar till arbete för invandrare. När nu invandringen åter ökar är det därför centralt att

det skapas förutsättningar för de nyanlända att snabbt kunna komma in på arbetsmarknaden. Det är en gemensam uppgift för kommunerna och staten. Om detta klaras underlättas integrationen och risken för ett ökat utanförskap minskar.

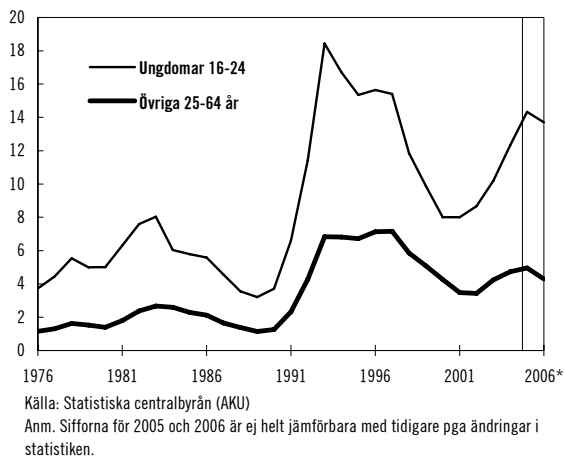
Ungdomar

En annan grupp som har haft en svag utveckling på arbetsmarknaden är ungdomarna (se diagram 1.8).

Etableringsåldern, dvs. den ålder där 75 procent av en åldersgrupp har jobb, har ökat påtagligt, från 21 år under åren 1988–90 till 27 år 2004. Konsekvenserna av att det tar allt längre tid att etablera sig på arbetsmarknaden är negativa för såväl den enskilde – vars livsinkomst och framtida pension minskar – som för samhället som helhet. Bland annat blir utbudet av arbetskraft lägre, vilket innebär en svagare grund för finansieringen av välfärdstjänsterna.

Diagram 1.8 Öppen arbetslöshet bland ungdomar jämfört med övriga 1976–2006

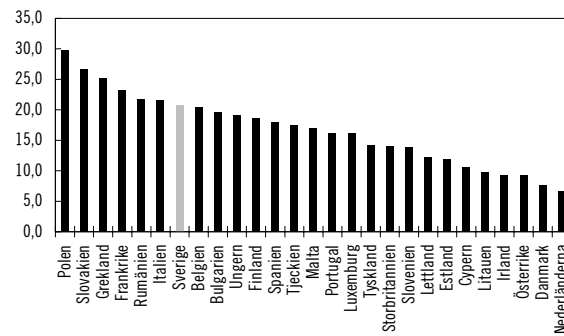
Procent av arbetskraften

Bland de studerande finns ett stort antal personer som är latent arbetssökande, dvs. studerande som aktivt söker arbete och skulle kunnat ta arbete. Dessa ingår i EU:s definition av EU:s arbetslöshet. Enligt detta mått har Sverige en hög öppen ungdomsarbetslöshet vid en internationell jämförelse (se diagram 1.9).

Diagram 1.9 Ungdomsarbetslöshet i EU-länderna 2006 (15–24 år)

Procent av arbetskraften

Anm. I statistiken betraktas heltidsstuderande som sökt arbete som arbetslösa.
Källa: Eurostat

Utanförskapets orsaker

En av förklaringarna till att utanförskapet inte sjunkit tillbaka till de nivåer som rådde före 1990-talskrisen är att svårigheterna att ta sig tillbaka till arbetsmarknaden ökar ju längre tid en person inte arbetat. Sannolikheten att en individ skall hitta ett arbete minskar med tiden som arbetslös. Det kan bero på att individens kompetens avtar eller att motivationen att hitta ett arbete minskar med tiden. Det verkar också vara så att arbetsgivare är mindre benägna att anställa personer som varit arbetslösa under en längre tid, även om de har goda kvalifikationer för jobbet.

Utanförskapets omfattning hänger också samman med lönestrukturen och hur flexibel denna är. Om lönestrukturen inte är tillräckligt flexibel kommer arbetsmarknaden att kännetecknas av en för hög efterfrågan i förhållande till utbudet på vissa delar av arbetsmarknaden, medan efterfrågan är för låg i förhållande till utbudet på andra delar. Detta innebär att det samtidigt kan råda både brist på vissa typer av arbetskraft och ett stort utanförskap på arbetsmarknaden. En struktur som innebär att lönekostnaden för personer med låga kvalifikationer är förhållandevis hög, betyder samtidigt att arbetslöshetsrisken för dessa personer är högre. Det innebär också att personer med relativt låga kvalifikationer eller personer som tappat kompetens genom ett långt utanförskap får svårt att hitta jobb.

Även arbetslöshets- och socialförsäkringens utformning liksom skattesystemets utformning har stor betydelse för utanförskapet. Likaså har finansieringen av arbetslöshetsförsäkringen betydelse för arbetslöshet och lönestruktur. En skattefinansierad arbetslöshetsförsäkring som är

frikopplad från den framförhandlade lönestrukturen riskerar att innebära att kostnaderna för utanförskapet inte i tillräcklig grad beaktas bland annat i löneförhandlingar.

Ytterligare en förklaring till utanförskapets kvardröjande höga nivå är att ett strikt anställningsskydd missgynnar dem som står utanför arbetsmarknaden och gynnar dem med en stark position. Anställningsskyddet har därigenom en omfördelade effekt på arbetslösheten. Däremot finns det inte entydiga belägg för att lagen om anställningsskydd skulle ha någon tydlig effekt på den genomsnittliga nivån på arbetslösheten. För att underlätta att anställningar sker har regeringen nyligen överlämnat en proposition (prop. 2006/07:111) med förslag som innebär att det blir möjligt med allmän visstidsanställning under sammanlagt högst två år under en femårsperiod. Goda möjligheter att anställa för en begränsad tid ökar arbetsgivarens flexibilitet vid anställningstillfället. Förändringarna kommer att förbättra möjligheterna till anställning för grupper som möter höga trösklar på arbetsmarknaden såsom ungdomar och utrikes födda.

Det är också de faktorer som nämnts som förklarar utanförskapet för ungdomar och utrikes födda. Det handlar bland annat om att kostnaderna för att anställa i alltför liten utsträckning tar hänsyn till dessa gruppers sysselsättningsproblem och som försvårar för dem att få fäste på arbetsmarknaden.

För ungdomar kan en del av utanförskapet också förklaras av utformningen av utbildningssystemet, som bidragit till att studietiderna förlängts och bristande matchning mellan ungdomarnas utbildningsval och arbetsgivarnas efterfrågan på kompetens. Vissa misslyckanden i den tidigare integrationspolitiken har bidragit till att öka utanförskapet bland utrikes födda.

I de följande två avsnitten beskrivs regeringens politik för att minska utanförskapet på arbetsmarknaden och lägga grunden för en varaktigt hög sysselsättning och god tillväxt.

1.6 En politik för att göra det mer lönsamt att arbeta och anställa

Regeringens politik för varaktigt högre sysselsättning och minskat utanförskap har en bred ansats och en långsiktig inriktning. Ekonomins

olika delar hänger samman och reformer på ett område får större genomslag om det samtidigt genomförs reformer inom andra områden. En framgångsrik jobbpolitik handlar således inte om enskilda åtgärder utan om flera åtgärder på flera olika områden samtidigt.

Regeringens jobbpolitik är därför inriktad på åtgärder som stimulerar såväl utbudet som efterfrågan på arbetskraft och som varaktigt minskar arbetslösheten bland annat genom en bättre matchning på arbetsmarknaden. För vissa särskilt utsatta grupper, framför allt ungdomar och utrikes födda, anser dock regeringen att generella åtgärder inte är tillräckliga.

1.6.1 Åtgärder som gör det mer lönsamt att arbeta och anställa

Åtgärder för att göra det mer lönsamt att arbeta

Regeringens skattepolitik är bland annat inriktad på att det skall bli mer lönsamt att arbeta. Sedan årsskiftet finns därför ett jobbskatteavdrag. Avdraget gör det mer lönsamt att arbeta för dem som i dag står utanför arbetsmarknaden men det bidrar också, genom sänkta marginalskatter, till ett ökat arbetsutbud från dem som redan har ett arbete. För äldre personer ges ett förhöjt avdrag.

Regeringen anser det angeläget och gör bedömningen att ett förstärkt jobbskatteavdrag kan införas 2008. Frågan kommer att beredas i Regeringskansliet under våren 2007. Förutsättningen för ett genomförande är dock att de offentliga finanserna kommer att vara fortsatt goda och att finansieringen kan säkras. Därefter kan det också bli aktuellt med tillkommande inkomstskattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare.

Utformningen av arbetslöshetsförsäkringen påverkar hur arbetsmarknaden fungerar. Arbetslöshetsförsäkringen skall vara en omställningsförsäkring. En hög ersättningsnivå för en kortare tid av arbetslöshet kan verka som ett smörjmedel för en ökad flexibilitet på arbetsmarknaden. Blir arbetslösheten långvarig kan dock en alltför hög ersättningsnivå leda till att omställningen fördröjs och därmed riskera att leda till ett mer varaktigt utanförskap.

Sedan regeringens tillträde har en rad förändringar genomförts i arbetslöshetsförsäkringen. Arbetsvillkoret har skärpts, studerandevillkoret har tagits bort och den överhoppningsbara tiden har begränsats. Vidare

har egenfinansieringen i arbetslöshetsförsäkringen ökat.

För att ytterligare tydliggöra arbetslöshetsförsäkringens roll som en omställningsförsäkring har regeringen nyligen i en proposition (prop. 2006/07:89) föreslagit förändringar i arbetslöshetsförsäkringen. Förslagen avses träda i kraft den 2 juli 2007.

Enligt förslagen tas den generella rätten att begränsa arbetssökandet till det egna yrkesområdet och närområdet under de första 100 dagarna bort. En arbetssökande bör vara beredd att ta lämpligt arbete vilket innebär att skäligen hänsyn tas till den sökandes förutsättningar för arbetet och andra personliga förhållanden. Regeringen har också föreslagit att kraven på aktivt sökande förtydligas. Den som inte kan visa att vederbörande aktivt sökt arbeten riskerar att få sin ersättning indragen under en eller flera ersättningsdagar. Beslutsprocessen för indragning av ersättning inom arbetsförmedlingarna skall också förtydligas för att säkra en enhetlig och rättssäker regeltillämpning i hela Sverige.

Vidare har regeringen föreslagit att dagens möjlighet till förlängning av ersättningsperioden tas bort. Arbetslöshetsersättning lämnas under längst 300 dagar, eller 450 dagar för föräldrar till barn under 18 år. Därefter bör de som inte fått ett arbete anvisas till den nya jobb- och utvecklingsgaranti som avses träda i kraft den 2 juli 2007.

Regeringen har också föreslagit att ersättningsdagar med aktivitetsstöd räknas samman med dagar med arbetslöshetsersättning. Det innebär att systemen för arbetslöshetsförsäkring och aktivitetsstöd görs så lika som möjligt.

De förändringar i finansieringen av arbetslöshetsförsäkringen som infördes 2007 förbättrade incitamenten till återhållsamhet i lönebildningen. Regeringen avser att stärka dessa incitament ytterligare. Finansieringen av arbetslöshetsförsäkringen kommer därför att till budgetpropositionen för 2008 ses över i syfte att skapa en tydligare *teknisk* koppling mellan avgifter och kostnader för arbetslöshet i respektive arbetslöshetskassa. Avsikten med förändringen är inte att höja det samlade avgiftsuttaget. En ny utformning av avgifterna måste också beakta det kommande obligatoriet. Regeringen avser också att se över de förhöjda avgifterna i arbetslöshetskassan för de långtidssjukskrivna och göra de justeringar som är

motiverade. Ambitionen är att återkomma i budgetpropositionen för 2008.

Regeringen anser att arbetslöshetsförsäkringen bör göras om till en obligatorisk försäkring. En särskild utredare kommer att få i uppgift att föreslå hur den nuvarande arbetslöshetsförsäkringen skall omformas till en obligatorisk inkomstrelaterad försäkring.

En strategi för minskad sjukfrånvaro

Många sjukfrånvarande som har sjukpenning eller sjukersättning har en kombination av olika arbetslivsrelaterade problem och hälsoproblem. De har dock i många fall kvar en viss arbetsförmåga som kan och bör komma till användning.

Det är regeringens uppfattning att det behövs en genomgripande förändring av det sätt på vilket många personer med arbetslivsrelaterade problem och hälsoproblem får hjälp att komma tillbaka i arbete. Även förhållningssättet hos övriga aktörer behöver förändras, t.ex. hos hälso- och sjukvården samt socialförsäkringsadministrationen. Inriktningen på regeringens förändringsarbete är att förbättra sjukskrivningsprocessen. Därigenom ersätts den nuvarande problematiska hanteringen med en ökad tydlighet och medvetenhet samt ett ökat kvalitetstänkande. Sjukförsäkringen skall därigenom bli mer förutsägbar. Med dessa förändringar ökar förutsättningarna för att den inte skall överutnyttjas eller användas för andra syften än den ursprungligen varit avsedd för.

När sysselsättningen nu åter ökar är det särskilt viktigt att ta till vara även den arbetsförmåga som många sjukfrånvarande har kvar. Syftet med regeringens politik är att sjukfrånvaron skall sänkas till en varaktigt låg nivå.

Den försäkrades egna resurser och arbetsförmåga skall uppmärksammas ytterligare och skall även vara en utgångspunkt för den fortsatta bedömningen av den försäkrades ärende. Därigenom ökar möjligheterna för socialförsäkringsadministrationen att redan från början kunna göra en korrekt bedömning av ärendet. Detta leder även till att överutnyttjandet i sjukförsäkringen kan minska.

Längden på sjukfallen skall över lag minskas betydligt. De nationella försäkringsmedicinska riktlinjer som införs förbättrar möjligheterna att kunna göra detta. Det gäller bland annat att undvika de negativa följderna av långa sjuk-

skrivningar. Dessa för med sig att den arbetsförmåga som i många fall finns inledningsvis efter hand avtar eller upphör helt.

Det pågår redan ett arbete som syftar till att förverkliga regeringens strategi att minska sjukfrånvaron. Som nämnts ovan utvecklas för närvarande nationella försäkringsmedicinska riktlinjer. Dessa skall vara vägledande vid den bedömning av den försäkrades arbetsförmåga som görs såväl inom hälso- och sjukvården som hos Försäkringskassan. Det finns ett system med ekonomiska drivkrafter för hälso- och sjukvården att minska sjukfrånvaron. Detta system har anpassats för att ytterligare stärka drivkrafterna. Regeringen avser också att inom kort presentera ett förslag som innebär att en arbetsgivare skall ha möjlighet att begära ett läkarintyg som avser förhållanden redan från och med den första sjukdagen i en sjuklöneperiod. Regeringen har även tillsatt en utredning med uppdrag att lämna förslag till en från Försäkringskassan skild tillsynsfunktion för socialförsäkringsadministrationen.

Dessutom skall överutnyttjandet av sjukförsäkringen motverkas, liksom olika former av bidragsbrott. Arbetslinjen skall stödjas genom en ändrad utformning av regelsystemet.

Sjuk- eller aktivitetsersättning

I dag uppbär cirka 555 000 personer sjuk- eller aktivitetsersättning. Kostnaden för dessa ersättningar fram till ålderspensioneringen har beräknats till cirka 700 miljarder kronor, dvs. nära en fjärdedel av Sveriges BNP. Detta belopp har ökat kraftigt de senaste tio åren. Detta beror dels på att antalet nya personer med sjuk- eller aktivitetsersättning har ökat kraftigt, dels på att den förväntade tid som personerna är kvar i systemet har blivit längre. Det är i växande grad yngre och medelålders personer som har beviljats ersättning. Det är angeläget att ta till vara den arbetsförmåga som många av dessa personer har kvar. Drivkrafterna för återgång i arbete skall också öka. Därigenom kommer den framtida kostnaden för ersättningarna till denna grupp av personer att minska.

Som ett led i arbetet med att stärka drivkrafterna till återgång i arbete föreslår regeringen i denna proposition att viktningen av arbetsinkomster vid beräkning av bostadstillägg till personer med sjuk- eller aktivitetsersättning sänks från 80 procent till 50 procent. Detta förbättrar denna grupps ekonomiska förutsätt-

ningar och minskar margineffekterna så att det lönar sig bättre att arbeta.

Åtgärder som gör det billigare att anställa

För att öka efterfrågan på arbetskraft har regeringen genomfört ett antal åtgärder som gör det billigare att anställa.

För att göra det mer attraktivt för företagen att behålla och nyanställa äldre medarbetare slopades den 1 januari 2007 den särskilda löneskatten på arbetsinkomster och inkomster av aktiv näringsverksamhet för personer som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare. Regeringen går nu vidare och föreslår att den särskilda löneskatten avskaffas den 1 januari 2008 även för personer som inte omfattas av det reformerade pensionssystemet, dvs. personer som är födda före 1938.

Från den 1 januari i år finns nystartsjobb som ökar möjligheterna för dem som under mer än ett år inte arbetat att få jobb. Nystartsjobben innebär en skattelättnad motsvarande full arbetsgivaravgift för personer som under en lång tid varit arbetslösa, deltagit i arbetsmarknads-politiska program, haft skyddat arbete på Samhall eller haft sjukpenning, sjuk- eller aktivitetsersättning. De gäller också asylsökande som fått uppehållstillstånd, kvotflyktingar och deras anhöriga tre år efter det att uppehållstillstånd beviljats. Nystartsjobben ökar och omfattade vecka 14 närmare 4 800 personer.

Regeringen har nyligen presenterat ett förslag om skattereduktion för köp av hushållstjänster som skall träda i kraft den 1 juli 2007 (prop. 2006/07:94). Detta kommer att förenkla livspusslet för många, samt öka utbudet av arbetskraft och sysselsättning. Svartarbetet kommer att minska och anställningstryggheten öka.

Efterfrågan på arbetskraft i vissa tjänstesektorer där den enskilde kan välja mellan att köpa tjänsten och att själv utföra den, eller där svartarbetet är frekvent, kan stimuleras genom sänkta socialavgifter. Ett arbete pågår med att ta fram ett förslag om sänkt skatt på vissa tjänster. Förslaget förväntas kunna skickas ut på remiss före sommaren 2007. Regeringens ambition är förslaget skall kunna träda i kraft den 1 januari 2008.

1.6.2 Integrationspaket

Närmare 1,2 miljoner människor av Sveriges befolkning är födda utomlands och de kommande åren förväntas ett ökat mottagande av flyktingar. Arbetsmarknadssituationen för utrikes födda har länge varit betydligt sämre än för personer födda i Sverige. Det finns flera skäl till detta.

Kraven för anställning har ökat. Bristande kunskaper i svenska och svårigheter att överföra kunskaper, såväl formella som informella, från ett land till ett annat land kan göra det svårt för utrikes födda att få en anställning.

Informella nätverk är en viktig faktor för att hitta ett arbete. Utrikes födda saknar av naturliga skäl ofta den typ av informella nätverk som förbättrar möjligheterna att få arbete.

Många arbetsgivare känner osäkerhet inför att anställa. Höga arbetskraftskostnader och en relativt strikt arbetsrätt bidrar till osäkerheten genom att öka de kostnader som är förknippade med ett felaktigt anställningsbeslut. Samtidigt medför höga skatter i kombination med inkomstberoende bidrag att incitamenten för att arbeta försvagas.

Det finns också indikationer på förekomsten av diskriminering.

Regeringens jobbpolitik är viktig för att förbättra arbetsmarknadssituationen för utrikes födda. Genom nystartsjobben minskar arbetsgivarens kostnader för att anställa vilket är viktigt inte minst för utrikes födda. Dessutom gäller att asylsökande, kvotflyktingar och dessa gruppers anhöriga kan få nystartsjobb från den dag de får uppehållstillstånd och under tre år framåt. Omkring en tredjedel av de som hittills fått ett nystartsjobb är födda utomlands.

Jobbskatteavdraget, liksom nedtrappningen i arbetslöshetsersättningen, gör det mer lönsamt att arbeta eller att öka sin arbetstid. Införandet av jobb- och utvecklingsgarantin (se avsnitt 1.6.4) stärker också incitamenten till arbete och vidareutbildning.

Även om dessa generella åtgärder bidrar till att förbättra situationen på arbetsmarknaden för utrikes födda, anser regeringen att det behövs ytterligare åtgärder. Regeringen föreslår därför ett integrationspaket som ytterligare förbättrar möjligheterna på arbetsmarknaden för utrikes födda under den första tiden i Sverige.

Därutöver avser regeringen också att motverka diskriminering genom att föreslå en

starkare och samlad diskrimineringslagstiftning och bilda en gemensam ombudsmannamyndighet.

Förslagen i regeringens integrationspaket

Insatser bör genomföras tidigt och i så stor utsträckning som möjligt parallellt. Nyanlända invandrare bör erbjudas individuellt anpassad språkutbildning samtidigt som yrkeskunskaper och utbildningsbakgrund valideras, dokumenteras och vid behov kompletteras. Arbetsmarknaden skall vara öppen även för dem som inte har genomgått språkutbildning.

Genom att stimulera att flyktingar och deras anhöriga bosätter sig i regioner där arbetsmarknaden är god skapas goda förutsättningar för integration på arbetsmarknaden och för att dessa människors kompetens tas tillvara. I och med Integrationsverkets avveckling från och med 1 juli i år flyttas ansvaret för förhandlingar om kommunplatser över till länsstyrelserna i syfte att stärka det regionala samarbetet. Strävan skall vara att i första hand träffa överenskommelser med kommuner som uppfyller villkoret om en god arbetsmarknad inom pendlingsavstånd. Ersättningen till kommunerna och individerna bör också vara utformad så att den skapar ekonomiska incitament att påskynda och öka inträdet på arbetsmarknaden. Målet att så fort som möjligt klara sin egen försörjning är centralt. Arbetslinjen skall gälla för nyanlända.

För att de nyanländas etablering på arbetsmarknaden skall förbättras är en bättre samverkan mellan samhällets olika aktörer nödvändig. Regeringen avser att genomföra en satsning för att främja den regionala och lokala samverkan.

I integrationspaketet ingår följande åtgärder:

- Instegsjobb införs och är en subventionerad anställning inom privat eller offentlig sektor. Anställningen är kopplad till deltagande i svenska för invandrare (sfi) eller uppnådda resultat inom denna och skall innehålla tydliga handledande inslag. Instegsjobben är riktade till asylsökande som har fått uppehållstillstånd, kvotflyktingar och dessa gruppers anhöriga under de första 18 månaderna efter uppehållstillstånd. Lönesubventionen uppgår till 50 procent av lönekostnaden i offentlig sektor och 75 procent för privata arbetsgivare och offentliga arbetsgivare som bedriver affärsverksamhet.

- De insatser som regeringen tidigare startat kommer att intensifieras för att öka nyföretagandet också bland människor med invandrabakgrund. Det gäller bland annat förbättrad rådgivning och aktiv coaching.
- För att säkerställa att nyanlända invandrare erbjuds en bedömning av tidigare yrkeserfarenheter sker en förstärkning av arbetsförmedlingens resurser för yrkesbedömning. Dessutom ges Valideringsdelegationen i uppdrag att initiera och leda en geografiskt begränsad pilotverksamhet för att validera 1 000 personers utländska yrkeskompetens enligt branschmodeller framtagna i samarbete med branschorganisationer.
- En fortsatt satsning på kompletterande utbildning för högskoleutbildade jurister, lärare och personer med högre praktisk förvaltningsutbildning genomförs. En ny kompletterande utbildning för hälso- och sjukvårdspersonal från tredje land införs.
- Den treåriga satsningen på kompetensutvecklingen av lärare i svenska för invandrare utvidgas för att också i större utsträckning kompensera kommunerna för de vikariekostnader som uppstår i samband med fortbildningen av lärare. Dessutom skall inspektionen av sfi intensifieras för att säkerställa att ambitionerna för kvalitet och resultat uppnås.
- För att underlätta mottagandet av flyktingar i kommuner i regioner med god arbetsmarknad och skapa tydliga ekonomiska incitament som påskyndar etableringen av flyktingar på arbetsmarknaden, får kommunerna en extra ersättning som delvis är prestationsbaserad. Den extra ersättningen utgår till kommuner som under 2007 träffar en treårig överenskommelse om flyktingmottagande. Den extra ersättningen innebär att kommunerna får 10 000 kronor per person som de tar emot och ytterligare 20 000 kronor för varje vuxen person i åldern 18–64 år som under det första året efter uppehållstillstånd har blivit godkänd i sfi, fått praktik eller arbete under en viss tid. Regeringen avser också att undersöka möjligheterna att finna former för att stärka individens incitament att snabba på inträdet på arbetsmarknaden. En möjlighet kan vara att skapa en stimulansersättning till individen, t.ex. i form av en bonus till individer som klarar godkänd nivå i sfi eller erhåller arbete inom en viss tid efter att uppehållstillstånd erhållits. Formen för denna stimulansersättning kommer att beredas inom Regeringskansliet med målsättningen att den skall kunna träda i kraft under 2008.
- En särskild utredare får i uppdrag att lämna förslag på hur ansvar och finansiering av flyktingmottagande och insatser för nyanlända kan utformas så att de sammantaget stärker kommunernas, statliga myndigheters och andra aktörers incitament att verka för ett snabbt inträde på arbetsmarknaden för den nyanlände samt stärker individens incitament till egen försörjning.
- Regeringen avser att inleda en försöksverksamhet med så kallade nystartscentrum i ett antal kommun- och stadsdelar där utanförskapet är särskilt stort. Försöket syftar till att finna en samverkansform där olika aktörer samlas under ett och samma tak, i syfte att underlätta för den enskilde att få snabb och välriktad hjälp och stöd att etablera sig i Sverige och på arbetsmarknaden. Genom att samla privata, offentliga och ideella aktörer på ett och samma ställe kan den enskilde snabbare och enklare få hjälp med t.ex. utbildning, jobbmatchning, starta-egget-stöd eller hälsovård. Formen för denna samordning kommer att beredas inom Regeringskansliet med inriktningen att verksamheten skall kunna träda i kraft under 2008.
- Den försöksverksamhet för vissa nyanlända invandrare, som från och med den 1 juli 2006 till och med den 1 juli 2008 pågår i vissa kommuner i Stockholms, Skåne och Kronobergs län fortsätter.
- Regeringen avsatt 100 miljoner kronor till hyresgarantier för grupper som har en svag ställning på bostadsmarknaden.

1.6.3 Ungdomsarbetslöshetspaket

Den höga arbetslösheten bland unga och den sena etableringen på arbetsmarknaden har flera orsaker. Arbetsgivarna kan uppleva osäkerhet kring ungdomarnas kompetens eftersom de ofta har begränsad arbetslivserfarenhet. Detta i kombination med anställningskostnader som i

alltför liten utsträckning tar hänsyn till ungdomarnas sysselsättningsproblem, försvårar för ungdomarna att få fäste på arbetsmarknaden. Samtidigt medför höga skatter på arbetsinkomster i kombination med inkomstberoende bidrag att incitamenten för ungdomarna att arbeta försvagas. Utbildningspolitikens utformning leder till att många ungdomar lämnar gymnasieskolan med en kunskapsnivå som inte är gångbar på arbetsmarknaden. En dåligt fungerande arbetsmarknad för unga bidrar till att ungdomar stannar länge i utbildning.

Regeringens generella åtgärder för att göra det mer lönsamt att arbeta och anställa bidrar till att komma tillrätta med en del av dessa problem. Regeringen har bland annat nyligen föreslagit förändringar av reglerna för tidsbegränsade anställningar som kommer att förbättra möjligheterna för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden.

För att ytterligare underlätta för unga på arbetsmarknaden föreslår regeringen ett reformpaket mot ungdomsarbetslöshet.

Ökad efterfrågan på ungas arbetskraft

I regeringens paket mot ungdomsarbetslöshet ingår följande åtgärder som syftar till att minska osäkerheten vid anställning av unga:

- Regeringen har i en proposition föreslagit att det från den 1 juli i år införs lägre arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift för unga (prop. 2006/07:84). Enligt förslaget kommer avgifterna, med undantag för ålderspensionsavgiften, att halveras för ungdomar som vid årets ingång fyllt 18 men inte 25 år. En motsvarande sänkning föreslås även för personer, t.ex. enskilda företagare, i samma ålder som betalar egenavgifter och allmän löneavgift. De avgifter som skall betalas får dock inte understiga ålderspensionsavgiften.
- En satsning på lärlings- och yrkesutbildning kommer att föreslås. Försöksverksamhet med lärlingsutbildning kommer att genomföras och innebär att viss ersättning samt handledarutbildning kan ges till arbetsgivare som tar emot elever inom gymnasieskolan. Vidare kommer försöksverksamheten med lärlingsutbildning inom vissa hantverksyrken att utvidgas och permanentas. Dessutom sker en permanentning av den tillfälliga ökningen med 2 000 platser inom kvalificerad yrkesutbildning (KY).

Ökade incitament för unga till arbete eller utbildning

- Regeringen avser att föreslå en jobbgaranti för unga som beräknas träda i kraft den 1 december 2007. Nuvarande ungdomsprogram, kommunala ungdomsprogrammet och ungdomsgarantin, avvecklas. Syftet med jobbgarantin för unga är att ge stöd och ökade incitament för arbetslösa ungdomar att få ett arbete eller att vidareutbilda sig inom det reguljära utbildningssystemet. Jobbgarantin inleds med en period av intensifierat stöd till, och uppföljning av, den arbetsökande. För de ungdomar som trots detta inte hittar ett arbete eller påbörjar en utbildning bör jobbgarantin även erbjuda förstärkta insatser, som kan vara praktik eller utbildning, som komplement till aktivt jobbsökande. Nivån på aktivitetsstödet bör trappas ned successivt i syfte att öka de ekonomiska incitamenten att söka arbete eller välja reguljära studier i takt med alltmer intensifierade insatser från arbetsförmedlingens sida. Ersättningen bör trappas av i snabbare takt än för äldre. För dem som har kvalificerat sig för arbetslöshetsersättning sänks ersättningen efter 100 ersättningsdagar från 80 till 70 procent av den tidigare dagsförtjänsten. Efter ytterligare 100 ersättningsdagar sänks ersättningen till 65 procent. Denna ersättningsnivå består sedan under resterande tid i jobbgarantin. För föräldrar under 25 år som kvalificerat sig för arbetslöshetsersättning sänks ersättningen först efter 200 ersättningsdagar från 80 till 70 procent av den tidigare dagsförtjänsten. Efter ytterligare 100 ersättningsdagar sänks ersättningen till 65 procent. Generellt gäller att den lägsta ersättningen för de som kvalificerat sig för arbetslöshetsersättning är 320 kronor per dag.
- Regeringen avser att stärka anknytningen till arbetsmarknaden för ungdomar som bor i hushåll som är beroende av försörjningsstöd genom en enhetlig regel för hur stor del av ferieinkomster som dessa ungdomar får behålla utan att det ekonomiska biståndet till familjen minskar.

1.6.4 Bättre matchning och en effektivare arbetsmarknadspolitik

Regeringen har sedan sitt tillträde genomfört ett antal åtgärder för att effektivisera arbetsmarknadspolitiken och tydliggöra arbetslinjen. Antalet arbetsmarknadspolitiska program har reducerats och flera åtgärder har avskaffats. Prioriteringen av de arbetsmarknadspolitiska resurserna skall vara tydligt inriktad på matchning mellan arbetssökande och lediga jobb, ökad konkurrens i förmedlingsverksamheten och förbättrad kontroll och enhetligare tillämpning av reglerna inom arbetslöshetsförsäkringen.

Jobb- och utvecklingsgaranti

Den nuvarande aktivitetsgarantin brister både i kvalitet och effektivitet och fyller inte sin tänkta funktion – att bryta rundgången mellan arbetsmarknadspolitiska program och öppen arbetslöshet. Regeringen föreslår därför att aktivitetsgarantin ersätts av en jobb- och utvecklingsgaranti för långtidsarbetslösa från den 2 juli i år. Ambitionen skall vara att få ut deltagarna på arbetsmarknaden så snart som möjligt. Därför bör programmet omfatta individuellt utformade åtgärder och ha en struktur som förstärker arbetslinjen. Jobb- och utvecklingsgarantin kommer att ställa höga aktivitetskrav på deltagaren och kommer därmed att bidra till att legitimiteten i skatte- och transfereringssystemen upprätthålls.

Jobb- och utvecklingsgarantin kommer att indelas i tre faser. Inledningsvis fokuseras på intensifierade jobbsökaraktiviteter med coaching. Jobbcoaching skall kunna upphandlas av andra än arbetsförmedlingen. I en andra fas kommer det att finnas tillgång till ett utbud av arbetsmarknadspolitiska program som inkluderar arbetsträning, arbetspraktik, subventionerade anställningar och kompetenshöjande insatser. Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) ges möjlighet att upphandla jobb i syfte att utreda arbetsförmåga eller arbetsträning. Den tredje och sista fasen innebär att alla deltagare, som efter 450 ersättningsdagar i jobb- och utvecklingsgarantin inte funnit något arbete, anvisas till en varaktig samhällsnyttig sysselsättning motsvarande hela deltagarens arbetsutbud.

Deltagaren i jobb- och utvecklingsgarantin erhåller aktivitetsstöd. För den som har haft

arbetslöshetsersättning skall stödet motsvara 65 procent av den tidigare dagsförtjänsten. För den som har barn under 18 år och väljer att gå in i jobb- och utvecklingsgarantin under ersättningsdagarna 301 till och med 450 skall ersättningen vara 70 procent av den tidigare dagsförtjänsten. För den som inte har rätt till arbetslöshetsersättning skall stödet vara det lägsta aktivitetsstödet under längst 450 dagar.

Personer med funktionshinder är en grupp som har det svårt på arbetsmarknaden. Därför föreslår regeringen att den tillfälliga ökningen av antalet lönebidragsplatser 2006 och 2007 bibehålls 2008, samt att en ökning kan ske från 2009.

Nya Arbetsförmedlingen

Regeringen har nyligen i en proposition (prop. 2006/07:89) föreslagit att AMS och länsarbetsnämnderna avvecklas från den 1 januari 2008, då den nya sammanhållna myndigheten Arbetsförmedlingen bildas. Detta markerar att det är frågan om en ny myndighet med ökat fokus på arbetsförmedling samt matchning mellan lediga arbeten och arbetslösa. Regeringen förutsätter att enhetligheten och rättssäkerheten i tillämpningen av riktlinjer kommer att förbättras. Vidare förutsätter regeringen att sammanslagningen av dagens 21 myndigheter kommer att innebära en mer effektiv, flexibel och mindre kostsam organisation.

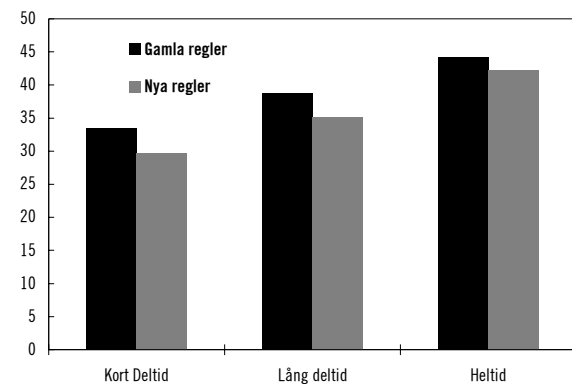
1.6.5 Fördelningseffekter av regeringens politik

Regeringens politik syftar både till att det skall löna sig att arbeta och att fler skall ges möjlighet att försörja sig genom eget arbete.

För de allra flesta innebär regeringens politik att hushållen får behålla en större andel av inkomsterna än tidigare. Dessutom har de s.k. *marginaleffekterna* sjunkit. Marginaleffekten visar hur stor andel av ersättningen för en extra arbetsinsats som faller bort till följd av ökad skatt, ökade avgifter och minskade bidrag. Ju högre marginaleffekt, desto svagare blir individens utbyte av att öka sin arbetsinsats.

Diagram 1.10 Marginala effekter vid ökat arbetsutbud 2007

Procent

Källa: Finansdepartementet

Den största minskningen av marginaleffekten har skett för personer som arbetar deltid, allra mest för dem som arbetar kort deltid. Eftersom betydligt fler kvinnor än män arbetar deltid, är sänkningen av marginaleffekten i genomsnitt större för kvinnor än för män. Jobbskatteavdraget innebär att personer med låga inkomster får behålla en större del av en arbetsinkomstökning. Detta gör att grupper som arbetar relativt lite i dag, har fått en relativt stor minskning av marginaleffekten och det är därför särskilt lönsamt för dessa att arbeta mer.

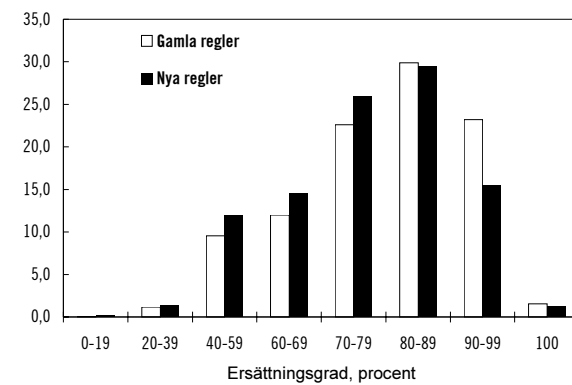
Ersättningsgraden visar hur stor andel av den disponibla inkomsten, som hushållet får behålla när individen går från arbete till arbetslöshet eller sjukskrivning. Ju högre ersättningsgrad, desto mindre minskar den disponibla inkomsten och desto svagare blir individens ekonomiska drivkraft till arbete. När ersättningsgraden är 100 procent är hushållets disponibla inkomst densamma när individen är arbetslös eller sjukskriven som när individen arbetar.¹

Vid sjukdom eller arbetslöshet är ersättningen 80 procent av lönen upp till ett inkomsttak under den första tiden. Den faktiska kompensationen avviker dock ofta från den nivån eftersom skatten minskar och inkomstberoende bidrag ökar när lönen minskar. För de med inkomster över taket blir kompensationen lägre eftersom inkomster över taket inte ger rätt till ersättning från de offentliga försäkringarna.

¹ Beräkningsmetoden beskrivs utförligare i bilaga 14 till Långtidsutredningen 2003/2004 (SOU 2004:2), *Vem tjänar på att arbeta?*, sid. 32–38. De redovisade ersättningsgraderna avser endast de offentliga systemen. Privata och avtalade förmåner ingår inte. Ökade kostnader i form av resor, måltider etc. som följer av att arbeta har heller inte beaktats.

Diagram 1.11 Ersättningsgrad vid arbetslöshet 2007

Andel av arbetskraften (anställda och arbetslösa) i procent

Källa: Finansdepartementet

Störst effekt på ersättningsgraden vid arbetslöshet har jobbskatteavdraget som infördes i år. Totalt medför regeringens nya regler att den genomsnittliga ersättningsgraden 2007 minskar från 79 till 76 procent.

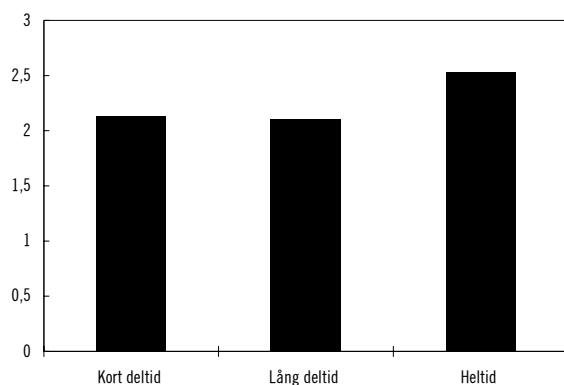
Andelen i arbetskraften med ersättningsgrader över 90 procent, dvs. den grupp som har de svagaste ekonomiska drivkrafterna att arbeta, har minskat mest (se diagram 1.11).² Efter att åtgärderna genomförts har nu fler personer ersättningsgrader i intervallet 70–79 procent, men även i intervallet 40–69 procent. Regeringens förslag har således gjort det mer lönsamt att gå från arbetslöshet till arbete.

Eftersom regeringens förslag syftar till att det skall bli mer lönsamt att arbeta, speglas denna inriktning också i de fördelningsmässiga konsekvenserna av förslagen. De största positiva effekterna på den ekonomiska standarden vid en statisk beräkning återfinns för personer som arbetar heltid, se diagram 1.12. Regeringens politik syftar till att fler skall gå från bidrag till arbete och därigenom öka sina inkomster.

² I detta sammanhang definierat som anställda plus arbetslösa. Således ingår inte t.ex. företagare eller sjuka.

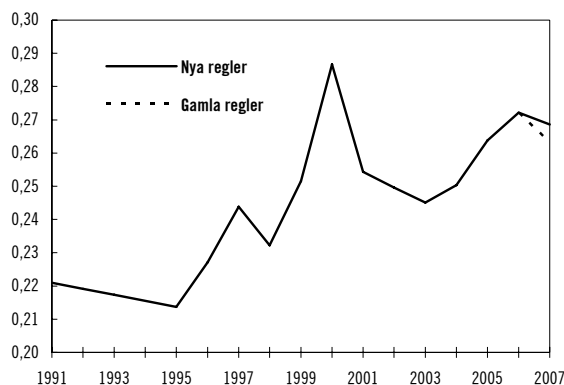
Diagram 1.12 Fördelningseffekterna av regeringens politik 2007

Procentuell förändring av den ekonomiska standarden

Källa: Finansdepartementet

Trots att de som arbetar heltid får störst inkomstökning vid en statisk beräkning, påverkas den totala inkomstspridningen mycket litet (se diagram 1.13). Beräkningarna avser fördelningseffekter 2007 av förslagen i budgetpropositionen för 2007 och i denna ekonomiska vårproposition. År 2008 tillkommer effekter av begränsningen i pensionsavdraget samt av att den statliga fastighetsskatten ersätts med en låg kommunal avgift. På lite längre sikt, när de förbättrade drivkrafterna ger upphov till ökad sysselsättning, kan man förvänta sig en förbättrad välfärd och minskande inkomstspridning, eftersom det blir färre personer som tvingas leva på bidrag och fler som har löneinkomster.

Diagram 1.13 Ginikoefficienten 1991–2007

Källa: Finansdepartementet

1.6.6 Ett mål för sysselsättningspolitiken

Regeringen ser som sin främsta uppgift att fler människor kommer närmare arbetsmarknaden och får riktiga jobb. Sysselsättningen skall öka

och utanförskapet minska. De tidigare målen för sysselsättningspolitiken har inte fungerat väl som styrinstrument för den ekonomiska politiken. Regeringen har därför sedan tidigare aviserat att det kommer att ske en översyn av målen för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken.

Målet att 80 procent av befolkningen skulle vara sysselsatta hade nackdelen att även personer som var långtidssjukskrivna räknades som sysselsatta. Målet att den öppna arbetslösheten skulle minska till 4 procent av arbetskraften hade nackdelen att det kunde uppnås genom höga volymer på arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Arbetslöshetsmålet beaktade inte heller om målet uppnåddes till priset av en stigande inflation och ekonomiska obalanser.

Tydligt formulerade mål gör det enklare att inrikta den ekonomiska politiken mot att uppnå full sysselsättning. Tydliga mål gör det också enklare för allmänheten att utvärdera om de åtgärder som vidtas verkligen bidrar till att målen nås.

Målen för sysselsättningspolitiken skall inte heller stå i konflikt med andra viktiga ekonomisk politiska mål, som t.ex. långsiktigt hållbara finanser.

Ett arbete pågår i Regeringskansliet som syftar till att ge underlag för översynen av målen för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken och ta fram indikatorer på full sysselsättning.

Det är emellertid inte okomplicerat att formulera ett mål för sysselsättningspolitiken i termer av full sysselsättning. Full sysselsättning är inte ett begrepp som har en allmänt vedertagen betydelse. Under våren kommer en departementspromemoria att tas fram inom Regeringskansliet för att driva analysarbetet vidare. Regeringen avser därefter att återkomma i budgetpropositionen för 2008 med en närmare precisering av målet för sysselsättningspolitiken och hur det skall mätas.

1.7 En politik för att göra det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag

Små och medelstora företag har fått en allt större betydelse för sysselsättningen i Sverige under den senaste 10-årsperioden. Den pågående

strukturomvandlingen ställer höga krav på en politik som skapar goda förutsättningar för såväl tillkomsten av nya företag som för små och medelstora företags möjligheter att växa.

Sverige har i många avseenden goda förutsättningar för företagande. Befolkningen är välutbildad och har också snabbt tagit till sig ny teknik. Näringslivet är innovativt med omfattande forsknings- och utvecklingsverksamhet och det finns en god finansiell kapacitet. Den svenska konkurrenskraften och det svenska företagsklimatet har under senare tid rankats allt högre i internationella jämförelser.

Ekonomins förmåga till anpassning är viktig för ett lands långsiktiga tillväxt. Åtgärder som skapar goda förutsättningar för entreprenören, vilken är den viktigaste bäraren av förnyelse, blir därför centrala för en framgångsrik ekonomisk politik. Regeringens utgångspunkt är att hinder och barriärer för företags etableringar och tillväxt bör minimeras så långt möjligt. Låga inträdesbarriärer är viktiga för ett lands produktivitet eftersom det tvingar de etablerade företagen att anpassa sig till nya faktiska och potentiella konkurrenter. På så sätt ökar konkurrenskraften generellt samtidigt som produktiviteten stiger i ekonomin. Sysselsättningen ökar och utanförskapet kan minska.

För den långsiktiga utvecklingen av svensk ekonomi måste fler människor våga starta företag och fler av dem som driver företag måste ha en vilja att låta dessa växa.

I flera av de undersökningar av företagsklimatet som genomförts under senare år återkommer ett antal faktorer som upplevs som hinder för företagande och entreprenörskap i Sverige. Bland dessa hinder nämns tillgången till riskkapital för mindre och nya företag, höga skatter/sociala avgifter, arbetsrättslagstiftningen, företagens regelbörda, konkurrensnedvridning av marknader där det offentliga är verksamt, konkurslagstiftningen samt svårigheter att få tillgång till personal med rätt kompetens. Andelen företag som startas och leds av kvinnor är i ett internationellt perspektiv därtill lågt.

Regeringens reformstrategi syftar till att göra det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag. De åtgärder som presenterades i budgetpropositionen för 2007 och de som här föreslås fokuseras i stor utsträckning på nämnda hinder och bidrar sammantaget till ett förbättrat företagsklimat.

Regeringens förslag avseende bland annat skatteåtgärder för företag och företagande presenteras utförligt i avsnitt 1.8.

1.7.1 Enklare att starta företag

Kapitalförsörjning

Många företag har ett litet eget kapital. Detta innebär ofta ett problem när företagen söker krediter och riskkapital. Detta gäller särskilt för nya etableringar. Mycket talar för att individuella privata förmögenheter påverkar sannolikheten både att bli företagare, expandera samt investera i riskfyllda verksamheter. Betydelsen av eget kapital är viktigare ju mer riskfylld verksamheten är. Eget kapital investerat i verksamheten fungerar dessutom som en indikation till kreditgivare att investeringen har hög förväntad avkastning och verksamheten god soliditet.

- Regeringen avser att, som ett sätt att förbättra framför allt de mindre företagens försörjning av kapital, avskaffa förmögenhetsskatten (se vidare avsnitt 1.8). Ett visst återflöde av kapital placerat i utlandet kan väntas ske, och den stora utförseln av kapital som skett under ett antal år kan väntas avta. En kapitalförstärkning i svenska företag kan därmed ske, till gagn för såväl etablerade som nya företag.
- I budgetpropositionen för 2007 föreslogs att 80 miljoner kronor skulle tillföras ALMI Företagspartner AB för 2007. ALMI erbjuder bland annat lånefinansiering av innovationer samt nya och etablerade företag, men tillhandahåller även rådgivning och kontaktförmedling. En del av medlen skall användas för bland annat ökad rådgivning till utrikes födda som startar eller driver företag. Regeringen beräknar i denna proposition att denna förstärkning fortsätter.
- Riksdagen beslutade 2003 om de regler som gäller i dag avseende företagsinteckningen. Beslutet innebar bland annat en sänkning av företagsinteckningen med allmän förmånsrätt från 100 till 55 procent av värdet av den egendom som återstår sedan borgenärer med bättre rätt fått betalt. Den utveckling som varit sedan dessa regler trädde i kraft tyder på att reglerna i vissa fall försämrat möjligheterna för företag att beviljas lån och

krediter, bland annat för företag utanför storstäderna.

Mot denna bakgrund beslutade regeringen i februari 2007 om ett direktiv till en särskild utredare som skall föreslå en förstärkning av företagsinteckningens förmånsrätt (dir. 2007:13). Utredaren skall också överväga om förmånsrätten för statens återkrav avseende lönegarantin, löne regressen, helt eller delvis bör avskaffas. En förstärkning av företagsinteckningens förmånsrätt underlättar starten av nya företag eftersom kapitalförsörjningen förbättras. Utredaren skall presentera sitt förslag senast den 30 september 2007.

I budgetpropositionen för 2007 beräknas kostnaderna för en förändrad företagsinteckning på sikt kunna öka till 500 miljoner kronor årligen. Med anledning av de förändringar som kan komma avseende statens löne regress, beräknas utgifterna att öka med 150 miljoner kronor 2008 och 350 miljoner kronor årligen 2009 och 2010 utöver vad som beräknats i budgetpropositionen för 2007.

- Regeringen beslutade i mars 2007 att förstärka möjligheterna att ge mindre krediter till små och medelstora företag. I beslutet höjdes gränsen för den nivå på lån som ALMI Företagspartner AB kan ge utan krav på medfinansiering, från 50 000 kronor till 100 000 kronor.
- I början av 2007 lämnade utredningen Trygghetssystemen för företagare (N2006:11) förslag till förändrade regler vid beräkning av dagpenning i arbetslöshetsförsäkringen för företagare. Regeringen har för avsikt att öka tryggheten för företagare.
- Regeringen avser ge en särskild utredare i uppgift att överväga förenklingar för små aktiebolag och om det finns skäl föreslå en ny företagsform särskilt anpassad för små verksamheter. Syftet är att göra det lättare att starta och driva företag.

Invandrades företagande

Studier visar att personer som är födda utomlands kan ha svårare att få lån än personer som är födda i Sverige. Företag som startas av utrikes födda tenderar också att i högre utsträckning vara enmansföretagare, dvs. företaget saknar anställda utöver den person som

äger företaget. Detta indikerar att det kan finnas särskilda barriärer för utrikes födda. Det kan på goda grunder antas att det i denna grupp sammantaget finns en stor och outnyttjad potential för att skapa sysselsättning i nya och växande företag. En riktad satsning för att stärka företagandet i denna grupp är därför befogad. Satsningen skall bidra till fler och växande företag, en ökad integration och ett minskat utanförskap.

- Regeringen beräknar att 20 miljoner kronor årligen bör avsättas för särskilda insatser riktade mot invandrade personers företagande från 2008.

Skattereduktion för hushållstjänster

De höga skattekilarna på arbete har särskilt negativa effekter när det gäller hushållsrelaterade tjänster. Regeringen har därför nyligen överlämnat ett förslag om skattereduktion för köp av hushållstjänster som skall träda i kraft den 1 juli 2007 (prop. 2006/07:94).

Kvinnors företagande

Förutom generella åtgärder för att förbättra villkoren för företagande kan särskilda satsningar på kvinnors företagande vara motiverade, exempelvis till följd av att kvinnor har svårare att få lån. I ett internationellt perspektiv är andelen kvinnliga företagare i Sverige låg.

Många av landets kvinnor är anställda och har stor kompetens inom vård och omsorg, sektorer som inte varit öppna för enskilt företagande under lång tid. Regeringen avser att under mandatperioden vidta de åtgärder som är nödvändiga för att öka mångfalden och konkurrensen inom vård, omsorg och utbildning. Regeringen har i en proposition föreslagit att den s.k. stopplagen inom sjukvården slopas samt har tillsatt en utredning med uppdraget att komma med förslag om hur valfriheten inom äldreomsorgen kan öka. På sikt kommer detta att bidra till att förbättra förutsättningarna för ökat företagande bland kvinnor.

- Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2007 att anslaget för näringslivsutveckling skulle tillföras 100 miljoner kronor för en särskild satsning på kvinnors företagande och forskning kring detta. Riksdagen beslutade i enlighet med detta förslag. Verket för näringslivsutveckling (NUTEK) inkom, på regeringens uppdrag, i februari 2007 med ett förslag på program för

att främja kvinnors företagande. Programförslaget, som innehåller insatser inom bland annat information och affärsutveckling, finansiering, attityder och forskning, bereds nu inom Regeringskansliet.

Ungas företagande

Skolan bör bidra till att eleverna utvecklar de kunskaper och förmågor som kännetecknar entreprenörskap i vid mening, såsom initiativförmåga, kreativitet och problemlösning som förberedelse för ett aktivt samhälls- och arbetsliv. Regeringen avser därför att utarbeta en strategi för entreprenörskap inom hela utbildningsområdet.

1.7.2 Mer lönsamt att driva och utveckla företag

Sänkta skatter och sociala kostnader

Regeringen har sedan den tillträdde föreslagit en rad förändringar av skatter och sociala avgifter som sammantaget gör det mer lönsamt att driva företag och att anställa. Denna inriktning fortsätter.

- Förmögenhetsskatten avskaffas (se avsnitt 1.8.3).
- De s.k. 3:12-reglerna för fåmansföretag har förändrats i år genom att utrymmet för kapitalbeskattad inkomst som baseras på lönesumman utvidgats och det s.k. schablonbeloppet höjts. Förslag om förändrade regler för beskattningen av kapitalvinster för åren 2007 – 2009 avses presenteras inom kort.
- Arbetsgivarnas medfinansiering efter andra sjukveckan med 15 procent av sjukpenningkostnaden har tagits bort.

Genom förändringar i arbetsgivaravgifterna och särskilda subventioner blir det billigare för företagen att anställa. Såsom framgått av tidigare avsnitt gäller det bland annat personer med en svag förankring på arbetsmarknaden, vissa äldre och yngre samt anställda inom vissa tjänstesektorer.

Ändrad redovisningsperiod för momsinsbetalning

Regeringen avser att under året återkomma med ett förslag om ändrad redovisningsperiod för momsinsbetalningar för vissa företag. Syftet är att den som är skyldig att redovisa mervärdesskatt

för en omsättning som uppgår till högst 40 miljoner kronor per år, behöver redovisa skatten var tredje månad och inte som i dag varje månad. Detta förbättrar likviditeten hos många små företag och leder även till en förenkling av momsinsbetalningen för berörda företag.

Exportfrämjande

Internationell handel får allt större betydelse för Sveriges ekonomi. År 2006 uppgick exportens andel av BNP till strax över 50 procent. Företag som går från en nationell till en internationell marknad skaffar sig ofta nya kunskaper och tekniker med ökad produktivitet som följd.

Regeringen beräknar att Exportfrämjandet (inklusive förberedelser för svenskt deltagande vid världsutställningen i Shanghai 2010) tillförs 75 miljoner kronor 2008.

Exportkreditnämndens (EKN) nuvarande förordning begränsar i dag myndighetens möjligheter att täcka exportaffärer som inkluderar varor och tjänster från svenska dotterbolag i utlandet. Därför avser regeringen att utvidga EKN:s nuvarande fokus på direkt export i förordningen och skapa ett ökat utrymme för EKN att bland annat garantera affärer i utlandet eller där inhemska små- och medelstora företag är underleverantörer i stora exportkontrakt.

Transportbidraget

Transportbidraget syftar till att kompensera näringslivet i de fyra nordligaste länen för höga transportkostnader samt stimulera till höjd förädlingsgrad i dessa områden. Regeringen föreslår i denna proposition att transportstödet ökas med 90 miljoner kronor innevarande år samt kommande treårsperiod.

Jordbrukets konkurrensvillkor

En av regeringens ambitioner är att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft. Näringen skall ha likvärdiga konkurrensförhållanden i förhållande till jordbruket i övriga EU. Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2008 återkomma med förslag hur konkurrensförutsättningarna i näringen kan förbättras.

Forskning och utveckling

Forskning och utveckling blir, i globaliseringens spår, allt viktigare för att skapa konkurrenskraftiga företag i Sverige. En viktig komponent i detta är att stärka länkarna mellan offentlig

verksamhet inom forskningen och privata företag inom nyckelområden.

- Marknaden för s.k. miljöteknik är starkt växande (t.ex. avfallshantering, bioenergi, energieffektivisering, luftrening, vatten- och avloppsrening samt miljövänliga fordon och flyg). Den svenska exporten av miljöteknik ökar. För att befästa Sveriges starka position på miljöteknikområdet föreslår regeringen i denna proposition att 80 miljoner kronor avsätts för innevarande år. Regeringen beräknar vidare att 150 miljoner kronor bör avsättas årligen under perioden 2008–2010. Ett arbete har initierats för att ta fram en miljöteknikstrategi. Regeringen avser att återkomma med de konkreta åtgärderna i denna strategi.

De svenska insatserna för forskning och utveckling är i ett internationellt perspektiv höga och motsvarar cirka 3,8 procent av BNP. Ungefär tre fjärdedelar av satsade medel härrör från näringslivet. Fördelningen av forskningsinsatserna är dock mycket skev, där de största företagen står för den absoluta merparten. FoU-satsningarna bland små och medelstora företag är låga jämfört med andra länder.

- Vinnova har sedan 2006 drivit projektet Forska och Väx, i vilket ekonomiskt stöd har utgått till forsknings- och utvecklingsprojekt i små och medelstora företag. Mottagarna av stödet har varit både företag utan tidigare vana av FoU och företag med klar FoU-profil. De tidiga utvärderingar som genomförts har visat på positiva effekter i form av bland annat ökad sysselsättning och kunskapsnivå hos de företag som mottagit stödet. Regeringen beräknar nu att 100 miljoner kronor årligen bör tillföras Vinnova för denna satsning från 2008.

1.7.3 Bättre ramvillkor

Minskad regelbörda

Regeringen aviserade redan i budgetpropositionen för 2007 att de administrativa kostnaderna som följer av statligt regelverk skall minska med 25 procent under mandatperioden. Även inom EU sker en motsvarande utveckling. EU:s stats- och regeringschefer antog på vårtoppmötet i mars 2007 ett mål om att minska de administrativa bördorna som följer av EU-

lagstiftning med 25 procent till 2012. För att påskynda regelförenklingsarbetet avser regeringen att inrätta ett Regelråd.

Stärkt ställning för små företag vid offentlig upphandling

Nämnden för offentlig upphandling slås den 1 september 2007 samman med Konkurrensverket. En prioriterad uppgift är att öka förutsättningarna för små företag att delta i offentliga upphandlingar. För att de affärsmöjligheter som offentlig upphandling medför skall kunna utnyttjas av små och medelstora företag är det viktigt att dessa företag har kompetens och kunskap om offentliga upphandlingar och regelverket kring dessa. Det är också angeläget att processerna och kraven kring offentlig upphandling, i så stor utsträckning som möjligt, anpassas till de små och medelstora företagens förutsättningar. Detta är viktigt även ur ett konkurrensperspektiv då en ökad mångfald bidrar till ökad effektivitet och sänkta kostnader. Regeringen beräknar att Konkurrensverket bör förstärkas med 5 miljoner kronor årligen från 2008 för insatser för att effektivisera arbetet med offentlig upphandling och underlätta för små företag att delta i offentliga upphandlingar.

För att skapa förutsättningar för en effektiv tillämpning av upphandlingsreglerna krävs fungerande rättsmedel och sanktionsmöjligheter. Förberedelser för en översyn av de svenska reglerna om tillsyn och domstolsprövning m.m. med anledning av kommande ändringar av EU:s rättsmedelsdirektiv bedöms kunna inledas inom kort.

Ökad konkurrens

Regeringen avser att under mandatperioden brett arbeta med åtgärder för att förbättra konkurrensen på olika marknader i Sverige. Genom att i ökad utsträckning öppna upp sektorer för konkurrens som tidigare varit skyddade ökar mångfalden och valfriheten.

För att en sund konkurrens skall kunna uppstå krävs god lagstiftning och starka myndigheter med hög trovärdighet. Det är också viktigt att lagstiftningen på området ständigt utvecklas så att en anpassning till villkoren på de olika marknaderna möjliggörs.

- För att stärka Konkurrensverket i arbetet med att bekämpa karteller måste medeltillgången säkras. I budgetpropositionen för

2007 föreslogs att Konkurrensverket skulle tillföras 5 miljoner kronor årligen. Regeringen beräknar nu att Konkurrensverket utöver nämnda medel bör tillföras 15 miljoner kronor 2008 och 5 miljoner kronor årligen 2009 och 2010 för detta ändamål.

- För att tidigt följa utvecklingen inom vård- och omsorgssektorn fick Konkurrensverket i sitt regleringsbrev för 2007 i uppdrag att utarbeta en rapport som behandlar regelverk av särskild betydelse för företagande inom offentlig sektor med särskild inriktning på vård och omsorg.
- Regeringen överlämnade i februari 2007 propositionen Driftsformer för sjukhus (prop. 2006/07:52). I propositionen föreslås bland annat att inskränkningarna upphävs beträffande landstingens möjligheter att överlämna driften av regionsjukhus, regionkliniker och övriga sjukhus till annan. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2007.
- Regeringen beslutade den 15 mars 2007 (dir. 2007:38) om direktiv till en utredning om fritt val inom äldre- och handikappomsorgen. Utredningen skall bland annat lämna förslag på utformning av ett system för att öka valfriheten och inflytandet för äldre och personer med funktionshinder när det gäller vård, omsorg, stöd och service enligt socialtjänstlagen. Genom att det blir fler utförare med olika inriktningar ökar möjligheterna för den enskilde att få sina behov och önskemål tillgodosedda. Konkurrens bidrar också till att medarbetarnas engagemang, kreativitet och nytänkande tas tillvara. Utgångspunkten skall vara att öka valfriheten och inflytandet för dessa grupper. Uppdraget skall slutredovisas senast den 1 januari 2008.
- Regeringen avser att före sommaren remittera en promemoria rörande konfliktlösning vid offentlig säljverksamhet på marknaden. En proposition avses presenteras senare. Syftet är att tillskapa ett system för att lösa konkurrenskonflikter mellan offentlig och privat säljverksamhet när sådana uppstår.

En översyn av konkurslagstiftningen

Insolvenslagstiftningen bör vara utformad så att det ges goda möjligheter att rekonstruera företag efter en konkurs och att avveckla

olönsamma verksamheter så att resurser kan överföras till effektivare användning. Samtidigt bör lagstiftningen utformas så att skatteintäkterna säkras och att seriösa företag inte missgynnas.

Regeringen avser inom kort besluta om ett direktiv till en utredning med uppdrag att se över befintligt regelverk ur ett entreprenörs- och tillväxtperspektiv. Utredningen skall överväga hur förfarandet för företagsrekonstruktion kan förbättras och samordnas med konkursförfarandet, lämna förslag om skuldnedsättning för överskuldssatta företagare med personligt ansvar för företagets skulder, överväga åtgärder för att underlätta för s.k. evighetsgäldenärer att ta sig ur överskuldssättning samt lämna förslag till lagändringar som innebär att förbudet mot att i konkurs återvinna skatter och avgifter avskaffas. Uppdraget skall redovisas senast den 15 september 2008.

1.7.4 Vissa infrastruktur- och energisatsningar

Infrastruktur för en rörligare arbetsmarknad i Stockholm

I samråd med Banverket har de större operatörerna tagit initiativ till en gemensam åtgärdsplan för järnvägstrafiken i Stockholm/Mälardalen för att komma till rätta med de oacceptabla förseningar som drabbat resenärerna.

För att snabbare kunna påbörja prioriterade åtgärder föreslås 125 miljoner kronor på tilläggsbudget för innevarande år.

Långsiktiga infrastruktursatsningar

Regeringen har för avsikt att lägga fram en infrastrukturproposition och har därför givit ett antal myndigheter i uppdrag att utarbeta inriktningsunderlag inför den långsiktiga infrastrukturplaneringen för perioden 2010-2019. I budgetpropositionen för 2007 aviserade regeringen att den kommer att verka för nya finansieringslösningar för infrastrukturen. Offentlig-privat samverkan (OPS) fördes fram som exempel på sådana finansieringslösningar. Regeringen gav i mars 2007 i uppdrag åt Vägverket, Banverket och Väg- och transportforskningsinstitutet (VTI) att utreda de juridiska, ekonomiska och tekniska förutsättningarna för offentlig-privat samverkan vid

infrastrukturinvesteringar och lämna förslag till hur en svensk modell för OPS skulle kunna se ut. Uppdraget skall redovisas senast den 18 juni 2007.

Insatser för energieffektivisering

Inom ramen för 2002 års energipolitiska program genomförs en rad åtgärder med syfte att bidra till en mer effektiv energianvändning. Programmet löper ut 2007.

Regeringens målsättning är att möjliggöra att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och ökad användning av energi och råvaror, bland annat genom satsningar på energieffektivisering. För detta ändamål beräknar regeringen att 140 miljoner kronor per år bör tillföras från 2008, bland annat för att säkerställa en fortsatt verksamhet för de kommunala energirådgivarna och de regionala energikontoren. EU-direktivet om obligatoriska energideklarationer av fastigheter kommer t.ex. att öka betydelsen av rådgivning för att övriga instrument skall verka effektivt. Rådgivningen ger förutsättningar för ett effektivt samarbete med lokala och regionala aktörer.

1.8 En skattepolitik för sysselsättning och företagande

Det centrala målet för regeringens ekonomiska politik är att varaktigt öka sysselsättningen. Skattepolitiken har därför inriktats på att förstärka arbetsutbudet och varaktigt minska arbetslösheten genom att göra det mer lönsamt att arbeta, göra det lättare för företagen att anställa samt att förbättra villkoren för expansion och nyetablering av företag.

De åtgärder som genomfördes eller aviserades i budgetpropositionen för 2007 ökar arbetsutbudet samt ökar efterfrågan särskilt på arbetskraft som har en förhållandevis svag ställning på arbetsmarknaden. Regeringen aviserar nu ytterligare steg inom skatteområdet.

1.8.1 Skatteåtgärder för ökad sysselsättning

De arbetsmarknadsrelaterade skatteåtgärderna har i första hand inriktats på att stimulera

arbetsutbudet och därmed öka den varaktiga sysselsättningen i Sverige.

Det jobbskatteavdrag som infördes den 1 januari 2007 förstärker drivkrafterna till arbete, särskilt för låg- och medelinkomsttagare. Avdraget gör det mer lönsamt att arbeta för dem som i dag står utanför arbetsmarknaden men det bidrar också, genom sänkta marginalskatter, till ett ökat arbetsutbud för många av dem som redan har ett arbete. För äldre personer ges ett förhöjt avdrag.

Regeringen anser det angeläget och gör bedömningen att ett förstärkt jobbskatteavdrag kan införas 2008. Frågan kommer att beredas i Regeringskansliet under våren 2007. Förutsättningen för ett genomförande är dock att de offentliga finanserna kommer att vara fortsatt goda och att finansieringen kan säkras. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2008 med sin slutliga bedömning. Under återstoden av mandatperioden avser regeringen att vidta ytterligare åtgärder för att stärka arbetsutbudet och därmed den varaktiga sysselsättningen samt att göra det mer lönsamt för redan yrkesverksamma att öka sina arbetsinsatser. Det kan handla om en ytterligare utbyggnad av jobbskatteavdraget, men också om förändringar i den statliga skatten på förvärvsinkomster, t.ex. genom att den s.k. värnskatten avskaffas, för att förbättra avkastningen på utbildning, liksom att se över beskattningen av företagare och företag. Även i detta fall är förutsättningen att de offentliga finanserna är fortsatt goda. Kommande skatteförändringar måste göras med beaktande av fördelnings effekter. Regeringen arbetar med löpande uppföljning av vidtagna åtgärder och är beredd att göra de korrigeringar och kompletteringar som kan vara motiverade.

1.8.2 Riktade skatteåtgärder för att främja efterfrågan på arbetskraft

För att den kraftiga stimulansen av arbetsutbudet snabbt skall resultera i så hög varaktig sysselsättning som möjligt krävs också åtgärder som förbättrar förutsättningarna för efterfrågan på arbetskraft. Det handlar om att påverka efterfrågans sammansättning genom riktade åtgärder mot områden där arbetskraftskostnaderna som en följd av den sammanpressade lönestrukturen är höga i relation till

produktiviteten. Visserligen skulle en generell sänkning av avgiftsnivån på kort och medellång sikt stimulera efterfrågan på arbetskraft och sänka trösklarna för nyanställningar i företagen. Generella sänkningar är dock mycket kostsamma och tenderar också att på lång sikt leda till högre nominella löner. Därmed blir också de långsiktiga effekterna på sysselsättningen begränsade. Därför har i stället huvuduppgiften varit att inrikta åtgärderna mot grupper av individer och sektorer av näringslivet där större sysselsättningseffekter kan uppnås bland annat genom att den svarta sektorn pressas tillbaka till förmån för seriöst företagande.

Såvitt gäller individinriktade åtgärder slopades den 1 januari 2007 den särskilda löneskatten för personer som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare. Vidare aviserade regeringen i budgetpropositionen för 2007 sänkta socialavgifter för personer mellan 19 och 24 år från den 1 juli 2007. Inom ramen för den särskilda satsningen på företagande utvidgas dessa åtgärder.

De höga skattekilarna på arbete har särskilt negativa effekter när det gäller hushållsrelaterade tjänster. Regeringen har därför nyligen presenterat ett förslag om skattereduktion för köp av hushållstjänster som skall träda i kraft den 1 juli 2007. Därmed kommer svartarbetet att minska och arbetsutbudet att kunna öka. Det kommer också att bli lättare att förena arbets- och familjeliv. Den nu föreslagna skattereduktionen är ett första steg. Regeringen skall under hösten 2007 återkomma med förslag som gör att skattereduktion skall utgå även för hushållstjänster som utgör löneförmån för anställda. Vidare skall särskilt utredas möjliga modeller för att förenkla systemet så att konsumenten direkt skall kunna tillgodogöra sig det lägre priset i stället för att få en skattereduktion i efterhand.

Efterfrågan på arbetskraft i vissa tjänstesektorer där den enskilde kan välja mellan att köpa tjänsten och att själv utföra den, eller där svartarbetet är frekvent, kan stimuleras genom sänkta socialavgifter. Ett arbete pågår med att ta fram ett förslag om sänkta arbetsgivaravgifter för delar av tjänstesektorn, vilket förväntas kunna skickas ut på remiss före sommaren 2007. Innan ett lagförslag kan träda i kraft skall det bland annat statsstödsgranskas av EU-kommissionen. Regeringens ambition är att förslaget skall kunna träda i kraft den 1 januari 2008.

1.8.3 Skatteåtgärder för företag och företagare

För regeringen är det angeläget att stimulera företagandet och näringslivets utveckling. Utöver tidigare beslutade och aviserade åtgärder bör ytterligare åtgärder vidtas:

- Redovisningsperioden för mervärdesskatt är i dag normalt en månad. För de mindre företagen kan detta innebära en ansträngd likviditetssituation och också medföra förhållandevis höga hanteringskostnader. Regeringen avser därför att under innevarande år återkomma med ett förslag om att förlänga redovisningsperioden för mervärdesskatt till tre månader för företag med en omsättning som uppgår till högst 40 miljoner kronor per år. En redovisningsperiod om tre månader för mindre företag bör kunna införas den 1 januari 2008.
- Regeringen har i en nyligen avlämnad proposition till Riksdagen föreslagit en nedsättning av socialavgifter och allmän löneavgift för yngre personer (prop. 2006/07:84). I förhållande till aviseringen i budgetpropositionen för 2007 föreslås den nedre åldersgränsen bli 18 år i stället för 19 år vid årets ingång. Utvidgningen innebär att även de som lämnar gymnasiet – i normalfall det år man fyller 19 år – kommer att omfattas.
- I Sverige finns en potentiell efterfrågan och ett potentiellt utbud av äldre arbetskraft som bör tas tillvara. För att göra det mer attraktivt för företagen att behålla och nyanställa äldre medarbetare slopades den 1 januari 2007 den särskilda löneskatten på arbetsinkomster och inkomster av aktiv näringsverksamhet för personer som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare. Regeringen avser nu att gå vidare och från den 1 januari 2008 avskaffa den särskilda löneskatten även för personer som är födda före 1938. Härigenom uppmuntras arbetsgivare i än högre grad att ta tillvara de äldres erfarenhet och kunskap, liksom även äldre som vill fortsätta arbetet i det egna företaget.
- Regeringen avser att införa en möjlighet att föra över skogskonton och skogsskadekonton i samband med generationsskiften. Ett förslag om detta skall lämnas senast

- under 2008 och träda i kraft senast den 1 januari 2009.
- I en nyligen avlämnad proposition föreslår regeringen en ny lag om att vissa företag som säljer varor eller tjänster mot kontant betalning skall ha certifierade kassaregister (prop. 2006/07:105). Syftet är att skydda seriösa företagare från illojal konkurrens från mindre seriösa företagare och öka legitimiteten för skattesystemet. Den illojala konkurrensen leder till att skattebördan vältras över på andra skattskyldiga, vilket i sin tur kan leda till att seriösa näringsidkare riskerar att slås ut. Vid utarbetandet av förslaget har regeringen särskilt beaktat företagets kostnader och att regleringen inte får medföra komplikationer för de minsta företagen. Därför föreslås att torg- och marknadshandeln och den som endast i obetydlig omfattning säljer varor eller tjänster mot kontant betalning inte skall omfattas av den föreslagna lagstiftningen. Lagstiftningen föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 januari 2010.

Reglerna om F-skatt ses över

I regeringsförklaringen framförde regeringen att det inte skall krävas fler uppdragsgivare för att få F-skatt. Regeringen kommer under våren att tillsätta en utredning för att göra en översyn av reglerna om F-skatt.

Beskattningen av 3:12-företag och andra ägarledda företag

Från 2007 har de särskilda reglerna för ägare till fåmansbolag, de s.k. 3:12-reglerna, förändrats på ett sätt som sänker skatten, ökar drivkrafterna för företagen att anställa fler samt förenklar för företagare och gör det lättare att sälja verksamheter. Utrymmet för kapitalbeskattad inkomst som baseras på lönesumman och det s.k. schablonbeloppet i förenklingsregeln har höjts. Senare i vår kommer en promemoria att presenteras med förslag om att beskattningen av kapitalvinster under en övergångsfas åren 2007-2009 skall bygga på samma hälftindelning av vinsten mellan kapital- och tjänstebeskattningsområde som gällde före 2006.

Efter dessa genomförda och aviserade förändringar i 3:12-reglerna finns anledning att utvärdera vad de nya reglerna innebär för balansen i skattemässig behandling av olika organisatoriska företagsformer som marknads-

noterade aktiebolag, onoterade aktiebolag, s.k. 3:12-bolag och enskild näringsverksamhet. Olika slag av organisationsformer bör bedrivas under så skattemässigt likvärdiga villkor som möjligt så att inte en organisationsform missgynnas jämfört med en annan. För att behandla dessa frågor – och som en nödvändig grund för reformarbetet – kommer därför ett särskilt utvärderingsuppdrag att lämnas. Uppdraget skall redovisas före utgången av 2007. Regeringen kommer därefter att ta ställning till hur reformarbetet skall drivas vidare. Redan i anslutning till höstens budgetproposition kan det dock bli aktuellt med vissa åtgärder.

Konkurrenskraftiga företagskatteregler

Sedan lång tid tillbaka har de allmänna skattemässiga förutsättningarna för realinvesteringar i Sverige varit förmånliga i förhållande till de i vår omvärld. Genom 1990 års skattereform introducerades bland annat en då relativt låg bolagsskattesats. Under senare år har dock många länder förändrat sina företagskatteregler, främst genom sänkningar av bolagsskattesatserna. Sverige bör även i framtiden ha internationellt sett konkurrenskraftiga regler på företagsområdet som säkerställer fortsatt goda villkor för investeringar i Sverige och ger en stabil svensk skattebas. I ljuset av detta kan det på sikt vara motiverat att se över den svenska bolagsskattesatsen så att investeringar och företagande i Sverige stimuleras. Vidare följer och deltar Sverige i EU-kommissionens pågående tekniska utredningsarbete med en gemensam och konsoliderad bolagsskattebas. Det är dock ett mycket omfattande och tekniskt komplicerat arbete att ta fram ett system med gemensamma företagskatteregler. Sverige ser betydande ekonomiska och politiska svårigheter med ett sådant system. Ett sådant system blir även inflexibelt eftersom reglerna blir svåra att ändra och systemet kommer även att ställa stora krav på ett väl fungerande gränsöverskridande administrativt ramverk. En annan fråga rör möjligheten och behovet av ökad samordning på vissa begränsade områden för att få de nationella systemen att fungera bättre tillsammans. Det kan röra områden där EG-domstolens praxis skapat nya förutsättningar.

Förmögenhetsskatten avskaffas

Hög tillväxt i Sverige förutsätter att företagen investerar i Sverige. Alltför ofta har dock svenska

uppfinningar och innovationer – en viktig faktor bakom investeringsnivån – kommersialiserats i andra länder. Bristen på riskvilligt kapital, bland annat orsakad av det höga svenska skatteuttaget på kapital i form av förmögenhetsskatt, har bidragit till denna negativa utveckling.

Förmögenhetsskattens oenhetliga värderingsregler och många undantag skapar kryphål och uppmuntrar till skatteplanering, framför allt bland de med stora kapitaltillgångar och resurser. Detta snedvrider hushållens val av placeringar och undergräver skattens legitimitet. Samtidigt har många småhusägare kommit att betala förmögenhetsskatt på grund av snabbt stigande taxeringsvärden. Förmögenhetsskatten har därför kommit att uppfattas som både godtycklig och orättvis. Förmögenhetsskatten är även kontrollmässigt svår att administrera.

Den fortgående globaliseringen och internationaliseringen av kapitalmarknaderna har medfört att förmögenhetsskattens effekter på ekonomin successivt blivit alltmer skadliga. Det är svårt att med säkerhet uppskatta storleken på det kapital som placerats utanför Sveriges gränser för att undgå beskattning. Skatteverket har dock uppskattat att tillgångar motsvarande 500 miljarder kronor kan vara placerade utanför Sveriges gränser.

Förmögenhetsskatten utgör alltså ett hinder för företaget. En avveckling av skatten skulle kunna förbättra särskilt de mindre företagens försörjning med riskvilligt kapital och därmed skapa bättre förutsättningar för de entreprenörer som Sverige så väl behöver. Mot bakgrund av detta avser regeringen att avskaffa förmögenhetsskatten helt från och med den 1 januari 2007.

Begränsning av pensionssparavdraget

För att minska risken för förlust av skatteintäkter och för att finansiera avskaffandet av förmögenhetsskatten på ett fördelningspolitiskt lämpligt sätt bör möjligheten att dra av för privat pensionssparande begränsas. Regeringen avser att under innevarande år återkomma med förslag om att begränsa det allmänna pensionssparavdraget till 12 000 kronor per år, vilket innebär att avdraget begränsas främst för personer med förhållandevis höga inkomster. De nya reglerna skall träda i kraft den 1 januari 2008.

Den globaliserade ekonomin innebär för Sveriges del en allt större rörlighet av varor, tjänster och kapital över gränserna. Men det blir också mer och mer vanligt att personer under sin

livstid bor i mer än ett land, för studier, för arbete och efter pensionering. Till detta kommer att Sverige som medlem i EU påverkas av den EG-rättsliga utvecklingen med dess krav på fri rörlighet för bland annat kapital och personer vilket förhindrar skatteuttag vid exempelvis utflyttning. Ett exempel från senare år ges av det svenska systemet för uppskov vid beskattningen av kapitalvinster på privatbostäder som nyligen utvidgats till att avse hela EES.

Olika former av uppskjuten beskattning där skattekrediter bildas skapar alltså särskilda svårigheter när individer och företag flyttar över nationsgränserna. Utöver de EG-rättsliga aspekterna gäller det också hur systemen för uppgiftslämnande, skattebetalningar och skattekontroll skall utformas på ett enkelt och effektivt sätt.

1.8.4 Övriga skatteförändringar

Fastighetsskatten

Fastighetsskatten är orättvis, saknar folkligt stöd och legitimitet. Skatten drabbar enskilda människor som valt att investera och spara i eget boende på ett orättfärdigt sätt. Skatten drabbar egnahemsägare på ett oförutsägbart sätt och utan att den boende kan påverka situationen märkbart. Detta drabbar särskilt äldre människor som efter ett långt liv strävsamt amorterat ned sina skulder i syfte att kunna bo kvar även när inkomsterna blir lägre. Ingen skatt har ett så svagt folkligt stöd som fastighetsskatten. Mot denna bakgrund kommer den statliga fastighetsskatten på bostäder att avskaffas från och med den 1 januari 2008.

Regeringen avser att ersätta den statliga fastighetsskatten med en låg kommunal fastighetsavgift.

Fastighetsskatten sänktes väsentligt såväl 2006 som 2007 jämfört med den skatt som skulle ha uppkommit vid oförändrade regler. Mot denna bakgrund samt av offentligfinansiella skäl skall slopandet av den statliga fastighetsskatten 2008 finansieras fullt ut inom bostadssektorn jämfört med det annars beräknade skatteuttaget 2008 på motsvarande 16,3 miljarder kronor. I den modell som kommer att utredas av en arbetsgrupp inom Regeringskansliet finansieras 10,3 miljarder kronor av skattebortfallet genom en kommunal fastighetsavgift på 4 500 kronor per bostad för småhus, dock högst 1 procent av taxeringsvärdet, samt på 900 kronor per bostad för

flerbostadshus, dock högst 0,4 procent av taxeringsvärdet. Resterande 6 miljarder kronor av skattebortfallet finansieras i modellen genom att skattesatsen på realisationsvinster höjs från 20 till 30 procent.

Den kommunala fastighetsavgiften beslutas av riksdagen men tillförs kommunerna från och med 2008. Statsbidraget till kommunerna justeras så att själva övergången blir neutral för såväl staten som kommunerna medan framtida inkomständringar tillfaller kommunerna. Regeringen avser att se över skatteutjämningsystemet och kommer i det sammanhanget pröva frågan om relationen mellan den kommunala fastighetsavgiften och utjämningsystemet.

Regeringens preliminära bedömning är att denna modell medför positiva effekter i flera avseenden. Om utredningen visar att förslaget skulle ge oönskade effekter vad avser fördelning mellan inkomstgrupper eller regioner, inlåsning på arbets- och bostadsmarknaden eller risk för försvagning av de offentliga finanserna skall arbetsgruppen vara fri att pröva alternativa vägar att avskaffa den statliga fastighetskatten. Utgångspunkten för arbetsgruppen måste vara att eventuella justeringar skall finansieras inom bostadssektorn. Regeringens avsikt är att ingen skall betala mer i fastighetsavgift än vad man skulle ha gjort enligt de tidigare reglerna.

Den fortsatta utredningen avses leda till ett förslag som remitteras i juni 2007 med inriktning på lagrådsremiss och proposition under hösten 2007 i syfte att ett nytt system skall träda i kraft den 1 januari 2008.

Skatter för effektiv miljöstyrning

En samordning av olika styrmedel i miljöpolitiken, t.ex. mellan skatter och utsläppshandel, är angelägen för att miljöpolitiken skall bli kostnadseffektiv. EU-kommissionens godkännande från statsstödsynpunkt krävs innan koldioxidskatten kan sänkas för bränslen i anläggningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter. Det förslag som lagts fram i prop. 2005/06:1 (se även prop. 2006/07:1) är alltså föremål för kommissionens prövning.

Regeringen uttalade i prop. 2006/07:13 att den under våren 2007 avsåg att lämna ett förslag till riksdagen som undantar utsorterat trä- och trädgårdsavfall som har sitt ursprung i hushållsavfall från den s.k. förbränningsskatten. Beredningen av denna fråga har dock visat sig mer komplicerad än regeringen förutsett.

Regeringen avser därför att återkomma i budgetpropositionen för 2008 gällande den s.k. förbränningsskattens hantering.

I budgetpropositionen för 2007 deklarerade regeringen att man i 2007 års ekonomiska vårproposition skulle återkomma angående finansieringen av de kostnader som uppkommer i och med att EU:s system för handel med utsläppsrätter utvidgas samt av att ökad inblandning av fettsyrametylester (FAME) i dieselolja tillåts. Regeringen bedömer nu att dessa kostnader kan finansieras från det finansiella sparandet utan att sparandet blir alltför lågt.

Reklamskatten

Ett ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten bör tas. Regeringen anser att samtliga periodiska publikationer, även gratisutdelade, som har karaktär av dagspress, populärpress eller fackpress retroaktivt från och med den 1 januari 2007 skall få samma lägre beskattning och högre grundavdrag som sedan den 1 januari 2006 gäller för allmänna nyhetstidningar. Detta skulle innebära att antalet tidningar som betalar reklamskatt kraftigt minskar och åtgärden skulle också minska de berörda företagens administrativa börda. Regeringen har för avsikt att under 2007 återkomma till riksdagen med ett sådant förslag och hur detta skall finansieras.

Trängselskatten

Regeringen har i en proposition (prop. 2006/07:109) föreslagit att trängselskatt införs i Stockholm med start den 1 augusti 2007. Trängselskatten skall bidra till minskad trängsel, bättre miljö och till att finansiera investeringar i vägnätet i Stockholmsregionen. En fond skall inrättas för överföring av intäkterna från trängselskatten till investeringar i väginfrastruktur.

1.9 En politik för att säkra en hållbar utveckling

De globala miljöutmaningarna, i synnerhet klimatförändringarna, påverkar livsbetingelserna i hela världen och måste ges större uppmärksamhet. Utsläpp i luft och vatten är några av de största hot mot mänskligheten står inför. Vi har ett ansvar gentemot kommande generationer att

bruka naturens rikedomar på ett sådant sätt att vi kan lämna över en värld som inte inskränker livsmöjligheterna för våra barn och barnbarn. Vi har också ett ansvar att stödja utvecklingsländernas arbete för fattigdomsbekämpning. Viktiga verktyg för detta är ett generöst bistånd med hög kvalitet och en samlad politik för global utveckling. Vi måste vara med och bidra till förutsättningar både för en god livsmiljö och tillväxt och utveckling. Exempelvis är utvecklingsländernas möjligheter goda att genom tekniksprång hoppa över nedsmutsande steg i utvecklingsprocessen, om rätt förutsättningar ges.

1.9.1 Klimatpolitik

Såväl i Sverige som internationellt har klimatfrågan kommit alltmer i fokus. Detta är i sig positivt eftersom klimatfrågan är en av de stora utmaningar världen ställs inför och behoven av att vidta åtgärder mot klimatförändringar är mycket stora. Åtgärder måste vidtas globalt och nationellt, regionalt och lokalt. Insatser för att bromsa och mildra effekter av klimatförändringar kommer att innebära ökade kostnader – för enskilda människor, företag, organisationer och offentlig verksamhet. Priset för att inte agera är dock högre. En politik för att begränsa och minska utsläpp av växthusgaser måste för att vara verkningsfull ha legitimitet hos de som berörs. Legitimitet och acceptans kan bland annat skapas genom ökad kunskap och förtroendebyggande.

För att åstadkomma en breddad och fördjupad samverkan mellan näringsliv, forskning och politik, samt en bred politisk uppslutning för Sveriges klimatpolitiska insatser, har regeringen tagit tre klimatinitiativ. Ett *vetenskapligt råd för klimatfrågor* har inrättats med uppdrag att bidra med vetenskapliga bedömningar till den klimatpolitiska proposition som regeringen avser presentera 2008. Rådets rekommendationer skall bland annat gälla vilket eller vilka mål som bör gälla för den svenska klimatpolitiken. Rekommendationerna skall utgöra ett av underlagen till den kommande *parlamentariska beredningen för klimatfrågor* vars huvuduppdrag blir att utgöra beredning för den klimatpolitiska propositionen. Ett ytterligare underlag till beredningens arbete, blir rapporteringen från det regeringsuppdrag som Natur-

vårdsverket och Statens Energimyndighet har utarbetat underlag inför utvärderingen av klimatpolitiken. Vidare har regeringen inrättat en *kommission för hållbar utveckling* med statsministern som ordförande. Kommissionen skall med utgångspunkt från hållbar utveckling främja arbete över sektorsgränser, anlägga ett internationellt perspektiv och se till såväl ekologiska, sociala som ekonomiska aspekter. Klimatfrågan blir ett huvudtema under det första årets arbete.

Sverige är sannolikt ett av de länder i världen som har bäst förutsättningar att möta klimatutmaningen. Vi har goda tillgångar på förnybara resurser, tekniskt kunnande, jämförelsevis väl fungerande styrmedel och marknader samt goda industriella förutsättningar. Detta gäller inte minst inom transportområdet, innefattande hela kedjan från biodrivmedel till energieffektiva fordon. Detta innebär därmed också möjligheter till utveckling, ökade exportinkomster och nya jobb i Sverige. En viktig roll för staten är att skapa goda villkor för innovation och företagande och det kommer också under de närmaste åren att krävas insatser för att förkorta tiden från forskning till kommersialisering.

Regeringen föreslår att en miljöbilspremie införs för att stimulera användningen av bränseleffektiva bilar och bilar med förnybara bränslen. Åtgärden ligger i linje med EG-kommissionens strategi för att minska koldioxidutsläppen från personbilar. Premien föreslås utformas som ett kontantbidrag på 10 000 kronor per miljöbil som köps av privatperson mellan den 1 april 2007 och den 31 december 2009.

Som en åtgärd för att minska klimatpåverkan från energianvändningen beräknar regeringen att 140 miljoner kronor per år bör avsättas från 2008 för insatser som syftar till en effektivare energianvändning. Därigenom kan efterfrågan på energi minska liksom behovet av att snabbt tillföra ny produktionskapacitet samtidigt som den direkta effekten är en minskad miljö- och klimatbelastning från sektorn.

Regeringen avser att, i enlighet med vad som anförts i budgetpropositionen för 2007 återkomma med förslag till finansiering av en s.k. klimatmiljard för klimatrelaterad energiforskning och utveckling samt investeringsstöd.

Klimatfrågan är genuint global. EU står för cirka 14 procent av de globala utsläppen av växthusgaser, en andel som antas minska snabbt då omvärldens utsläpp ökar. Sverige och EU kan

således inte lösa klimatfrågan själva, varken ekonomiskt eller via faktiska minskningar av utsläppsmängderna. Det är helt avgörande för klimatarbetet att en bred internationell uppslutning kommer till stånd, där både nuvarande och blivande stora utsläppsländer ingår.

EU:s stats- och regeringschefer antog i mars 2007 ett mål om att minska utsläppen av växthusgaser i unionen med 20 procent till 2020 jämfört med 1990. Under förutsättning att andra industriländer förbinder sig till jämförbara minskningar, avser EU att minska sina utsläpp med 30 procent fram till 2020. Samtidigt antogs bindande mål om att andelen förnybar energi 2020 skall uppgå till 20 procent av all energikonsumtion i EU och att biodrivmedel skall svara för 10 procent av all konsumtion av bensin och diesel i transportsektorn. Beslutet innefattar också en målsättning om att effektivisera energianvändningen med 20 procent jämfört med prognoser för 2020.

Dessa mål är mycket ambitiösa och kräver insatser inom ett stort antal områden, såväl nationellt som på gemenskapsnivå. Sverige skall ha en hög ambitionsnivå i både det internationella och det nationella klimatarbetet. Marknadsekonomin institutioner, ekonomiska styrmedel, forskning och ny teknik skall vara viktiga verktyg i arbetet. Ett exempel på ett styrmedel på EU-nivå är systemet för handel med utsläppsrätter för koldioxid. Det pågår nu en översyn av systemet. Regeringen anser att en utgångspunkt bör vara en breddning av systemet till fler sektorer och gaser samt en tydlig strävan att inkludera fler länder och regioner i handels-systemet.

1.9.2 Miljöpolitik

Havsmiljön

Hotet mot vår havsmiljö är en viktig utmaning. I Östersjön och Västerhavet har övergödning, hårt fisketryck och utsläpp av miljögifter fått alarmerande konsekvenser. Regeringen kommer därför att presentera ett paket av åtgärder som syftar till att förbättra havsmiljön. Satsningarna kommer att genomföras 2007–2010. Regeringen föreslår att 40 miljoner kronor avsätts för havsmiljöinsatser 2007 samt beräknar totalt 450 miljoner kronor för åren 2008–2010.

Skydd av värdefulla naturmarker

Skyddet av den biologiska mångfalden är en hörnsten i regeringens miljöpolitik. Det är därför viktigt att målet om att hejda förlusterna av biologisk mångfald till 2010 står fast. Miljömålsrådets årliga utvärderingar indikerar en bristande måluppfyllelse bland annat vad gäller områdesskydd. Regeringen, som fäster fortsatt stor vikt vid miljömålssystemet och uppfyllande av internationella åtaganden, kommer därför att se över arbetsformer och instrument. Ett effektivare utnyttjande av instrumenten för områdesskydd samt en utveckling av andra metoder som komplement till dessa är en utgångspunkt. Regeringen avser därmed att tillämpa de mest kostnadseffektiva metoderna för att nå de uppställda målen. I avvaktan på en översyn av arbetsformerna och instrumenten för skydd av värdefulla områden föreslår regeringen ett anslag för biologisk mångfald som motsvarar 2006 års nivå.

Kärnsäkerhet

Kraven på säkerhet i de svenska kärnkrafts-anläggningarna har successivt skärpts genom nya nationella föreskrifter och internationella åtaganden. Kärnkraftsinnehavarna planerar moderniseringar av flera av reaktorerna samtidigt som ansökningar finns om att öka effekten i anläggningarna. Det moderniseringsarbete som pågår och de effekthöjningar som redan beslutats ställer ökade krav på samhällets tillsyn. Regeringen avser se över behovet av höjda avgifter för att finansiera en förstärkning av tillsynsmyndigheternas verksamhet.

Miljö- och kärnsäkerhetssamarbete i Ryssland

Det är viktigt med ett fortsatt samarbete med Ryssland på miljöområdet. Detta handlar t.ex. om kapacitetsuppbyggnad, kärnsäkerhet och strålskydd. Fortsatt svensk och annan extern finansiering till större miljöprojekt i vårt närområde är viktigt för att dessa projekt skall kunna genomföras och miljösituationen i Östersjön därmed stabiliseras. Miljö- och kärnsäkerhetssamarbetet bör fortsätta bland annat av ett svenskt egenintresse när det gäller närmiljön och likvärdiga villkor i regionen, även om utvecklingsarbetet med Ryssland avvecklas i andra delar.

1.9.3 Energi- och miljönyckeltal

Sedan 1999 års ekonomiska vårproposition redovisas nyckeltal relaterade till energi- och miljöfrågor som ett komplement till de ekonomiska nyckeltalen. Syftet är att spegla den nationella utvecklingen på energi- och miljöområdet på ett enkelt och informativt sätt. Variationerna i nyckeltalen mellan enstaka år är ofta ett resultat av väderleks- och konjunkturvariationer. Över längre tidsperioder ger dock nyckeltalen information om utvecklingen på energi- och miljöområdet.

Energianvändningen i relation till ekonomins storlek fortsätter att minska. Även den totala energianvändningen minskar men det är ännu för tidigt att avgöra om detta är ett trendbrott.

Tabell 1.6 Energi- och miljönyckeltal

Energianvändning (TWh respektive Wh/kr)

	1980	1990	2000	2004	2005
Total slutlig användning ¹	436	442	470	503	493
Varav förnybar energi	107	137	167	171	182
biobränslen	48	64	88	109	108
vattenkraft	59	73	79	61	73
vindkraft	0	0	0,46	0,85	0,85
Energiintensitet ²	300	245	212	209	198

Utsläpp till luft (tusental ton)³

	1980 ⁴	1990	2000	2004	2005
Klimatpåverkan⁵					
Växthusgaser	iu.	75 808	75 114	78 089	75 660
exkl. bunkring	iu.	72 191	68 315	69 688	66 955
Koldioxid	82 438	59 841	59 124	63 635	61 144
exkl. bunkring	iu.	56 421	53 416	55 182	52 569

Försurning

Svaveldioxid	iu.	142	109	130	131
exkl. bunkring	491	109	46	41	40
Kväveoxider	iu.	337	329	355	355
exkl. bunkring	404	314	231	209	205

Belastning på haven (tusental ton)

	1980	1990	2000	2004	2005
Övergödning					
Fosfor	4,7	3,5	4,7	3,0	3,2
Kväve	115,5	104,9	146,6	108,6	96,5

¹ Total energianvändning exklusive energiomvandlingsförluster i kärnkraftverk.

² Energiintensiteten mäts som total energianvändning i relation till BNP i 2000 års referenspriser.

³ Ej normalårsjusterade siffror.

⁴ Framräknad enligt äldre metodik och därför ej direkt jämförbar med siffror för 1990 och senare.

⁵ Sänkor är inte inkluderade.

Källor: Statens energimyndighet, Naturvårdsverket, Statistiska centralbyrån, Sveriges lantbruksuniversitet.

Goda naturliga förutsättningar i Sverige bidrar till att mängden förnybar energi har ökat både i absoluta och relativa tal. Andelen förnybar energi uppgår till 37 procent mätt som andel av den totala svenska energianvändningen utan omvandlingsförluster. Jämfört med åren 1980 och 1990 har andelen förnybar energi därmed ökat med 48 procent respektive 36 procent. Samtidigt har den fossila andelen minskat med 46 procent respektive 13 procent. Mellan enskilda år kan dock variationerna vara stora, vilket till stor del hänger samman med tillgången på vattenkraft. Energieffektivisering, mätt som energiintensitet per förädlingsvärde, utvecklas efter en långsiktigt tydlig trend mot allt lägre energiinnehåll.

Sverige har, om man bortser från utsläpp från internationell luft- och sjöfart (s.k. bunkring), lyckats minska utsläppen av växthusgaser jämfört med 1990 års nivå. Sverige är därmed ett av få länder som förväntas att för perioden 2008–2012 klara såväl det av EU tilldelade utsläppsmålet som vårt eget mer ambitiösa mål, +4 procent respektive -4 procent jämfört med 1990 års nivå. Inget annat land av de 15 tidigare EU-medlemmarna har lägre utsläpp av växthusgaser mätt i ton per person samt i relation till bruttonationalprodukten.

Den kraftiga minskningen av de svenska utsläppen av koldioxid, den volymmässigt största växthusgasen, är glädjande. Även dessa utsläpp kan dock variera betydligt från år till år, till stor del beroende på tillgången av vattenkraft och variationer i vädret.

Sedan 1980 har de svenska utsläppen av svaveldioxid minskat kraftigt. Till stor del är detta ett resultat av ökad användning av olja med låg svavelhalt och ny reningsteknik. Exklusive utsläpp från internationell luft- och sjöfart har utsläppen av svaveldioxid mer än halverats sedan 1990. De svenska utsläppen av kväveoxider fortsätter också att minska, främst på grund av förbättrade förbrännings- och reningstekniker inom transportsektorn.

Halterna av kväve och fosfor i flodmynningar utgör en indikator på näringstillförseln till haven. Även de årliga nyckeltalen som rör övergödning varierar kraftigt beroende på väderlek, vilket gör jämförelser med utvalda basår vanskliga. Sett över ett längre perspektiv avtar emellertid den totala belastningen. Det är viktigt att länderna runt Östersjön gemensamt tar ett ansvar för att

förbättra möjligheterna till återhämtning av innanhavet.

1.10 En politik för utbildning och kompetens

Att utbildning och forskning håller hög kvalitet är avgörande för ekonomisk tillväxt och välfärd. Det handlar om satsningar på forskning, men lika viktigt är att den grundläggande utbildningen är så bra att alla medborgare får möjlighet att ta del av information och samtal i vardagen. Bara så kan en levande demokrati uppstå och leva vidare.

Grundskolans huvuduppgift är kunskapsuppdraget, dvs. att ge alla elever möjlighet att nå målen i alla ämnen. Varje elev, oavsett kön, familjebakgrund, bostadsort eller något annat, har rätt att få tillgodogöra sig och utveckla den kunskap han eller hon behöver för att kunna fungera som aktiv medborgare i ett demokratiskt samhälle. Grundskolan skall också lägga den nödvändiga grunden för gymnasiestudier. I dag finns så många mål för skolan att de tenderar att tränga ut varandra och kunskapsuppdraget har hamnat i skymundan. Målen i grundskolan måste därför bli färre och tydligare. Kunskapsmålen måste uppvärderas och förtydligas.

För att stödja elevernas utveckling och sätta en lägsta garanterad nivå för lärarnas kontinuerliga utvärdering och uppföljning vill regeringen införa regelbundna obligatoriska kontrollstationer. Det skapar ökad nationell likvärdighet och ger förutsättningar att minska variationen i elevers resultat.

Den stora utslagningen av elever från gymnasieskolan är mycket allvarlig. Lika viktigt som det är att komma in på en utbildning är det att avsluta den på ett framgångsrikt sätt. Framtidens arbetsmarknad kräver hög kompetens, och de ungdomar som inte fullföljer en gymnasieutbildning riskerar att få det mycket svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Gymnasieskolans utbildningar har blivit alltmer lika när skillnaderna mellan de olika programmen minskat och de teoretiska kraven ökat. Alla elever tvingas läsa in grundläggande högskolebehörighet, oberoende av vilka mål, talanger och intressen som den enskilda eleven har. Resultatet har blivit att gymnasieskolan i vissa fall varken lyckats förbereda för yrkeslivet eller

för vidare studier. Gymnasieskolan behöver reformeras och regeringen anser att gymnasieskolan skall leda till en gymnasieexamen med tre huvudinriktningar: studieförberedande program som ger grundläggande behörighet till högskolan, yrkesförberedande program och lärlingsutbildning.

Regeringen har påbörjat arbetet med en omfattande reformering av det svenska utbildningssystemet. Arbetet inriktas på att fokusera på skolans kunskapsuppdrag, höja läraryrkets status och öka tillgången på välutbildade lärare, förbättra trygghet och studiero i skolan och att ge alla elever och föräldrar en möjlighet att välja mellan skolhuvudmän och pedagogiska inriktningar.

Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2008 med ett förslag till en långsiktig strategi för att stärka barn- och ungdomskulturen. Förslaget kommer att innebära att barn och ungdomar får ökad möjlighet till kulturell delaktighet och eget skapande vilket bidrar till att nå de prioriterade kunskapsmålen i skolan.

Vuxenutbildningen har en viktig roll utifrån de vuxnas individuella behov av utbildning och personlig utveckling. Den som behöver läsa in grundläggande eller särskild behörighet för högskolestudier kan komplettera tidigare utbildning eller läsa in en gymnasieutbildning inom vuxenutbildningen. I dag finns en rättighet för vuxna att få en utbildning som motsvarar grundskolan. Regeringen avser att återkomma om hur en liknande rättighet på gymnasial nivå kan utformas.

Det är viktigt att alla som antas till högskoleutbildning har goda förutsättningar att tillgodogöra sig och genomgå utbildningen inom föreskriven tid med godkända studieresultat. På så sätt ökar effektiviteten och kvaliteten höjs i den högre utbildningen. Regeringen har nyligen överlämnat en proposition med förslag om ändrade regler för tillträde till högskoleutbildning (prop. 2006/07:107). Syftet med förslagen är att skapa ett system där kraven på behörighet skall vara likvärdiga oavsett om en sökande kommer från gymnasieskolan eller gymnasial vuxenutbildning eller har annan motsvarande utbildnings- eller yrkesbakgrund.

Vidare syftar förändringarna till att ge tydliga signaler till elever i gymnasieskolan om att det lönar sig att välja sådana ämnen och fördjupningskurser som ger en gedigen grund

för högskolestudier och som är relevanta för att lyckas genomföra den sökta utbildningen. De som söker till högskolan direkt efter avslutad gymnasieutbildning skall inte missgynnas. Därför bör ålder inte premieras vid tillträde till högre utbildning.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 presenterat förslag om en utbyggnad av resurserna för forskning under 2007, 2008 och 2009 med en nivåhöjning på sammanlagt 900 miljoner kronor utöver de resursökningar som följer av 2005 års forskningsproposition. Arbetet har också inletts med sikte på att 2008 presentera en ny forskningsproposition för perioden efter 2008.

1.11 En politik för ett effektivare utnyttjande av offentliga resurser

De offentliga utgifterna motsvarar omkring hälften av värdet på allt som produceras i Sverige under ett år. Det är viktigt att varje skattekrona används på ett effektivt sätt. Det finns en betydande potential för en effektivare användning av de gemensamma resurserna. Genom högre effektivitet kan ökade satsningar inom prioriterade offentliga verksamheter bli möjliga, samtidigt som utrymme ges att sänka skatterna för att stimulera till fler jobb och ökad tillväxt i det privata näringslivet.

God hushållning med de gemensamma resurserna handlar både om att motverka överutnyttjande och fusk i skatte- och förmånsystemen och om att öka effektiviteten i den offentliga sektorn.

1.11.1 Krafttag mot bidragsbrott och överutnyttjande

Jämfört med andra länder har Sverige höga ersättningsnivåer i välfärdssystemen. För att det skall vara möjligt att bibehålla höga nivåer och för att stärka arbetslinjen, krävs att systemen inte överutnyttjas och att enbart de som är berättigade får del av ersättningar och bidrag.

Det förekommer bidragsbrott och överutnyttjande av ersättningar och bidrag. I vissa delar av socialförsäkringssystemet är dessutom bidragsbrotten och överutnyttjandet omfattande. En grundläggande förutsättning för att

upprätthålla allmänhetens respekt för välfärdssystemen är att ersättningar och bidrag bara betalas ut till dem som är berättigade. Mot den bakgrunden anser regeringen att det är avgörande för såväl legitimiteten som finansieringen av välfärdssystemen att kontrollverksamheten ökas och effektiviseras samt att felaktigt utbetalda ersättningar och bidrag återkrävs.

I budgetpropositionen för 2007 redovisades en lång rad åtgärder som syftar till att minska överutnyttjande och bidragsbrott. Utöver de åtgärder som redovisades där har ett antal ytterligare åtgärder tillkommit eller tidigare aviserade åtgärder konkretiserats:

- Regeringen har nyligen överlämnat propositionen Bidragsbrottslag till riksdagen (prop. 2006/07:80).
- Regeringen har tillkallat en utredare med uppdrag att lämna förslag till en från Försäkringskassan skild tillsynsfunktion för socialförsäkringsadministrationen. Uppdraget skall redovisas senast den 31 oktober 2007.
- Försäkringskassan har på regeringens uppdrag analyserat möjligheterna att införa skärpta kontroller vid uttag av tillfällig föräldrapenning – t.ex. genom att det införs en skyldighet för arbetsgivaren att rapportera frånvaro vid vård av sjukt barn till Försäkringskassan eller en skyldighet för föräldern att styrka barnets frånvaro från barnomsorgen. Regeringen avser återkomma med förslag till regeländringar under hösten.
- Regeringen överlämnade i januari 2007 en proposition till riksdagen med förslag om att ränta skall tas ut vid återkrav inom socialförsäkringen (prop. 2006/07:49).
- Statskontoret får i uppdrag att utvärdera effektiviteten i den statliga återkravsverksamheten avseende felaktigt utbetalda ersättningar och bidrag. Regeringen har också givit Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring i uppdrag att följa upp hanteringen av felaktigt utbetalda arbetslöshetsersättning och hanteringen av återkrav vid arbetslöshetskassorna.
- Försäkringskassan återinför det tidigare systemet med närvarorapportering vid aktivitetsstöd under våren.

- Regeringen avser att klargöra såväl arbetsförmedlingens som den arbets sökandes ansvar när det gäller arbetslöshetsförsäkringen. Det gäller bland annat frågor om anmälningförfarandet och hur ifrågasättanden görs. Systemet för sanktions-tillämpningen skall göras tydligt. Syftet är att kunna tillämpa sanktioner mot en sökande utan att göra ett alltför stort ingripande i individens ersättning.
- Arbetslöshetskassornas samorganisation har som ambition att införa ett nytt system för kontroll av deklarerat arbete på kassakort.
- Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, Arbetsmarknadsverket och Försäkringskassan kommer under 2007 att genomföra mörkertalsanalyser avseende förekomsten av bidragsbrott och överutnyttjande inom arbetslöshetsförsäkringen respektive sjukförsäkringen.

1.11.2 Ökad effektivitet i offentlig sektor

Ökad effektivitet i produktionen av välfärdstjänster

För att öka effektiviteten och påskynda utvecklingen av produktionen av välfärdstjänsterna inom vård, omsorg och utbildning, avser regeringen att under mandatperioden genomföra förändringar som syftar till att öka mångfalden av aktörer inom vård, utbildning och omsorg.

En ökad konkurrens kommer att stärka drivkrafterna för ökad effektivitet och ökad kvalitet i tjänsterna. En ökad konkurrens mellan producenterna skulle samtidigt öka individens valfrihet. Detta kräver tillgång till relevant och tillförlitlig information om alternativen. Regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att föreslå åtgärder för att förbättra informationen om välfärdstjänster där valmöjligheter finns.

Regeringen har tidigare under våren i en proposition (prop. 2006/07:52) föreslagit att den s.k. stopplagen inom sjukvården slopas. Vidare har regeringen tillsatt en utredning som har i uppdrag att komma med förslag om hur valfriheten inom äldreomsorgen och för funktionshindrade kan öka. På utbildningsområdet har regeringen dels tillsatt en utredning med uppdrag att ta fram förslag till hur ett system med fristående vuxenutbildning kan utformas, dels en utredning med uppdrag att ge

förslag på hur lika villkor för offentliga och fristående skolor kan uppnås.

En effektivare statlig organisation

Det behövs tydligare gränser för vad som bör vara myndighetsuppgifter och vad som bör vara förbehållet den politiska och allmänna opinionsbildningen eller marknadsekonomin. Den enskilde konsumenten och företagaren måste kunna lita på att det finns starka institutioner som bevakar marknader som öppnats för konkurrens och marknader kring viktig infrastruktur.

För att få en bättre överblick över antalet myndigheter i statsförvaltningen har regeringen gett Statistiska centralbyrån i uppdrag att förbereda upprättandet av ett myndighetsregister.

Regeringen har tillsatt en utredning i syfte att effektivisera den statliga förvaltningen (dir. 2006:123). I uppdraget ingår bland annat att klargöra vad som bör vara statliga åtaganden i form av myndighetsuppgifter och att lämna förslag till vilka övergripande förvaltningspolitiska principer som bör gälla vid organisering av den statliga förvaltningen och överväga vilka förändringar som bör göras i den nuvarande myndighetsstrukturen. Utredningen skall också redovisa vilka besparingar av myndigheternas samlade förvaltningskostnader som förslagen leder till. Dessutom skall utredningen redovisa vilka åtgärder som skulle behöva vidtas för att uppnå en besparing om tre respektive sex procent av myndigheternas samlade förvaltningskostnader.

Regeringen har också tillsatt en särskild utredare för att göra en översyn av regeringens stabsmyndigheter (dir. 2007:20). I uppdraget ligger bland annat att pröva det offentliga åtagandet och se över konkurrensutsatt verksamhet vid myndigheterna samt att tydliggöra stabsmyndigheternas roll i det fortsatta arbetet med att utveckla den statliga förvaltningen.

Nyligen överlämnade Ansvarskommittén sitt slutbetänkande Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft (SOU 2007:10) till regeringen. Kommittén föreslår en omfattande reform av samhällsorganisationen. Betänkandet har sänts ut på remiss till ett stort antal remissinstanser. Regeringen kommer att verka för en bred och öppen debatt om kommitténs förslag.

Regeringen driver på det så kallade e-förvaltningsarbetet. Elektronisk fakturahantering införs den 1 juli 2008 och förväntas ge besparingar på fyra miljarder kronor under en femårsperiod och därefter en miljard om året. Automatiseringen av ärendehantering prioriteras och ger ytterligare besparingar samtidigt som kvaliteten och medborgarorienteringen kan förbättras. Säkerheten i den elektroniska kommunikationen stärks.

Bättre styrning och kontroll

Regeringen avser att med en ny myndighetsförordning förbättra styrningen av myndigheterna med ett effektivt och tidsenligt styrintstrument. Den nya myndighetsförordningen skall tydliggöra ledningsformerna enrådighetsmyndighet, styrelsemyndighet och nämndmyndighet, liksom det ansvar myndigheternas ledning har inför regeringen. Det ankommer på regeringen att försäkra sig om att myndigheterna bedriver verksamheten författningsenligt och hushållar väl med statens medel.

Vidare är regeringen angelägen om att myndigheternas interna styrning och kontroll är betryggande. I ljuset av detta bereder regeringen förslag till en ny förordning om intern styrning och kontroll i staten. Ambitionen är att beredningen skall vara avslutad under våren 2007. Vidare gäller sedan årsskiftet en ny förordning för statlig internrevision.

Tydliga krav på en väl fungerande intern styrning och kontroll på nationell nivå bidrar även till att myndigheternas hantering av EU-medel förstärks. Det är därför angeläget att även medlemsstaterna vidtar åtgärder nationellt i syfte att stärka förvaltningen och kontrollen av EU-medel. Regeringen överväger mot denna bakgrund, och i likhet med de initiativ som redan tagits i Nederländerna, Danmark respektive Storbritannien, att på eget initiativ införa ett nationellt intygande avseende hanteringen av samtliga EU-medel.

Myndigheterna har till uppgift att förverkliga regeringens politik. Det är därför angeläget att närmare överväga hur uppföljningen och styrningen av förvaltningen skall utformas, men också vilken resultatinformation som kan och bör tas fram om den statliga verksamheten. Hösten 2007 lämnar Styretredningen (dir. 2006:30) sina förslag till hur resultatstyrningen bör förändras och utvecklas. De överväganden som förestår med anledning av dessa förslag

kommer även att omfatta regeringens resultatredovisning till riksdagen.

1.12 Kommunalekonomisk utjämning

Regeringen kommer att fortsatt verka för likvärdiga förutsättningar för människor i hela landet, oavsett var man bor. Detta innebär bland annat att kommuner och landsting skall ges förutsättningar att ge alla medborgare en god och likvärdig skola, vård och omsorg.

Samtidigt som oskäligena skillnader mellan kommuner och landsting skall elimineras måste systemet för utjämning i högre utsträckning främja tillväxt och välfärd. Dagens utjämningsystem, framför allt inkomstutjämningsystem, hämmar emellertid kommuners och landstings ansträngningar att minska utanförskapet.

I syfte att värna utjämningsystemet kommer regeringen att tillsätta en parlamentarisk utredning under mandatperioden med uppdrag att utvärdera och utreda systemet för kommunalekonomisk utjämning, inklusive de förändringar som nu föreslås. Alternativa metoder för inkomstutjämningsystem med ett mer långsiktigt perspektiv skall utredas. Utredningen kan bland annat pröva möjligheten att utjämna de ekonomiska förhållandena mellan kommunerna genom förändringar av den kommunala skattebasen. Översynen syftar till att undanröja tillväxthämmande faktorer och stärka incitamenten för ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning. Utredningen skall även beakta konsekvenser för utjämningsystemet av reformer som påverkar den kommunala sektorn, t.ex. avvecklingen av den statliga fastighetsskatten. Utredningen tillsätts under 2008. Ett slutbetänkande beräknas kunna lämnas i slutet av 2010. Inkomstutjämningsutredningen utreds och hanteras med förtur så att ett delbetänkande avseende inkomstutjämningsutredningen kan lämnas under 2009.

I betänkandet Deluppföljning av den kommunalekonomiska utjämningsutredningen (SOU 2006:84) föreslår utredaren en rad åtgärder för att vårda den kommunala utjämningsutredningen även i det kortare perspektivet. Mot denna bakgrund föreslår regeringen följande:

- Den av utredaren föreslagna lönekostnadsutjämningsutredningen införs inte fullt ut enligt förslaget beroende på svårigheten att avgöra

hur stor del av skillnaderna i lönekostnad som är strukturellt betingade. Genomslaget begränsas 2008 till 50 procent av utfallet i den föreslagna utjämningsmodellen (regressionen) men utan den föreslagna begränsningen till den faktiska lönenivån i respektive kommun och landsting. Det sistnämnda för att helt eliminera påverkan av den faktiska lönenivån. Att införa en lönekostnadsutjämnings förutsätter förslag till lagändring i denna proposition.

Regeringen gör följande bedömningar:

- De av utredaren föreslagna förändringarna i byggkostnadsutjämnings genomförs från 2008. Förslaget förutsätter ingen lagändring.
- Delmodellen för hälso- och sjukvård i landstingens kostnadsutjämnings uppdateras från 2008 i enlighet med utredningens förslag. En sådan uppdatering kräver ingen lagändring.
- En ny permanent uppföljningsorganisation inrättas från 2008 i enlighet med utredningens förslag. Uppdraget, som omfattar att löpande följa upp utjämningsystemet, läggs på Statskontoret.

Med en parlamentarisk utredning som ser över utjämningsystemet i det längre perspektivet och de omedelbara justeringar som presenteras ovan vårdas den kommunala utjämnings på ett ansvarsfullt sätt.

1.13 En politik för trygghet och valfrihet

Migration

Sverige skall ha en human flyktingpolitik och vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck. Rätten till asyl skall värnas liksom en rättssäker prövning och ett värdigt mottagande. Migrations- och flyktingpolitiken står inför stora utmaningar. Förra året ansökte över 24 000 personer om uppehållstillstånd på grund av asylskäl, 40 procent fler än 2005. I år väntas antalet stiga till närmare 40 000, för att från och med 2008 uppgå till mellan 30 000 och 40 000 personer årligen. Bakom utvecklingen ligger framför allt situationen i Irak. I år antas över hälften av alla som söker asyl i Sverige

komma från Irak. Sverige tar också emot en mycket stor andel av de irakier som söker sig till något av EU-länderna. Omkring hälften av dessa söker asyl i Sverige. Det måste finnas en solidaritet mellan EU:s medlemsländer så att fler delar ansvaret för att erbjuda skydd för flyktingar.

Det ökade antalet asylsökande medför att utgifterna för bostäder samt ersättningar till asylsökande, kommuner och landsting blir högre än vad som tidigare beräknats. Regeringen föreslår med anledning av detta att anslaget för ersättningar och bostadskostnader ökas med 743 miljoner kronor 2007. Åren 2008–2009 ökar utgifterna med 900 respektive 1 000 miljoner kronor. År 2010 beräknas utgifterna för ersättningar och bostäder till cirka 2 900 miljoner kronor.

Regeringen anser att den statliga ersättningen bör öka till kommuner som träffar överenskommer med Migrationsverket om mottagande av ensamkommande barn. Regeringen föreslår därför att anslaget för ersättningar och bostadskostnader ökas med 15 miljoner kronor 2007 för detta ändamål. För 2008–2010 beräknas utgifterna öka med 37 miljoner kronor per år.

För att underlätta för personer som fått avslag på sin asylansökan att återvända till sina hemländer anser regeringen att ett återetableringsstöd bör införas på prov under 2007 och 2008. Regeringen föreslår därför att anslaget för ersättningar och bostadskostnader ökas med 27 miljoner kronor 2007.

Till följd av att antalet asylsökande till Sverige i år och de närmast kommande åren ökar, växer antalet ärenden som Migrationsverket har att handlägga. För 2008 beräknas därför utgifterna öka med 550 miljoner kronor. För 2009 och 2010 beräknas utgifterna öka med 300 miljoner kronor respektive 200 miljoner kronor. Därutöver ökar ersättningarna till kommuner för flyktingmottagande. För 2008 beräknas utgifterna öka med 2 000 miljoner kronor. För 2009 och 2010 beräknas utgifterna öka med 3 550 miljoner kronor. I detta inkluderas en extra ersättning för att underlätta flyktingmottagande i kommuner med god arbetsmarknad.

Jämställdhet

Jämställdheten i Sverige har förbättrats, men kvinnor och män har fortfarande inte lika möjligheter. Ett aktivt jämställdhetsarbete

präglar regeringens arbete. Kvinnor och män skall ha lika möjligheter att utvecklas. Regeringen har som mål att motverka och förändra system som konserverar fördelningen av makt och resurser ur ett könsperspektiv. När män och kvinnor delar makt och inflytande i alla delar av samhällslivet får vi ett bättre samhälle. Den ekonomiska politiken skall användas för att försöka komma tillrätta med de obalanser mellan könen som finns inom ett antal områden i dag. Att kvinnor har en lägre inkomst beror bland annat på att skatter och bidrag har fått en utformning som gör att det inte tydligt lönar sig att börja arbeta, än mindre att gå upp i arbetstid.

Införandet av jobbavdraget vid årsskiftet var därför ett viktigt steg mot att göra det lönsamt att arbeta mer. Regeringens ambition är att fortsätta i samma riktning och ge fler kvinnor tydliga drivkrafter att gå från deltid till heltid.

Regeringen vill även förbättra möjligheterna för kvinnor som startar nya företag. Det skulle sannolikt ändra den skeva förmogenhetsutveckling som finns i dag eftersom den bland annat bygger på att få kvinnor äger och driver företag. Att konkurrensutsätta de kvinnodominerade branscherna, till exempel sjukvården och barnomsorgen, och därigenom underlätta för nya företag är också ett viktigt sätt att öka friheten för Sveriges kvinnor.

Regeringen har tagit fasta på att människor behöver hjälp med att få vardagspusslet att gå ihop. Regeringen har föreslagit att kostnaden för att köpa hushållstjänster sänks från den 1 juli i år. Eftersom det oftast är kvinnorna som svarar för den stora arbetsinsatsen hemma kommer förslaget att ha störst positiv effekt på kvinnors möjligheter att kombinera hemmets och arbetslivets olika roller.

Att bekämpa mäns våld mot kvinnor är en viktig del av jämställdhetsarbetet. Även arbetet mot hedersrelaterat våld är angeläget. Regeringen bereder därför för närvarande en handlingsplan om mäns våld mot kvinnor där också insatser mot hedersrelaterat våld kommer att ingå. Vidare bereds en handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Kvinnors hälsa är en viktig del av regeringens jämställdhetsåtgärder. Regeringen beslöt i mars att satsa 90 miljoner kronor på ett treårigt forskningsprogram för bättre kvinnohälsa.

Myndigheterna arbete för en minskad löneskillnad är en viktig fråga i regeringens löpande

dialog med myndighetscheferna. Detta gäller både de oförklarade löneskillnader som kvarstår efter att skillnader i arbetstid och arbetsuppgifter m.m. har beaktats och sådana löneskillnader som beror på att män i större utsträckning än kvinnor har ledande befattningar. Fram till 2010 skall de oförklarade löneskillnaderna i staten ha åtgärdats samtidigt som myndigheternas arbete för att få fler kvinnor i ledande befattningar intensifieras.

En reformerad familjepolitik

Inom Regeringskansliet bereds för närvarande förslag om barnomsorgsavgift, ökat pedagogiskt inslag i förskolan, jämställdhetsbonus och ett frivilligt kommunalt vårdnadsbidrag. Det yttersta syftet med dessa reformer är att ge alla barn en trygg uppväxt och ge varje barn förutsättningar att utvecklas som människa.

Regeringen bedömer att de kommande förslagen ökar valfriheten för barnfamiljer, förbättrar möjligheterna till jämställdhet och delat ansvar för barnen, ökar mångfalden i förskolan och barnomsorgen och ger förutsättningar för föräldrar att kunna tillbringa mer tid med barnen.

Vård och omsorg

Vård och omsorg skall även i framtiden vara solidariskt finansierad och fördelas efter behov. Den solidariskt finansierade välfärden måste dock vara öppen för nytänkande. En större mångfald och initiativkraft bidrar till att patienten och omsorgstagaren kan få bästa möjliga vård och omsorg. Inte minst måste den enskilde ges rätten att välja och framför allt att kunna välja bort det som inte fungerar. En mångfald av olika aktörer ger också förutsättningar för bättre arbetsmiljö för de anställda och för vården och omsorgen att utvecklas.

Valfrihet och självbestämmande för den enskilde är ett medel för att få högre kvalitet i vården, samtidigt som det är ett mål i sig att varje person kan påverka sin egen situation och få möjlighet att fatta beslut som rör sin egen vardag. Extra ansträngningar måste göras för att valmöjligheterna skall omfatta alla, inte minst de grupper i samhället som nära nog berövats alla möjligheter att välja, som äldre, sjuka och funktionshindrade. Regeringen avser att under mandatperioden genomföra förändringar som syftar till att öka mångfalden och konkurrensen mellan olika aktörer inom vård och omsorg. En ökad konkurrens kommer att öka valfriheten, men också bidra till utveckling i dessa sektorer.

För äldre och multisjuka med ett stort och sammansatt vårdbehov behövs mer av helhetssyn. Patienten kommer att ges möjlighet till en fast vårdkontakt som vårdar eller vid behov lotsar patienten genom vårdkedjan.

För att uppnå en ökad mångfald måste sjukvårdshuvudmännen ges möjligheter att själva välja driftsform för vården och omsorgen. Regeringen har därför bland annat fattat beslut om att upphäva de bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen som inskränker landstingens möjligheter att överlämna driften av region-sjukhus, regionkliniker och sjukhus till privata vårdföretag.

Vidare har en arbetsgrupp tillsatts som skall överväga och lämna förslag om åtgärder som underlättar för vård- och omsorgspersonal att ta över driften av verksamhet från kommuner och landsting, s.k. avknoppning. Regeringen har avsatt 40 miljoner kronor 2007 för att stimulera avknoppning.

Effektiv information inom hälso- och sjukvården

För att regeringens satsningar på ökad valfrihet, tillgänglighet och kvalitet inom hälso- och sjukvården skall ge avsedd effekt krävs en välfungerande och effektiv informationshantering. Det handlar dels om att nödvändig vårdokumentation skall finnas tillgänglig vid vård och behandling, dels att informationen skall ha en så hög kvalitet att den tolkas och förstås på ett enhetligt sätt i alla delar av vården.

Regeringen satsar därför under 2007 totalt 175 miljoner kronor på detta område för att utveckla hälso- och sjukvårdens ersättnings-system, främja öppna jämförelser, och för att skapa en standard för elektronisk informationsöverföring. Av dessa medel har 65 miljoner kronor avsatts inom ramen för den s.k. Dagmaröverenskommelsen för att påskynda införandet av nya nationella IT-tjänster, såsom en nationell sjukvårdsrådgivning via Internet och telefon, samt investeringar i vårdens tekniska infrastruktur för att förbättra säkerhet och kvalitet när information utbyts elektroniskt.

Tillgänglighet och prestationer inom vård och omsorg

Tillgängligheten till vård och omsorg skall förbättras. Samtidigt krävs en mer uttalad helhetssyn på patientens behov. Hälso- och sjukvården måste bland annat jämföra sina prestationer och systematiskt dra lärdom av misstag och framgångar. Regeringen har avsatt

ytterligare 250 miljoner kronor under 2007 till den nationella vårdgarantin. Detta innebär att stödet till den nationella vårdgarantin totalt uppgår till 750 miljoner kronor under 2007.

Den psykiatriska vården

Psykiatrin förmår inte att tillgodose kraven på en väl fungerande vård för psykiskt sjuka och stöd till deras anhöriga. Under 2007 satsas därför 500 miljoner kronor på förstärkningar av den psykiatriska vården. Regeringen beräknar att 500 miljoner kronor även bör avsättas för detta ändamål 2008 samt 250 miljoner kronor 2009. Det handlar bland annat om förbättringar av personalens kompetens, ökad tillgång till psykosocial kompetens samt en ökad kvalitet i och tillgänglighet till vården. Regeringen avser att verka för att personer som i dag vårdas inom den psykiatriska tvångsvården i ökad utsträckning skall kunna vårdas under öppnare former. Vården och stödet till barn och unga med psykisk ohälsa skall prioriteras. Regeringen har inrättat ett nationellt centrum för utveckling av tidiga insatser till barn och unga som löper risk att utveckla svårare psykisk ohälsa. Ett arbete för att utveckla en vårdgaranti inom barn- och ungdomspsykiatrin har påbörjats.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen skall var trygg och värdig, samtidigt som brukarna skall ges inflytande och självbestämmande. Med större valmöjligheter får medborgarna en mer lyhörd offentligt finansierad äldreomsorg, vars fokus är den enskildes behov och önskemål. Valfriheten gagnar också personalen som ges större möjligheter till utveckling, fler karriärvägar och kompetensutveckling.

Från och med 2007 avsätter regeringen riktade medel för att förbättra och stärka äldreomsorgen. Medlen skall bland annat användas för att förbättra vården och omhändertagandet av de äldre samt för att öka antalet platser i särskilda boendeformer.

Äldreboendedelegationen (dir. 2006:137) har bland annat i uppdrag att analysera och föreslå åtgärder för att stimulera utvecklingen av särskilda boendeformer för äldre. Som ett deluppdrag skall delegationen senast den 31 december 2007 redovisa bedömningar av hur fler äldre skall få tillgång till bostad i s.k. mellanboendeformer eller trygghetsboende.

Regeringen har även tillsatt en utredning för att införa ett ”Fritt val” inom äldreomsorgen (dir. 2007:38).

Det skall bli klart och tydligt och lättare att följa upp vad äldreomsorgen skall klara av. I syfte att uppnå detta har regeringen tillsatt en utredning för införandet av en värdighetsgaranti. Värdighetsgarantin handlar bland annat om att säkra en god vård även för dem som inte längre själva är kapabla att föra sin talan.

Forskning om äldre och åldrande är nödvändigt för att äldreomsorgen skall kunna utvecklas med stöd av kunskap och effektiva metoder. Teknikutvecklingen är också en viktig del i byggandet av en modern äldreomsorg. Satsningen på teknikutveckling skall bygga på analyser av äldre och anhörigas beskrivningar av problem i vardagen och deras önskemål om förbättringar.

Som ett led i kvalitetsutvecklingen görs även en stor satsning på statistikinsamling. Ambitionen är att möjliggöra öppna jämförelser mellan olika kommuner och utförare. Tillförlitlig och lättillgänglig information är viktigt vid ett systematiskt förbättringsarbete och en förutsättning för fria och informerade val.

Tandvård

I början av 2008 avser regeringen att lämna förslag på en tandvårdsreform som både stärker högkostnadsskyddet och skapar rimliga villkor för den förebyggande tandvården på ett sätt som både främjar kontinuitet, valfrihet och konkurrens.

Regeringen avser att utveckla tandvården för att på ett bättre sätt kunna ta hand om de patienter som har de största behoven. Av stor vikt här är att förbättra skyddet mot höga kostnader. Vidare skall insatser göras inom tandvården för att stärka konkurrensen och prispressen inom tandvården. Regeringen avser att återkomma med förslag för att genomföra en tandvårdsreform som omfattar:

- Införandet av ett skydd mot höga kostnader.
- Införandet av en tandvårdscheck som kan användas som delbetalning för abonnemangstandvård eller ett förebyggande tandvårdsbesök hos valfri tandläkare vartannat år.

Senare under mandatperioden planeras en särskild satsning på grupper som på grund av

långvarig sjukdom eller funktionshinder har ett ökat behov av tandvård.

Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder

Arbetet för att minska alkoholkonsumtionen fortsätter. En minskad alkoholkonsumtion förbättrar folkhälsan och minskar många sociala problem. Våldsbrott och övergrepp hänger ofta samman med alkoholkonsumtion. Narkotikan hotar individers hälsa, livskvalitet och trygghet. Nyrekrytering till narkotikamissbruk måste motverkas.

Regeringen beräknar därför att medlen för alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder bör ökas med 185 miljoner kronor per år 2008–2010. Regeringen arbetar för närvarande med att utveckla formerna för det framtida arbetet med de nationella alkohol- och narkotikahandlingsplanerna.

Byggnad och boende

Regeringen angav i budgetpropositionen för 2007 riktlinjerna för en ny bostadspolitik, med mindre av hämmande reglering och skadliga subventioner och mer av konkurrens, valfrihet och kommunalt självbestämmande.

Regeringens bostadspolitik innebär att långsiktigt stabila villkor för ägande och byggande av bostäder etableras. Snedvridande subventioner och detaljregleringar avskaffas. Från och med den 1 januari 2007 har en avveckling påbörjats av samtliga generella produktionssubventioner till bostadsbyggande. Dubbelbeskattningen av bostadsrättsföreningar har upphört i och med att den statliga inkomstskatten för bostadsrättsföreningar har avskaffats. Den statliga fastighetsskatten skall avskaffas och ersättas med en låg kommunal avgift.

Statens uppgift är att skapa goda, långsiktiga marknadsvillkor så att bostadsbyggandet kan baseras på konsumenternas efterfrågan. Konkurrens skall främjas, inte minst inom byggsektorn. det är också angeläget att plan- och bygglagstiftningen reformeras så att det blir lättare att söka bygglov och att handläggnings-tiderna i planärenden förkortas.

Regeringen har i en nyligen överlämnad proposition (prop. 2006/07:61) föreslagit att tillståndsplikten i lagen om allmännyttiga bostadsföretag upphävs, vilket återför ansvaret för den lokala bostadspolitiken till kommunerna, samtidigt som det möjliggör ökad valfrihet för bostadskonsumenter. I propositionen föreslås också kommunerna få förbättrade möjligheter

att stödja hushåll som inte lyckats etablera sig på bostadsmarknaden, genom en lagändring som möjliggör för de kommuner som så vill att lämna hyresgarantier för vissa hushåll i syfte att underlätta för dessa att hyra en egen bostad. Lämnande av hyresgarantier främjas genom införandet av ett särskilt statligt bidrag på 100 miljoner kronor per år.

2

Förslag till riksdagsbeslut

2 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

vad gäller den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

1. godkänner regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 1),
2. fastställer målet för det finansiella sparandet i den offentliga sektorn till i genomsnitt 1 procent av bruttonationalprodukten över en konjunkturcykel (avsnitt 4.1.3),
3. godkänner vad regeringen föreslår om ändrad redovisning av avgifter till premiepensionssparandet (avsnitt 5.2),
4. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning respektive utgiftsområde 24 Näringsliv (avsnitt 6.6.1),
5. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 4 Rättsväsendet respektive utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik (avsnitt 6.6.2)
6. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet respektive utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (avsnitt 6.6.3),
7. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 7 Internationellt bistånd respektive utgiftsområdena 5 Inter-
8. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg respektive utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (avsnitt 6.6.5),
9. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg respektive utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik (avsnitt 6.6.6),
10. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 13 Arbetsmarknad respektive utgiftsområdena 1 Rikets styrelse, 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, 8 Migration samt 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (avsnitt 6.6.7),
11. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad respektive utgiftsområde 14 Arbetsliv (se avsnitt 6.6.8),
12. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområdena 14 Arbetsliv respektive utgiftsområdena 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg samt 13 Arbetsmarknad (avsnitt 6.6.9),

13. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik respektive utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn (avsnitt 6.6.10),
 14. godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som skall innefattas i utgiftsområde 21 Energi respektive utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård (avsnitt 6.6.11),
 15. godkänner vad regeringen föreslår om Insättningsgarantinämnden (avsnitt 6.8),
 16. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. (avsnitt 3.1 och 6.9),
 17. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning (avsnitt 3.2 och 8.6.3),
- vad gäller tilläggsbudget till statsbudgeten 2007*
18. antar regeringens förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) (avsnitt 3.3 och avsnitt 7.2.10),
 19. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel (avsnitt 3.4 och 7.2.13),
 20. antar regeringens förslag till lag om ändring i kasinolagen (1999:355) (avsnitt 3.6 och 7.2.13),
 21. antar regeringens förslag till lag om ändring i lotterilagen (1994:1000) (avsnitt 3.5 och 7.2.13),
 22. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden (avsnitt 3.7 och 7.2.2),
 23. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus (avsnitt 3.8 och avsnitt 7.2.17),
 24. godkänner vad regeringen föreslår om Nämnden för offentlig upphandling (avsnitt 7.2.2),
 25. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 2:5 *Avsättning för garantiverksamhet* (avsnitt 7.2.2),
 26. bemyndigar regeringen att under 2007 besluta att Fortifikationsverket i Riksgäldskontoret får ta upp lån inom en ram av högst 8 175 000 000 kronor för investeringar i mark, anläggningar och lokaler (avsnitt 7.2.2),
 27. godkänner att staten genom byte eller försäljning avyttrar fastigheten Stockholm Uggleborg 12 i Stockholms kommun (avsnitt 7.2.2),
 28. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet uppförda anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser, m.m.* (avsnitt 7.2.5),
 29. bemyndigar regeringen att under 2007 besluta om beställning av ombyggnad av upp till 31 stycken JAS 39A/B till JAS 39C/D och ett demonstratorprogram för eventuell vidareutveckling av JAS 39 Gripen samt om luftvärnsrobotsystem till korvett av Visbyklass (avsnitt 7.2.5),
 30. bemyndigar regeringen att under 2007 för anslaget 6:2 *Materiel och anläggningar* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 45 250 000 000 kronor efter 2007 (avsnitt 7.2.5),
 31. bemyndigar regeringen att under 2007 för anslaget 7:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 25 000 000 kronor efter 2007 (avsnitt 7.2.5),
 32. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 8 Migration uppförda anslaget 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader* (avsnitt 7.2.7),
 33. godkänner vad regeringen föreslår om Institutet för psykosocial medicin (avsnitt 7.2.8),
 34. bemyndigar regeringen att under 2007 för det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 14:10 *Insatser för vaccinberedskap* besluta om ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst

- 600 000 000 kronor under åren 2008–2010 (avsnitt 7.2.8),
35. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 16:6 *Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation* (avsnitt 7.2.8),
 36. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp uppförda anslaget 19:7 *Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård* (avsnitt 7.2.9),
 37. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda anslaget 10:3 *Kommunersättningar vid flyktmottagande* samt godkänner de föreslagna riktlinjerna om statlig ersättning till kommuner för mottagande av ensamkommande barn (avsnitt 7.2.10),
 38. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* (avsnitt 7.2.11)
 39. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslaget 24:3 *Delegation för stöd till jämställdhetsintegrering* (avsnitt 7.2.11),
 40. bemyndigar regeringen att under 2007 för det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 550 000 000 kronor under åren 2008–2010 (avsnitt 7.2.12),
 41. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* (avsnitt 7.2.12),
 42. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 25:70 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* (avsnitt 7.2.12),
 43. bemyndigar regeringen att under 2007 för det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 25:77 *Internationella programkontoret för utbildningsområdet* besluta om ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 8 000 000 kronor under 2008 (avsnitt 7.2.12),
 44. bemyndigar regeringen att under 2007 för det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning föreslagna anslaget 25:81 *Fortbildning av lärare* besluta om ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 900 000 000 kronor under åren 2008–2010 (avsnitt 7.2.12),
 45. godkänner vad regeringen föreslår om avtrappning av den statliga bostadsbyggnadssubventionen, det s.k. räntebidraget (avsnitt 7.2.14),
 46. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik uppförda anslaget 31:11 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* (avsnitt 7.2.14.),
 47. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik uppförda anslaget 31:13 *Stöd för att underlätta för enskilda att etablera sig på bostadsmarknaden* (avsnitt 7.2.14),
 48. godkänner vad regeringen föreslår om statligt stöd till boende (avsnitt 7.2.14),
 49. godkänner vad regeringen föreslår om hanteringen av äldre bostadskreditgarantier (avsnitt 7.2.14),
 50. godkänner vad regeringen föreslår om disposition av avgiftsintäkter avseende djurskydd enligt djurskyddslagen (1988:534) samt avgifter enligt lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar (avsnitt 7.2.19),
 51. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.* (avsnitt 7.2.19),

52. godkänner det föreslagna huvudmålet för Exportkreditnämnden samt bemyndigar regeringen att besluta om ändrade riktlinjer för myndighetens verksamhet (avsnitt 7.2.20),
53. bemyndigar regeringen att vidta de åtgärder som bedöms lämpliga för att avyttra hela eller delar av statens aktieinnehav i Arbetslivsresurs AR AB samt bemyndigar regeringen att tillskjuta högst 30 000 000 kronor för att vid behov förstärka bolagets ekonomiska situation (avsnitt 7.2.20),
54. godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag enligt specifikation i tabell 2.1.

Tabell 2.1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag 2007

Tusental kronor

Utgiftsområde	Anslagsnummer	Belopp enligt statsbudget 2007	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagsnivå
1	Rikets styrelse	10 676 842	54 418	10 731 260
	32:1 Länsstyrelserna m.m.	2 360 522	5 500	2 366 022
	90:1 Kungliga hov- och slottsstaten	98 150	318	98 468
	90:5 Regeringskansliet m.m.	5 580 760	48 600	5 629 360
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 873 471	4 950	11 878 421
	1:3 Statskontoret	52 189	4 500	56 689
	1:5 Statistiska centralbyrån	473 814	-200	473 614
	1:9 Ekonomiska rådet	2 507	-1 250	1 257
	1:15 Finanspolitiska rådet	0	1 500	1 500
	2:5 Avsättning för garantiverksamhet	1 400	400	1 800
4	Rättsväsendet	30 753 868	3 000	30 756 868
	4:1 Polisorganisationen	16 728 635	-40 000	16 688 635
	4:3 Åklagarmyndigheten	897 050	47 000	944 050
	4:5 Sveriges Domstolar	4 205 208	-4 000	4 201 208
5	Internationell samverkan	1 497 701	70 000	1 567 701
	5:1 Bidrag till vissa internationella organisationer	1 056 654	70 000	1 126 654
6	Försvar samt beredskap mot sårbarhet	44 163 964	0	44 163 964
	6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser, m.m.	20 452 062	-2 000	20 450 062
	6:6 Försvarets radioanstalt	514 517	-2 000	512 517
	6:9 Nämnder m.m.	5 901	4 000	9 901
	7:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	21 080	18 000	39 080
	7:5 Krisberedskap	1 711 976	-268 000	1 443 976
	7:6 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet	35 000	250 000	285 000
7	Internationellt bistånd	26 656 588	-700 000	25 956 588
	8:1 Biståndsverksamhet	25 930 841	-700 000	25 230 841
8	Migration	5 032 876	785 000	5 817 876
	12:2 Ersättningar och bostadskostnader	1 999 950	785 000	2 784 950
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	46 905 439	-4 000	46 901 439
	13:7 Läkemedelsförmånsnämnden	58 626	-5 000	53 626
	14:10 Insatser för vaccinberedskap	0	1 000	1 000
	16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder	79 900	2 000	81 900
	16:6 Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation	23 286	-2 000	21 286
13	Arbetsmarknad	66 650 378	341 500	66 991 878
	10:1 Integrationsverket	46 730	23 000	69 730
	10:2 Integrationsåtgärder	136 742	-51 378	85 364
	10:3 Kommunersättningar vid flyktmottagande	3 831 904	316 378	4 148 282
	10:6 Avvecklingsmyndigheten för Integrationsverket	0	35 000	35 000
	22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	5 057 506	4 500	5 062 006
	22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	3 235 377	-109 000	3 126 377
	22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	12 601 146	123 000	12 724 146

Utgiftsområde	Anslags- nummer	Belopp enligt statsbudget 2007	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagsnivå
14	Arbetsliv	1 360 715	179 717	1 540 432
	23:1 Arbetsmiljöverket	638 906	-12 600	626 306
	23:2 Arbetslivsinstitutet	164 403	28 100	192 503
	23:8 Avvecklingsmyndigheten för Arbetslivsinstitutet	0	164 217	164 217
16	Utbildning och universitetsforskning	44 213 871	20 000	44 233 871
	25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	1 138 511	-483 650	654 861
	25:15 Valideringsdelegationen	18 499	20 000	38 499
	25:43 Blekinge tekniska högskola: Grundutbildning	222 419	14 000	236 419
	25:47 Högskolan i Kalmar: Grundutbildning	446 708	-14 000	432 708
	25:70 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	417 635	117 000	534 635
	25:81 Fortbildning av lärare	0	366 650	366 650
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	10 139 013	-200	10 138 813
	2:1 Lotteriinspektionen	44 219	-200	44 019
	28:27 Centrala museer: Myndigheter	838 556	2 030	840 586
	28:30 Bidrag till vissa museer	56 353	-2 030	54 323
19	Regional utveckling	3 162 689	90 000	3 252 689
	33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	1 495 837	-3 833	1 492 004
	33:3 Transportbidrag	358 864	93 833	452 697
20	Allmän miljö- och naturvård	4 615 427	500	4 615 927
	34:3 Åtgärder för biologisk mångfald	2 051 322	-89 500	1 961 822
	34:11 Miljöbilspremie	0	50 000	50 000
	34:12 Havsmiljö	0	40 000	40 000
21	Energi	2 708 501	0	2 708 501
	35:1 Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader	201 690	7 000	208 690
	35:3 Teknikupphandling och marknadsintroduktion	65 000	5 000	70 000
	35:11 Stöd för konvertering från direktverkande elvärme	353 000	-12 000	341 000
22	Kommunikationer	33 914 339	586 000	34 500 339
	36:3 Banverket: Administration	677 618	-3 600	674 018
	36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter	13 315 807	125 000	13 440 807
	36:16 Järnvägsstyrelsen	49 757	3 600	53 357
	36:17 Trängselskatt i Stockholm: Administrationskostnader m.m.	0	461 000	461 000
23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	18 000 600	16 733	18 017 333
	42:6 Djurskyddsmyndigheten	46 054	16 733	62 787
24	Näringsliv	4 088 715	180 000	4 268 715
	38:2 Näringslivsutveckling m.m.	374 509	79 400	453 909
	38:3 Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader	76 747	600	77 347
	38:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	24 150	100 000	124 150
25	Allmänna bidrag till kommuner	72 849 399	115 324	72 964 723
	48:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	2 023 146	115 324	2 138 470
	Summa anslagsförändring på tilläggsbudget		1 742 942	

3

Lagförslag

3 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

3.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §¹

Reduceringsinkomsten utgörs av summan av – pension, sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 2 §, – pension eller invaliditetsförmån som utges enligt utländsk lagstiftning, – inkomst av kapital enligt 12 § första stycket 3, – tillägg till den bidragsgrundande inkomsten enligt 16 och 17 §§, och	– tillägg till den bidragsgrundande inkomsten enligt 16 och 17 §§, – 50 procent av de delar av den bidragsgrundande inkomsten som utgör arbetsinkomst enligt 65 kap. 9 a § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229), – 50 procent av de delar av inkomster enligt 15 § 1 som, bortsett från att skatteplikt inte föreligger, är av motsvarande slag som arbetsinkomst enligt 65 kap. 9 a § andra stycket inkomstskattelagen, och – 80 procent av övriga delar av den bidragsgrundande inkomsten, minskad med ett fribelopp enligt 19 §.

¹ Senaste lydelse 2002:305.

Vad som föreskrivs i 17 a § om beräkning av bidragsgrundande inkomst gäller också när reduceringsinkomsten beräknas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för bostadstillägg och särskilt bostadstillägg som avser tid före ikraftträdandet.

3.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

För varje kommun beräknas standardkostnaden för

1. förskoleverksamhet och skolbarnomsorg,
2. förskoleklass och grundskola,
3. gymnasieskola,
4. individ- och familjeomsorg,
5. barn och ungdomar med utländsk bakgrund,
6. äldreomsorg,
7. befolkningsförändringar, *och*
8. bebyggelsestruktur.

7. befolkningsförändringar,
8. bebyggelsestruktur, *och*
9. löner.

För varje landsting beräknas standardkostnaden för

1. hälso- och sjukvård, *och*
2. befolkningsförändringar.

1. hälso- och sjukvård,
2. befolkningsförändringar, *och*
3. löner.

En standardkostnad beräknas också för kollektivtrafik. Kostnaden fördelas mellan kommuner och landsting enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

¹ Senaste lydelse 2005:804.

3.3 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 14 § sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 14 §²

Sekretess gäller för uppgift som rör utlännning, om det kan antas att röjande av uppgiften skulle medföra fara för att någon utsätts för övergrepp eller annat allvarligt men som föranleds av förhållandet mellan utlännningen och utländsk stat eller myndighet eller organisation av utlännningar.

Utöver vad som följer av första stycket gäller sekretess i verksamhet för kontroll över utlännningar och i ärende om svenskt medborgarskap för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men. I verksamhet för kontroll över utlännningar gäller sekretess också för anmälan eller annan utsaga av enskild, om det kan antas att fara uppkommer för att den som har gjort anmälan eller avgivit utsagan eller någon närstående till honom eller henne utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs. Beträffande beslut i ärende som avses i detta stycke gäller sekretessen dock endast för uppgifter i skälen.

Sekretessen enligt andra stycket gäller även hos myndighet som lämnar biträde i ett ärende eller verksamhet som avses där.

Utöver vad som följer av första stycket gäller sekretess hos *Integrationsverket* Utöver vad som följer av första stycket gäller sekretess hos *Migrationsverket*

1. i ärende om statlig ersättning för kostnader för mottagande av flyktingar och andra skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd och av personer som beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning till sådana utlännningar och

2. i verksamhet som avser medverkan till bosättning för personer som omfattas av 1,

för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men om uppgiften röjs.

Utöver vad som följer av första stycket gäller sekretess hos Totalförsvarets pliktverk och Migrationsverket i verksamhet som avser mottagande och vidarebefordran av upplysningar m.m. om krigsfångar och andra skyddade personer som avses i Genèvekonventionerna den 12 augusti 1949 rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter och tilläggsprotokollen till konventionerna, för uppgift om enskilds vistelseort, hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men.

Sekretess gäller, i den mån riksdagen har godkänt avtal om detta med främmande stat eller mellanfolklig organisation, för uppgifter som avses i första och andra styckena och som en myndighet fått enligt avtalet. Föreskrifterna i 14 kap. 1–3 §§ får i fråga om denna sekretess inte tillämpas i strid med avtalet.

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 2006:630.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Utan hinder av sekretess enligt första eller femte stycket eller enligt 2 kap. 1 eller 2 § får uppgifter som avses i femte stycket lämnas till den nationella upplysningsbyrån enligt vad som föreskrivs i 6 kap. 1 § lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap och förordningen (1996:1475) om skyldighet att lämna upplysningar m.m. om krigsfångar och andra skyddade personer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007. För uppgifter i sådana ärenden och i sådan verksamhet där handlingarna omhändertagits för arkivering före denna tidpunkt gäller bestämmelsen i 7 kap. 14 § fjärde stycket i sin äldre lydelse.

3.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Lotteriinspektionen utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag och av de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

För att utöva tillsynen har Lotteriinspektionen rätt att få tillträde till lokaler och platser där automatspel anordnas eller där en spelautomat annars finns uppställd och att infordra upplysningar från den som anordnar spelet eller låtit ställa upp automaten.

Lotteriinspektionen får ta ut avgift för tillsynen. Regeringen får meddela föreskrifter om avgift för tillsynen.

Avgifter får tas ut i ärenden om tillsyn enligt denna lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgift för tillsynen.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2007.

¹ Senaste lydelse 2004:1063.

3.5 Förslag till lag om ändring i lotterilagen (1994:1000)

Härigenom föreskrivs att 42 § lotterilagen (1994:1000) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Länsstyrelsen i det län där ett bingospel skall bedrivas prövar frågor om tillstånd enligt 22 §. Om bingospelet skall bedrivas i flera län eller om 22 § *andra* stycket skall tillämpas prövas dock frågan om tillstånd av Lotteriinspektionen.

42 §¹

Länsstyrelsen i det län där ett bingospel skall bedrivas prövar frågor om tillstånd enligt 22 §. Om bingospelet skall bedrivas i flera län eller om 22 § *tredje* stycket skall tillämpas prövas dock frågan om tillstånd av Lotteriinspektionen.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2007. Den nya bestämmelsen skall dock tillämpas för tid från och med den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse 2002:592.

3.6 Förslag till lag om ändring i kasinolagen (1999:355)

Härigenom föreskrivs att 16 § kasinolagen (1999:355) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

Avgifter får tas ut i ärenden om tillstånd och tillsyn enligt denna lag. Regeringen *meddelar* föreskrifter om avgifterna.

Avgifter får tas ut i ärenden om tillstånd och tillsyn enligt denna lag. Regeringen *eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela* föreskrifter om avgifterna.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2007.

3.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden dels att 3 kap. 3 § skall upphöra att gälla, dels att 3 kap. 2 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §

Sjätte AP-fonden får placera de medel som styrelsen förvaltar

1. i aktier i svenska aktiebolag,

2. i sådana *konvertibla skuldebrev* eller *skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning* som har utfärdats av svenska aktiebolag,

3. som riskkapital i svenska ekonomiska föreningar samt

4. i andelar i svenska kommanditbolag.

Fonden får inte förvärva så många *vid en svensk börs inregistrerade* aktier i ett aktiebolag att dessa uppgår till 30 procent eller mer av samtliga aktier i bolaget eller, om aktierna har olika röstvärde, att röstetalet för aktierna uppgår till 30 procent eller mer av röstetalet för samtliga aktier i bolaget. Detta gäller inte förvärv av aktier i ett svenskt riskkapitalbolag.

1. i aktier i svenska *och utländska* aktiebolag,

2. i sådana *konvertibler* eller *teckningsoptioner* som har utfärdats av svenska *och utländska* aktiebolag,

3. som riskkapital i svenska *och utländska* ekonomiska föreningar samt

4. i andelar i svenska *och utländska* kommanditbolag.

Fonden får inte förvärva så många aktier som är *upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet* att dessa uppgår till 30 procent eller mer av samtliga aktier i ett aktiebolag eller, om aktierna har olika röstvärde, att röstetalet för aktierna uppgår till 30 procent eller mer av röstetalet för samtliga aktier i bolaget. Detta gäller inte förvärv av aktier i ett svenskt *eller utländskt* riskkapitalbolag.

Av fondens tillgångar, värderade till marknadsvärdet, får högst tio procent vara utsatt för valutakursrisk.

Fonden får inte vara komplementär i ett kommanditbolag.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2007.

3.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Kreditering på skattekonto med stöd av denna lag får inte minska statens inkomst av skatter med ett större belopp än 205 miljoner kronor 2006 och 250 miljoner kronor 2007.

2 §¹

Kreditering på skattekonto med stöd av denna lag får inte minska statens inkomst av skatter med ett större belopp än 161,467 miljoner kronor 2006 och 288,533 miljoner kronor 2007.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.

¹ Senaste lydelse 2006:1403.

4

Budgetpolitiska mål samt statens och den offentliga sektorns finanser

4 Budgetpolitiska mål samt statens och den offentliga sektorns finanser

I det inledande avsnittet (4.1) redovisar regeringen sin syn på behovet av att förstärka det finanspolitiska ramverket. I de avsnitt som följer därefter redovisas de budgetpolitiska målen för åren 2007–2010 (avsnitt 4.2) samt budgeteffekterna dels av de reformer som föreslås eller aviseras i denna proposition, dels av de reformer och finansieringar som tidigare beslutats eller aviserats (avsnitt 4.3).

En översiktlig redogörelse lämnas även för statens (avsnitt 4.4), kommunsektorns (avsnitt 4.5) och ålderspensionssystemets (avsnitt 4.6) finanser. Beräkningarna för 2007–2010 baseras på gällande regler och på beslutade, föreslagna eller aviserade åtgärder. Beräkningar för de delar av statsbudgeten som varken klassificeras som inkomster eller utgifter men som ändå påverkar statens lånebehov (exempelvis myndigheters in- och utlåning i Riksgäldskontoret) redovisas också i detta kapitel. En detaljerad redovisning av statsbudgetens inkomster och utgifter återfinns i kapitel 5 respektive 6.

4.1 Det finanspolitiska ramverket

4.1.1 Nuvarande finanspolitiska ramverk

Historik

I det finanspolitiska ramverket ingår de mål och restriktioner som gäller för budgetpolitiken samt de regler och metoder som används när statsbudgeten bereds, beslutas, genomförs och följs upp.

Det nuvarande finanspolitiska ramverket har sin grund i det svåra statsfinansiella läget i början av 1990-talet. Det var då nödvändigt att vända en utveckling som innebar snabbt ökande statliga utgifter, stora underskott i den offentliga sektorn och en statsskuld som hotade att bli ohanterligt stor. Flera förändringar genomfördes för att skapa en stramare budgetprocess. De tidigare allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken ersattes i mitten av 1990-talet av tydliga mål för budgetpolitiken. Inledningsvis var syftet att stabilisera statsskuldens utveckling. När detta hade uppnåtts uttrycktes målet som en nivå för den offentliga sektorns finansiella sparande. Ett flerårigt tak för statens utgifter infördes 1997. Utgiftstaket sågs som ett instrument som skulle göra det möjligt för staten att ha kontroll över utgiftsutvecklingen och därmed förbättra förutsättningarna att uppnå överskott i de offentliga finanserna.

En annan förutsättning för saneringen av statens finanser var reformeringen under 1990-talet av riksdagens process för att bereda och besluta om statsbudgeten. Beslut om statsbudgeten tas i två steg, med ett inledande beslut om beräkning av inkomsterna och storleken på ramar för 27 utgiftsområden och därefter beslut om anslagen inom de olika områdena. Därigenom skapas förutsättningar för en budgetpolitik där olika utgifter ställs mot varandra och utgiftsökningar prövas utifrån ett fastställt ekonomiskt utrymme. För kommunsektorn skärptes budgetdisciplinen genom restriktioner som påverkade skatteuttaget och, från och med 2000, genom att ett lagstadgat krav på budgetbalans infördes. Det senare kravet

gäller alltjämt och innebär att en kommun skall upprätta en budget så att intäkterna överstiger kostnaderna. Ett eventuellt underskott skall korrigeras inom tre år.

I anslutning till förändringarna i budgetprocessen och skärpningen av de budgetpolitiska målen, stärktes även den rättsliga regleringen av regeringens befogenheter och skyldigheter inom finansmaktens område genom tillkomsten av lagen (1996:1059) om statsbudgeten (budgetlagen). När de offentliga finanserna förbättrades under slutet av 1990-talet skärptes målen för den offentliga sektorns finansiella sparande.

År 1998 tillkom EU:s stabilitets- och tillväxtpakt som innebär att ett eventuellt underskott i den offentliga sektorn inte får överstiga 3 procent av bruttonationalprodukten (BNP) något enskilt år och att den konsoliderade offentliga bruttoskulden inte får vara högre än 60 procent.

Sedan 2000 har riksdagen fastställt målet till att den offentliga sektorns finansiella sparande skall uppgå till två procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Detta mål har sedan 2003 kompletterats med ett beslut om mål för överskott i den offentliga sektorn för det kommande året. Dessförinnan beslutade riksdagen om årliga överskottsmål enligt samma system som för det fleråriga utgiftstaket för staten, dvs. för det tredje tillkommande året.

Erfarenheter

Sammantaget har de skärpta budgetpolitiska målen och förbättrade budgetprocesser bidragit till en god budgetdisciplin som stärkt kontrollen över de offentliga finanserna och förbättrat förutsättningarna för ekonomisk tillväxt. Dessa institutionella förändringar är viktiga. Av stor vikt är också att riksdagen och regeringen under mer än tio år i stort har accepterat de begränsningar som dessa regler medför.

Statsskulden som andel av BNP stabiliserades på en nivå omkring 80 procent under perioden 1994–1997. Skuldkvoten har därefter minskat successivt och uppgick vid utgången av 2006 till 43,0 procent av BNP.

I jämförelse med utgiftsutvecklingen under tidigare decennier har de statliga utgifterna under de senaste tio åren inte längre ökat som andel av BNP. De senaste åren har utgiftskvoten tvärtom minskat.

Det genomsnittliga finansiella sparandet i den offentliga sektorn uppgår sedan 2000 till 2

procent av BNP, även om det enskilda år har avvikit märkbart från 2 procent.¹ De beslutade utgiftstaken har klarats samtliga år, men i vissa fall med hjälp av åtgärder som inte ligger i linje med budgetlagens anda. Kommunsektorns finansiella sparande och ekonomiska resultat har successivt förbättrats sedan 2002.

I budgetpropositionen för 2007 angav regeringen att erfarenheterna av det finanspolitiska ramverket i huvudsak är goda och att det därför finns starka skäl att i allt väsentligt behålla detta ramverk. Regeringen står fast vid denna bedömning. Samtidigt anser regeringen att ramverket i vissa delar har fungerat mindre bra. Det är därför nödvändigt med en översyn för att se hur det finanspolitiska ramverket kan förstärkas och vidareutvecklas.

Överskottsmålet har formulerats som ett genomsnitt över en konjunkturcykel, samtidigt som konjunkturcykelns längd inte är entydigt definierad. Det gör det svårt att följa upp måluppfyllelsen. Det finns också skäl att ifrågasätta i vilken grad överskottsmålet verkligen har varit styrande för den årliga finanspolitiken. Vissa år har således inte ett överskott på 2 procent av BNP eftersträvats i budgeteringen ens på medellång sikt. De prognostiserade genomsnittliga överskotten har då legat betydligt lägre än 2 procent. Dessutom har de årliga målen haft en otydlig koppling till det övergripande långsiktiga målet. Det har också funnits osäkerhet kring motivet för överskottsmålet och hur länge det eftersträvade överskottet skall behållas.

Trots att ett av de grundläggande motiven för utgiftstaket är att det skall främja möjligheterna att nå överskottsmålet, har sambandet mellan det statliga utgifterna och den offentliga sektorns finansiella sparande varit otydligt. Det har också saknats öppenhet kring vad som varit avgörande för hur utgiftstakets nivå har bestämts.

Därtill har tidsperspektivet för finanspolitiken kortats. Det är en försvagning som kan få konsekvenser för långsiktigheten och stramheten i det finanspolitiska ramverket. Förslag till utgiftstak för det tredje tillkommande året har inte regelmässigt lämnats till riksdagen på det sätt som ursprungligen förutsattes. Därigenom har tidsperspektivet i den ekonomiska vår-

¹ Inklusive premiepensionssparandet.

propositionen förkortats, vilket förstärker riskerna för ökad kortsiktighet.

Tillämpningen av principer och regler för budgetering och redovisning på statsbudgeten har skett på ett sätt som innebär att utgiftstakets avsedda funktion inte tillåtits verka fullt ut. Utrymmet under utgiftstaket har kunnat utökas genom att avsteg gjorts från de grundläggande principerna om fullständighet och brutto-budgetering på statsbudgeten. Detta har bl.a. skett genom ett ökat bruk av utgifter som belastar statsbudgetens inkomstsida samt genom att internt i staten lånefinansiera ett antal infrastrukturinvesteringar.

4.1.2 Det finanspolitiska ramverket bör stärkas

Regeringens bedömning: Det finanspolitiska ramverket bör förstärkas för att säkerställa långsiktigt hållbara offentliga finanser.

Förutsättningarna för extern uppföljning och utvärdering av finanspolitiken bör förbättras.

Skälen för regeringens bedömning

Inledning

Regeringens uppfattning är att det finanspolitiska ramverket har tjänat Sveriges ekonomi väl. Arbetet med översynen av ramverket som aviserades i budgetpropositionen för 2007 har inletts. Syftet är att komma till rätta med de brister och avsteg från centrala budgeteringsprinciper som har uppmärksamats och att förstärka ramverket. Regeringens avsikt är att lägga en grund för ökad öppenhet och tydlighet kring finanspolitiken.

Finanspolitikens yttersta syften är att bidra till en effektiv användning av ekonomins resurser, en jämn och stabil konjunkturutveckling och en rimlig fördelning av inkomster och förmögenheter mellan individer och generationer. En grundförutsättning för att nå dessa syften är att de offentliga finanserna är långsiktigt hållbara.

Regeringen redovisar i denna proposition sin syn på vilka principiella överväganden som bör ligga till grund för överskottsmålets utformning samt hur det följs upp och utvärderas. Öppenheten och tydligheten i budgetprocessen bör öka för att stärka utgiftstakets trovärdighet.

Vidare bör förutsättningarna för extern uppföljning och utvärdering av finanspolitiken förbättras.

Arbetet med att utreda och pröva möjligheter till ytterligare förslag kommer att fortsätta under mandatperioden för att skapa förutsättningar för ett finanspolitiskt ramverk som är ändamålsenligt, effektivt och tydligt.

Överskottsmålets utformning

Förutsättningarna har förändrats sedan mitten av 1990-talet, vilket påverkar både de grundläggande motiven för och utformningen av det finanspolitiska ramverket. En viktig fråga som behöver analyseras är hur de finanspolitiska målen skall utformas för att på bästa sätt ge förutsättningar för långsiktigt hållbara offentliga finanser när den demografiska utvecklingen medför ett ökat tryck på de gemensamma resurserna.

Riksrevisionen anser i sin rapport Regeringens uppföljning av överskottsmålet (RiR 2006:27) att överskottsmålet inte är tydligt formulerat och att principerna för uppföljning av målet bör förtydligas.

OECD påpekar i sin rapport 2005–Economic Survey–Sweden att konjunkturedgången 2002–2003 avslöjade vissa svagheter hos det svenska finanspolitiska ramverket. Huvudproblemet är att ramverket inte kunde hålla emot utgiftsökningarna under den goda ekonomiska konjunkturen kring 2000, vilket ledde till att ramverket senare sattes under press. En särskild svaghet är enligt OECD att det är svårt att utvärdera om finanspolitiken ligger i linje med överskottsmålet eftersom konjunkturcykelns längd kan tolkas på olika sätt. Det är också oklart hur kraftig aktiv finanspolitik som kan accepteras inom ramen för överskottsmålet.

I sin rapport *Sweden – Staff Report for the 2005 Article IV Consultation* ansåg IMF att det förekom en gradvis erodering av de finanspolitiska reglerna. IMF ansåg att det finansiella sparandet var för svagt i förhållande till överskottsmålet. Även IMF anser att överskottsmålet är svårt att utvärdera.

Oaktat behovet av en mer grundläggande genomlysning av hur överskottsmålet bör utformas i framtiden behöver målet justeras redan i år, men då av tekniska skäl. EU:s statistikorgan Eurostat har beslutat att sparandet i premiepensionssystemet från och med april 2007 skall redovisas i nationalräkenskapernas

hushållssektor i stället för som hittills i den offentliga sektorn.

Det bör också klargöras vilka indikatorer som skall användas för att följa upp och utvärdera hur överskotts målet uppfylls olika år.

Utgiftstakets långsiktighet och trovärdighet

Utgiftstakets främsta roll är att främja möjligheterna att nå överskotts målet. För att öka öppenheten och stärka förutsättningarna för uppföljning och utvärdering anser regeringen att det finns behov av att tydliggöra grunderna för hur utgiftstakets nivå bestäms.

Långsiktighet är en viktig förutsättning för en stram budgetprocess och för trovärdigheten i systemet med ett utgiftstak för staten. Tidsperspektivet behandlas bl.a. i den utvärdering av omläggningen av budgetprocessen som genomförts av en arbetsgrupp med tjänstemän från riksdagen och Regeringskansliet (dnr Fi2001/2694). Gruppen tillsattes med anledning av riksdagens tillkännagivande till regeringen om att omläggningen som genomfördes fr.o.m. 2002 skulle utvärderas (bet. 2000/01:KU23, rskr. 2000/01:274). Arbetsgruppens slutsatser om effekterna på riksdagens dubbelarbete med budgeten under vår och höst samt uppföljning och utvärdering av riksdagens beslut redovisades i budgetpropositionen för 2007. De två återstående frågor som behandlas i utvärderingsrapporten, nämligen fastheten i regeringens interna budgetarbete och innehållet i den ekonomiska vårpropositionen, har enligt regeringens uppfattning betydelse för långsiktigheten och trovärdigheten i finanspolitiken. Arbetsgruppens bedömningar av dessa frågor bör beaktas i utformningen av ramverket.

Kvaliteten, och delvis även tidsperspektivet, i regeringens underlag till riksdagen behandlas i Riksrevisionens rapport *Det makroekonomiska underlaget i budgetpropositionerna* (RiR 2006:23). Riksrevisionen anser bl.a. att regeringen bör utveckla bedömningen av effekterna på de offentliga finanserna och de takbegränsade utgifterna av osäkerheten i de makroekonomiska framskrivningarna. Regeringen delar denna uppfattning.

För att vidmakthålla stramheten och förbättra öppenheten i budgetprocessen anser regeringen att inte bara de uttryckliga bestämmelserna i lagen (1996:1059) om statsbudgeten (budgetlagen), utan även dess anda skall efterlevas i ökad utsträckning. De grundläggande principerna för

budgetering och redovisning på statsbudgeten bör därför upprätthållas på ett striktare och öppnare sätt.

Extern uppföljning och utvärdering

En väsentlig förutsättning för tilltron till det finanspolitiska ramverket och dess hållbarhet på lång sikt är att regeringens finanspolitiska mål följs upp på ett tydligt vis. Regeringen avser därför att inrätta ett finanspolitiskt råd som en myndighet under regeringen. För detta ändamål föreslår regeringen att det på tilläggsbudget i denna proposition förs upp ett anslag i statsbudgeten.

Det finanspolitiska rådet bör få i uppdrag att göra en årlig uppföljning av om de grundläggande målen för finanspolitiken uppnås. Med detta avses överskotts målet och utgiftstaket samt hur finanspolitikens inriktning förhåller sig till dessa mål och till konjunkturutvecklingen. Rådet bör också utvärdera om politiken bidragit till en långsiktigt uthållig tillväxt och om den bidragit till full sysselsättning. Rådet bör vidare utvärdera kvaliteten i det underlag som ligger till grund för regeringens bedömningar av övergripande ekonomisk karaktär, t. ex. centrala indikatorer och prognoser. Även tydligheten i den ekonomiska vårpropositionen och budgetpropositionen bör granskas.

Det finanspolitiska rådets analyser bör presenteras i en årlig rapport som lämnas till regeringen. Rapporten kan även utgöra ett underlag för riksdagens arbete med att granska regeringens politik. En viktig roll för rådet är att ta fram ett underlag som kan bli föremål för offentlig granskning och debatt.

Ur demokratisk synvinkel är det angeläget att förbättra möjligheterna till ansvarsutkrävande genom ökad öppenhet om finanspolitikens utformning. Allmänheten är den yttersta intressenten i hur de gemensamma resurserna hanteras. Allmänheten kan genom rådets arbete ges ökad insyn i de mål som styr politiken och i vilken grad de respekteras och uppnås. Detta kan öka politikens trovärdighet och öka förutsättningarna att föra en finanspolitik som är långsiktigt hållbar. Den ökade öppenheten utåt och tydligheten kring politiken kan också bidra till en bredare offentlig diskussion om den ekonomiska politiken.

4.1.3 Förslag till överskottsmål

Regeringens förslag: Överskottet i den offentliga sektorns finansiella sparande skall i genomsnitt uppgå till 1 procent av bruttonationalprodukten över en konjunkturcykel.

Regeringens bedömning: Årliga mål för den offentliga sektorns finansiella sparande bör ej användas.

Bakgrund

Målets utformning

Det hittillsvarande överskottsmålet, motsvarande 2 procent av bruttonationalprodukten (BNP) i genomsnitt över en konjunkturcykel, fastställdes av riksdagen 1997 att gälla fr.o.m. 2000. I 1997 års ekonomiska vårproposition angavs en rad motiv för målet. Bland annat betonades att målet innebär ansvarstagande för välfärden när de offentliga åtagandena utsätts för en större belastning bl.a. genom ett växande antal äldre. Vidare angavs att med ett överskott på 2 procent som utgångsläge finns en marginal för att aktivt motverka konjunkturavmattningar utan att underskottet i de offentliga finanserna hotar att bli allt för stort. Samtidigt erinrades om den av EU-länderna just beslutade Stabilitets- och tillväxtpaktens krav på en god marginal till referensvärdet för underskott om 3 procent av BNP.

Motiven för överskottsmålet är giltiga även i dag. Förutsättningarna för målet har emellertid i vissa avseenden förändrats sedan mitten av 1990-talet, vilket i viss utsträckning påverkar både de grundläggande motiven för och utformningen av överskottsmålet. Därutöver har effekterna av den demografiska utvecklingen på olika generationers välfärd uppmärksammats i större utsträckning. Utformningen av målet påverkas också i teknisk mening av EU:s statistikorgans beslut om att redovisa sparandet i premiepensionssystemet i hushållssektorn.

Uppföljningen av överskottsmålet

Riksrevisionen anser i sin rapport Regeringens uppföljning av överskottsmålet (RiR 2006: 27) om regeringens uppföljning av överskottsmålet under budgetåren 2000–2007 att målet inte är tydligt formulerat och att principerna för

uppföljning bör förtydligas. Även internationella organisationer som EU-kommissionen, IMF och OECD har haft liknade bedömningar av överskottsmålet. Regeringen delar dessa uppfattningar.

Motiven för överskottsmålet i dag

Regeringen avser även fortsättningsvis att föra en finanspolitik inriktad mot ett överskottsmål. Det finns fyra huvudsakliga motiv för detta (1) de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet, (2) en jämn fördelning av resurser mellan generationerna, (3) ekonomisk effektivitet, samt (4) behovet att upprätthålla tillräckliga marginaler så att stora underskott kan undvikas i lågkonjunkturer även vid en finanspolitik som aktivt motverkar lågkonjunkturer.

Långsiktig hållbarhet

Enligt Statistiska centralbyråns befolkningsprognos kommer antalet personer som är 65 år eller äldre per hundra personer i åldrarna 20–65 år att öka från cirka 29 personer 2006 till cirka 42 personer 2030. Utvecklingen beror på tillfälliga men relativt långvariga variationer i årsklassernas storlek och på en trendmässig ökning av befolkningens genomsnittliga livslängd. Enligt framskrivningar av de offentliga finanserna baserade på den demografiska utvecklingen, antaganden om den makroekonomiska utvecklingen och gällande regelverk, kommer såväl pensionsutgifterna som utgifterna för sjukvård och äldreomsorg att öka som andel av BNP fram till och med mitten av detta århundrade.

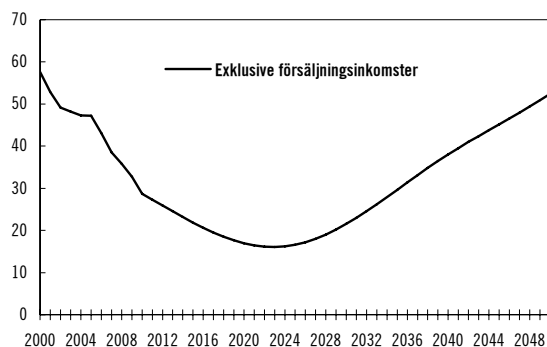
Jämn fördelning över generationerna

Ett överskott i det offentliga sparandet är därmed nödvändigt för att nå en jämn och rimlig fördelning mellan generationer av resurser som fördelas via den offentliga sektorn. Unga idag och ännu inte födda skall inte om några decennier belastas med en alltför tung börda då dagens yrkesverksamma är gamla och kräver offentligt finansierad sjukvård, äldreomsorg och pensioner. Genom att nu upprätthålla ett överskott i de offentliga finanserna skapas förutsättningar för att tillhandahålla avsedda pensioner samt god sjukvård och äldreomsorg även framöver när andelen äldre blir förhållandevis stor. Det är därför angeläget att vi då inte har en statsskuld som innebär höga ränteutgifter. I diagrammet nedan illustreras den demografiska utvecklingens effekter på de offentliga

finanserna fram till 2050. Med överskott i de offentliga finanserna fram till 2015 beräknas statskulden 2050 uppgå till ungefär samma nivå som i början på 2000-talet.

Diagram 4.1 Statsskuld 2000–2050

Procent av BNP

Anm. Förändringen av både inkomster och utgifter förklaras av den demografiska utvecklingen. I beräkningen är de löneberoende utgifterna löneindexerade, dvs. reallt oförändrade över tiden. Fram till 2015 styrs skatteuttaget av att överskottet ska uppgå till 1 procent av BNP. Perioden efter 2015 är skattesatserna desamma som 2015 men inkomsterna varierar med tillväxten och den demografiska utvecklingen.

Ekonomisk effektivitet

En förutsägbar utveckling av skatter och utgifter främjar den ekonomiska effektiviteten. Genom att slå fast ett långsiktigt mål för överskottet i de offentliga finanserna kan förutsägbarheten av och trovärdigheten för den ekonomiska politiken stärkas. Det blir då lättare för hushåll och företag att planera sina ekonomiska beslut vilket bidrar till välfärdsvinster. Hållbarhet i de offentliga finanserna leder till trovärdighet för finanspolitiken. Det kan också bidra till positiva effekter på de finansiella marknaderna bl.a. genom lägre riskpremier och därmed lägre räntekostnader.

Tillräcklig marginal för att undvika stora underskott

Med hänsyn till konjunkturkänsligheten i de offentliga finanserna ger överskottsmålet en säkerhetsmarginal för att undvika stora underskott som beror på konjunkturutvecklingen eller på osäkerhet. Tillräckliga marginaler ger utrymme för de automatiska stabilisatorerna att verka fullt ut och även till aktiv finanspolitik när sådan är påkallad. I detta sammanhang utgör kravet i EU:s stabilitets- och tillväxtpakt en ytterligare restriktion, dvs. ett eventuellt årligt underskott får inte överstiga 3 procent av BNP.

Eurostats beslut om premiepensionssparandet

Med anledning av ett beslut i EU:s statistikorgan Eurostat 2004 skall sparandet i premiepensionssystemet från och med april 2007 redovisas i nationalräkenskapernas hushållssektor i stället för som hittills i den offentliga sektorn. Detta påverkar i teknisk mening utformningen av överskottsmålet för den offentliga sektorn, men utgör inte någon reell förändring.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Ett nytt överskottsmål

Regeringen avser även fortsättningsvis att föra en finanspolitik som säkerställer långsiktig hållbarhet, jämn fördelning mellan generationerna, ekonomisk effektivitet och tillräckliga marginaler så att stora underskott kan undvikas i lågkonjunkturer. Dessutom måste Eurostats beslut att redovisa premiepensionssparandet i hushållssektorn och inte i den offentliga sektorn beaktas. Denna tekniska förändring minskar det redovisade offentliga sparandet med cirka 1 procent av BNP. Regeringen föreslår därför att målet för det finansiella sparandet tekniskt justeras från 2 procent i genomsnitt av BNP över en konjunkturcykel till i genomsnitt 1 procent av BNP över en konjunkturcykel. Målets stramhet med avseende på långsiktig hållbarhet förändras därmed inte.

Årliga mål bör ej användas

Som ett medel för att uppnå det övergripande överskottsmålet fastställs sedan 2003 ett årligt mål för det kommande årets offentliga sparande. I teorin är det möjligt att fastställa årliga mål genom att följa en princip som tar hänsyn till både det övergripande målet och konjunkturen. I praktiken har emellertid de årliga målen varit svåra att hantera och det har saknats en tydlig koppling till en fastslagen princip. Därmed bedöms de årliga målen inte ha haft någon styrande roll för att uppnå det medelfristiga målet. De har således inte haft någon meningsfull funktion. Regeringen anser därför att det årliga målet för den offentliga sektorns finansiella sparande ej bör användas.

Styrningen mot det medelfristiga överskottsmålet avses förstärkas av de förslag till förbättringar av det finanspolitiska ramverket och av inrättandet av det finanspolitiska rådet. Särskilt viktigt är det att kopplingen mellan utgiftstaken och överskottsmålet tydliggörs.

Regeringen avser att utvärdera överskottsmålet

I denna proposition redovisar regeringen vissa förändringar som avser att förstärka det finanspolitiska ramverket i riktning mot en ökad öppenhet och tydlighet. Därigenom förbättras möjligheterna till ansvarsutkrävande. Regeringen avser att under mandatperioden gå vidare med att utveckla ramverket i denna riktning. Effekterna på de offentliga finanserna av de reformer för ökad sysselsättning som regeringen redan har genomfört, och kommer att genomföra de närmaste åren, skall då beaktas. Det gäller framför allt reformer i skatte- och transfereringssystemen och av arbetsmarknadspolitiken med syfte att öka sysselsättningen.

Mot bakgrund av de beräkningar som nu genomförts av de offentliga finansernas utveckling på lång sikt, bedöms det föreslagna överskottsmålet motsvarande i genomsnitt 1 procent av BNP över konjunkturcykeln behöva upprätthållas under den nuvarande mandatperioden och så länge det är nödvändigt för att de offentliga finanserna skall utvecklas på ett långsiktigt uthålligt sätt. En viktig fråga att analysera är hur de finanspolitiska målen skall utformas för att på bästa sätt upprätthålla hållbara offentliga finanser när det demografiska trycket tilltar. Ett alternativ till överskottsmål för hela den offentliga sektorn som förts fram i debatten är ett mål för statens finansiella sparande. Även mål för den offentliga skuldens utveckling har diskuterats. Det mål för de offentliga finanserna som på sikt kommer att användas skall obetingat säkerställa hållbara offentliga finanser och en rimlig fördelning mellan generationerna.

Regeringen avser att före mandatperiodens slut utreda de ovan angivna frågorna vidare och komma med förslag om det finanspolitiska ramverkets framtida utformning.

4.1.4 Uppföljning av överskottsmålet

Regeringens bedömning: För att i efterhand utvärdera hur överskottsmålet har uppfyllts behövs olika indikatorer. En indikator på detta är genomsnittet för offentliga sektorns finansiella sparande från 2000 till och med det senaste utfallsåret.

För att utvärdera hur den föreslagna och aviserade finanspolitiken förhåller sig till över-

skottsmålet kommer ett löpande genomsnitt för det finansiella sparandet att användas som indikator. Genomsnittet kommer att beräknas på utfall för det offentliga sparandet under de närmast föregående åren och prognoser och beräkningar för det offentliga sparandet under de närmast följande åren.

Dessutom kommer andra indikatorer, exempelvis konjunkturjusterat sparande (s.k. strukturellt sparande) att användas för att bedöma finanspolitikens inriktning i förhållande till överskottsmålet.

Bakgrund: Det har varit svårt att vid olika tidpunkter utvärdera huruvida finanspolitiken varit konsistent med överskottsmålet. Därmed har det funnits en risk för att målets legitimitet skulle minska och att efterlevnaden av hela det budgetpolitiska ramverket skulle försvagas. De indikatorer som har använts för att bedöma finanspolitikens inriktning i förhållande till överskottsmålet har skiftat mellan åren. Det har bidragit till osäkerhet och otydligheten när det gäller uppföljningen av målet. Dessa problem har också uppmärksammats av Riksrevisionen och internationella organisationer.

Skälen för regeringens bedömning: För att i efterhand bedöma huruvida överskottsmålet har efterlevts är en naturlig indikator genomsnittet för det finansiella sparandet från 2000 till och med det senaste utfallsåret.

Det finns emellertid ett stort behov av indikatorer som på ett tidigt stadium visar om finanspolitiken är i linje med målet. Indikatorerna bör finnas när finanspolitiken fortfarande kan justeras för att nå målet.

För att på kortare sikt utvärdera hur den föreslagna och aviserade finanspolitiken förhåller sig till det övergripande överskottsmålet, och för att bedöma utrymmet för reformer under de närmaste åren, kommer därför ett genomsnitt för det finansiella sparandet över sju år att användas som indikator, den s.k. genomsnittsindikatorn (se avsnitt 4.2.1). Genomsnittet kommer att beräknas på utfall för det offentliga sparandet under de närmast tre föregående åren och på prognoser och beräkningar för det offentliga sparandet under det innevarande året och de närmast tre kommande åren.

En fördel med indikatorn är att tre framåtblickande år också utgör den tidshorisont för vilken utgiftstaken sätts. Det fleråriga

utgiftstakets främsta uppgift är att ge förutsättningar att uppnå överskottsmålet. Den valda tidshorizonten tydliggör den framåtblickande finanspolitiken. Det bör emellertid påpekas att även utfallsår innehåller ett visst mått av prognoser. Därmed görs revideringar av det finansiella sparandet i efterhand. Indikatorn bör därför tolkas med viss försiktighet. Regeringen kommer löpande att utvärdera indikatorn och kan återkomma med förslag om hur den kan utvecklas och kompletteras.

Att definiera överskottsmålet i termer av ett genomsnittligt värde mätt över en längre period gör att målet lämnar viss flexibilitet och utrymme för stabiliseringspolitik. Variationer i det offentliga sparandet orsakade av automatiska stabilisatorer och, när så är påkallat, aktivt stabiliserande finanspolitik, ryms inom ramen för överskottsmålets konstruktion. Utrymmet för finanspolitiken påverkas därmed både av graden av måluppfyllelse de närmast föregående åren och av den prognostiserade utvecklingen för överskotten de närmast tre kommande åren.

Vid bedömning av måluppfyllelse och av det finanspolitiska utrymmet för reformer bör hänsyn också tas till större väl definierade engångseffekter.

Måluppfyllelse kan också mätas med s.k. konjunkturjusterat sparande (strukturellt sparande). Denna indikator mäter sparandet vid en potentiell nivå på produktionen. Effekter på det finansiella sparandet av avvikelser i produktionen från dess potentiella nivå avräknas därmed från det finansiella sparandet.

Beräkningar av konjunkturjusterat sparande är i teorin en användbar indikator för att mäta läget i de offentliga finanserna. I praktiken är emellertid indikatorn förenad med betydande osäkerhet. Förutom osäkerhet i ekonomiska och finansiella data, tillkommer också osäkerhet om skillnaden mellan faktisk och potentiell produktion. Revideringar av historiska mått på beräknad potentiell produktion är betydande. Följden blir att mått på konjunkturjusterat sparande är osäkert. Indikatorn bör därför inte användas som huvudindikator vid bedömning av måluppfyllelsen.

Trots att det finns svårigheter förknippade med det konjunkturjusterade sparandet bör detta ändå användas som en indikator bland flera för att bedöma om den rådande finanspolitiken ligger i linje med det övergripande målet. Konjunkturjusterat sparande används även inom

EU som indikator vid övervakningen av de offentliga finanserna inom ramen för Stabilitets- och tillväxtpakten och beräknas också rutinmässigt för Sverige bl.a. av Konjunkturinstitutet.

4.1.5 Utgiftstakets nivå

Regeringens bedömning: Det fleråriga utgiftstakets främsta uppgift är att ge förutsättningar att uppnå överskottsmålet. Nivån på utgiftstaket för staten bör därför beräknas med utgångspunkt i bedömningen av kommunsektorns och det offentliga ålderspensionssystemets finansiella sparande samt de statsinkomster som följer av den eftersträlvade skattepolitiken.

Nivån på utgiftstaket bör även främja en önskvärd långsiktig utveckling av de statliga utgifternas omfattning i förhållande till bruttonationalprodukten.

Bakgrund: Utgiftstaket för staten är ett viktigt budgetpolitiskt åtagande som främjar budgetdisciplinen och stärker trovärdigheten i den ekonomiska politiken genom att förhindra att tillfälliga inkomster används för att finansiera varaktiga utgifter. Taket understryker även behovet av prioriteringar mellan olika utgifter och förebygger en utveckling där skatteuttaget stegvis måste höjas till följd av bristfällig utgiftskontroll. Det fleråriga utgiftstaket har sedan det infördes 1997 bidragit till att målet om överskott i den offentliga sektorns finanser kunnat uppnås.

Genom att beslutsprocessen om statsbudgeten inleds med självständiga beslut om statsbudgetens samlade inkomster och utgifter, dvs. restriktioner för helheten, har utgifterna under de senaste tio åren inte längre ökat som andel av bruttonationalprodukten (BNP). I jämförelse med utgiftsutvecklingen under tidigare decennier, när budgeten formades genom beslut om detaljer som sedan summerades, är detta en väsentlig förbättring. Kontrollen av utgiftsutvecklingen har även möjliggjort skattesänkningar.

I 42 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten anges att om det finns risk att ett beslutat tak för statens utgifter kommer att överskridas, skall regeringen för att undvika detta vidta sådana åtgärder som den har befogenhet till eller föreslå

riksdagen nödvändiga åtgärder. Riksrevisionen har i sin rapport *Det makroekonomiska underlaget i budgetpropositionen (RiR 2006:23)* rekommenderat att redovisningen av effekterna på de takbegränsade utgifterna av osäkerheten i de makroekonomiska framskrivningarna skall utvecklas.

Skälen för regeringens bedömning

Utgångspunkter

De ursprungliga motiven för det fleråriga utgiftstaket för staten ligger alltså fast. Regeringen anser dock att ökad öppenhet i systemet kan stärka förtroendet för regeringens åtagande om långsiktigt uthålliga offentliga finanser.

En viktig utgångspunkt för regeringens syn på utgiftstakets nivå är att det område som utgiftstaket för staten omfattar inte förändras. Det betyder att de takbegränsade utgifterna skall omfatta samtliga statliga utgifter, exklusive statsskuldsräntorna och att de skall innefatta utgifterna i ålderspensionssystemet.

Förutsättningar att uppnå överskottsmålet

För att visa hur utgiftstaket för staten ger förutsättningar för att uppnå överskottsmålet avser regeringen att tydligare uttala vilka överväganden som ligger till grund för bedömning och förslag om utgiftstakets nivå. För att den eftersträvade utvecklingen av de offentliga finanserna skall uppnås kommer därför utgiftstaket för staten att beräknas med utgångspunkt i kommunsektorns och ålderspensionssystemets finansiella sparande samt de statsinkomster som blir en följd av den eftersträvade skattepolitiken.

Utvecklingen av de statliga utgifterna

Erfarenheterna visar att ett utgiftstak som ligger på en väl avvägd nivå är ett effektivt verktyg för att hålla utgiftsutvecklingen under kontroll på medellång sikt. Nivån bör bestämmas så att utgiftstaket stödjer en stabil utgiftsutveckling, dvs. så att stora svängningar kan undvikas.

Nivån på utgiftstaket bör därför även främja en önskvärd långsiktig utveckling av de statliga utgifternas omfattning i förhållande till BNP. Regeringens uppfattning är att de statliga utgifterna som andel av BNP skall minska svagt.

Prognososäkerheter och variationer i utgifterna

Faktorer som kan ha betydelse för utgiftstakets funktion i det finanspolitiska ramverket måste bedömas och vägas samman till en helhet för att den nivå som fastställs skall kunna utgöra ett effektivt styrinstrument för budgetpolitiken. En del utgifter är beroende av den ekonomiska utvecklingen. Utgiftsnivån behöver därför också grundas på en bedömning av konjunkturutvecklingen för att undvika ogynnsamma förstärkningar av konjunktursvängningarna, dvs. en procyklisk budgetpolitik.

Det skall finnas en skillnad mellan det föreslagna utgiftstaket och beräkningen av de takbegränsade utgifterna, vilket innebär att det skall finnas en budgeteringsmarginal. Syftet med budgeteringsmarginalen är bl.a. att under utgiftstaket, vid givna regler, kunna hantera utgiftsökningar som inte kunde förutses i de ursprungliga beräkningarna. För att fastställa en nivå på utgiftstaket är det således även nödvändigt att ta ställning till vilken marginal under utgiftstaket som behövs för att hantera olika prognososäkerheter och tillfälliga variationer i utgiftsutvecklingen.

Regeringens avsikt är att, i enlighet med Riksrevisionens rekommendation, tydligt redovisa vilka överväganden som görs avseende risker och osäkerheter i de takbegränsade utgifternas utveckling till följd av den makroekonomiska utvecklingen. Beteendeförändringar m.m. kan leda till omfattande och oförutsedda förändringar i antalet personer som uppbär ersättningar från olika socialförsäkringsförmåner. När budgeteringsmarginalens storlek skall bestämmas behöver därför även en bedömning göras av riskerna på kort sikt för ändringar i utnyttjandet av de statliga transfereringssystemen.

Budgeteringsmarginalens omfattning måste även beakta regeringens behov av att kunna besluta om aktiva nya åtgärder för att stabilisera ekonomin utöver de anpassningar som sker via automatiska stabilisatorer.

I budgetpropositionen för 2008 kommer regeringen att föreslå utgiftstak för 2009 och 2010. I samband med dessa förslag avser regeringen att återkomma med en redovisning av budgeteringsmarginalen.

Regeringen avsikt framgent är att i den ekonomiska vårpropositionen redovisa de överväganden som ligger till grund för beräkningen av utgiftstaket. En uppföljning som belyser utvecklingen av de takbegränsade utgifterna i

förhållande till utgiftstaket redovisas närmare i skrivelsen Årsredovisningen för staten.

4.1.6 Fleråriga utgiftstak

Regeringens bedömning: En bedömning av lämpligt utgiftstak för staten för det tredje tillkommande året kommer att redovisas i den ekonomiska vårpropositionen. Utgiftstaket utgör en väsentlig del i riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Bedömningen av utgiftstaket för det tredje året kommer normalt att motsvara förslaget till utgiftstak i den följande budgetpropositionen.

Bakgrund: När det fleråriga taket för statens utgifter infördes från budgetåret 1997 var utgångspunkten att denna övergripande restriktion skulle ge förutsättningar att på medellång sikt hålla utvecklingen av statens utgifter under kontroll. Med medellång sikt avses här en period som täcker det innevarande året och de tre närmast följande åren. Till och med 2001 lämnade regeringen utan undantag förslag om utgiftstak för det tredje tillkommande året i den ekonomiska vårpropositionen, dvs. för det tredje året efter det innevarande året.

Riksdagen beslutade 2001 (bet. 2000/01:KU23, rskr. 2000/01:274) att förslag till beslut om utgiftstak i stället skall ingå i budgetpropositionen. Från och med 2002, då omläggningen genomfördes, har regeringen vid fyra tillfällen avstått från att i budgetpropositionen föreslå ett utgiftstak för det tredje tillkommande året. Det gäller budgetpropositionerna för 2003, 2005, 2006 och 2007. I de senaste tre propositionerna har dock en teknisk beräkning eller en bedömning av utgiftstaket för det tredje tillkommande året presenterats. I budgetpropositionen för 2007 angav regeringen att förslag till utgiftstak för 2009 och 2010 skall presenteras i budgetpropositionen för 2008. Finansutskottet välkomnar (bet. 2006/07:FiU1) regeringens avsikt att återgå till den tidigare ordningen med utgiftstak som fastställs tre år framåt. Vidare anges att finansutskottet delar regeringens uppfattning att det är angeläget att återgå till den treåriga budgetcykeln för att värna långsiktigheten i de offentliga finanserna.

Riksdagens beslut att ändra budgetprocessen föranleddes av att den tidigare ordningen med beslut om utgiftstak för staten och beslut om preliminära ramar för utgiftsområden under våren, medförde ett dubbelarbete. Vissa arbetsmoment ingick i beredningen av såväl den ekonomiska vårpropositionen som budgetpropositionen. Enligt den utvärdering som genomförts av effekterna av omläggningen av budgetprocessen har riksdagens budgetrelaterade arbete under våren sammantaget minskat sedan 2002 (prop. 2006/07:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 4.8).

Den samlade bedömning i utvärderingen är att ramarna för utgiftsområdena i den ekonomiska vårpropositionen i allt mindre utsträckning har blivit styrande för de slutliga ramar som föreslås i budgetpropositionen. Detta tyder på att fastheten i regeringens interna budgetprocess i detta avseende har försvagats. Förändringen har skett successivt fr.o.m. 2000 och någon tydlig koppling kan därmed inte göras till omläggningen 2002.

Vidare konstateras i utvärderingen att tidsperspektivet i finansplanen i den ekonomiska vårpropositionen inte förlängdes fr.o.m. 2002 på det sätt som var en förutsättning för de ändringar som beslutades i riksdagen. Snarare har det förkortats på ett sätt som knappast motsvarar medellång sikt genom att förslag och beräkningar omfattat endast ett till två år. Förslagen till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken har därmed fått motsvarande tidsmässiga begränsning. Det medelfristiga perspektivet har i stället främst upprätthållits i budgetpropositionen genom de prognoser och medelfristiga kalkyler som redovisats där.

I Riksrevisionens rapport Det makroekonomiska underlaget i budgetpropositionerna (RiR 2006:23) rekommenderas bl.a. att de medelfristiga kalkylerna byggs ut liksom även bedömningen av osäkerheter och risker när det gäller de offentliga finanserna och de takbegränsade utgifterna.

Skälen för regeringens bedömning: Utgiftstaket har nu tillämpats i tio år och utgör en etablerad och central del i det finanspolitiska ramverket som bidrar till att de offentliga finanserna är långsiktigt hållbara. Beslutet om utgiftstaket utgör ett självständigt beslut som tas med utgångspunkt i tillgängligt ekonomiskt utrymme. Enligt regeringen bör därför en

bedömning av utgiftstaket för statens utgifter avseende det tredje tillkommande året utgöra en del av riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som ingår i den ekonomiska vårpropositionen. Att utgiftstaket presenteras som en övergripande restriktion redan på våren kan även bidra till att stärka fastheten i regeringens interna budgetarbete och därmed trovärdigheten i regeringens finanspolitik.

För att kunna upprätthålla en fortsatt stramhet i budgetprocessen som ger förutsättningar för en stabil utgiftsutveckling är det av stor vikt att ramverket utgår från ett medelfristigt perspektiv. En fortsatt användning av tidsperspektiv som endast omfattar ett till två år innebär en alltför kortsiktig politik och regeringen anser därför att förslag till utgiftstak alltid bör lämnas för det tredje tillkommande året. Om utgiftstak för det tredje tillkommande året presenteras i den ekonomiska vårpropositionen stärks även förutsättningarna att upprätthålla ett tidsperspektiv som avser medellång och lång sikt, vilket var den uttalade och grundläggande utgångspunkten för riksdagens beslut om omläggningen av budgetprocessen. Som en följd av detta anser regeringen att tydliga beskrivningar och riskanalyser avseende de medelfristiga makroekonomiska kalkylerna, som bl.a. efterfrågas av Riksrevisionen, huvudsakligen bör redovisas i den ekonomiska vårpropositionen.

Regeringen avser därför att regelmässigt redovisa en bedömning av utgiftstaket för det tredje tillkommande året i den ekonomiska vårpropositionen som en väsentlig del i riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Den bedömda nivån på utgiftstaket som redovisas i den ekonomiska vårpropositionen kommer normalt att ligga fast och föreslås i den därpå följande budgetpropositionen.

Styrkan i det finanspolitiska ramverket skulle öka om ett krav på ett obligatoriskt utgiftstak och ett medelfristigt perspektiv reglerades i lagen (1996:1059) om statsbudgeten (budgetlagen). Regeringen avser att göra översyn av budgetlagen för att pröva om det finns behov av ändringar med anledning av de erfarenheter som vunnits under de drygt tio år som gått sedan lagen infördes. I en sådan samlad översyn bör det ingå att pröva om utgiftstaket bör göras obligatoriskt, om tidsperspektivet bör bestämmas till tre år samt om det bör regleras att förslag

till utgiftstak för det tredje tillkommande året skall lämnas i den ekonomiska vårpropositionen.

4.1.7 Principer för budgetering och redovisning av statens utgifter

Regeringens bedömning: Statsbudgeten bör utformas på ett sätt som är förenligt med de grundläggande principerna om fullständighet och bruttoredovisning. Om avsteg görs från dessa principer bör tydliga motiv anges och möjlighet till jämförbarhet säkerställas.

Tekniska justeringar av utgiftstaket bör göras med anledning av ändrad institutionell avgränsning och ansvarsfördelning inom den offentliga sektorn samt vid budgettekniska omläggningar. Vid tekniska justeringar kommer en redovisning att lämnas som möjliggör jämförbarhet över tid vid budgetering och uppföljning av de takbegränsade utgifterna.

Bakgrund: Sedan länge är fullständighetsprincipen vägledande för utformningen av statsbudgeten. Fullständighetsprincipen innebär att statsbudgeten bör omfatta all statlig verksamhet och ange alla de medel som beräknas inflyta till eller utbetalas från statliga myndigheter eller andra statliga organ. Nära samband med denna princip har bruttoprincipen, enligt vilken för varje verksamhet samtliga utgifter och inkomster skall framgå i budgeten.

Genom avsteg från dessa principer förekommer emellertid vissa former av utgifter som inte avspeglas på statsbudgeten. Undantag från fullständighetsprincipen innebär att inkomster uppbärs och tas i anspråk för särskilda ändamål helt utanför statsbudgeten. Ett exempel är det allmänna tjänstepensionssystemet. Genom nettoredovisning görs undantag från bruttoprincipen. Nettoredovisning innebär t.ex. att inkomster i en verksamhet dras från utgifterna innan anslaget budgeteras och redovisas på statsbudgeten.

Det har aldrig varit möjligt att undantagslöst hävda fullständighetsprincipen för statsbudgetens del, inte heller bruttoprincipen. Medel behöver av praktiska skäl kunna tas i anspråk för särskilda ändamål utan att föras upp på statsbudgeten. Det är emellertid riksdagens sak att bestämma när detta skall förekomma.

Regeringsformen innehåller i 9 kap. 2 § en bestämmelse som möjliggör undantag. Denna bestämmelse anger att riksdagen kan bestämma att medel tas i anspråk i annan ordning än genom budgetreglering.

Lagen (1996:1059) om statsbudgeten (budgetlagen) innehåller preciseringar av och kompletteringar till regeringsformens översiktliga och kortfattade bestämmelser. I budgetlagen återfinns fullständighetsprincipen som preciseras till att statsbudgeten skall omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. När det gäller bruttoprincipen sägs inledningsvis att statens inkomster och utgifter skall budgeteras brutto på statsbudgeten. Därefter anges några undantag. Det första innebär att om inkomster i en verksamhet endast skall bidra till att täcka en verksamhets utgifter får utgifterna redovisas netto på anslag. Det andra undantaget är att en verksamhet där statens kostnader helt skall täckas med verksamhetens intäkter inte skall budgeteras och redovisas på anslag eller inkomstitlar.

Det är värt att notera att budgetlagen inte innehåller något undantag från bruttoprincipen beträffande inkomster som redovisas mot inkomstitlar. Sådana inkomster skall därför alltid budgeteras och redovisas brutto.

Avsteg från de två huvudprinciperna om budgetering och redovisning på statsbudgeten får inga direkta konsekvenser för uppföljningen av överskottsmålet eftersom det finansiella sparandet beräknas och redovisas med utgångspunkt från nationalräkenskapernas principer (ENS 95). Däremot kan det få konsekvenser för utgiftstakets trovärdighet och styrka som verktyg för att kontrollera statens samlade utgifter.

Skälen för regeringens bedömning

De grundläggande principerna bör upprätthållas

Under de tio år som utgiftstaket har tillämpats har ett antal beslut lett till att tydligheten i statsbudgeten har försämrats. Ett exempel på detta är redovisningen av utgifter på budgetens inkomstsida i form av lagreglerade skattekonto-krediteringar och skattereduktioner. Ett annat exempel som fått liknande konsekvenser är ökad nettobudgetering av offentligt rättsliga avgifter. Det innebär att myndigheter tillåts disponera inkomster från offentligt rättslig verksamhet i stället för att dessa redovisas mot inkomstitel på statsbudgetens inkomstsida. Avsteg från full-

ständig bruttoredovisning på detta område kan vara motiverad om verksamhetens volym varierar kraftigt, dvs. om den är starkt efterfrågestyrd. Under perioden 1998–2006 har en betydande ökning skett av andelen offentligt rättsliga avgifter som nettobudgeteras på statsbudgeten. Under 2006 disponerade statliga myndigheter (exkl. affärsverken) cirka 4,4 miljarder kronor av totalt 7 miljarder kronor i offentligt rättsliga avgifter. Den pågående Avgiftsutredningen (dir. 2005:141 och 2006:126) lämnar sitt slutbetänkande hösten 2007. Regeringens avsikt är att återkomma med en samlad bedömning avseende hanteringen av olika avgiftsfrågor i statlig verksamhet.

Enligt budgetlagen skall investeringar i infrastruktur som regel finansieras med anslag. Lagen innehåller dock en möjlighet för riksdagen att besluta att finansiering skall ske på annat sätt. Med stöd härav har beslut fattats att i viss utsträckning finansiera investeringar i vägar och järnvägar med interna lån i Riksgäldskontoret. Därmed uppstår ett utrymme under utgiftstaket som kan användas för permanenta utgifts-ökningar. Investeringsbeslutet prövas inte heller mot andra prioriterade utgiftsökningar. Tillämpningar av detta slag kan ibland vara befogade men innebär samtidigt att budgetdisciplinen kan påverkas negativt.

Ytterligare ett område där regeringen anser att det finns betydande principiella invändningar är den rådande ordningen för kapitaltillskott till statliga bolag. Den innebär att extra utdelningar i ett statligt bolag kan föras som ett kapitaltillskott till ett annat statligt bolag via ett särskilt konto i Riksgäldskontoret. Transaktionerna innebär att utgiftstaket för staten kringgås. Regeringen redovisade därför i budgetpropositionen för 2007 sin avsikt att se över systemet och att återkomma till riksdagen med en samlad bedömning. Vidare angavs att det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 38:19 *Kapitalinsatser i statliga bolag* förutsätts utgå efter 2007.

Ökade avsteg från bruttobudgetering och bruttoredovisning skapar på kort sikt ett större utrymme under utgiftstaket som kan användas för varaktigt högre utgifter. Öppenheten och jämförbarheten kan vidare försvagas om redovisningsregler ändras för att kringgå det beslutade utgiftstaket, exempelvis genom att utbetalningar av bidrag m.m. tidigareläggs eller senareläggs vid årets slut.

För att stärka trovärdigheten för det finanspolitiska ramverket behöver tillämpningen av principerna för bruttobudgetering och fullständighet vid utformningen av statsbudgeten bli mer strikt. En grundläggande utgångspunkt för att dessa principer skall fungera väl är att budgetering och redovisning av inkomster och utgifter på statsbudgeten är jämförbara över tid.

Jämförbarhet över tid förutsätter vidare att utgifter hänförs till rätt år så att utgifter för två års verksamhet inte belastar budgeten ett och samma år.

Regeringen avsikt är att slå vakt om principerna om bruttobudgetering och fullständighet. Avsteg från dessa principer bör motiveras särskilt vid budgeteringstillfället och följas upp genom en tydligare redovisning till riksdagen än vad som skett hittills. Vidare bör förutsättningar för jämförbarhet över tid säkerställas.

Regeringen föreslår i denna proposition att ytterligare steg tas för att minska de utgifter som hittills redovisats som skattekontokrediteringarna på statsbudgetens inkomstsida (se avsnitt 6.4.2 Utgiftsområde 13).

Tekniska justeringar av utgiftstaket

Tekniska justeringar syftar till att behålla en oförändrad begränsning av de offentliga utgifterna i samband med ändringar av den institutionella avgränsningen och ansvarsfördelningen inom den offentliga sektorn. Justeringar kan även föranledas av budgettekniska omläggningar. Tekniska justeringar av utgiftstaken är ofrånkomliga, men de bör vara symmetriska i bemärkelsen att samma principer används för såväl en höjning som en sänkning av utgiftstaket. Utgiftstaket skall utgöra en lika stram begränsning för de takbegränsade utgifterna efter den tekniska justeringen som före de förändringar som föranledde justeringen. För att värna utgiftstakets öppenhet och begriplighet bör förslag om tekniska justeringar begränsas till mer betydande förändringar, förslagsvis enskilda åtgärder som motiverar en justering med mer än 100 miljoner kronor per år. Mindre variationer till följd av ändrade principer bör ske inom ramen för budgeteringsmarginalen, men redovisas på ett tydligt sätt för riksdagen.

Utgiftstaket uttrycks i hela miljarder kronor och det är därför rimligt att en föreslagen teknisk justering avrundas efter det att de olika justeringar, som regeringen anser motiverade,

har summerats. Teknisk justering av utgiftstak bör ske endast en gång per år. Detta bör lämpligen ske i budgetpropositionen. Om stora förändringar är nödvändiga bör justeringar även kunna ingå i den ekonomiska vårpropositionen.

4.2 Budgetpolitiska mål

De förstärkningar av det finansiella ramverket som föreslås i denna proposition (se avsnitt 4.1) innebär bl.a. att de övergripande och fleråriga målen, utgiftstaket för staten och målet för den offentliga sektorns finansiella sparande (överskottsmålet) bibehålls och dess utformning i flera avseenden förtydligas. Att de takbegränsade utgifterna skall rymmas inom beslutade utgiftstak för staten kvarstår oförändrat som ett centralt budgetpolitiskt åtagande. Även överskottet i den offentliga sektorns finansiella sparande bibehålls.

Som en följd av beslut i EU:s statistikorgan Eurostat 2004 att sparandet i premiepensionssystemet från och med april 2007 skall redovisas i nationalräkenskapernas hushållssektor i stället för som tidigare i den offentliga sektorn görs en teknisk följdjustering (se avsnitt 4.1.3) av nivån till 1 procent av bruttonationalprodukten (BNP). Målformuleringen blir tydligare genom att utgiftstaket uttryckligen skall stödja överskottsmålet.

Riksdagen har sedan 2003 fram till och med 2007 fastställt årliga mål för den offentliga sektorns finansiella sparande. Med anledning av den tekniska förändringen avseende premiepensionssystemet hantering i nationalräkenskaperna redovisas den offentliga sektorns sparande i tabell 4.1 både inklusive och exklusive sparandet i premiepensionssystemet. De årliga målen har väsentligt överträffats vissa år och andra år underskridits. Enligt det preliminära utfallet av nationalräkenskaperna klarades det årliga målet för 2006.

Tabell 4.1 Den offentliga sektorns finansiella sparande

Procent av BNP

Finansiellt sparande	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Exklusive pps ² (utfall)	3,8	1,7	-1,5	-1,1	0,6	1,9	2,1
Inklusive pps ² (utfall)	5,0	2,6	-0,5	-0,2	1,5	2,9	3,1
Årsvisa mål	2,0	2,5	2,0	2,0	0,5 ¹	0,5 ¹	0,5 ¹
Skilnad ³	3,0	0,1	-2,5	-2,2	1,0	2,4	2,6

¹ Målet var att det finansiella sparandet i den offentliga sektorn skulle vara minst 0,5 procent av BNP. Finansiellt sparande redovisas både inklusive och exklusive premiepensionssparandet. De årsvisa målen är satta i förhållande till måttet som inkluderar premiepensionssparandet.

² pps = premiepensionssparandet.

³ Skilnad mellan utfall inklusive premiepensionssparande och årsvisa mål.

Utgiftstaket har klarats samtliga år sedan det infördes. Emellertid har det förekommit avsteg från en fullständig bruttoredovisning (se bl.a. avsnitt 4.1.2 och 4.1.7), med risk för försämrad budgetdisciplin. I tabell 4.2 redovisas fastställda utgiftstak för åren 2002–2006 och utfallet för de takbegränsade utgifterna.

Tabell 4.2 Fastställda utgiftstak och utfall 2002–2006

Miljarder kronor

	2002	2003	2004	2005	2006
Utgiftstak för staten	812,0	822,0	858,0	870,0	907,0
Takbegränsade utgifter (utfall)	811,6	819,1	855,6	864,3	895,2
Budgeringsmarginal	0,4	2,9	2,4	5,7	11,8

I budgetpropositionen för 2007 föreslog regeringen ett årligt mål om minst 1 procent finansiellt sparande för 2007 (se tabell 4.3). De prognoser och utfall som hittills finns tillgängliga indikerar att målet kommer att uppfyllas. Emellertid är den samlade erfarenheten av de årliga målen att de inte fungerar tillräckligt väl som vägledning för att nå överskottsmålet (se avsnitt 4.1.3). Regeringen föreslår därför i denna proposition att de årliga målen avskaffas och kommer följaktligen inte att föreslå något årligt mål framöver.

Tabell 4.3 Av riksdagen beslutade årsvisa budgetpolitiska mål 2007 och 2008

	2007	2008
Utgiftstak för staten, miljarder kronor	938	971
Finansiellt sparande i offentlig sektor, procent av BNP	1,0 ¹	

¹ Det finansiella sparandet i den offentliga sektorn skall uppgå till minst en procent av BNP.

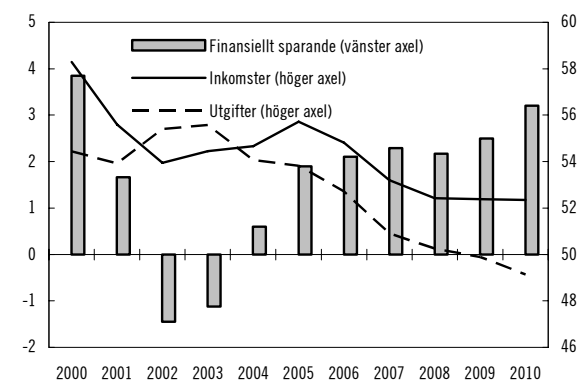
4.2.1 Överskott i den offentliga sektorns finanser

År 2006 uppgick den offentliga sektorns finansiella sparande, exklusive premiepensionssparandet, till 60 miljarder kronor eller 2,1 procent av bruttonationalprodukten (BNP). Det är en förstärkning jämfört med 2005 då överskottet uppgick till 1,9 procent av BNP. Såväl inkomster som utgifter minskade uttryckt som andel av BNP. Samtliga delar av den offentliga sektorn visade överskott.

Vid utgången av 2006 översteg den offentliga sektorns finansiella tillgångar skulderna med 444 miljarder kronor eller 15,6 procent av BNP.

Diagram 4.2 Finansiellt sparande, inkomster och utgifter 2000–2010

Procent av BNP

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Den offentliga sektorns kapitalinkomster i form av räntor och utdelningar överstiger också ränteutgifterna. Den positiva finansiella ställningen kan ses mot bakgrund av att tillgångarna i pensionssystemets buffertfonder (AP-fonderna) uppgick till 850 miljarder kronor. Statsskulden uppgick till 43,0 procent och den konsoliderade bruttoskulden till 46,9 procent av BNP, vilket med god marginal understiger referensvärdet inom EU om högst 60 procent av BNP.

Den goda ekonomiska utvecklingen ger ett finansiellt utrymme att genomföra skatte-

sänkningar och andra reformer. Tidigare beslutade och nu föreslagna skattesänkningar bidrar till en kraftig sänkning av inkomsterna uttryckt som andel av BNP. Samtidigt minskar utgifterna i samma omfattning och det finansiella sparandet är i det närmaste oförändrat, jämfört med 2006, på drygt 2 procent av BNP 2007 och 2008, se diagram 4.2 och tabell 4.4.

Tabell 4.4 Den offentliga sektorns finanser exklusive premiepensionssystemet 2006–2010

Miljarder kronor, om annat ej anges

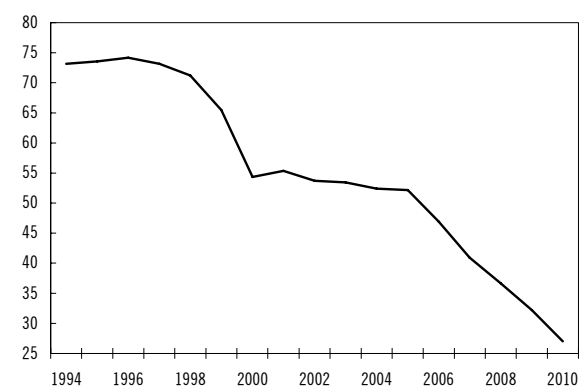
	2006	2007	2008	2009	2010
Inkomster	1 556	1 606	1 671	1 749	1 830
Procent av BNP	54,8	53,2	52,4	52,4	52,3
Skatter och avgifter	1 403	1 431	1 498	1 571	1 647
Procent av BNP	49,4	47,4	47,0	47,1	47,1
Kapitalinkomster	63	69	67	68	70
Övriga inkomster	90	105	106	109	113
Utgifter	1 496	1 536	1 602	1 665	1 718
Procent av BNP	52,7	50,9	50,3	49,9	49,1
Utgifter exkl. räntor	1 442	1 481	1 546	1 610	1 665
Ränteutgifter	54	55	56	55	53
Finansiellt sparande	60	69	69	83	112
Procent av BNP	2,1	2,3	2,2	2,5	3,2
Staten	19	32	33	58	93
ÅP-systemet	30	26	22	16	11
Kommuner	10	11	13	10	8
Finansiell ställning					
Nettoskuld	-444	-511	-587	-668	-780
Procent av BNP	-15,6	-16,9	-18,4	-20,0	-22,3
Statsskuld	1 220	1 112	1 042	942	805
Procent av BNP	43,0	36,9	32,7	28,2	23,0
Konsoliderad bruttoskuld	1 331	1 235	1 167	1 074	943
Procent av BNP	46,9	40,9	36,6	32,2	27,0

Anm. Konsoliderad bruttoskuld definieras av EU-regler (Maastrichtvillkoren).
Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Enligt nuvarande prognos förstärks det finansiella sparandet successivt under 2009 och 2010. Därtill kommer den reducering av statskulden som följer av de planerade försäljningarna av statens aktieinnehav. I slutet av prognosperioden beräknas statskulden till 23 procent och den konsoliderade bruttoskulden till 27 procent av BNP (se diagram 4.3).

Diagram 4.3 Konsoliderad bruttoskuld 1994–2010

Procent av BNP

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Indikatorer för måluppfyllelse – genomsnittsindikator

Från och med denna vårproposition introduceras en indikator för bedömning om den föreslagna finanspolitiken ligger i linje med överskotts-målet. Indikatorn är framåtblickande och utgörs av ett glidande medelvärde över sju år, beräknat med tre år bakåt och tre år framåt från innevarande år. Medelvärdet ska även justeras för större väldefinierade engångseffekter.¹

Genom att även tre framåtblickande år ingår i genomsnittet, vilket är finanspolitikens medelfristiga tidsram, bidrar en sådan indikator till diskussionen om den finanspolitiska inriktningen. För 2007 beräknas genomsnittet enligt ovan för åren 2004–2010 och uppgår till 2,0 procent av BNP. Indikatorn visar att den föreslagna finanspolitiska inriktningen väl respekterar överskottsmålet.

Genomsnittsindikatorn visar att det finansiella sparandet ligger över överskottsmålet, vilket det bör göra när konjunkturen är stark. Detta utrymme kan inte utnyttjas i sin helhet för reformer. Den viktigaste orsaken är att ekonomin i nuvarande konjunkturläge kan komma att överhettas av en stimulans. Det skall också finnas reserver för att klara nästa konjunktursvacka. Denna reserv är svår att uppskatta men utifrån erfarenheten från den relativt måttliga försvagningen av resursutnyttjandet 2002–2004 kan behovet uppskattas till åtminstone 80–100

¹ Som exempel kan nämnas de ökade intäkter som blev följden av periodiseringsfonderna räntebelades den 1 januari 2004. Detta fick till följd att många företag valde att återföra hela eller delar av sina periodiseringsfonder till beskattning. De tillfälliga skatteintäkterna från återförda periodiseringsfonder uppskattas till 10 miljarder kronor 2004 och 13 miljarder kronor 2005.

miljarder kronor. Därutöver behövs en buffert för andra osäkerheter. De största osäkerheterna gäller bland annat utvecklingen inom ohälsområdet och utvecklingen av skatt på kapitalinkomster.

Tabell 4.5 Finansiellt sparande. Glidande genomsnitt för sju år exklusive sparandet i premiepensionssystemet

Procent av BNP				
	2004	2005	2006	2007
Genomsnitt enligt VÄP07	0,7	0,8	1,4	2,0

Strukturellt sparande

Genom att justera den offentliga sektorns sparande för konjunkturläget, mätt med det så kallade BNP-gapet, kan ett underliggande, strukturellt, sparande beräknas (se tabell 4.6). Det strukturella sparandet utgör också en indikator på läget i förhållande till det övergripande målet. Det strukturella överskottet bör därför normalt ligga nära 1 procent av BNP men kan tillfälligt understiga målet om t.ex. finanspolitiska stimulanser sätts in i en lågkonjunktur. I en högkonjunktur kan det strukturella överskottet på motsvarande sätt behöva överstiga målet för att motverka överhettning. För 2007 och 2008 och de två därpå kommande åren ligger det strukturella saldot över 1 procent av BNP. Detta ger stöd till slutsatsen att den föreslagna finanspolitiska inriktningen väl respekterar överskottsmålet. Det bör understrykas att beräkningar av BNP-gapet och därmed det strukturella sparandet är behäftade med stor osäkerhet.

Bakåtblickande genomsnitt

Under perioden 2000–2006 uppgick det genomsnittliga sparandet till 2,1 procent av BNP, med premiepensionssparandet redovisat i den offentliga sektorn och 1,1 procent av BNP med den nya definitionen som exkluderar premiepensionssparandet från offentliga sektorn. Det bör emellertid understrykas att engångseffekter och extraordinära skatteintäkter på kapitalvinster i genomsnitt utgjorde 0,2 procent av BNP årligen under denna period.

Årliga mål

Som framgår av avsnitt 4.1.3 avser regeringen i fortsättningen att inte föreslå några årliga mål. Årliga mål som tidigare föreslagits skall dock utvärderas.

För 2006 fastställdes målet för det finansiella sparandet i den offentliga sektorn till minst

0,5 procent av BNP, inklusive premiepensionssparandet. Enligt nationalräkenskaperna uppgick överskottet i de offentliga finanserna till 3,1 procent av BNP, inklusive premiepensionssparandet. Målet överträffades således med 2,6 procentenheter.

Det stora överskridandet av målet uppkom till en viss del som ett resultat av en högre tillväxt. De förbättrade offentliga finanserna beror i stor utsträckning på ökade intäkter av skatt på kapital- och företagsvinster. Även minskade utgifter bidrog till det högre finansiella sparandet.

I budgetpropositionen för 2007 föreslog regeringen att målet för det finansiella sparandet i den offentliga sektorn 2007 skulle fastställas till minst 1,0 procent av BNP, inklusive premiepensionssparandet, vilket också beslutades av riksdagen. Det årliga målet motsvarar minst 0,0 procent av BNP enligt den nya definitionen av överskottet. De prognoser som redovisas i denna proposition innebär att det finansiella sparandet uppgår till 3,3 procent av BNP, inklusive premiepensionssparandet och 2,3 procent enligt den nya definitionen. Det starkare sparandet beror i huvudsak på ökade skatteintäkter från skatt på arbete, vilket förklaras av den starkare arbetsmarknaden.

Tabell 4.6 Finansiellt sparande i offentlig sektor exklusive premiepensionssystemet 2000–2010

Procent av BNP, om inget annat anges

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Finansiellt sparande, miljarder kronor	85	38	-34	-28	15	51	60	69	69	84	112
Finansiellt sparande	3,8	1,7	-1,5	-1,1	0,6	1,9	2,1	2,3	2,2	2,5	3,2
Justering för konjunkturläge.	-0,7	0,3	0,5	0,7	0,4	0,5	-0,1	-0,3	0,6	-0,3	0,0
Justering för engångseffekter ¹	-0,5	0,0	0,0	0,0	-0,5	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering, extraordinära kapitalvinster	-0,9	-0,1	0,2	0,2	0,1	-0,2	-0,4	-0,1	0,0	0,0	0,0
Strukturellt sparande	1,7	1,9	-0,8	-0,2	0,6	1,8	1,6	1,9	1,6	2,3	3,2
Finansiellt sparande, genomsnitt från 2000	3,8	2,8	1,4	0,7	0,7	0,9	1,1	1,2	1,3	1,5	1,6
<i>Produktionsgap, procent</i>	1,2	-0,5	-0,8	-1,3	-0,7	-1,0	0,1	0,6	1,1	0,5	0,0

¹ Engångseffekterna 2004 och 2005 förklaras av ökade skatteintäkter p.g.a. att vissa bolag återfört hela eller delar av sin fondavsättning till beskattning.

4.2.2 Utgiftstak för staten

Förändringarna och uppstramningen av det finansiella ramverket som redovisas i avsnitt 4.1 innebär bl.a. att regeringen vill återupprätta ett tydligt medelfristigt perspektiv för utgiftstaken. Det innebär att utgiftstaken skall fastställas tre år i förväg och regeringens förslag till utgiftstak för det tredje tillkommande budgetåret kommer följaktligen att föreslås i budgetpropositionen för 2008 i enlighet med den av riksdagen fastställda ordningen. I budgetpropositionen för 2007 lade dock regeringen inte fram något förslag till utgiftstak för 2009 med hänvisning bl.a. till den knappa tid som fanns tillgänglig, men redovisade en bedömning av utgiftstakens nivå för detta år (se tabell 4.7). Därtill föreslogs sänkningar av utgiftstaken för 2007 och 2008 med 11 miljarder kronor för respektive år. I budgetpropositionen för 2008 kommer regeringen att lämna ett förslag till utgiftstak för såväl 2009 som 2010 samt en beräkning av utgifternas fördelning på utgiftsområden för dessa år.

Regeringen lägger stor vikt vid det medelfristiga perspektivet. Det är ett viktigt åtagande för att bibehålla långsiktigt hållbara offentliga finanser. I denna proposition gör därför regeringen en bedömning av utgiftstaket för 2010, vilket innebär en återgång till ett treårigt perspektiv.

Under de 10 år som utgiftstaket har tillämpats har ett antal beslut lett till att tydligheten i statsbudgeten har försämrats (se avsnitt 4.1.7). Redan i budgetpropositionen för 2007 togs några steg mot ökad tydlighet som totalt omfattade en ökad bruttoredovisning om 8 miljarder kronor. Som ett ytterligare steg mot en ökad bruttobudgetering föreslås att utgifter om

2,3 miljarder kronor som avser anställningsstöd samt stöd till offentligt skyddad anställning (OSA) flyttas från statsbudgetens inkomstsida till utgiftssidan (se även avsnitt 6.4.2 Utgiftsområde 13).

I tabell 4.7 redovisas fastställda utgiftstak för 2007 och 2008 samt regeringens bedömning av utgiftstak för 2009 och 2010. Därtill redovisas budgeteringsmarginalen, som är skillnaden mellan utgiftstaket och de utgifter som omfattas av utgiftstaket, de s.k. takbegränsade utgifterna. Av tabell 4.7 framgår att budgeteringsmarginalerna beräknas bli 18,7 miljarder kronor för 2008 och 32,8 miljarder kronor för 2009. Jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen för 2007 är skillnaderna marginella. För innevarande år bedöms emellertid budgeteringsmarginalen bli drygt 10 miljarder kronor större. Denna förändring förklaras av att utgifterna jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2007 har minskat väsentligt mer än de reformer som regeringen nu föreslår (se avsnitt 6.4.1). Samtidigt är det viktigt att påpeka att prognosen för de takbegränsade utgifterna och den budgeteringsmarginal som följer därav är osäker. Om de takbegränsade utgifterna riskerar att överstiga utgiftstaket kommer regeringen att vidta utgiftsbegränsande åtgärder.

Vid beräkningarna i tabell 4.7 har hänsyn tagits till de förslag till och aviseringar av utgifts- och inkomstförändringar som regeringen presenterar i denna proposition (se avsnitt 4.3).

Som framgår av avsnitt 4.1.7 kan vissa förändringar i sammansättningen av de offentliga finanserna föranleda en teknisk justering av utgiftstaket. I avsnittet 4.1.3 redogjordes för Eurostats omklassning av premiepensionssystemet till hushållssektorn. Detta medför att utbetalningarna från premiepensionssystemet

inte längre kommer att redovisas under utgiftstaket, vilket motiverar en teknisk nedjustering av utgiftstaket motsvarande ca 1 miljard kronor för att bibehålla konsistensen mot överskottsmålet. En ytterligare justering av utgiftstaket är motiverad av förändringen i det kommunala skatteunderlaget till följd av förändrade avdragsregler för privat pensionssparande. Regeringen avser återkomma med dessa och andra tekniska justeringar av utgiftstaket i budgetpropositionen för 2008. I denna proposition redovisas emellertid utbetalningarna från premiepensions-systemet fortfarande under ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten.

Tabell 4.7 Utgiftstak för staten 2006–2010

Miljarder kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Utgiftstak för staten	907	938	971	1003 ²	1033 ³
Årlig förändring	37	31	33	32	30
Prognos för bugeterings- marginalen	11,8 ¹	26,1	18,7	32,8	26,5
Utgiftstak som andel av BNP i %	32,0	31,1	30,5	30,0	29,5

¹Utfall.

² Regeringens bedömning av utgiftstak för 2009 i budgetpropositionen för 2007.

³ Regeringens bedömning av utgiftstak för 2010 i denna proposition.

Regeringens bedömning: För 2010 bör utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten uppgå till 1 033 miljarder kronor.

Skälen för regeringens bedömning: I avsnittet 4.1.5. tydliggör regeringen att utgiftstakets främsta roll är att stödja överskottsmålet. Nivån på utgiftstaket för staten bör därför beräknas med utgångspunkt i bedömningen av kommunsektorns och ålderspensionssystemets finansiella sparande samt de statsinkomster som följer av den eftersträlvade skattepolitiken. Därutöver skall utgiftstaket bidra till en önskvärd långsiktig utveckling av de statliga utgifterna. Regeringen anser att utgiftstaken skall minska svagt som andel av potentiell BNP under mandatperioden.

I tabell 4.4 i föregående avsnitt redovisas en bedömning av utvecklingen av den offentliga sektorns finansiella sparandet uppdelat på kommunsektorn, ålderspensionssystemet och staten. Det framgår att den offentliga sektorns

finansiella sparande bedöms utvecklas gynnsamt de närmsta åren. För att utgiftstaken skall stödja överskottsmålet är det viktigt att beakta såväl nivåerna på det finansiella sparandet som risken att utvecklingen blir en annan än den bedömning som redovisas i avsnitt 4.2.1. I det avsnittet framgår t.ex. att effekterna på det offentliga finanserna om 2002 års konjunkturedgång skulle upprepas under prognosperioden skulle innebära en väsentlig försämring av det finansiella sparandet. Utöver konjunkturella risker finns även andra osäkerheter som bör beaktas. Exempelvis kan utfallet av struktur-reformer på arbetsmarknaden avvika från nuvarande bedömning. En ytterligare risk är att sjukfrånvaron inte minskar i tillräcklig omfattning.

Med hänsyn tagen till utvecklingen för det finansiella sparandet, de risker och osäkerheter som finns gör regeringen bedömningen att ett utgiftstak för 2010 på 1 033 miljarder kronor, dvs. en ökning med 30 miljarder kronor från 2009, är väl avvägd. Sammantaget bidrar utgiftstaken de kommande åren till att ge goda förutsättningar att klara överskottsmålet. Därtill minskar utgiftstaken för de kommande åren som andel av BNP med ca 0,5 procentenheter per år, se tabell 4.7.

4.3 Utgifts- och inkomstförändringar

I detta avsnitt redovisas översiktligt budgeteffekterna dels av de reformer som föreslås eller aviseras i denna proposition, dels av de reformer och finansieringar som tidigare beslutats eller aviseras.

Nu föreslagna utgifts- och inkomstförändringar

I tabell 4.8 redovisas en uppskattning av de sammantagna effekterna för de offentliga finanserna och de takbegränsade utgifterna av nu föreslagna eller aviserade utgifts- och inkomstförändringar i förhållande till den politik som budgetpropositionen för 2007 baserades på. Tabellen visar med andra ord hur utformningen av politiken har förändrats sedan budgetpropositionen för 2007. Utöver de förändringar som redovisas i tabell 4.8 sker även förändringar av budgetens utgifter och inkomster till följd av bland annat den makroekonomiska utvecklingen. En mer detaljerad beskrivning av de nya

inkomst- och utgiftsförslagen återfinns i kapitel 5 och i avsnitt 6.4.2.

Det framgår av tabell 4.8 under rubriken *Anslagsförändringar netto* att utgiftsreformer ökar de takbegränsade utgifterna både 2008 och 2009. Till följd av nya beslut som påverkar budgetens utgiftssida beräknas de takbegränsade utgifterna öka med drygt 9 miljarder kronor 2008 och med drygt 8 miljarder kronor 2009 i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen för 2007. Bland förslagen till utgiftsreformer 2008 och 2009 finns framför allt åtgärder som syftar till att effektivisera arbetsmarknadspolitiken och tydliggöra arbetslinjen samt åtgärder för att få fler att våga starta och driva företag och att förbättra integrationen. På budgetens inkomstsida vidtas skattepolitiska åtgärder för att förstärka arbetsutbudet, göra det lättare för företagen att anställa samt förbättra villkoren för företagande i övrigt. En viktig del av detta är att förmögenhetsskatten avskaffas redan för innevarande år, vilket medför att intäkterna minskar med 5 miljarder kronor. Regeringen anser det angeläget att så tidigt som möjligt genomföra de delar av sin ekonomiska politik som syftar till att varaktigt öka sysselsättningen samtidigt som de offentliga finanserna värnas. Detta sker genom att de utgifts- och inkomstreformer som nu föreslås läggs på en ansvarsfull nivå som säkerställer att överskottmålet nås (se avsnitt 4.2.1). De nu föreslagna eller aviserade åtgärderna på statsbudgetens utgifts- och inkomstsida medför, allt annat lika, att den offentliga sektorns finanser försvagas med 13 miljarder kronor 2008. För 2009 beräknas den sammantagna försvagningen av de offentliga finanserna av dessa föreslagna eller aviserade åtgärder uppgå till 10 miljarder kronor.

Fastighetsskatten på bostäder avskaffas

Regeringen redovisar i avsnitt 1.8.4 att fastighetsskatten skall ersättas av en kommunal fastighetsavgift från 1 januari 2008. Slopandet skall finansieras fullt ut inom bostadssektorn. Det interna utredningsarbetet inom Regeringskansliet avser leda fram till en promemoria som remitteras i juni 2007 med inriktning på att avlämna en proposition under hösten 2007. De slutliga budgeteffekterna till följd av denna förändring avser regeringen att redovisa i budgetpropositionen för 2008. Därför ingår inte

effekterna av fastighetsskattens avskaffande i tabellerna 4.8 och 4.9.

Tabell 4.8 Nu föreslagna och aviserade utgifts- och inkomstförändringar

Förändring av offentliga finanser och effekter på takbegränsade utgifter i förhållande till budgetpropositionen för 2007.

Miljoner kronor	2008	2009
Anslagsförändringar¹		
Anslagsökningar	12 866	12 863
Anslagsminskningar	-3 759	-4 429
Anslagsförändringar netto (ökning av anslag)	9 107	8 434
Inkomstförändringar		
Sänkta skatter	-7 590	-4 350
Minskning utgifter via krediteringar på budgetens inkomstsida ²	2 302	2 302
Summa inkomstförändringar, brutto (periodiserade effekter)	-5 288	-2 048
Indirekta effekter av inkomstförändringar	1 330	430
Summa inkomstreformer, netto (periodiserade effekter)	-3 958	-1 618
Nettoförsvagning av den offentliga sektorns finanser	13 065	10 052

¹ Anslagsförändringar till följd av den makroekonomiska utvecklingen m.m. ingår ej (se avsnitt 4.6.3). Anslagsförändringar som aviseras eller föreslås i denna proposition redovisas i tabell 6.9.

² Från 2008 redovisas istället särskilt anställningsstöd och bidrag till skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare på statsbudgetens utgiftssida.

Förändringar jämfört med föregående år

Medan tabell 4.8 visar förändringen av politiken jämfört med budgetpropositionen för 2007 visar tabell 4.9 i stället förändringen mellan år. Det som avses i tabell 4.9 är de samlade budgeteffekterna i förhållande till föregående år av beslutade, nu föreslagna och aviserade eller tidigare aviserade reformer samt finansieringen av dessa. På så vis framgår på en övergripande nivå regeringens prioriteringar under mandatperioden. Reformerna i tabellen avser både statsbudgetens utgifts- och inkomstsida och visar konsekvenserna av regeringens aktiva beslut. Därutöver sker förändringar av budgetens inkomster och utgifter till följd av bland annat den makroekonomiska utvecklingen, volymförändringar i transfereringssystem m.m. Dessa förändringar redovisas i kapitel 5 och i avsnitt 4.4.3. Av tabell 4.9 framgår att de beräknade utgifterna till följd av reformer ökar inom några områden bl.a. rättsväsendet, tandvård, arbetsmarknad, kommunikationer och allmänna bidrag till kommuner. En minskning av de beräknade utgifterna sker framför allt inom ohälsområdet.

Sammantaget beräknas de offentliga finanserna försvagas med 4 miljarder kronor under perioden 2008–2010 till följd av direkta beslut på statsbudgetens utgiftssida.

De beslutade eller nu föreslagna åtgärderna på statsbudgetens utgifts- och inkomstsida innebär en försvagning av den offentliga sektorns

finansiering med ca 0,5 miljarder kronor perioden 2008–2010.

Åren 2009 och 2010 förstärks de offentliga finanserna något till följd av förändringarna på utgiftssidan i statsbudgeten.

Tabell 4.9 Budgeteffekter i förhållande till föregående år av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna och aviserade utgifts- och inkomstförändringar

Budgeteffekt i förhållande till föregående år. Fullständig periodiserad redovisning för skatter. Minustecken innebär utgiftsbesparingar eller att temporära program upphör eller minskar i omfattning.

Miljarder kronor	2008	2009	2010
Anslagsökningar	19,33	3,86	1,42
Anslagsminskningar	-11,37	-4,40	-4,19
Anslagsförändringar uppdelat per utgiftsområde, netto¹	7,96	-0,54	-2,77
UO 1 Rikets styrelse	-0,24	-0,02	-0,02
UO 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	-1,12	0,01	-0,13
UO 3 Skatt, tull och exekution	-0,25	-0,03	-0,01
UO 4 Rättsväsendet	0,43	0,00	0,00
UO 5 Internationell samverkan	0,02	0,00	0,00
UO 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	0,08	0,65	0,00
UO 7 Internationellt bistånd	0,55	0,02	-0,02
UO 8 Migration	-0,25	-0,31	-0,11
UO 9 Hälso- och sjukvård samt social omsorg	3,27	-0,71	-0,10
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	-1,27	0,00	-1,00
UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	0,03	0,00	0,00
UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-0,47	0,00	0,00
UO 13 Arbetsmarknad	1,50 ²	0,74	0,21
UO 14 Arbetsliv	-0,29	-0,15	-0,03
UO 15 Studiestöd	-0,26	0,01	-0,18
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	1,63	0,64	-0,03
UO 17 Kultur	-0,14	-0,01	-0,03
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	-0,48	-0,54	0,01
UO 19 Regional utveckling	0,10	0,07	-0,05
UO 20 Allmän miljö- och naturvård	0,08	-0,32	0,02
UO 21 Energi	-0,06	-0,50	-0,35
UO 22 Kommunikationer	0,47	0,18	-0,27
Lånefinansierade infrastrukturinvesteringar	0,70	-0,70	-1,00
UO 23 Jord- och skogsbruk	-0,33	-0,25	-0,18
UO 24 Näringsliv	0,49	-0,05	-0,13
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner	4,32 ³	0,06	0,00
UO 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	0,14	-0,04	-0,38
Summa Anslagsförändringar, netto	7,96	-0,54	-2,77
Summa Anslagsförändringar (netto) inkl. lånefinansierade infrastrukturinvesteringar	8,66	-1,24	-3,77

¹ Anslagsförändringar till följd av den makroekonomiska utvecklingen m.m. ingår ej (se avsnitt 4.6.3). Anslagsförändringar som aviseras eller föreslås i denna proposition redovisas i tabell 6.9.

² Från 2008 redovisas utgifter som tidigare redovisats som krediteringar på statsbudgetens inkomstsida (särskilt anställningsstöd 1,5 mdkr och bidrag till skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare 0,8 mdkr) på statsbudgetens utgiftssida.

³ I budgetpropositionen för 2008 avses statsbidragen till kommunsektorn utöver detta belopp att minskas med ca 0,9 mdkr, eftersom kommunsektorns skatteintäkter ökar när avdragsrätten för pensionssparande sänks.

Fortsättning av tabell 4.9 Budgeteffekter i förhållande till föregående år av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna och aviserade utgifts- och inkomstförändringar
Budgeteffekt i förhållande till föregående år. Fullständigt periodiserad redovisning för skatter. Minustecken innebär att skatteinkomsterna minskar.

Miljarder kronor	2008	2009	2010
Inkomstreformer			
Skatt på arbete	-8,37	-0,04	0,05
<i>varav föreslagna/aviserade i denna proposition</i>			
Sänkta socialavgifter 18-24-åringar ¹	-0,27	0,00	0,00
Slopad särskild löneskatt för personer födda 1937 och tidigare	-0,63	0,05	0,05
Tidigareläggning av införande av sänkt arbetsgivaravgift tjänstesektorn	-3,19	3,19	0,00
Skatt på kapital	-0,51	0,00	0,00
<i>varav föreslagna/aviserade i denna proposition</i>			
Slopad förmögenhetsskatt ²	0,00	0,00	0,00
Avdragsrätt pensionsspar sänks till 12000 kr/år	1,30 ³	0,00	0,00
Skatt på konsumtion och insatsvaror	1,05	-0,17	0,00
<i>varav föreslagna/aviserade i denna proposition</i>			
Senarelagd inbetalning av mervärdesskatt för mindre företag	-0,28	0,00	0,00
Inkomster av trängselskatt ⁴	0,44	0,00	0,00
Utgifter som redovisas som krediteringar på budgetens inkomstsida⁵			
Offentlig skyddad anställning	0,79	0,00	0,00
Särskilt anställningsstöd	1,52	0,00	0,00
Plusjobb	1,90	2,50	0,00
Utbildningsvikariat	0,10	0,00	0,00
Utbildning av personal i vård och omsorg	0,30	0,00	0,00
Stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem	0,30	0,00	0,00
Bredbandsinstallation	0,30	0,00	0,00
Summa inkomstreformer, brutto	-2,62	2,29	0,05
Summa indirekta effekter av inkomstreformer	3,36	0,07	-0,02
Summa inkomstreformer, netto	0,74	2,36	0,03
Utgifts- och inkomstreformer inklusive finansiering⁶	7,92	-3,60	-3,80

¹ Budgeteffekt av sänkta socialavgifter 18-24-åringar 2007 -0,26 mdkr.

² Budgeteffekt av slopad förmögenhetsskatt 2007 -5,0 mdkr.

³ Varav ca 0,9 mdkr kommer att tillfalla kommunsektorn i form av ökade skatteintäkter. I budgetpropositionen för 2008 avses statsbidragen till kommunsektorn därför att minskas med ca 0,9 mdkr.

⁴ Budgeteffekt av inkomster av trängselskatt 2007 0,3 mdkr.

⁵ Från och med 2008 redovisas särskilt anställningsstöd och bidrag till skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare på statsbudgetens utgiftssida. Från och med 2009 finns inga utgifter som redovisas som skattekreditering på statsbudgetens inkomstsida.

⁶ Minustecken innebär att den sammanlagda budgeteffekten av utgifts- och inkomstreformer förbättrar de offentliga finanserna.

4.4 Statsbudgetens utveckling

4.4.1 Statsbudgetens utfall 2006

Uppföljningen av statsbudgeten för budgetåret 2006 sker i regeringens skrivelse Årsredovisning för staten 2006 (skr. 2006/07:101). Sammanfattningsvis framgår av skrivelsen att statsbudgetens saldo 2006 uppgick till 18,4 miljarder kronor, vilket är 57,3 miljarder kronor högre än

beräknat i den ursprungliga statsbudgeten för 2006.

Vidare framgår av årsredovisningen att statsbudgetens inkomster uppgick till 810,3 miljarder kronor 2006, vilket är 64,9 miljarder kronor högre än vad som beräknades i den ursprungliga statsbudgeten. Skatteinkomsterna blev 67,0 miljarder kronor högre, varav cirka 40 miljarder kronor förklaras av högre skatteintäkter än budgeterat på bolagsvinster och kapitalvinster för hushåll och cirka 20 miljarder kronor av

periodiseringseffekter. Inkomsterna från försäljning av statlig egendom blev 56 miljarder kronor 2006, vilket var cirka 15 miljarder kronor lägre än budgeterat. Däremot blev inkomster av statlig verksamhet 12,5 miljarder kronor högre än budgeterat. Ökningen hänför sig främst till inkomster av statens aktier som blev 10,7 miljarder kronor högre än beräkningen i den ursprungliga statsbudgeten.

Tabell 4.10 Statsbudgetens utfall 2006

Miljarder kronor

	Stats- budget ¹	Tilläggs- budget	Utfall	Differens utfall – stats- budget
Inkomster	745,5	0	810,3	64,9
Skatter m.m. ²	677,4	0	744,5	67,0
Övriga inkomster ²	68,0	0	65,9	-2,2
Utgifter m.m.	784,4	11,1	791,9	7,5
Utgifter exkl. statsskuldsräntor ³	726,5	11,1	716,1	-10,4
Statsskuldsräntor	43,2	0	49,5	6,3
Riksgäldskontorets nettoutlåning m.m. ⁴	14,8	0	26,4	11,6
Budgetsaldo	-39,0	-11,1	18,4	57,3

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Med statsbudget avses här den ursprungliga statsbudgeten antagen av riksdagen i december 2005, dvs. exklusive tilläggsbudgetar under 2006.

² För jämförbarhet med statsbudgeten redovisas utfallen enligt de i statsbudgeten gällande principerna.

³ Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.

⁴ Inklusive kassamässig korrigering.

Statsbudgetens utgifter m.m. uppgick till 791,9 miljarder kronor 2006, vilket är 7,5 miljarder kronor högre än budgeterat i den ursprungliga statsbudgeten. Utgifterna för samtliga utgiftsområden exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. blev 10,4 miljarder kronor lägre än budgeterat. Detta beror främst på lägre utgifter för sjukpenning och rehabilitering, sjuk- och aktivitetsersättningar, föräldraförsäkring, bidrag till arbetslöshetsförsäkring och aktivitetsstöd, studiestöd samt avgiften till Europeiska gemenskapen. De lägre utgifterna motverkades samtidigt av att utgifterna avseende gårdsstöd och djurbidrag blev högre än budgeterat.

Utgifterna för utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. blev 6,3 miljarder kronor högre än i statsbudgeten anvisade medel. Detta trots att lånebehovet blev väsentligt lägre än beräknat. Orsaken till att utgifterna ökade förklaras av att de realiserade valutaförlusterna blev högre än beräknat samt av att netto-

inkomsterna av över-/underkurser vid emission blev lägre än beräknat.

4.4.2 Statsbudgetens inkomster

Statsbudgetens inkomster består av statens skatteinkomster samt statens övriga inkomster. Statens skatteinkomster är statens skatteintäkter korregerade för uppbörds- och betalningsförskjutningar. Detta innebär att skatteinkomsterna är kassamässiga, dvs. att de utgörs av betalningsflöden som kan avse flera olika inkomstår. Statsbudgetens inkomster redovisas i tabell 4.11.

Tabell 4.11 Statsbudgetens inkomster 2005–2010 exklusive premiepensionssystemet

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<i>Miljarder kronor</i>						
Totala skatteintäkter	1 354	1 415	1 438	1 505	1 579	1 655
Avgår andra sektorer	594	622	648	682	718	753
Kommuner	436	454	475	500	527	553
ÅP-systemet	151	159	167	175	183	192
EU	8	9	7	7	7	8
Statens skatteintäkter	760	793	790	822	861	902
Periodiseringar	-16	13	12	-18	-9	-6
Skatteinkomster	743	806	803	805	852	896
Övriga inkomster	2	4	81	63	53	57
Statsbudgetens inkomster	746	810	884	868	905	953
<i>Årlig utveckling, procent</i>						
Totala skatteintäkter	5,9	4,5	1,6	4,6	4,9	4,8
Statens skatteintäkter	7,8	4,4	-0,4	4,1	4,7	4,8
<i>Procent av BNP</i>						
Skatteintäkter	28,5	27,9	26,2	25,8	25,8	25,8
Skatteinkomster	27,8	28,4	26,6	25,2	25,5	25,6
Övriga inkomster	0,1	0,1	2,7	2,0	1,6	1,6
Statsbudgetens inkomster	27,9	28,5	29,3	27,2	27,1	27,3

Anm.: Se kapitel 5, underrubrik 5.4.6 Övriga inkomster för en beskrivning av vad som redovisas på inkomsttyperna 2000–8000.

Både de totala och de statliga skatteintäkterna ökar med mellan fyra och fem procent per år utom 2007. Den svagare utvecklingen 2007 förklaras av de skattesänkningar som riksdagen beslutat om för 2007 samt de ändringar som aviseras i denna proposition. Mellan åren 2007–2010 beräknas skatteintäkterna i genomsnitt öka med 4,8 procent per år. Av de tre huvud-

kategorierna skatt på arbete, kapital och konsumtion är det skatt på kapital som utvecklas något starkare, 5,1 procent. Den starkare utvecklingen förklaras framför allt av avkastningsskatten vilken beräknas öka till följd av stigande räntenivåer.

Statsbudgetens skatteinkomster beräknas öka något svagare, vilket förklaras av att skatteperiodiseringar inverkar negativt på skatteinkomsterna. Detta förklaras huvudsakligen av att en möjlighet till förlängda redovisningsperioder för mervärdesskatt föreslås införas.

År 2007 beräknas övriga inkomster öka med 77 miljarder kronor. Av ökningen förklaras 50 miljarder kronor av beräknade inkomster från försäljningar. Ökade aktieutdelningar och den höjda egenavgiften till arbetslöshetskassor förklarar 8 respektive 10 miljarder kronor. Ytterligare 5 miljarder kronor förklaras av utgifter som tidigare redovisats på budgetens inkomstsida nu redovisas på budgetens utgiftssida.

Jämfört med beräkningen i budgetpropositionen har de totala skatteintäkterna justerats upp med mellan 9 och 24 miljarder kronor medan statens skatteintäkter har justerats upp med mellan 10 och 13 miljarder kronor 2006–2009. De högre intäkterna förklaras till största delen av fler arbetade timmar och en högre timlön. Övriga inkomster har framför allt justerats upp 2007 vilket förklaras av högre utdelningsinkomster. I kapitel 5 finns en utförligare redovisning av utvecklingen av inkomsterna.

Tabell 4.12 Statsbudgetens inkomster 2005–2009, skillnad jämfört med budgetpropositionen 2007

Miljarder kronor

	2005	2006	2007	2008	2009
Totala skatteintäkter	-1,2	9,0	14,1	17,0	23,8
Statens skatteintäkter	0,0	10,1	12,0	10,2	12,9
Periodiseringar	-0,4	1,4	3,2	-13,0	1,6
Skatteinkomster	-0,4	11,5	15,1	-2,8	14,4
Övriga inkomster	0,4	2,8	14,6	2,9	-4,9
Statsbudgetens inkomster	0,0	14,3	29,8	0,1	9,5

4.4.3 Statsbudgetens utgifter

Statsbudgetens utgiftssida indelas i 27 utgiftsområden, minskning av anslagsbehållningar,¹ myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret samt kassamässig korrigerings.

Statsbudgetens utgifter exklusive statsskuldräntor beräknas öka med 55 miljarder kronor under perioden 2006–2010. Dessa utgifter minskar därmed, uttryckt som en andel av bruttonationalprodukten (BNP), med 3,2 procentenheter under perioden.

Utgifterna för statsskuldräntor beräknas minska med 12 miljarder kronor under perioden 2006–2010, vilket beror på att statsskulden minskar.

Tabell 4.13 Statsbudgetens utgifter 2006–2010

Miljarder kronor och procent av BNP

	Utfall	Prognos			
	2006	2007	2008	2009	2010
Utgifter exkl. statsskuldräntor ¹	716,1	723,4	751,7	752,6	771,2
Procent av BNP	25,2	24,0	23,6	22,5	22,1
Statsskuldräntor	49,5	41,0	39,2	39,1	37,9
Procent av BNP	1,7	1,4	1,2	1,2	1,1
Statsbudgetens utgifter	765,5	764,4	790,8	791,6	809,1
Procent av BNP	27,0	25,3	24,8	23,7	23,1
Ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten ²	179,1	188,5	200,6	217,6	235,3
Procent av BNP	6,3	6,2	6,3	6,5	6,7
Takbegränsade utgifter³	895,2	911,9	952,3	970,2	1 006,5
Procent av BNP	31,5	30,2	29,9	29,1	28,8
Budgeterings-marginal	11,8	26,1	18,7	32,8	26,5
Utgiftstak ⁴	907,0	938,0	971,0	1 003,0	1 033,0

¹ Inklusive förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit.

² Inklusive premiepensionssparandet

³ Statsbudgetens utgifter (exklusive statsskuldräntor) och ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten.

⁴ Regeringens bedömning av utgiftstak för 2009 och 2010.

Statsbudgetens utgifter inklusive statsskuldräntor beräknas öka med 44 miljarder kronor mellan 2006 och 2010. Uttryckt som en andel av BNP beräknas statsbudgetens utgifter minska från 27,0 procent 2006 till 23,1 procent 2010.

¹ Posten Minskning av anslagsbehållningar visar skillnaden mellan förbrukade anslagsmedel och anvisade.

Takbegränsade utgifter 2006–2010

De utgifter som omfattas av utgiftstaket för staten består dels av statsbudgetens utgifter exklusive statsskuldräntor, dels av utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. I tabell 4.13 redovisas de takbegränsade utgifterna för perioden 2006–2010.

Ålderspensionssystemets utgifter beräknas öka med 56 miljarder kronor under perioden 2006–2010 till följd av ett ökat antal pensionärer med inkomstgrundad pension samt att de nya pensionärerna har högre pension. Tillsammans med ökningen av statsbudgetens utgifter exklusive statsskuldräntor (55 miljarder kronor) beräknas de takbegränsade utgifterna därmed öka med 111 miljarder kronor under perioden 2006–2010.

De takbegränsade utgifterna ökar i genomsnitt med 28 miljarder kronor per år under beräkningsperioden men uttryckt som andel av BNP beräknas de takbegränsade utgifterna minska med 2,7 procentenheter under perioden.

I tabell 4.14 redovisas de huvudsakliga faktorerna bakom förändringen av de takbegränsade utgifterna. De takbegränsade utgifterna utvecklas ojämnt under perioden 2007–2010. Det förklaras främst av att EU-avgiften för 2009 beräknas bli ca 12 miljarder kronor lägre än 2008, se vidare i förklaringen av Övrigt i tabell 4.14.

Pris- och löneomräkning av anslag för förvaltnings- och investeringsändamål ökar utgifterna med mellan 2 och 5 miljarder kronor per år. Omräkningen för ett givet år baseras på pris- och löneutvecklingen två år tidigare samt på en historisk produktivitetsutveckling i den privata tjänstesektorn. Den relativt låga pris- och löneuppräknings för 2007 och 2008 förklaras av en låg lönekostnadsutveckling tillsammans med en hög produktivitetsutveckling. Därtill bidrar också den dämpade allmänna prisutvecklingen till den låga pris- och löneomräkningen dessa år.

Posten Övriga makroekonomiska förändringar visar makroekonomiska effekter på statsbudgetens utgifter, såsom effekter av högre prisbasbelopp, inkomstindex, timlön, bruttonationalinkomst och förändrad arbetslöshet. Som följd av makroekonomiska förändringar beräknas de takbegränsade utgifterna öka med i genomsnitt cirka 14 miljarder kronor per år under perioden 2007–2010. En stor del av denna ökning förklaras av att pensionerna är indexerade. De inkomstgrundade pensionerna följer inkomstindex, som i sin tur i huvudsak

följer den genomsnittliga löneutvecklingen. Garantipensionerna följer konsumentprisindex genom prisbasbeloppet. Den relativt sett låga utgiftseffekten av makroekonomiska förändringar 2007 beror i huvudsak på den låga pris- och löneutvecklingen under 2006.

Redan beslutade, nu föreslagna och aviserade anslagsökningar beräknas öka utgifterna under utgiftstaket med sammantaget cirka 57 miljarder kronor mellan 2007 och 2010. Det förklaras främst av åtgärder för att skapa fler jobb, bryta utanförskapet och gynna företagandet.

Redan beslutade, nu föreslagna och aviserade anslagsminskningar beräknas leda till en minskning av utgifterna med cirka 50 miljarder kronor under perioden. Anslagsökningarnas och anslagsminskningarnas budgeteffekter redovisas mer detaljerat i avsnitt 4.3.

Antalet pensionärer ökar under perioden 2007–2010 vilket leder till ökade utgifter under rubriken Övrigt under hela perioden. Beloppet för Övrigt 2009 är dock negativt på grund av att EU-avgiften då beräknas bli 12 miljarder kronor lägre än 2008. Detta förklaras främst av att det nya beslutet om EU-budgetens finansiering inte beräknas träda i kraft förrän 2009, och då tillämpas retroaktivt för 2007 och 2008. Beslutet innehåller reduktioner av den svenska EU-avgiften, som kassamässigt dock inte kommer Sverige till del förrän 2009.

Tabell 4.14 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med föregående år

Miljarder kronor				
Förändring	2007	2008	2009	2010
Utgiftstak	31	33	32 ¹	30 ¹
Takbegränsade utgifter	17	40	18	36
<i>Förklaras av:</i>				
Pris- och löneomräkning	3	2	4	5
Övriga makroekonomiska förändringar	8	13	17	17
Anslagsökningar ²	35	19	4	1
Anslagsminskningar	-33	-11	-4	-4
Övrigt (volym, förändring av anslagsbehållningar m.m.)	3	18	-2	17

Anm: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Förändringen baseras på regeringens bedömning av utgiftstaket för 2009 och 2010.

² Exklusive lånefinansierade investeringar.

4.4.4 Statsbudgetens saldo, statens finansiella sparande och statsskulden

Statsbudgetens saldo

Enligt lagen (1996:1059) om statsbudgeten skall regeringens förslag till statsbudget omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Ett budgetunderskott innebär att ett lika stort lånebehov uppstår och att statsskulden normalt sett ökar. På motsvarande sätt innebär ett budgetöverskott ett negativt lånebehov (positivt saldo) och normalt sett en minskning av statsskulden. Statsskuldens utveckling påverkas även av utvecklingen på de finansiella marknaderna, till exempel valutakursförändringar.

För att statsbudgetens saldo skall överensstämma med statens lånebehov redovisas även Riksgäldskontorets (RGK) nettoutlåning och en kassamässig korrigering på statsbudgeten.

Statsbudgetens saldo 2006 blev 18,4 miljarder kronor, det vill säga ett budgetöverskott (se

tabell 4.15). Utfallet blev därmed 26,9 miljarder kronor högre än prognosen i budgetpropositionen för 2007 och 57,3 miljarder kronor högre än beräkningen i den ursprungliga statsbudgeten för 2006. För en utförlig redogörelse av statsbudgetens utfall 2006, se avsnitt 4.4.1.

Förklaringar till sal doförbättringen jämfört med prognosen i budgetpropositionen för 2007 återfinns både på inkomst- och utgiftssidan. De kassamässiga inkomsterna blev 14,4 miljarder kronor högre än prognos. En stor del av förklaringen till detta är att både hushållens och bolagens inkomstskatter blev högre än beräknat. De totala utgifterna för 2006 blev 12,5 miljarder kronor lägre än prognosen i budgetpropositionen för 2007. Av detta förklaras cirka 5 miljarder kronor av lägre utgifter under utgiftsområdena, inklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor. Resterande förklaras av att RGK:s nettoutlåning blev cirka 5 miljarder kronor lägre än beräknat och att den kassamässiga korrigeringen blev drygt 2 miljarder kronor lägre än beräknat.

Tabell 4.15 Statsbudgetens saldo 2006–2010

Miljarder kronor, utfall för 2006, prognos för 2007-2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Inkomster	810,3	883,6	867,5	904,5	953,1
Utgifter exkl. statsskuldräntor¹	716,1	723,4	751,7	752,6	771,2
Statsskuldräntor m.m.²	49,5	41,0	39,2	39,1	37,9
Riksgäldskontorets nettoutlåning	27,5	12,3	12,5	10,0	8,4
<i>Varav</i>					
In-/utlåning från myndigheter (räntekonto) ³	-6,0				
Inbetalning av premiepensionsmedel inkl. ränta	-27,1	-28,1	-28,3	-29,6	-31,2
Utbetalning av premiepensionsmedel	49,0	27,0	28,1	28,3	29,6
CSN, studielån m.m.	6,2	5,6	5,3	5,4	5,6
Nettoutlåning – infrastrukturinvesteringar ⁴	4,7	4,0	5,1	4,4	3,5
Omfinansiering av infrastrukturlån (Storstadspaketen) ⁵		1,5	1,3	0,6	0,7
Jordbruksverkets EU-konto	4,6				
Övrigt, netto	-3,9	2,3	1,0	0,9	0,2
Kassamässig korrigering	-1,1	0,0	0,8	1,4	0,6
Statsbudgetens saldo	18,4	106,8	63,4	101,5	135,1

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusiv minskning av anslagsbehållningar.

² Avser utgifterna under utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

³ Normalt görs inga prognoser på in-/utlåning från myndigheter (räntekonto) utan här redovisas endast utfallet.

⁴ Avser infrastrukturlån (netto) för Banverket, Botniabanan AB och Vägverket.

⁵ Avser övertagna lån från Stockholmsleder AB och Göteborgs Trafikleder AB.

Även för innevarande år förväntas ett budgetöverskott. Överskottet prognostiseras till cirka 107 miljarder kronor, vilket är 44 miljarder kronor bättre än prognosen i budgetpropositionen för 2007. Av prognosrevideringen förklaras 30 miljarder kronor av högre inkomster i förhållande till beräkningarna till budgetpropositionen. Cirka 12 miljarder kronor förklaras av lägre utgifter inom utgiftsområdena, inklusive utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m. För 2009 har prognosen för statsbudgetens saldo förbättrats med cirka 12 miljarder kronor, vilket främst förklaras av högre prognostiserade inkomster.

I beräkningarna antas att inkomster av försäld egendom uppgår till 50 miljarder kronor per år under perioden 2007–2010.

Riksgäldskontorets nettoutlåning

RGK:s nettoutlåning utgörs av förändringen av kontorets ut- och inlåning till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder. De största posterna utgörs av förändringar av myndigheternas räntekontobehållningar, in- och utbetalningar av premiepensionsmedel, Centrala studiestödsnämndens (CSN) nettoupplåning för finansiering av studielån samt infrastrukturinvesteringar.

Utfallet för RGK:s nettoutlåning 2006 blev 27,5 miljarder kronor, vilket är 5 miljarder kronor lägre än prognosen i budgetpropositionen för 2007. Förklaringen är bland annat att Banverkets upplåning i RGK blev 1,2 miljarder kronor lägre än beräknat samt av att Insättningsgarantinämnden ökade sin kontobehållning i RGK under 2006 med 0,9 miljarder kronor, vilket minskar nettoutlåningen med motsvarande belopp.

Behållningarna på myndigheternas räntekonton och vissa särskilda räntebelagda konton under 2006 ökade med cirka 6 miljarder kronor, vilket minskade nettoutlåningen. Samtidigt var kreditutnyttjandet på Jordbruksverkets EU-konton 4,6 miljarder kronor, vilket ökade den totala nettoutlåningen. Det höga kreditutnyttjandet 2006 förklaras främst av att Jordbruksverkets utbetalningar av gårdsstöd och djurbidrag från och med 2006 betalas ut det år de avser. Tidigare gjordes betalningen med ett års förskjutning. Förändringen innebar att 2006 belastades med utbetalningarna för både 2005 och 2006.

Inbetalningar av premiepensionsmedel place- ras tillfälligt hos RGK och återfinns under netto- utlåningen. Premiepensionsmyndigheten (PPM) tidigare lade under 2006 utbetalningen av premie- pensionsmedel till pensionsspararnas konton med en månad. Detta innebar att pensions- rätterna för 2005 betalades ut i december 2006. Det innebar att 2006 belastades av dubbla utbetalningar och bidrog till att 2006 års låne- behov ökade med cirka 25 miljarder kronor.

RGK:s nettoutlåning till CSN beräknas uppgå till 5-6 miljarder kronor årligen under perioden 2007–2010. Det är något lägre än prognosen i budgetpropositionen och beror dels på att återbetalningarna beräknas bli större, dels på att antalet studenter som tar studiemedel beräknas bli något färre än i tidigare prognoser.

Finansiering av infrastruktursatsningar de när- maste åren kommer enligt nuvarande prognos leda till en nettoutlåning på mellan 3,5 och 5,1 miljarder kronor per år under perioden 2007–2010. Utlåningen sker till Banverket, Botniabanan AB och Vägverket.

Kassamässig korrigerings

En kassamässig korrigerings uppstår om en betalning respektive anslagsavräkning sker olika budgetår eller om det uppstår transaktioner över statsverkets checkräkning som inte har sin mot- svarighet på anslag eller inkomstitlar och vice versa.

För 2006 uppgick den totala kassamässiga korrigerings till -1,1 miljarder kronor. De största posterna utgjordes av förskjutningar av stöd inom jordbruksområdet. Utbetalningar av EU-finansierade stöd till svenska jordbrukare redovisas både på statsbudgetens utgiftssida och på Jordbruksverkets EU-konto under RGK:s nettoutlåning, vilket leder till kassamässiga korrigerings som påverkar budgetsaldot.

Under 2007-2010 uppstår poster på den kassamässiga korrigerings till följd av att Riks- gäldskontoret under 2007 övertagit gäldenärs- ansvaret för Venantius AB lån m.m. samt mottagit en kontantersättning med motsvarande belopp som bokförts på inkomstitel.

Statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande

Statsbudgetens saldo omfattar alla transaktioner som påverkar statens lånebehov och därmed statsskulden. Det finansiella sparandet däremot definieras av ett internationellt regelverk för nationalräkenskaper (ENS-95) och utgörs av

nettot av transaktioner som påverkar statens finansiella förmögenhet.

Dessa skillnader innebär att förändringar av statsbudgetens saldo inte nödvändigtvis leder till en motsvarande förändring av statens finansiella sparande. Ett exempel på en transaktion som påverkar statsbudgetens saldo, men inte statens finansiella sparande, är försäljning av statligt aktieinnehav. En sådan försäljning förbättrar statsbudgetens saldo, medan statens finansiella sparande förblir oförändrat eftersom statens förmögenhet inte förändras av att en finansiell tillgång (värdepapper) byts mot en annan (likvida medel).

Förutom denna principiella skillnad avviker redovisningen i statsbudgeten i flera avseenden från redovisningen i nationalräkenskaperna. Budgetsaldot redovisas kassamässigt medan nationalräkenskaperna tillämpar periodiserad redovisning. Denna skillnad påverkar framför allt redovisningen av skatter och ränteutgifter.

I tabell 4.16 redovisas de viktigaste skillnaderna mellan statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande. En permanent skillnad mellan statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande utgörs av CSN:s årliga nettouplåning i RGK för finansiering av studielån. Denna utlåning belastar statsbudgetens saldo med 5-6 miljarder kronor per år under prognosperioden, medan statens finansiella sparande inte påverkas eftersom varje nytt lån motsvaras av en lika stor fordran.

Antagandet om försäljningsinkomster förbättrar prognosen för budgetsaldot med 50 miljarder kronor per år 2007–2010. Som nämnts ovan påverkar antagandet om försäljningsinkomster dock inte prognosen avseende statens finansiella sparande.

Tabell 4.16 Statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande 2006–2010

Miljarder kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Statsbudgetens saldo	18,4	106,8	63,4	101,5	135,1
CSN, studielån m.m.	6,2	5,6	5,3	5,4	5,6
Amortering av gamla studielån (t.o.m. 1988)	-2,0	-1,9	-1,8	-1,7	-1,6
Försäljning av aktier m.m.	0,0	-50,0	-50,0	-50,0	-50,0
Extrautdelningar m.m.	-10,0	-16,7			
Periodisering av räntor, kursvinster/förluster m.m.	9,1	-1,0	-2,0	-0,5	0,5
Periodisering av skatter	-13,4	-12,5	17,8	9,3	6,1
Premiepensions-systemet ¹	21,1	-2,1	-1,2	-2,3	-2,6
Övrigt	-10,4	4,3	2,0	-3,9	0,2
Finansiellt sparande i staten	19,0	32,5	33,5	57,8	93,3

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Skillnaden mellan hur transaktionerna beträffande premiepensionssparandet påverkar statsbudgetens saldo respektive statens finansiella sparande. En tidigare relägd utbetalning 2006 medför att skillnaden blev större än normalt detta år.

Av tabell 4.16 framgår att statens finansiella sparande 2006 uppvisade ett överskott på 19,0 miljarder kronor. Det är en förbättring med cirka 38 miljarder kronor jämfört med prognosen i budgetproposition för 2007.

För 2007 förväntas ett överskott i statens finansiella sparande med cirka 33 miljarder kronor. Att prognosen är mer än 70 miljarder kronor lägre än prognosen för statsbudgetens saldo förklaras främst av att försäljningsinkomster för aktier inte räknas in i det finansiella sparandet, samt av att de kassamässiga (inbetalda) skatterna är högre än skatterna när de periodiserats till inkomståret.

Även åren 2008–2010 förväntas överskott i såväl statsbudgeten som i statens finansiella sparande. Skillnaderna mellan statsbudgetens saldo och finansiellt sparande förklaras även framöver till största delen av försäljningsantagandet. Under kommande år beräknas dock periodiseringseffekten av skatter verka i motsatt riktning, dvs. de kassamässiga (inbetalda) skatterna är lägre än när skatterna periodiserats till inkomståret.

Statsbudgetens saldo justerat för större engångseffekter

Budgetsaldot för 2006 var, justerat för större extraordinära inkomster och utgifter, cirka 6

miljarder kronor högre än det faktiska budget-saldot (se tabell 4.17). Den största enskilda posten avseende 2006 är den tidigare lagda utbetalningen från Premiepensionsmyndigheten (PPM), vilken räknas bort i det justerade saldot.

I motsatt riktning påverkar beslutet att från och med 2005 räntebelägga företagens periodiseringsfonder, vilket innebär att vissa företag valde att återföra hela eller delar av sina fonder till beskattning. För budgetåret 2006 (verksamhetsåret 2005) blev effekten 12 miljarder kronor. Även extra utdelningsinkomster under 2006 på 10,8 miljarder kronor och två större poster avseende Jordbruksverkets utbetalningar av gårdsstöd och djurbidrag (netto 4 miljarder kronor) räknas som engångseffekter.

Det justerade budgetsaldot för 2007 beräknas bli cirka 45 miljarder kronor. Det innebär att engångseffekterna beräknas till cirka 62 miljarder kronor, varav 50 miljarder förklaras av posten Försäljning av statligt aktieinnehav. Även de extra utdelningarna på statligt aktieinnehav från bland annat TeliaSonera och Venantius AB på cirka 13 miljarder kronor, samt kapitalöverföringen från Venantius AB på 4,1 miljarder kronor i samband bolagets avveckling och övertagande av lån m.m. räknas som engångseffekter.

Som engångseffekt räknas även den högre EU-avgiften 2007 och 2008 samt den lägre EU-avgiften 2009. Detta förklaras av att det nya beslutet om EU-budgetens finansiering inte beräknas träda ikraft förrän 2009, och då tillämpas retroaktivt för 2007 och 2008. Beslutet innehåller reduktioner av den svenska EU-avgiften, som kassamässigt dock inte kommer Sverige till del förrän 2009.

För perioden 2008–2010 beräknas de största engångseffekterna uppstå som en följd av försäljning av statligt aktieinnehav.

Tabell 4.17 Statsbudgetens saldo samt justering för större engångseffekter 2006-2010

Miljarder kronor

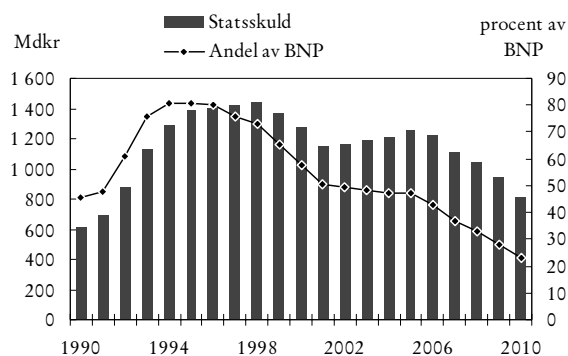
	2006	2007	2008	2009	2010
Statsbudgetens saldo	18,4	106,8	63,4	101,5	135,1
Större engångseffekter	-5,9	62,3	44,8	54,2	48,7
<i>Varav</i>					
Upplösning av periodiseringsfonder	12,0				
Försäljning av statligt aktieinnehav	0,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Extra utdelningar	10,8	12,8			
Tidigare lagd utbetalning av pensionsrätter, PPM	-24,7				
Gårdsstöd och djurbidrag, förskjutningar	-4,0				
EU-avgift, försenat beslut avseende egna medel		-3,1	-3,1	6,2	
Venantius AB - betalning	4,1				
Omfinansiering av infrastrukturlån		-1,5	-1,3	-0,6	-0,7
Venantius AB, förfalloprofil övertagna lån			-0,8	-1,4	-0,6
Statsbudgetens saldo justerat för större engångseffekter	24,3	44,5	18,6	47,3	86,4

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Statsskulden

Statsskuldens utveckling bestäms framför allt av statsbudgetens saldo. Skulden påverkas emellertid också av valutakursförändringar eftersom cirka en fjärdedel av skulden, inklusive skuldskötselåtgärder (swappar och derivatinstrument), är upptagen i utländsk valuta. Denna del av skulden värderas till aktuella valutakurser.

Diagram 4.4 Statsskuld i miljarder kronor och som andel av BNP 1990–2010

Vid utgången av 2006 uppgick den konsoliderade statsskulden till 1 220 miljarder kronor, vilket var en minskning med cirka 41 miljarder kronor jämfört med utgången av 2005. Som framgår av diagram 4.4 och tabell 4.18 beräknas statsskulden fram till utgången av 2010 minska med ytterligare cirka 400 miljarder kronor, varav 200 miljarder kronor är beräknade inkomster avseende försäljning av statligt aktieinnehav. Som andel av bruttonationalprodukten (BNP) beräknas skulden minska från 43,0 procent vid årsskiftet 2006/07 till 23,0 procent vid utgången av 2010.

Den konsoliderade statsskulden påverkas även av förändringar av statliga myndigheters innehav av statspapper vilket förklarar att den okonsoliderade och konsoliderade skulden förändras olika mycket.

Tabell 4.18 Statsskuldens förändring 2006–2010

Miljarder kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Lånebehov	-18,4	-106,8	-63,4	-101,5	-135,1
Skulddispositioner m.m. ¹	-20,0	-2,2	-6,0	3,0	-1,3
<i>Varav</i>					
Orealiserade valutakursdifferenser	-23,0	2,3	-6,9	2,0	
Kortfristiga placeringar	4,0				
Förfalloprofil övertagna lån ²		-1,5	-2,1	-2,0	-1,3
Förändring av okonsoliderad statsskuld	-39,0	-109,0	-69,4	-98,5	-136,4
Okonsoliderad statsskuld³	1 270	1161	1092	993	857
Eliminering av myndigheters innehav av statspapper	50,0	49,0	50,0	51,0	52,0
Statsskuld vid årets slut⁴	1 220	1112	1042	942	805
Statsskuld förändring ⁵	-41,4	-108,1	-70,4	-99,5	-137,4
Statsskuld i procent av BNP	43,0	36,9	32,7	28,2	23,0

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Utgörs normalt av realiserade värdeförändringar på valutaskulden.

² Avser skulddispositioner som uppstår med anledning av övertagna lån för infrastruktursatsningar i Stockholm och Göteborg samt Venantius AB.

³ I den okonsoliderade statsskulden ingår statliga myndigheters innehav av statspapper.

⁴ Här avses konsoliderad statsskuld vilket innebär att statliga myndigheters innehav av statspapper räknats bort.

⁵ Avser statsskuld förändring beräknad på den konsoliderade statsskulden.

4.5 Kommunsektorns finanser

Den kommunala sektorn redovisade 2006 ett ekonomiskt resultat och ett finansiellt sparande, vilka uppgick till 15 miljarder kronor respektive 10 miljarder kronor.¹ Sektorn har därmed uppvisat kraftigt förbättrade finanser de senaste två åren.

En stark utveckling av inkomsterna från skatter och statsbidrag förklarar en stor del av överskotten. Samtidigt ökade kommunal konsumtion stabilt.

Tabell 4.19 Kommunsektorns finanser 2006–2010

Miljarder kronor, om annat ej anges

	2006	2007	2008	2009	2010
Inkomster	658	694	727	757	786
Skatter	454	475	500	527	553
Statsbidrag exkl. mervärdesskatt ¹	113	123	127	125	125
<i>Procent av BNP</i>	<i>20,0</i>	<i>19,8</i>	<i>19,7</i>	<i>19,5</i>	<i>19,4</i>
Övriga inkomster	91	97	100	105	109
Utgifter	648	683	714	747	779
Konsumtion	552	584	612	641	669
<i>Procent av BNP</i>	<i>19,4</i>	<i>19,3</i>	<i>19,2</i>	<i>19,2</i>	<i>19,1</i>
<i>Procentuell volym förändring</i>	<i>2,0</i>	<i>1,8</i>	<i>1,7</i>	<i>0,7</i>	<i>0,7</i>
Övriga utgifter	96	100	102	106	110
Finansiellt sparande	10	11	13	10	8
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,4</i>	<i>0,4</i>	<i>0,4</i>	<i>0,3</i>	<i>0,2</i>
Resultat före extra-ordinära poster	15	11	14	10	9

¹ I NR redovisas ingående mervärdesskatt i offentlig konsumtion och investering som en utgift. Den kompensation kommuner och landsting erhåller för dessa utgifter redovisas under övriga inkomster.

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Inkomsterna från statsbidrag och skatter väntas öka starkt även 2007. Statsbidragen ökar med 10 miljarder kronor. Främst är det generella statsbidrag, bidrag till flyktingmottagning samt vård och omsorg som ökar. Skatterna beräknas öka med 21 miljarder kronor. Detta bidrar till att överskotten även 2007 förutses överstiga 10 miljarder kronor. Slutregleringar av skatteunderlaget förstärkte tillfälligt resultatet 2006 med ca 3 miljarder kronor. Detta förklarar att resultatet ändå väntas bli lägre 2007.

Statsbidragen, i huvudsak de generella, ökar 2008 med 4 miljarder kronor och skattein-

¹ Med ekonomiskt resultat avses här resultat före extraordinära poster.

täkterna väntas öka med 25 miljarder kronor. I denna ökning inkluderas en effekt på 0,9 miljarder kronor som uppstår av att kommunsektorns skatteintäkter ökar till följd av den aviserade sänkningen av avdragsrätten för pensionssparande. I budgetpropositionen för 2008 avses statsbidragen till kommunsektorn reduceras med motsvarande belopp. Samtidigt bedöms konsumtionen i löpande priser att utvecklas svagare än 2007. Såväl det ekonomiska resultatet som finansiella sparandet ökar därmed 2008.

Under 2009 och 2010 beräknas statsbidragen utvecklas svagare. Detta är främst en effekt av att de generella bidragen är nominellt oförändrade. Skatteunderlaget och utvecklingen av konsumtionsutgifterna i löpande priser beräknas däremot öka i med i stort sett oförändrad takt. Sammantaget innebär detta att det finansiella sparandet och resultatet försvagas något, men ligger kvar på historiskt höga nivåer.

4.6 Ålderspensionssystemet

Ålderspensionssystemet består av en fördelningsdel (inkomstpensionen) och en fondbaserad del (premiepensionen). Enligt beslut av EU:s statistikorgan Eurostat får fonderade pensionssystem numera inte räknas till den offentliga sektorn i nationalräkenskaperna.

Premiepensionen finansieras av socialförsäkringsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter på transfereringar m.m. I nationalräkenskaperna redovisas avgifterna som en inkomst till försäkringssektorn, som placeras medlen först i Riksgäldskontoret och sedan i premiereservfonderna. Sparandet överförs till hushållssektorn i likhet med fonderade avtalsförsäkringar.

Jämfört med den tidigare redovisningen så reduceras den offentliga sektorns finansiella sparande då avsättningarna till premiepensionen

började 1995. Från och med 1999 då premiepensionsavgiften höjdes minskar den offentliga sektorns finansiella sparande med ca 1 procent av BNP per år. Den offentliga sektorns finansiella förmögenhet reduceras med ca 10 procent av BNP medan den konsoliderade bruttoskulden ökar med drygt 1 procent av BNP 2006.

Redovisningen på statsbudgeten och av statskulden påverkas inte av förändringen av redovisningen i nationalräkenskaperna.

I inkomstpensionen fungerar AP-fonderna som en buffert. Under en uppbyggnadsfas är inkomsterna större än utbetalda pensioner. Det finansiella sparandet uppgick till 30 miljarder kronor 2006 eller 1,1 procent av BNP. Därtill ökade tillgångarna i AP-fonderna med ca 60 miljarder kronor till följd av värdeökningar. Värdeförändringar påverkar inte det finansiella sparandet. Där inräknas endast direktavkastningen i form av räntor och utdelningar.

Avgiftsinkomsterna överstiger pensionsutbetalningarna till och med 2008. Successivt ökade pensionsutbetalningar medför emellertid att ett underskott mellan avgifter och pensioner uppstår från och med 2009. Detta underskott täcks av direktavkastningen, men det finansiella sparandet minskar under prognosperioden, se tabell 4.20.

Tabell 4.20 Ålderspensionssystemet exklusive premiepensionssystemet 2006–2010

Miljarder kronor, om annat ej anges

	2006	2007	2008	2009	2010
Inkomster	210	215	223	233	245
Avgifter	186	190	198	207	217
Räntor, utdelningar m.m.	24	24	25	27	28
Utgifter	180	189	201	218	235
Pensioner	176	185	197	213	230
Övriga utgifter	4	4	4	4	4
Finansiellt sparande	30	26	22	16	11
<i>Procent av BNP</i>	<i>1,1</i>	<i>0,8</i>	<i>0,7</i>	<i>0,5</i>	<i>0,3</i>

Anm: Ålderspensionssystemet omfattar endast inkomstpensionen.

Källor: Riksgäldskontoret och Finansdepartementet.

5

Inkomster

5 Inkomster

5.1 Inledning

I detta kapitel redovisas och analyseras den offentliga sektorns skatteintäkter. Skatteintäkterna redovisas i tabell 5.1, där de delas upp i de tre huvudgrupperna: skatt på arbete, skatt på kapital och skatt på konsumtion. I tabellen framgår även prognosen för BNP i löpande priser samt skattekvoten, dvs. totala skatteintäkter som andel av BNP.

Tabell 5.1 Totala skatteintäkter

Miljarder kronor om inget annat anges

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Totala skatteintäkter	1 354	1 415	1 438	1 505	1 579	1 655
Skatt på arbete	830	859	872	913	960	1 006
Skatt på kapital	168	184	174	182	191	202
Skatt på konsumtion	358	374	394	412	430	449
Övriga skatter	-1	-2	-2	-2	-2	-2
BNP	2 671	2 838	3 018	3 187	3 338	3 496
Skattekvot (%)	50,7	49,9	47,7	47,2	47,3	47,3

Skatterna kan delas upp i skatter som fastställs årligen och skatter som fastställs månatligen. Direkta skatter på arbete och skatt på kapital fastställs i den årliga taxeringen och är för 2005 utfall, medan 2006 ännu baseras på prognoser. Indirekta skatter på arbete och skatt på konsumtion har månatlig uppbörd och är utfall för 2006.

Skatteintäkterna bestäms av skattebaserna; hur dessa utvecklas samt av den gällande skattesatsen. Skattebaserna påverkas i huvudsak av makroekonomiska faktorer och av regelsystemen. Prognosen över skatteintäkterna under perioden 2007–2010 baseras på den bedömning av den makroekonomiska utvecklingen som redovisas i bilaga 1, Svensk ekonomi.

De totala skatteintäkterna förväntas uppgå till 1 438 miljarder kronor 2007 och skattekvoten till 47,7 procent. Skattekvoten har minskat de senaste åren och fortsätter att minska 2008. Tabell 5.2 visar den årliga förändringen av skatteintäkterna. Sammantaget ökar de totala skatteintäkterna med endast 1,6 procent i år. Den låga utvecklingstakten beror på beslutade och aviserade skattesänkningar. Under perioden 2008–2010 ökar skatteintäkterna med i genomsnitt 4,8 procent per år.

Tabell 5.2 Årlig förändring av totala skatteintäkter

Procentuell förändring

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Totala skatteintäkter	5,9	4,5	1,6	4,6	4,9	4,8
Skatt på arbete	2,8	3,6	1,5	4,7	5,2	4,8
Skatt på kapital	23,5	9,9	-5,5	4,4	4,9	6,0
Skatt på konsumtion	5,8	4,5	5,4	4,6	4,3	4,4

Skatt på arbete beräknas ha ökat med 3,6 procent 2006. Den svaga utvecklingen av både skatt på arbete och totala skatteintäkter under 2007 beror i huvudsak på skattereduktionen för arbetsinkomster, det s.k. jobbskatteavdraget, som införts från och med 2007. Den starka utvecklingen av skatt på arbete 2008–2010 förklaras av utvecklingen på arbetsmarknaden.

Skatt på kapital ökade mycket kraftigt under 2005. Uppgången beror främst på höga kapital- och företagsvinster. Utvecklingen av skatt på kapital var den mest bidragande orsaken till att de totala skatteintäkterna ökade med närmare 6 procent under året. År 2006 bedöms skatt på kapital ha ökat med 9,9 procent, medan den beräknas minska med 5,5 procent i år. Minskningen beror i huvudsak på lägre kapitalvinster för hushållen, men även på det i denna propo-

sition aviserade förslaget om att avskaffa förmögenhetsskatten från och med 2007.

Skatt på konsumtion beräknas öka tämligen kraftigt under 2007, till följd av ökade konsumtionsutgifter för hushållen.

De totala skatteintäkterna fördelas på staten, kommunsektorn, ålderspensionssystemet samt EU. De tre förstnämnda utgör den offentliga sektorns skatteintäkter. Den sektorsvisa fördelningen av skatteintäkterna redovisas i tabell 5.3.

Tabell 5.3 Sektorsvis fördelning av totala skatteintäkter

Miljarder kronor

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Totala skatteintäkter	1 354	1 415	1 438	1 505	1 579	1 655
Staten	760	793	790	822	861	902
Kommunsektorn	436	454	475	500	527	553
Ålderspensionssystemet	151	159	167	175	183	192
EU-skatter	8	9	7	7	7	8

Statens skatteintäkter är periodiserade och avser inkomståret, medan skatteinkomsterna i budgeten är kassamässiga. Det senare innebär att de utgörs av betalningsflöden som kan avse flera olika inkomstår. Skillnaden består av periodiseringar, dvs. uppboräds- och betalningsförskjutningar samt anstånd. Statsbudgetens inkomster redovisas i tabell 5.4. I tabellen framgår även övriga inkomster. Statsbudgetens skatteinkomster utgörs av summan av statens skatteintäkter och periodiseringar.

Tabell 5.4 Statsbudgetens inkomster

Miljarder kronor

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Statsbudgetens inkomster	746	810	884	868	905	953
Skatteintäkter staten	760	793	790	822	861	902
Periodiseringar	-16	13	12	-18	-9	-6
Övriga inkomster	2	4	81	63	53	57

I tabell 5.5 redovisas den aktuella prognosen jämfört med prognosen till budgetpropositionen för 2007. Skatt på arbete har reviderats upp med 9 miljarder kronor 2007, eftersom lönesumman bedöms utvecklas starkare jämfört med prognosen i budgetpropositionen. Upprevideringen förklaras både av antalet arbetade timmar och timlöneutvecklingen. Skatt på kapital har reviderats upp med 4 miljarder kronor 2007, beroende på en högre prognos för skatt på företagsvinster samt en högre kapitalvinstprognos. Sammantaget är de totala skatteintäkterna uppjusterade med 14 miljarder kronor 2007. Förändringarna påverkar i huvudsak statens skatteintäkter. Trots

de högre skatteintäkterna för 2008 är dock prognosen för statsbudgetens inkomster i princip oförändrad för detta år. Det beror framförallt på det i denna proposition aviserade förslaget om ändrad redovisning av mervärdesskatt.

Tabell 5.5 Totala skatteintäkter – jämförelse med budgetpropositionen för 2007

Miljarder kronor om inget annat anges

	2005	2006	2007	2008	2009
Totala skatteintäkter	-1,2	9,0	14,1	17,0	23,8
Skatt på arbete	-0,3	3,9	9,4	13,1	20,6
Skatt på kapital	-3,0	3,1	3,7	2,6	1,8
Skatt på konsumtion	-0,4	-2,3	-3,9	-3,7	-3,8
Övriga skatter	2,5	4,3	4,9	5,0	5,2
Totala skatteintäkter	-1,2	9,0	14,1	17,0	23,8
Staten	0,0	10,1	12,0	10,2	12,9
Kommunsektorn	-1,3	-0,6	0,6	4,3	6,7
Ålderspensionssystemet	0,1	-0,6	1,8	2,8	4,6
EU	0,0	0,1	-0,3	-0,4	-0,4
Statsbudgetens inkomster	0,0	14,3	29,8	0,1	9,5
Skatteintäkter staten	0,0	10,1	12,0	10,2	12,9
Periodiseringar	-0,4	1,4	3,2	-13,0	1,6
Övriga inkomster	0,4	2,8	14,6	2,9	-4,9
BNP	-2,5	8,6	10,6	23,6	18,5
Skattekvot (%)	0,0	0,2	0,3	0,2	0,5

5.2 Ändrad redovisning

Regeringens förslag: Från och med budgetåret 2007 redovisas avgifter till premiepensionssystemet inte längre som en del av de totala skatteintäkterna.

Skälen för regeringens förslag: EU:s statistikorgan Eurostat har beslutat att pensionssystem där pensionsutbetalningarna beror på avkastningen av fonderade medel inte ska tillräknas den offentliga sektorn. Istället ska de fonderade pensionssystemen tillräknas hushållssektorn. En konsekvens av detta är att det finansiella sparandet i premiepensionssystemet inte längre räknas in i den offentliga sektorns finansiella sparande.

Omläggningen innebär att den offentliga sektorns skattekvot sjunker med knappt 1 procentenhet årligen, då de avgifter som betalas till premiepensionssystemet inte längre anses tillhöra den offentliga sektorn. Omläggningen påverkar varken statens skatteinkomster eller statsbudgetens saldo.

Regeringen föreslår följande förändringar i inkomststrukturen för redovisningen av avgifterna till premiepensionssystemet. Under inkomsthuvudgruppen 1200 Indirekta skatter på arbete införs två nya titlar:

1260 Avgifter till premiepensionssystemet och

1261 Avgifter till premiepensionssystemet. Vidare föreslås en ny inkomsttitel under inkomsthuvudgruppen 1920 Betalningsförskjutningar:

1925 EU.

Inkomsttiteln 1813 Avgifter till premiepensionssystemet slopas.

5.3 Prognosförutsättningar

I prognosen beaktas såväl reviderade makroekonomiska förutsättningar som de regeländringar regeringen aviserar i denna proposition. I beräkningarna har hänsyn tagits till de aviserade skatteförslag som finns redovisade i tabell 5.7.

Vid alla jämförelser mot tidigare beräkningar exkluderas premiepensionssystemet för ökad jämförbarhet.

Makroekonomiska förutsättningar

Prognosen för skatteintäkterna baseras på de makroekonomiska antaganden som redovisas i bilaga 1, Svensk ekonomi. I tabell 5.6 återges de antaganden som har störst inverkan på skatteprognoserna samt förändringar i förhållande till prognosen i budgetpropositionen för 2007.

En viktig variabel för prognosen av skatt på arbete är utvecklingen av lönesumman i ekonomin. I år väntas lönesumman öka med 6,1 procent. Den kraftiga uppgången är ett resultat av både en ökning i arbetade timmar och en högre timlön. Jämfört med budgetpropositionen för 2007 är lönesummeutvecklingen uppreviderad med 0,8 procentenheter. Under perioden 2008–2010 väntas lönesumman öka med i genomsnitt 5 procent per år.

Hushållens konsumtionsutgifter, som påverkar prognosen för skatt på konsumtion, väntas öka med 4,2 procent i år. Prognosen för 2008 är uppreviderad jämfört med budgetpropositionen för 2007, medan den är nedreviderad för 2009.

Tabell 5.6 Antaganden och förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2007

Procentuell förändring om annat ej anges

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
BNP, marknadpris ¹	2,9	4,4	3,7	3,3	2,1	2,3
Diff. BP2007	0,2	0,4	0,4	0,2	-0,6	
Arbetade timmar ²	0,6	2,0	1,8	0,9	0,2	-0,1
Diff. BP2007	0,1	0,4	0,4	0,0	-0,3	
Timlön ³	3,1	3,3	4,3	4,6	4,7	4,6
Diff. BP2007	-0,5	-0,1	0,5	0,6	0,6	
Utbetald lönesumma, skatteunderlag	3,7	5,4	6,1	5,5	4,9	4,5
Diff. BP2007	-0,4	0,4	0,8	0,6	0,2	
Hushållens konsumtionsutgifter ¹	2,4	2,8	4,2	3,8	2,4	2,6
Diff. BP2007	0,0	-0,7	0,0	0,2	-0,7	
Kommunal medelutdebitering ⁴	31,60	31,60	31,56	31,56	31,56	31,56
Diff. BP2007	0,00	0,00	-0,04	-0,04	-0,04	
Statslåneränta ⁴	3,2	3,6	4,0	4,3	4,7	4,6
Diff. BP2007	0,0	-0,1	0,0	0,1	0,4	
KPI juni-juni	0,6	1,5	1,4	2,3	2,7	2,5
Diff. BP2007	0,0	0,0	-1,0	0,2	0,8	
Inkomstbasbelopp ⁵	43 300	44 500	45 900	47 700	50 200	52 700
Diff. BP2007	0	0	-100	-300	300	
Prisbasbelopp ⁵	39 400	39 700	40 300	40 800	41 800	42 900
Diff. BP2007	0	0	0	-400	-300	
Skiktgräns ⁵	298 600	306 000	316 700	327 400	341 500	357 400
Diff. BP2007	0	0	0	-3 100	-2 700	
Övre skiktgräns ⁵	450 500	460 600	476 700	492 900	514 200	538 200
Diff. BP2007	0	0	0	-4 600	-4 000	

¹Fasta priser, procentuell förändring.

²Dagkorrigerade timmar.

³Enligt nationalräkenskaperna.

⁴Procent.

⁵Kronor

Ändrade skatteregler

I tabell 5.7 redovisas budgeteffekterna av de skatteåtgärder som regeringen aviserar i denna proposition. Periodiserade nettoeffekter för den offentliga sektorn redovisas för varje enskilt förslag, samt den sammanlagda indirekta effekten och bruttoeffekten för 2007–2010. En fullständig redovisning av samtliga aviserade förslag lämnas i finansplanen. Bland de förslag som aviseras där kommer några att ha budgeteffekter som ej inkluderats i tabell 5.7. Som framgår av finansplanen är avsikten att dessa förslag ska finansieras fullt ut.

Tre av åtgärderna påverkar de offentliga finanserna 2007. Det är slopad förmögenhetsskatt, utvidgningen av halveringen av socialavgifterna för 19–24 åringar till att även omfatta 18-åringar och slutligen trängselskatt, som föreslås införas

med start den 1 augusti 2007. Övriga åtgärder avses införas 2008. Sammanlagt beräknas de aviserade skatteförslagen minska de periodiserade nettointäkterna med knappt 5 miljarder kronor 2007. År 2008 beräknas intäktsminskningen till drygt 6 miljarder kronor netto, främst beroende på tidigareläggningen av sänkta socialavgifter för vissa delar av tjänstesektorn. För 2009 och 2010 beräknas de periodiserade skattintäkterna minska med knappt 4 miljarder kronor netto till följd av de i denna proposition aviserade skatteåtgärderna.

Tabell 5.7 Aviserade skatteförändringar, periodiserade nettoeffekter, indirekta effekter och bruttoeffekter för offentlig sektor 2007–2010

Miljarder kronor

Åtgärd	2007	2008	2009	2010
Slopad förmögenhetsskatt	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Avdragsrätt pensionssparande 12 000 kr/år		1,3	1,3	1,3
Utvidgad sänkt socialavgift till 18-24 åringar	-0,14	-0,27	-0,27	-0,27
Slopad särskild löneskatt födda 1937 och tidigare		-0,35	-0,32	-0,29
Tidigareläggning sänkt arbetsgivar- avgift i tjänstesektorn		-2,31		
Senarelagd betalning av moms		-0,28	-0,28	-0,28
Inkomster av trängselskatt	0,26	0,65	0,65	0,65
Summa, periodiserad netto	-4,88	-6,26	-3,92	-3,89
<i>Summa indirekta effekter</i>	<i>0,08</i>	<i>1,33</i>	<i>0,43</i>	<i>0,41</i>
Summa, periodiserad brutto	-4,96	-7,59	-4,35	-4,30

Regeringen föreslår vidare en möjlighet att föra över skogskonon och skogsskadekonon i samband med generationsskiften. Det sammantagna skattebortfallet är dock försumbart.

Regeringen redovisar i kapitel 1 i denna proposition att fastighetsskatten ska ersättas av en kommunal fastighetsavgift från den 1 januari 2008. Slopandet ska finansieras fullt ut inom bostadssektorn. Det interna utredningsarbetet inom Regeringskansliet avser leda fram till en promemoria som remitteras i juni 2007 med inriktning på proposition under hösten 2007. De slutliga budgeteffekterna till följd av denna förändring avser regeringen redovisa i budgetpropositionen för 2008. Därför ingår inte effekterna av fastighetsskattens avskaffande i beräkningarna i detta kapitel.

Sammanfattning av ändrade skatteregler 2000–2010

En sammanställning av bruttoeffekterna av regeländringarna under perioden 2000–2010 redovisas i tabell 5.8. En mer detaljerad uppställning av de viktigast regeländringarna återfinns i tabell 5.35, sist i kapitel 5.

Beloppen visar den årligt tillkommande intäktsförändringen till följd av ändrade skatteregler. Det är viktigt att understryka att de redovisade beloppen avser beräknade periodiserade bruttoeffekter, dvs. storleken på den initiala skatteändringen. Förändringar i skatteregler har ofta även indirekta effekter genom att de påverkar offentliga utgifter och andra skattebaser, bland annat via förändringar i löner, priser och företagsvinster. Nettoeffekten av regelförändringarna inkluderar både bruttoeffekter och indirekta effekter.

Räntebeläggningen av företagets periodiseringsfonder från och med 2005 har fört med sig skatteeffekter av tillfällig karaktär. Den redovisade bruttoeffekten i tabell 5.8 och 5.35 uppgår till 1,5 miljarder kronor för 2005 och avser införandeårets effekt enligt den bedömning som redovisades i propositionen Räntebeläggning av periodiseringsfonderna (prop. 2004/05:38, bet. 2004/05:SKU17, rskr. 2004/05:131). Räntebeläggningen har medfört att många företag valt att lösa upp sina periodiseringsfonder i förtid. Skatteeffekterna av den förtida återföringen bedöms uppgå till 10 miljarder kronor 2004 och 13 miljarder kronor 2005. Denna effekt redovisas inte i tabellerna.

År 2007 påverkas skatteintäkterna av ett flertal regeländringar. Skattereduktionerna minskar intäkterna med 36 miljarder kronor. Skattereduktioner på arbets- och näringsinkomster bedöms minska intäkterna med ca 40 miljarder kronor samtidigt som slopad reduktion för fackföreningsavgift och avgift till arbetslöshetskassa beräknas öka intäkterna med ca 4 miljarder kronor. Förändrade avdragsregler ökar intäkterna med drygt 2 miljarder kronor och förändringar avseende socialavgifter minskar intäkterna med knappt 1 miljard kronor. Sammantaget minskar regeländringar avseende skatt på arbete intäkterna med 34 miljarder kronor.

De förändringar av reglerna för uttag av fastighetsskatt som införts 2006 och 2007 tillsammans med avskaffad schablonintäkt för bostadsrättsföreningar minskar skatteintäkterna

Tabell 5.8 Regeländringar, bruttoeffekter i förhållande till föregående år

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på arbete	-11,4	-15,7	-21,9	19,6	2,0	-12,4	-10,9	-34,0	-8,7	0,0	0,0
<i>Direkta skatter</i>	<i>-10,2</i>	<i>-14,5</i>	<i>-20,4</i>	<i>19,6</i>	<i>3,3</i>	<i>-10,3</i>	<i>-8,1</i>	<i>-33,3</i>	<i>0,7</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Kommunal inkomstskatt	5,9	4,8	3,3	15,3	4,6	-1,0	-0,4	2,3	1,3		
Statlig inkomstskatt	-0,8	-2,4	-1,3		0,7	0,7	0,8	0,5			
Allmän pensionsavgift	0,5										
Skattereduktioner m.m.	-15,8	-16,9	-22,4	4,3	-2,0	-9,9	-8,5	-36,1	-0,7		
Artistskatt											
<i>Indirekta skatter</i>	<i>-1,3</i>	<i>-1,2</i>	<i>-1,5</i>	<i>0,0</i>	<i>-1,2</i>	<i>-2,1</i>	<i>-2,8</i>	<i>-0,7</i>	<i>-9,3</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Arbetsgivaravgifter	-1,2	-0,9			-1,2	-2,5	-2,0	1,6			
Egenavgifter	0,0	0,0			0,0		-0,1				
Särskild löneskatt								-1,1	-0,6		
Nedsättningar		-0,2	-1,5			0,4	-0,7	-1,2	-8,7		
Tjänstegruppliv											
Avgifter till premiepensionssystemet											
Skatt på kapital	1,4	-7,1	-1,8	-0,4	-1,4	-2,5	-1,8	-8,7	-0,3	0,0	0,0
Skatt på kapital, hushåll		1,5					-0,1				
Skatt på företagsvinster	2,0	-3,1			-0,8	1,2	0,2	-1,2	-0,3		
Avkastningsskatt											
Fastighetsskatt	-0,6	-3,3		-0,4	-0,3		-1,9	-2,5			
Stämpelskatt											
Förmögenhetsskatt		-2,2	-1,8			-1,1		-5,0			
Kupongskatt m.m.											
Arvs- och gåvoskatt					-0,3	-2,6					
Skatt på konsumtion och insatsvaror	2,8	2,5	-0,1	3,1	2,1	3,4	2,8	2,2	1,6	0,5	0,1
Mervärdesskatt		-1,0	-1,3	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	0,1	0,5	0,1
Skatt på tobak				0,1			0,3	2,1			
Skatt på etylalkohol											
Skatt på vin m.m.			-0,6								
Skatt på öl											
Energiskatt	1,7	-0,5	0,9	1,8	1,4	2,7	0,5	0,0	-0,3		
Koldioxidskatt		4,0	0,9	0,9	0,8	-0,8	0,2	-1,0	-0,2		
Övriga skatter på energi och miljö	1,1		0,1	0,4	0,0		1,6	0,0			
Skatt på vägtrafik		-0,1	-0,1			1,8	0,7	1,3	1,9		
Skatt på import											
Övriga skatter							-0,3				
Restförda och övriga skatter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Restförda skatter											
Övriga skatter											
Totala skatteintäkter	-7,2	-20,4	-23,8	22,4	2,7	-11,4	-9,8	-40,5	-7,4	0,5	0,1
<i>EU-skatter</i>											
<i>Offentliga sektorns skatteintäkter</i>	<i>-7,2</i>	<i>-20,4</i>	<i>-23,8</i>	<i>22,4</i>	<i>2,7</i>	<i>-11,4</i>	<i>-9,8</i>	<i>-40,5</i>	<i>-7,4</i>	<i>0,5</i>	<i>0,1</i>
Kommunal inkomstskatt	5,9	4,8	3,3	15,3	4,6	-1,0	-0,4	2,3	1,3		
Avgifter till ålderspensionssystemet											
Statens skatteintäkter	-13,2	-25,1	-27,1	7,0	-1,9	-10,4	-9,4	-42,9	-8,7	0,5	0,1
Totala skatteintäkter, exkl. pensionsomläggning	-7,2	-20,4	-23,8	8,3	2,7	-11,4	-9,8	-40,5	-7,4	0,5	0,1

med ca 4 miljarder kronor. Det i denna proposition aviserade förslaget om ett avskaffande av förmögenhetsskatten innebär ytterligare 5 miljarder kronor mindre i intäkter.

Höjd skatt på tobak, den aviserade skatten på trafikförsäkringspremier samt återinförandet av trängselskatt i Stockholm ökar skatteintäkterna med ca 3 miljarder kronor. Avveckling av koldioxidskatten för sektorn som tilldelats utsläppsrätter minskar intäkterna med ca 1 miljard kronor. Sammantaget minskar ovan nämnda och övriga mindre regeländringar skatteintäkterna med ca 41 miljarder kronor 2007.

År 2008 minskar intäkterna ca 6 miljarder kronor beroende på förslaget om reducerade socialavgifter för vissa anställningar inom tjänstesektorn. Intäkterna minskar ytterligare med ca 3 miljarder kronor då de halverade socialavgifterna för 18–24 åringar får fullt genomslag detta år. Även skatten på trafikförsäkringspremier får fullt genomslag först 2008, vilket höjer skatteintäkterna med 2 miljarder kronor. Regeringen avser att återkomma med förslag om att begränsa det allmänna pensionssparavdraget till 12 000 kronor per år från och med den 1 januari 2008, vilket beräknas öka intäkterna med 1,3 miljarder kronor. Sammantaget minskar dessa regeländringar intäkterna 2008 med ca 7 miljarder kronor.

Osäkerhet och bedömningar i skatteprognoserna

Skatteprognosernas osäkerhet kan hänföras till två faktorer; dels bedömningen av den underliggande skattebasens storlek i utgångsläget, dels bedömningen av dess utvecklingstakt. Skattebaserna skiljer sig ofta från det i ekonomisk mening relevanta underlaget för skatten bland annat till följd av avdrag och gränsvärden. Förmögenhetsskattepliktiga tillgångar tas exempelvis upp till olika andelar av marknadsvärdet. Skatternas utvecklingstakt ska bland annat bedömas i förhållande till den ekonomiska utvecklingen. För de skatter som bestäms i den årliga taxeringen är tidsförskjutningen i utfallen en faktor som försvårar prognosarbetet.

På kort sikt avser osäkerheten i prognosen främst bedömningen av företagens vinster och hushållens kapitalvinster. På längre sikt avser osäkerheten i prognosen relationen mellan företagens vinster och utbetalda löner.

En ökning av summan av utbetalda löner med 1 procent ökar skatteunderlaget med ca 11 miljarder kronor och därigenom skatterna på arbete, inkomstskatt och arbetsgivaravgifter, med 7–8 miljarder kronor.

För konsumtionsbaserade skatter gäller tumregeln att en förändring med 1 procent av hushållens konsumtion leder till förändrade momsintäkter med drygt 1,5 miljarder kronor. Därutöver påverkas skatteintäkterna av konsumtionens sammansättning eftersom uttaget av mervärdesskatt skiljer sig åt mellan olika varu- och tjänstegrupper. Om lika stor konsumtionsförändring enbart avser varor som inte är undantagna från den generella skattesatsen leder det istället till förändrade momsintäkter med 2,6 miljarder kronor.

5.4 Offentliga sektorns skatteintäkter och statsbudgetens inkomster

I tabell 5.9 redovisas den faktiska och den underliggande utvecklingen av de totala skatteintäkterna, statens skatteintäkter samt det kommunala skatteunderlaget. Med underliggande utveckling menas utvecklingen justerad för regeländringar och större händelser av engångskaraktär.

Tabell 5.9 Faktisk och underliggande utveckling för totala skatteintäkter, statens skatteintäkter samt kommunalt skatteunderlag

Procentuell förändring

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Totala skatteintäkter						
Faktisk	5,9	4,5	1,6	4,6	4,9	4,8
Underliggande	5,9	5,2	4,6	5,2	4,9	4,8
Statens skatteintäkter						
Faktisk	7,8	4,4	-0,4	4,1	4,7	4,8
Underliggande	7,8	5,5	5,3	5,2	4,6	4,8
Kommunalt skatteunderlag						
Faktisk	3,8	4,3	4,6	5,4	5,3	4,9
Underliggande	4,0	4,3	4,4	5,2	5,3	4,9

År 2005 ökade de totala skatteintäkterna med 5,9 procent. Den starka utvecklingen förklaras i huvudsak av kapital- samt företagsvinster. Den största faktorn bakom den låga utvecklingen av totala skatteintäkter 2007 på 1,6 procent är skattereduktionerna för arbetsinkomster. Under perioden 2007–2010 beräknas skatteintäkterna öka med i genomsnitt 4,0 procent per år medan

den underliggande ökningen är 4,8 procent per år.

I tabell 5.12 redovisas den offentliga sektorns skatteintäkter och statsbudgetens inkomster 2003–2010.

5.4.1 Skatt på arbete

Skatt på arbete utgör 61 procent av de totala skatteintäkterna och beräknas uppgå till 859 miljarder kronor 2006. Skatt på arbete består av direkta och indirekta skatter. De direkta skatterna utgör 57 procent av skatt på arbete och omfattar inkomstskatter till staten och kommuner, allmän pensionsavgift och skattereduktioner. De indirekta skatterna består främst av arbetsgivaravgifter, egenavgifter och särskild löneskatt. Dessa utgör 43 procent av skatt på arbete och skatteintäkterna går till staten och ålderspensionssystemet. Prognosen av skatt på arbete samt utvecklingen av skatten redovisas i tabell 5.10.

Tabell 5.10 Skatt på arbete

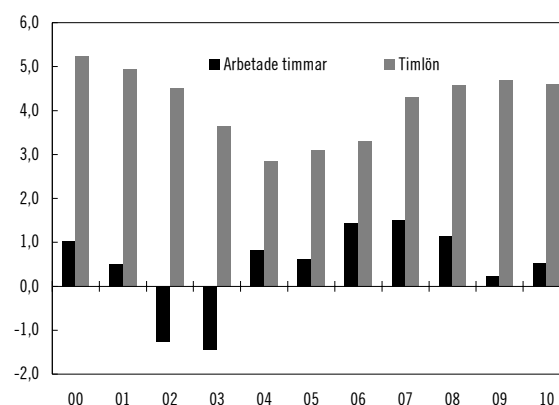
Miljarder kronor och procentuell förändring

	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på arbete	830	859	872	913	960	1 006
Utvecklingstakt	2,8	3,6	1,5	4,7	5,2	4,8
Direkta skatter	2,4	3,2	-2,1	5,9	5,5	5,0
Indirekta skatter	3,3	4,1	6,2	3,2	4,8	4,5

Den viktigaste faktorn för utvecklingen av både direkta och indirekta skatter är utvecklingen av löner och andra ersättningar för arbete. De direkta skatterna påverkas även av transfereringar, såsom sjuk-, arbetslöshets- och föräldraersättningar samt pensioner. Det är förändringen av antalet arbetade timmar och timlönen, dvs. förändringen i lönesumman, som har störst betydelse för utvecklingen. Diagram 5.1 visar utvecklingen av arbetade timmar och timlön 2000–2010. Den stigande sysselsättningen tillsammans med ökningen av timlönen har lett till en stark utveckling av lönesumman, vilken förväntas fortsätta under hela prognosperioden. Lönesumman beräknas öka med i genomsnitt 5 procent per år under 2007–2010.

Diagram 5.1 Utveckling av arbetade timmar och timlön

Procentuell förändring

Direkta skatter

Direkta skatter på arbete består främst av inkomstskatter till staten och kommuner. Skattereduktionen för arbetsinkomster minskar skatteintäkterna under 2007, men under de kommande åren väntas skatteintäkterna öka i takt med den stigande sysselsättningen och timlöneutvecklingen. Under prognosperioden beräknas de direkta skatterna öka med totalt 89 miljarder kronor. Tabell 5.11 visar skattebasen för direkta skatter på arbete.

Tabell 5.11 Skattepliktiga inkomster 2005–2010

Miljarder kronor och procent av totala inkomster

	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Totala inkomster	1 519	1 578	1 643	1 725	1 814	1 901
Andel av totala inkomster						
Löner	67,6	68,5	69,4	69,7	69,6	69,5
Pensioner	22,9	22,7	22,5	22,3	22,4	22,6
Övriga transfereringar	6,9	6,3	5,5	5,2	5,2	5,1
Näringsverksamhet	2,5	2,6	2,6	2,7	2,7	2,7
Övrigt	1,0	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

Löner och pensioner utgör tillsammans över 90 procent av de skattepliktiga inkomsterna och uppvisar en stigande andel under prognosperioden. Övriga transfereringar beräknas minska, vilket främst beror på att de arbetslöshetsrelaterade transfereringarna minskar under prognosperioden. Anledningen är både de förändrade reglerna i ersättningssystemet och att arbetsmarknaden förbättras.

Tabell 5.12 Offentliga sektorns skatteintäkter och statsbudgetens inkomster

Miljarder kronor

Inkomstår	Utfall	Utfall	Utfall	Prognos				
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på arbete	782,9	806,9	829,6	859,3	871,8	912,8	960,4	1 006,2
<i>Direkta skatter</i>	<i>449,5</i>	<i>465,6</i>	<i>476,9</i>	<i>492,2</i>	<i>482,0</i>	<i>510,4</i>	<i>538,7</i>	<i>565,4</i>
Kommunal inkomstskatt	403,1	419,8	435,6	454,1	474,6	500,3	527,0	552,8
Statlig inkomstskatt	32,7	34,0	38,3	43,2	48,9	53,7	57,0	59,4
Allmän pensionsavgift	70,3	72,1	74,2	76,9	79,7	83,3	87,6	91,6
Skattereduktioner m.m.	-56,6	-60,5	-71,3	-82,1	-121,2	-127,0	-132,9	-138,5
Artistskatt	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
<i>Indirekta skatter</i>	<i>333,5</i>	<i>341,4</i>	<i>352,8</i>	<i>367,1</i>	<i>389,9</i>	<i>402,4</i>	<i>421,7</i>	<i>440,8</i>
Arbetsgivaravgifter	321,9	329,0	341,1	357,1	379,7	400,6	420,1	439,1
Egenavgifter	9,0	9,3	10,1	10,9	11,7	12,6	13,4	13,9
Särskild löneskatt	27,2	28,3	29,3	29,0	32,1	33,2	34,8	36,3
Nedsättningar	-8,4	-8,7	-8,5	-8,8	-11,1	-20,3	-21,7	-22,5
Tjänstegruppiv	1,3	1,3	1,1	1,2	1,3	1,3	1,3	1,4
Avgifter till premiepensionssystemet	-17,5	-17,8	-20,3	-22,3	-23,8	-25,1	-26,2	-27,4
Skatt på kapital	107,5	135,9	167,9	184,4	174,2	181,9	190,8	202,2
Skatt på kapital, hushåll	6,8	11,9	22,9	32,0	23,7	21,1	21,7	23,1
Skatt på företagsvinster	48,9	71,5	92,0	96,9	98,6	106,0	110,9	117,0
Avkastningsskatt	12,7	11,3	12,0	10,7	12,9	15,0	17,6	20,6
Fastighetsskatt	24,0	24,3	25,1	25,0	26,7	26,9	27,1	27,3
Stämpelskatt	6,0	7,1	7,8	9,5	9,0	9,4	9,9	10,4
Förmögenhetsskatt	4,9	5,3	5,0	6,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Kupongskatt m.m.	1,9	1,8	1,9	3,9	3,3	3,5	3,6	3,8
Arvs- och gåvoskatt	2,5	2,6	1,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatt på konsumtion och insatsvaror	327,9	337,8	357,5	373,6	393,9	412,2	429,8	448,6
Mervärdesskatt	226,6	235,4	250,2	263,5	279,6	295,7	311,2	327,4
Skatt på tobak	8,3	8,2	8,2	8,6	9,9	9,9	9,7	9,5
Skatt på etylalkohol	4,7	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Skatt på vin m.m.	3,6	3,5	3,6	3,8	3,9	3,9	4,0	4,0
Skatt på öl	2,6	2,5	2,6	2,7	2,8	2,8	2,8	2,8
Energiskatt	36,4	35,1	37,8	38,2	38,9	38,9	39,9	41,0
Koldioxidskatt	23,8	26,4	25,5	24,7	24,9	24,9	25,6	26,5
Övriga skatter på energi och miljö	3,7	3,5	3,4	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7
Skatt på vägtrafik	8,3	8,8	11,0	11,8	13,4	15,6	15,9	16,2
Skatt på import	3,5	3,9	4,7	5,0	5,6	6,0	6,2	6,6
Övriga skatter	6,3	6,4	6,4	6,3	6,0	5,7	5,6	5,6
Restförda och övriga skatter	-2,6	-1,9	-0,8	-1,9	-1,7	-2,0	-2,2	-2,4
Restförda skatter	-5,9	-5,9	-7,6	-5,4	-5,6	-5,9	-6,1	-6,4
Övriga skatter	3,4	4,1	6,8	3,4	3,9	3,9	3,9	4,0
Totala skatteintäkter	1 215,8	1 278,9	1 354,2	1 415,4	1 438,2	1 504,8	1 578,8	1 654,6
<i>EU-skatter</i>	<i>8,9</i>	<i>7,3</i>	<i>7,8</i>	<i>9,1</i>	<i>6,8</i>	<i>7,2</i>	<i>7,4</i>	<i>8,0</i>
<i>Offentliga sektorns skatteintäkter</i>	<i>1 206,9</i>	<i>1 271,6</i>	<i>1 346,4</i>	<i>1 406,3</i>	<i>1 431,4</i>	<i>1 497,6</i>	<i>1 571,4</i>	<i>1 646,7</i>
Kommunal inkomstskatt	403,1	419,8	435,6	454,1	474,6	500,3	527,0	552,8
Avgifter till ålderspensionssystemet	142,9	147,2	151,0	159,1	166,5	174,9	183,3	191,8
Statens skatteintäkter	660,9	704,5	759,8	793,1	790,3	822,4	861,1	902,1

Tabell 5.12 forts.

Miljarder kronor

Inkomstår	Utfall	Utfall	Utfall	Prognos				
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Statens skatteintäkter	660,9	704,5	759,8	793,1	790,3	822,4	861,1	902,1
Periodiseringar	-22,6	-32,2	-16,4	13,4	12,4	-17,9	-9,4	-6,2
Uppbördsförskjutningar	-9,5	-23,8	-27,0	3,7	11,8	-13,0	-11,5	-7,0
Betalningsförskjutningar	-13,0	-8,4	10,8	9,7	0,6	-4,9	2,2	0,9
varav kommunsektorn	-14,5	-8,5	4,2	6,3	4,5	-1,6	-2,7	0,0
varav ålderspensionssystemet	0,3	-0,1	-0,9	2,3	0,4	0,7	0,7	0,7
varav privat sektor	1,6	0,6	8,0	1,0	-2,0	-0,4	-0,3	0,2
varav kyrkosektorn	-0,4	-0,4	-0,5	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	0,0
varav EU	0,0	0,1	0,0	0,1	-2,8	-2,9	5,4	0,0
Anstånd	-0,2	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1000 Skatter m.m.	638,3	672,3	743,4	806,4	802,6	804,6	851,7	895,9
Övriga inkomster	23,4	22,1	2,5	3,9	80,9	62,9	52,9	57,2
2000 Inkomster av statens verksamhet	23,7	29,3	27,2	43,5	65,6	44,8	43,3	43,1
3000 Inkomster av försäld egendom	0,0	0,1	6,7	0,1	50,0	50,0	50,0	50,0
4000 Återbetalning av lån	2,5	2,4	2,3	2,1	2,0	1,9	1,8	1,6
5000 Kalkylmässiga inkomster	9,5	8,3	8,8	7,8	8,5	8,1	8,5	8,9
6000 Bidrag från EU	12,0	11,6	12,6	12,4	14,1	13,8	12,8	13,3
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-17,3	-21,8	-41,5	-48,3	-51,0	-53,1	-63,5	-59,8
8000 Utgifter som ges som krediteringar på skattekontot	-7,0	-7,7	-13,6	-13,7	-8,3	-2,6	0,0	0,0
Summa inkomster	661,7	694,4	745,8	810,3	883,6	867,5	904,5	953,1

Kommunal inkomstskatt

Den kommunala inkomstskatten bedöms uppgå till 454 miljarder kronor 2006, vilket är en ökning med drygt 4 procent jämfört med 2005. Under prognosperioden förväntas intäkterna öka med ca 5 procent per år, se tabell 5.13.

Tabell 5.13 Utveckling av kommunernas skatteunderlag

Procentuell förändring

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aktuell beräkning	3,8	4,3	4,6	5,4	5,3	4,9
BP2007	4,1	4,1	4,2	4,6	4,9	
VP2006	3,3	4,8	4,5	4,4		
Aktuell beräkning, ackumulerad	3,8	8,2	13,2	19,4	25,7	31,9
BP2007	4,1	8,4	13,0	18,2	24,0	
VP2006	3,3	8,2	13,1	18,1		

I tabell 5.14 redovisas den faktiska och den underliggande utvecklingen av kommunernas skatteintäkter, dvs. utvecklingen exklusive regeländringar och ändringar i kommunal utdebitering. För 2008–2010 är den faktiska och den underliggande utvecklingen beloppsmässigt lika.

Tabell 5.14 Kommunernas skatteintäkter, faktisk och underliggande utveckling

Miljarder kronor och procentuell förändring

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Faktisk utveckling	15,7	18,6	20,4	25,7	26,7	25,8
Regeländringar	-2,3	-0,3	1,2	0,0	0,0	0,0
Utdebitering	1,2	-0,1	-0,5	0,0	0,0	0,0
Underliggande utveckling	16,8	18,9	19,8	25,7	26,7	25,8
Faktisk utveckling (%)	3,8	4,3	4,6	5,4	5,3	4,9
Underliggande utveckling (%)	4,0	4,3	4,4	5,2	5,3	4,9

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

Statlig inkomstskatt

Statlig inkomstskatt betalas på inkomster som överstiger skiktgränserna. Skiktgränserna räknas årligen upp med KPI plus 2 procentenheter. Under åren 2004–2006 begränsades uppräkningsgränserna till KPI plus 1 procentenhet. För 2007 är den nedre gränsen 316 700 kronor och den övre 476 700 kronor.

Tabell 5.15 Intäkter från statlig inkomstskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Statlig inkomstskatt	38	43	49	54	57	59
Grundnivå 20 %	34	39	43	47	49	52
Tilläggsnivå 5 %	4	4	6	7	7	7

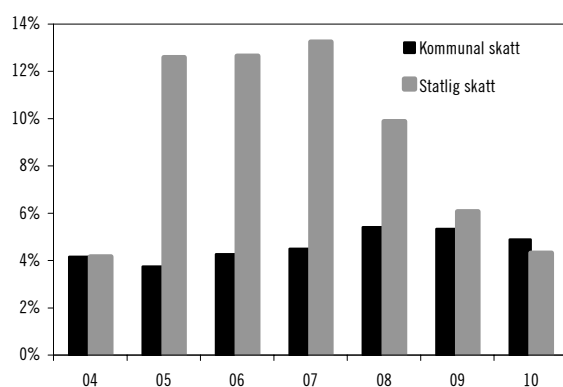
Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid. Fördelningen mellan grund- och tilläggsnivå är beräknad.

Tabell 5.15 redovisar utvecklingen av statlig inkomstskatt, uppdelad mellan grundnivån och tilläggsnivån. Under 2006 bedöms den statliga inkomstskatten uppgå till 43 miljarder kronor för att successivt öka till 59 miljarder kronor 2010.

Diagram 5.2 visar utvecklingen av den statliga och kommunala inkomstskatten. Medan den kommunala inkomstskatten ökar i takt med lönesummeutvecklingen ökar den statliga inkomstskatten kraftigare under 2005–2008, för att sedan utvecklas i en lägre takt.

Diagram 5.2 Utveckling av statlig och kommunal inkomstskatt

Procentuell förändring

Skattereduktioner

Skattereduktionernas storlek framgår av tabell 5.16. Den allmänna pensionsavgiften utgör den största delen av reduktionerna. Skattereduktion för arbetsinkomster, det s.k. jobbskatteavdraget, utgör en tredjedel av reduktionerna.

Tabell 5.16 Skattereduktioner

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Allmän pensionsavgift	64,7	76,9	79,7	83,3	87,6	91,6
Jobbskatteavdrag			40,1	41,5	43,1	44,7
Hushållstjänster			0,7	1,3	1,3	1,3
Fastighetsskatt	0,4	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8
Sjöinkomst	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Fackföreningsavgift	2,1	2,2				
A-kassa	1,7	1,8				
Stormskadad skog	1,0	0,4				
Förmögenhetsskatt	0,0	0,1				
ROT-avdrag	1,2					
Miljöätgärder	0,1					
Summa reduktioner	71,3	82,1	121,2	12,7	132,9	138,5

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid. Skattereduktionen för fastighetsskatt är beräknad enligt gällande regler.

Indirekta skatter

Indirekta skatter på arbete uppgår till 27 procent av de totala skatteintäkterna. Arbetsgivaravgifterna utgör huvuddelen av skatterna.

Arbetsgivaravgifter

År 2006 uppgick intäkterna från arbetsgivaravgifter till 367 miljarder kronor. Intäkterna följer i huvudsak utvecklingen av lönesumman. Under perioden 2007–2010 beräknas avgifterna i genomsnitt öka med 5,3 procent per år. I tabell 5.12 är arbetsgivaravgifterna redovisade brutto, dvs. exklusive nedsättningar.

Särskild löneskatt

Den beloppsmässigt största delen av särskild löneskatt är särskild löneskatt på pensionskostnader. Under 1998–2004 var den genomsnittliga ökningstakten drygt 10 procent per år. Den höga ökningstakten förklaras av successivt införda nya tjänstepensionsavtal och av att särskild löneskatt betalats såväl på utbetalda pensioner som på avsättningar till framtida pensionsutbetalningar. Ökningstakten har nu avtagit och den årliga förändringen uppgår till cirka 4 procent per år. År 2006 beräknas skatteintäkterna från särskild löneskatt ha minskat på grund av en tillfällig premiefrielse för pensionsförmåner, vilket höjer ökningstakten 2007 när premiefrielsen upphör. Prognosen för 2007 påverkas negativt med ca 1 miljard kronor av sloandet av särskild löneskatt för personer som är över 65 år och födda efter 1937.

I denna proposition aviseras att den särskilda löneskatten på ersättningar för pensioner som är födda 1937 eller tidigare slopas från 1 januari 2008.

Nedsättningar

Under nedsättningar redovisas nedsättningar av arbetsgivar- och egenavgifter. Nedsättningarna är som regel riktade till vissa grupper, branscher eller regioner. I denna proposition aviseras att sänkningen av arbetsgivaravgifterna för vissa tjänstenäringsgrupper tidigare tillägs till den 1 januari 2008. Vidare aviseras en utvidgning av den tidi-

gare aviserade sänkta socialavgiften för 19–24 åringar till att även omfatta 18-åringar. Nedsättningarna beräknas 2007 uppgå till 11 miljarder kronor och ökar 2008 till 20 miljarder kronor. Förändringen mellan åren förklaras av införandet av nedsatta avgifter inom tjänstesektorn samt att de nedsättningar som gäller ungdomar avser hela året jämfört med 2007 där nedsättningen gäller från halvårsskiftet. Även nedsättningar för nystartsjobb samt sjöfartsstöd redovisas här.

5.4.2 Skatt på kapital

Skatt på kapital omfattar i huvudsak skatt på hushållens kapitalinkomster, skatt på företagsvinster, fastighetsskatt och avkastningsskatt. År 2007 beräknas skatt på kapital uppgå till ca 12 procent av de totala skatteintäkterna. Skatt på företagsvinster svarar för drygt hälften av skatt på kapital.

Skatt på hushållens kapitalinkomster och skatt på företagsvinster är de skatter som uppvisar de största variationerna över åren. För dessa skatter är också prognososäkerheten störst.

Utvecklingen av fastighetsskatten påverkas av den frysning av underlaget för uttag av fastighetsskatt på småhus och bostadsdelen i hyreshus på 2006 års nivå, som infördes 2007. Vidare sänktes skattesatsen för fastighetsskatt på bostadsdelen i hyreshus från 0,5 till 0,4 procent. Från och med 2006 gäller också en begränsning av skatteuttaget på markvärdet för småhus. Regeringen aviserar i denna proposition att fastighetsskatten ska ersättas av en kommunal fastighetsavgift från och med den 1 januari 2008.

I denna proposition aviserar regeringen att förmögenhetsskatten avskaffas helt från och med den 1 januari 2007.

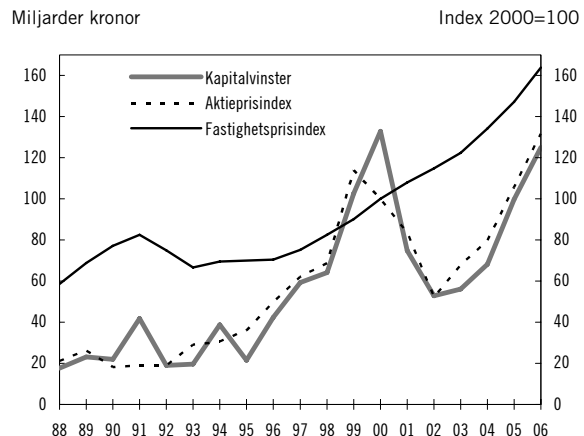
Skatt på kapital, hushåll

Hushållen betalar kapitalinkomstskatt på nettot av sina kapitalinkomster och kapitalutgifter. Den största delen av hushållens skatt på kapital kommer från realiserade kapitalvinster. Kapitalvinsternas storlek varierar mycket mellan åren, vilket gör att även hushållens kapitalskatt varierar.

Kapitalvinsternas storlek beror på marknadsvärdet av olika tillgångar i ekonomin, såsom

värdepapper och fastigheter, samt på när ackumulerade kapitalvinster realiserar. Diagram 5.3 visar utvecklingen av kapitalvinster, aktieprisindex och fastighetsprisindex mellan 1988 och 2005. Upp- och nedgångar i kapitalvinster följer i stor utsträckning variationerna i aktieprisindex, dock med en viss tidsförskjutning.

Diagram 5.3 Kapitalvinster, aktieprisindex och fastighetspriser, 1988–2006

Den aktuella prognosen av hushållens kapitalskatt redovisas i tabell 5.17. I tabellen framgår också prognosen för kapitalvinsternas storlek för perioden 2005–2010. Slutlig information om dessa erhålls i samband med taxeringen av hushållens inkomster som är klar i november året efter inkomståret. Det innebär att 2006 års kapitalvinster ännu inte är fastställda och att skatteintäkterna för 2006 fortfarande är en prognos.

Tabell 5.17 Skatt på kapital, hushåll

	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på kapital, hushåll	23	32	24	21	22	23
Kapitalvinster	100	125	100	95	99	104

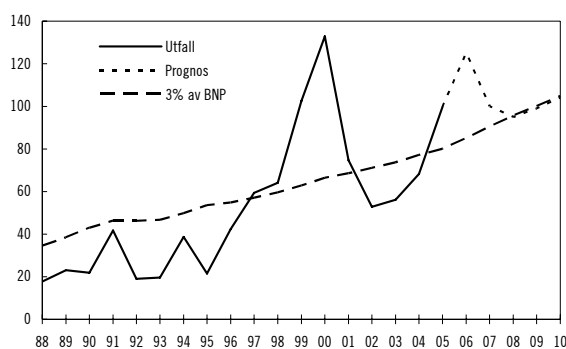
Efter flera års uppgång på de finansiella marknaderna och en lång uppgång på fastighetsmarknaden steg kapitalvinsterna till en hög nivå under 2005. De taxerade kapitalvinsterna uppgick till 100 miljarder kronor. Höga priser på fastighetsmarknaden och en hög omsättning på både fastighetsmarknaden och de finansiella marknaderna gör att kapitalvinsterna antas bli ännu högre 2006 och bedöms ha uppgått till 125 miljarder kronor. I år beräknas kapitalvinsterna uppgå till 100 miljarder kronor.

Svårigheterna med att göra prognoser på tillgångspriser och omsättningen på kapitalmarknaden gör det vanskligt att prognostisera kapital-

vinsternas storlek långt fram i tiden. För 2008 och framåt finns därför ingen explicit prognos utan en beräkning görs som innebär att kapitalvinsterna närmar sig det historiska genomsnittet på 3 procent av BNP. Som framgår av diagram 5.4 har variationerna runt denna nivå varit mycket kraftiga.

Diagram 5.4 Kapitalvinster, 1988–2010

Miljarder kronor

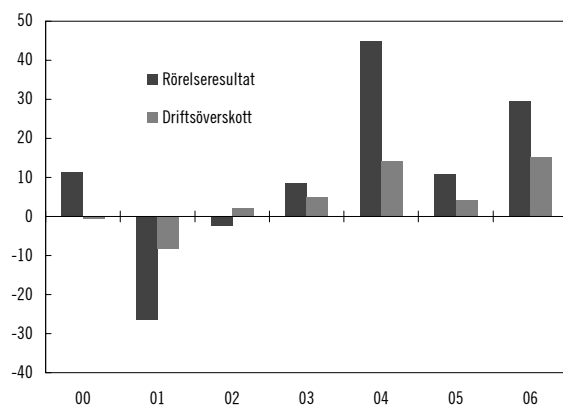

Skatt på företagsvinster

Utvecklingen av driftsöverskottet i företagssektorn är en makroekonomisk variabel som används i prognosarbetet av skatt på företagsvinster. Driftsöverskottet är det produktionsöverskott som tillfaller företagen när löner och insatsvaror är betalda. Diagram 5.5 visar utvecklingen av driftsöverskottet i företagssektorn och företagets rörelseresultat mellan 2000 och 2006.

Diagram 5.5 Driftsöverskott och företagets rörelseresultat, 2000–2006

Procentuell förändring

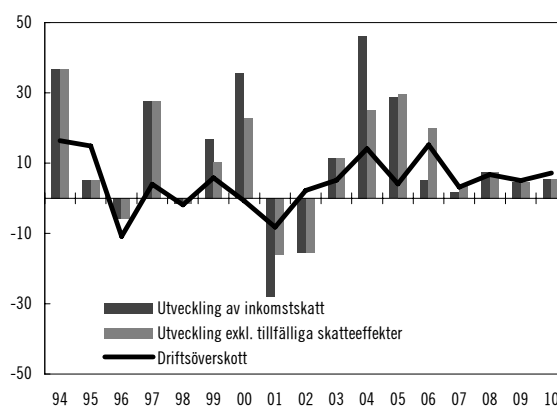
Rörelseresultat och driftsöverskott följer varandra tämligen väl beträffande upp- och nedgångar, men skillnaden i utvecklingstakt ett visst år kan vara stor. En anledning är att driftsöverskottet beräknas utifrån företagets produktion,

medan rörelseresultatet beräknas utifrån företagets försäljning. Det innebär att produktion som läggs i lager räknas in i driftsöverskottet medan företagets försäljning från lager inte räknas in. Företagets rörelseresultat inkluderar däremot försäljning från lager samtidigt som produktion som läggs i lager exkluderas. Driftsöverskottet får därför en jämnare utveckling än företagets rörelseresultat.

Även driftsöverskott och inkomstskatt följer varandra väl i upp- och nedgångar men skillnaderna i utvecklingstakt kan vara stora, vilket framgår i diagram 5.6. En skillnad på 10 procentenheter i utvecklingstakt innebär i år ca 10 miljarder kronor i skatteintäkter. De ljusgrå staplarna visar utvecklingen av skatten exklusive tillfälliga skatteintäkter.

Diagram 5.6 Driftsöverskott och företagets inkomstskatt, 1994–2010

Procentuell förändring

År 2004–2006 beror de tillfälliga skatteintäkterna på förändrade regler för avsättningar till periodiseringsfonder, vilka uppskattas uppgå till 10 miljarder kronor 2004, 13 miljarder kronor 2005 och 1,5 miljarder kronor 2006. De tillfälliga skatteintäkterna 2000 beror på återbetalningar av pensionsmedel från försäkringsgivaren Alecta.

Tabell 5.18 Skatt på företagsvinster

Miljarder kronor och procentuell förändring

	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på företagsvinster	92	97	99	106	111	117
Utveckling (%)	29	5	2	7	5	6
Underliggande utveckling (%)	29	18	5	7	4	6

I tabell 5.18 visas prognosen för skatt på företagsvinster. Utvecklingstakten för skatt på företagsvinster, tillsammans med den underliggande utvecklingen exklusive regeländringar samt tillfälliga effekter från periodiseringsfonder,

redovisas också. De senaste åren har intäkterna från skatt på företagsvinster varit höga. Det beror både på att företagen uppvisat höga vinster och att de återfört periodiseringsfonder till beskattning.

År 2006 uppvisade företagen starka resultat. Det medför att den underliggande utvecklingen av företagens inkomstskatt är hög och beräknas uppgå till 18 procent. Eftersom 2005 års skatteintäkter innehåller stora tillfälliga skatteeffekter från återförda periodiseringsfonder är dock den faktiska ökningen av skatten mellan 2005 och 2006 endast 5 procent.

År 2007 väntas intäkterna från skatt på företagsvinster öka till 99 miljarder kronor. Effekter av förändrade skatteregler verkar dämpande på skatten under 2007, vilket gör att den underliggande ökningen av skatten är högre än den faktiska utvecklingen. Den tillfälliga skatteeffekten av återförda periodiseringsfonder för 2006 har reviderats upp något jämfört med tidigare prognoser, vilket också dämpar den faktiska utvecklingen av skatten under 2007.

För åren 2008–2010 baseras prognosen av företagens inkomstskatt på utvecklingen av företagets driftsöverskott.

Diagram 5.7 Skatt på företagsvinster som andel av BNP, 1991–2010

Procent av BNP

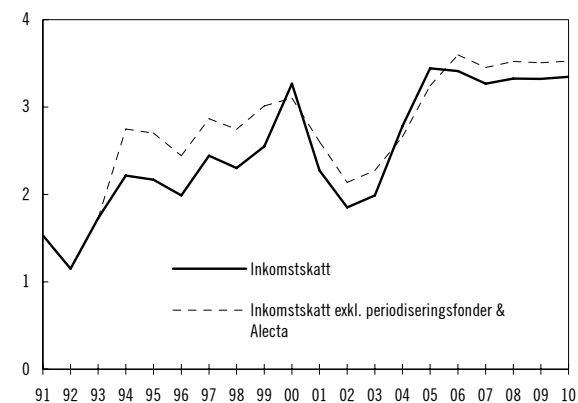

Diagram 5.7 visar intäkterna från företagens inkomstskatt i relation till BNP mellan 1991 och 2010. Förutom inkomstskattens andel av BNP visas även skattens andel av BNP korrigerad för den totala skatteeffekten av hela periodiseringsfondssystemet samt de tillfälliga skatteeffekterna av återbetalningen från Alecta. Prognosen för 2007 innebär att intäkterna från skatt på företagsvinster uppgår till 3,3 procent av BNP. Skattens andel av BNP fortsätter sedan att vara drygt 3 procent av BNP under perioden 2008–2010. Under perioden 1991–2010 har inkomst-

skattens andel av BNP varit i genomsnitt 2,5 procent.

Avkastningsskatt

Avkastningsskatt tas ut på sparande i pensions- och kapitalförsäkringar. Basen för beskattningen är ett kapitalunderlag som utgörs av värdet av tillgångarna i pensions- eller kapitalförsäkringen. Kapitalunderlaget multipliceras med statslåneräntan året före beskattningsåret för att beräkna en schablonmässig intäkt som tas upp till beskattning. Tabell 5.19 visar det totala kapitalunderlaget som ligger till grund för avkastningsskatten. Den allra största delen av kapitalunderlaget finns placerat i försäkringar hos livbolagen. Utöver placeringar i livbolag betalas avkastningsskatt av pensionsstiftelser och av arbetsgivare som sätter av medel till pensioner. Avkastningsskatt tas också ut på individuellt pensionssparande. En liten del av avkastningsskatten betalas av fysiska personer som innehar kapitalförsäkring eller pensionsförsäkring i utlandet.

Tabell 5.19 Kapitalunderlag avkastningsskatt

Miljarder kronor

	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kapitalunderlag	1 775	2 069	2 234	2 376	2 538	2 720
Livbolagens tillgångar	1 833	1 979	2 103	2 246	2 408	2 577

Prognosen för avkastningsskatten baseras på en prognos av kapitalunderlagets utveckling. Det görs också en bedömning av hur stor andel av medlen som placeras i kapital- respektive pensionsförsäkringar. Skattesatsen är 27 procent för kapitalförsäkringar och 15 procent för pensionsförsäkringar. Dessutom påverkas prognosen av statslåneräntans utveckling.

Skatteintäkterna från avkastningsskatten väntas 2006 uppgå till drygt 11 miljarder kronor. Trots att kapitalunderlaget vid utgången av 2005, som ligger till grund för avkastningsskatten 2006, ökat tämligen kraftigt minskar skatteintäkterna jämfört med 2005, eftersom statslåneräntan var låg under 2005. En stigande statslåneränta från och med 2006 medför att avkastningsskatten ökar från 2007 och framåt. Skatten beräknas uppgå till 13 miljarder kronor 2007.

Fastighetsskatt

Fastighetsskatt tas ut på småhus, hyreshus, och industrifastigheter. För hyreshus gäller olika skatteregler för den del som avser bostäder respektive den del som avser lokaler. Fastighetsskattens utveckling beror till stor del på utvecklingen av taxeringsvärdena. Förutom bedömningar av taxeringsvärdenas utveckling inkluderar prognosen också en bedömning om hur bestånden av olika fastighetsslag utvecklas.

Fastighetsskatten för 2006 och framåt påverkas av de förändringar i uttaget av fastighetsskatten som beslutades i budgetpropositionen för 2007. Från och med 2006 begränsas skatteuttaget på markvärdet för småhus. Skatteuttaget på markvärdet är begränsat till 2 kronor per kvadratmeter eller maximalt 5 000 kronor. År 2007 fryses underlaget för uttag av fastighetsskatt för småhus och bostadsdelen i hyreshus på 2006 års nivå. För bostadsdelen i hyreshus inträder 2007 dessutom en sänkning av skattesatsen från 0,5 procent till 0,4 procent. Den schablonmässiga inkomstbeskattningen för bostadsrättsföreningar har slopats från och med 2007.

Fastighetsskatten beräknas uppgå till 25 miljarder kronor 2006. Effekten av begränsningen av skatteuttaget på markvärdet beräknas uppgå till 3 miljarder kronor. För 2007 väntas skatteintäkterna från fastighetsskatten uppgå till 27 miljarder kronor. Taxeringsvärdeshöjningar för industrienheter och lokaldelen i hyreshus utgör huvuddelen av skatteintäktsökningen mellan 2006 och 2007.

I denna proposition aviserar regeringen att fastighetsskatten avskaffas och ersätts med en kommunal fastighetsavgift från den 1 januari 2008. Budgeteffekterna av denna förändring avser regeringen redovisa i budgetpropositionen för 2008 och effekterna av avskaffandet ingår inte i beräkningarna i denna proposition.

Förmögenhetsskatt

Regeringen aviserar i denna proposition att förmögenhetsskatten avskaffas helt från och med 2007. Detta gäller både reala och finansiella förmögenheter. Den föreslagna regeländringen minskar skatteuttaget med 5 miljarder kronor per år 2007–2010.

Stämpelskatt

Stämpelskatt tas ut vid köp av fast egendom och tomträtter och vid beviljande av in-teckningar. Av de totala intäkterna från stämpelskatt kommer den allra största delen från köp av och in-teckningar i fast egendom och tomträtter.

Stämpelskattens utveckling beror främst på utvecklingen på fastighetsmarknaden. Både stigande priser och ökad omsättning gör att skatteintäkterna ökar.

Intäkterna från stämpelskatten ökade kraftigt under 2006 och uppgick till 9,5 miljarder kronor. Under 2007 beräknas intäkterna minska till 9 miljarder kronor för att därefter öka under 2008–2010.

5.4.3 Skatt på konsumtion och insatsvaror

Mervärdesskatt och punktskatter bildar tillsammans undergruppen skatt på konsumtion och insatsvaror. Sammanlagt utgör skatt på konsumtion 27 procent av de totala skatteintäkterna, där mervärdesskatten står för 19 procent och punktskatterna för 8 procent. Prognosen av skatt på konsumtion och insatsvaror samt utvecklings-takter för mervärdesskatt och punktskatter redovisas i tabell 5.20.

Tabell 5.20 Skatt på konsumtion och insatsvaror

Miljarder kronor och procentuell förändring

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aktuell prognos	358	374	394	412	430	449
Utvecklingstakt	5,8	4,5	5,4	4,6	4,3	4,4
Mervärdesskatt	6,3	5,3	6,1	5,7	5,3	5,2
Punktskatter	4,8	2,6	3,8	1,9	1,8	2,2

Prognosen över intäkterna från mervärdesskatt påverkas främst av hushållens konsumtion och hur den fördelas mellan olika varu- och tjänstegrupper.

Punktskatterna påverkas främst av volymutvecklingen av skattebaserna och av prisutvecklingen. Energi- och koldioxidskattesatserna skrivs upp med KPI.

Mervärdesskatt

En relativt stark utveckling inom både privat och offentlig konsumtion under 2006 medförde att intäkterna från mervärdesskatt ökade med

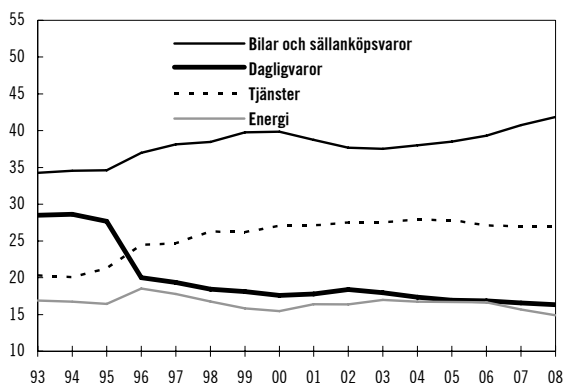
närmare 5 procent och uppgick till 264 miljarder kronor. I år förväntas intäkterna öka med drygt 6 procent. Den starkare utvecklingen jämfört med året innan förklaras av den förväntat goda utvecklingen av hushållens konsumtionsutgifter. Konsumtionsutgifterna påverkas av en stark utveckling av hushållens disponibla inkomst bland annat till följd av det s.k. jobbskatteavdraget. För perioden 2008–2010 bedöms intäkterna från mervärdesskatt öka med i genomsnitt 5 procent per år, för att 2010 uppgå till 327 miljarder kronor.

Cirka 78 procent av intäkterna från mervärdesskatten härrör från hushållens konsumtionsutgifter. Den kommunala och statliga sektorns förbrukning står för omkring 14 respektive 8 procent av intäkterna. Dessa andelar är relativt stabila över tiden.

Skattesatserna varierar mellan olika varugrupper och därmed spelar fördelningen av konsumtionen en viktig roll i utvecklingen av de totala intäkterna. Skattesatsen på bilar och sällanköpsvaror är 25 procent, medan livsmedel beskattas med 12 procent. I diagram 5.8 redovisas intäkterna fördelade per varugrupp för åren 1993–2008. De förändrade andelarna 1996 beror på sänkningen av skattesatsen för livsmedel från 21 till 12 procent detta år. I övrigt visar diagrammet hur bilar, sällanköpsvaror och tjänster vuxit i betydelse som bas för mervärdesskatten. Diagrammet illustrerar även att bilar och sällanköpsvaror är den mest konjunkturkänsliga varugruppen.

Diagram 5.8 Mervärdesskatteintäkter per varugrupp 1993–2008

Procentuell andel

Punktskatter

Avsikten med flertalet punktskatter är att de ska kompensera samhället för de externa kostnader som uppstår i samband med förbrukning av vissa varor och tjänster. De används för att påverka konsumtionen i en för samhället önskvärd riktning, även om de också har en betydande offentligfinansiell betydelse.

Skatt på tobak

Knappt 80 procent av intäkterna från skatt på tobak härrör från konsumtion av cigaretter och utvecklingen av denna skattebas har därför stor betydelse för prognosen. Cigaretter beläggs dels med en styckeskatt, dels med en skatt som baseras på detaljhandelspriset. Den 1 januari 2007 höjdes skattesatserna på samtliga tobaksvaror.

Intäkterna från skatt på tobak uppgick 2006 till knappt 9 miljarder kronor, vilket är 5 procent högre än 2005. Inför skattehöjningen den 1 januari 2007 såldes mer tobak än normalt, vilket förklarar det höga utfallet. Perioden 2007–2010 beräknas intäkterna uppgå till knappt 10 miljarder kronor per år.

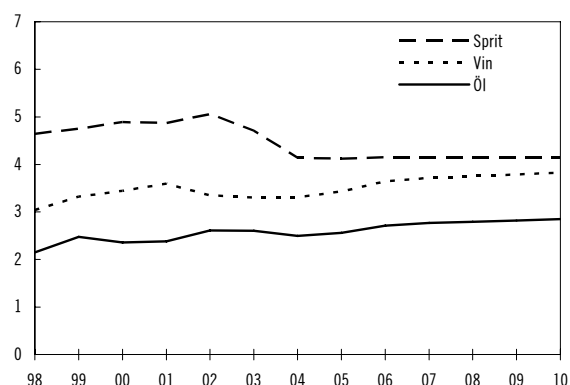
Skatt på alkohol

Skatt på alkohol omfattar skatt på etylalkohol, skatt på vin och andra jästa drycker, skatt på mellanklassprodukter och skatt på öl. Intäkterna uppgick 2006 till 10,7 miljarder kronor, vilket är 4 procent högre än föregående år.

Under perioden 2007–2010 antas intäkterna från skatt på alkohol öka något och beräknas 2010 uppgå till 11 miljarder kronor.

Diagram 5.9 Skatteintäkter per produktslag 1998–2010

Miljarder kronor

I diagram 5.9 redovisas intäkterna fördelat per produktslag. Den kraftiga minskningen av intäkterna som skedde 2002–2004 berodde till stor

del på höjningarna av införselkvoterna, de s.k. indikativa nivåerna, för privat införsel av alkohol.

Åren 2007–2010 bedöms intäkterna från skatt på sprit vara oförändrade, medan intäkterna från vin och öl antas öka med ca 1 procent per år.

Skatt på energi

Skatt på energi omfattar energiskatt och koldioxidskatt. Prognoserna baseras dels på den volymprognos över energianvändningen i Sverige som Statens energimyndighet redovisade till regeringen den 15 mars 2007, dels på förändringen av KPI. De viktigaste skattebaserna för energiskatten är elektrisk kraft, olja och bensin och för koldioxidskatten olja och bensin.

I tabell 5.21 redovisas fördelningen av intäkterna mellan skattebaserna. Skatt på energi beräknas i år till knappt 64 miljarder kronor, vilket är 1,4 procent högre än 2006. År 2008 beräknas intäkterna minska med 0,1 procent medan de beräknas öka med ca 3 procent per år 2009 och 2010.

Tabell 5.21 Skatt på energi

Miljarder kronor

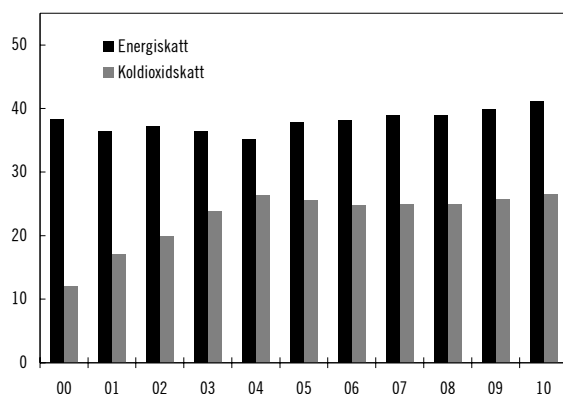
	Utfall	Utfall	Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på energi	63	63	64	64	66	68
Energiskatt	38	38	39	39	40	41
Elektrisk kraft	18	19	20	20	20	21
Bensin	15	15	14	14	15	15
Olja och övrigt	5	5	5	5	5	5
Koldioxidskatt	26	25	25	25	26	27
Bensin	11	11	11	11	11	11
Olja och övrigt	14	14	14	14	15	15

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

I diagram 5.10 illustreras fördelningen av skatteintäkterna på energi- respektive koldioxidskatt i miljarder kronor.

Diagram 5.10 Skatt på energi 2000–2010

Miljarder kronor

Sedan 2000 har koldioxidskattens andel av de totala intäkterna ökat. Förskjutningen förklaras till stor del av genomförda skatteväxlingar under perioden 2001–2004. Detta mönster bryts dock till följd av energiskattehöjningarna 2005 och 2006 samt av den föreslagna avvecklingen av koldioxidskatten för sektorn som tilldelats utsläppsrätter, vilken beräknas inledas under 2007.

Övriga skatter på energi och miljö

Huvuddelen av övriga skatter på energi och miljö utgörs av skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer. Här ingår också bland annat avfallsskatt, skatt på naturgrus och skatt på bekämpningsmedel och gödsel.

Övriga skatter på energi och miljö beräknas uppgå till knappt 5 miljarder kronor per år under perioden 2007–2010, där skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer uppgår till 3 miljarder.

Skatt på vägtrafik

I skatt på vägtrafik ingår fordonsrelaterade skatter och vägavgifter. De totala intäkterna av skatt på vägtrafik uppgår till drygt 13 miljarder kronor 2007, varav 11 miljarder kronor är fordonsskatt. Cirka 60 procent av fordonsskatten betalas av hushållen.

Regeringen har tidigare aviserat en skatt på trafikförsäkringspremier. Kostnaderna för trafikskador ska täckas med en skatt som tas ut som ett procentuellt påslag på trafikförsäkringspremien. Skatten träder i kraft den 1 juli 2007 och förväntas öka intäkterna med 1,5 miljarder kronor under införandeåret och med ca 3 miljarder kronor per år 2008–2010.

Inom skatt på vägtrafik redovisas även intäkterna från trängselskatt i Stockholms innerstad som träder i kraft den 1 augusti 2007. Intäkterna beräknas 2007 uppgå till 0,3 miljarder kronor och därefter till 0,6 miljarder kronor per år 2008–2010.

Skatt på import

Skatt på import inkluderar tullmedel, jordbrukstullar och sockeravgifter. År 2006 uppgick intäkterna från skatt på import till 5 miljarder kronor, en ökning med 8 procent jämfört med året innan. Till följd av en fortsatt stark utveckling av varuimporten i löpande priser samt införandet av omstruktureringsfonden inom EU för sockersektorn, beräknas intäkterna från skatt på import uppgå till 6 miljarder kronor i år. Det är 20 procent högre än föregående år. För perioden 2008–2010 förväntas en svagare utvecklingstakt

jämfört med 2007. Den genomsnittliga årliga ökningstakten beräknas till knappt 6 procent per år.

Övriga skatter

Under övriga skatter redovisas bland annat inlevererat överskott från AB Svenska Spel och från Systembolaget AB. Dessutom redovisas lotteriskatt, skatt på spel, skatt på annonser och reklam samt ett antal avgifter. De inlevererade överskotten utgör drygt hälften av intäkterna medan skatterna uppgår till ca en tredjedel. År 2006 var utfallet 6 miljarder kronor. Intäkterna 2007 och framåt beräknas vara i stort sett oförändrade.

5.4.4 Restförda och övriga skatter

Debiterade skatter som inte betalas av de skattskyldiga blir restförda och överförs till kronofogdemyndigheten för indrivning. Inom restförda skatter redovisar sådana uppbördsförluster med avdrag för de medel kronofogdemyndigheten driver in.

Restförda skatter uppgick 2006 till 5 miljarder kronor och beräknas öka gradvis under prognosperioden för att 2010 uppgå till 6 miljarder kronor.

Övriga skatter utgörs av avgifter till Insättningsgarantifonden, Bilsrottningsfonden m.fl. samt av omprövningar av tidigare skattebeslut, skattetillegg samt några beloppsmässigt mindre skatter som påförs hushåll och företag. Övriga skatter uppgick till 3 miljarder kronor 2006 och ökar till en nivå på 4 miljarder kronor under prognosperioden.

5.4.5 Periodiseringar

Statens skatteintäkter är periodiserade och avser inkomståret, medan skatteinkomsterna i budgeten är kassamässiga och utgör betalningsflöden som kan avse olika inkomstår. Skillnaden består av periodiseringar, dvs. uppbörds- och betalningsförskjutningar samt anstånd.

År 2006 beräknas periodiseringarna ha ökat statsbudgetens inkomster med 14 miljarder kronor. Uppbördsförskjutningar ökade statsbudgetens inkomster med 4 miljarder kronor och betalningsförskjutningar ökade dem med 10 miljarder kronor. År 2007 förväntas nettot av

uppbörds- och betalningsförskjutningar öka statsbudgetens inkomster med 12 miljarder kronor. År 2007 påverkas uppbördsförskjutningarna av det aviserade förslaget att avskaffa förmögenhetsskatten och 2008 påverkas de av det i denna proposition aviserade förslaget om ändrade redovisningsprinciper för mervärdesskatt.

Tabell 5.22 Uppbördsförskjutningar

Miljarder kronor

	Utfall Prognos					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatter med årlig taxering						
Hushåll	-12,9	-6,7	11,9	-0,7	-6,5	-3,7
Företag	-9,8	11,1	4,0	-0,7	-2,4	-0,6
Skatter med månatlig uppbörd						
Arbetsgivaravgifter	-2,3	-0,8	-1,9	-1,1	-1,7	-1,6
Mervärdesskatt	-1,8	-0,2	-1,0	-10,5	-0,9	-1,0
Övriga skatter	-0,2	0,2	-1,1	0,1	0,0	0,0
Totalt	-27,0	3,7	11,8	-13,0	-11,5	-7,0

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

Uppbördsförskjutningarna är störst för de skatter som fastställs vid den årliga inkomsttaxeringen.

Medan uppbördsförskjutningar visar förskjutningar av debiterade belopp, visar betalningsförskjutningar hur förskjutningar i betalningar påverkar statsbudgetens inkomster. De största betalningsförskjutningarna utgörs av utbetalningar av kommunal inkomstskatt till kommuner och landsting samt betalningar till och från hushåll och företag. Under 2006 var utbetalningarna 6 miljarder kronor lägre än kommunernas periodiserade intäkter. Även 2007 blir utbetalningarna betydligt lägre än de periodiserade intäkterna.

Tabell 5.23 Betalningsförskjutningar

Miljarder kronor

	Utfall Prognos					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hushåll och företag	8,0	1,0	-2,0	-0,4	-0,3	0,2
Kommunsektorn	4,2	6,3	4,5	-1,6	-2,7	0,0
Ålderspensionssystemet	-0,9	2,3	0,4	0,7	0,7	0,7
Kyrkosamfund	-0,5	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	0,0
EU	0,0	0,1	-2,8	-2,9	5,4	0,0
Totalt	10,8	9,7	0,6	-4,9	2,2	0,9

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

5.4.6 Övriga inkomster

Statsbudgetens övriga inkomster finns redovisade i tabell 5.24 och uppgick 2006 till 4 miljarder kronor. År 2007 beräknas övriga inkomster

uppgå till 81 miljarder kronor. Den kraftiga ökningen beror bland annat på antagandet om försäljningsinkomster om 50 miljarder kronor per år samt ökad finansiering från arbetslöshetskassorna om ca 10 miljarder kronor per år från och med 2007. Stora aktieutdelningar påverkar även inkomsterna 2007 betydligt. Prognosen för 2008 uppgår till 63 miljarder kronor och för 2009 och 2010 till 53 respektive 57 miljarder kronor.

Tabell 5.24 Övriga inkomster

Miljarder kronor

	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Inkomster av statens verksamhet	27,2	43,5	65,6	44,8	43,3	43,1
Inkomster av försåld egendom	6,7	0,1	50,0	50,0	50,0	50,0
Återbetalning av lån	2,3	2,1	2,0	1,9	1,8	1,6
Kalkylmässiga inkomster	8,8	7,8	8,5	8,1	8,5	8,9
Bidrag från EU m.m.	12,6	12,4	14,1	13,8	12,8	13,3
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-41,5	-48,3	-51,0	-53,1	-63,5	-59,8
Utgifter som ges som krediteringar på skattekonto	-13,6	-13,7	-8,3	-2,6	0,0	0,0
Summa övriga inkomster	2,5	3,9	80,9	62,9	52,9	57,2

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

2000 Inkomster av statens verksamhet

Under *Inkomster av statens verksamhet* redovisas bland annat inkomster av statens aktier, affärsverkens inlevererade överskott, Riksbankens inlevererade överskott, ränteinkomster samt offentligrättsliga avgifter, inklusive finansieringsavgift från arbetslöshetskassor.

Inkomsterna av statens verksamhet uppgick under 2006 till 43,5 miljarder kronor, vilket var ca 2 miljarder kronor lägre än prognosen i budgetpropositionen för 2007.

Prognosen för 2007 är 65,6 miljarder kronor, vilket är drygt 20 miljarder kronor högre än utfallet för 2006. Ökningen mellan åren förklaras främst av att prognosen för utdelningsinkomster är högre för 2007 jämfört med utfallet 2006, samt av att egenfinansieringen av arbetslöshetsförsäkringen höjs 2007, vilket ökar prognostiserade inkomster med ca 10 miljarder kronor per år under prognosperioden.

3000 Inkomster av försåld egendom

Under *Inkomster av försåld egendom* redovisas försäljning av olika typer av statlig egendom, där försäljning av aktier i statligt ägda bolag vanligt-

vis utgör den största delen. Under 2006 blev utfallet av inkomster av försåld egendom 56 miljoner kronor, dvs. ca 15 miljarder kronor lägre än antagandet i budgetpropositionen för 2006, men i linje med prognosen i budgetpropositionen för 2007.

För åren 2007-2010 beräknas försäljningsinkomsterna uppgå till 50 miljarder kronor per år, dvs. 200 miljarder kronor under perioden. Försäljningsbeloppen och tidpunkterna är behäftade med stor osäkerhet.

4000 Återbetalning av lån

Under *Återbetalning av lån* redovisas bland annat Återbetalning av näringslån, Återbetalning av studielån (avser lån upptagna före 1989) och Återbetalning av övriga lån.

År 2006 uppgick inkomsterna till 2,1 miljarder kronor, varav återbetalningar av studiemedel utgjorde 2,0 miljarder kronor.

Under perioden 2007-2010 beräknas inkomsterna under *Återbetalning av lån* minska något. Detta förklaras av att återbetalning av studiemedelsavgifter antas minska på grund av att antalet återbetalare blir färre. Studiemedelsavgiften är den årliga återbetalningspliktiga delen (amorteringen) av studiemedel tagna före 1989. I takt med att antalet låntagare som återbetalat hela skulden på lån tagna före 1989 ökar, minskar dessa inkomster.

5000 Kalkylmässiga inkomster

Under *Kalkylmässiga inkomster* redovisas vissa avskrivningar och amorteringar samt statliga pensionsavgifter, vilka utgör merparten av inkomsterna under denna inkomsttyp.

År 2006 uppgick utfallet för *Kalkylmässiga inkomster* till totalt 7,8 miljarder kronor. Av detta utgjordes 7,2 miljarder kronor av statliga pensionsavgifter.

Under perioden 2007-2010 beräknas *Kalkylmässiga inkomster* uppgå till mellan 8 och 9 miljarder kronor.

Prognosen avseende statliga pensionsavgifter har reviderats ner jämfört med budgetpropositionen för 2007. Detta förklaras bland annat av att den prognostiserade ökningstakten för prisbasbeloppet är lägre än i budgetpropositionen, samt av att Statens pensionsverk räknar med ett

minskat behov av att finansiera kostnaden för värdesäkring av intjänad pensionsrätt via premier och kostnaden beräknas istället täckas av den avkastning som försäkringsrörelsen får tillgodoräkna sig.

6000 Bidrag m.m. från EU

Inkomsterna under *Bidrag m.m. från EU* omfattar bidrag från EG:s jordbruksfond, fiskefond, regionalfond, socialfond, bidrag till transeuropeiska nätverk samt övriga bidrag från EG.

För 2006 utgjordes de största posterna under denna inkomsttyp av bidrag från EG:s jordbruksfond, gårdsstöd, inkomster för miljö-, struktur- och regionala åtgärder samt bidrag från EG:s regional- och socialfond. Bidraget från EG:s solidaritetsfond med anledning av stormen Gudrun är inkluderad i inkomsterna för 2006.

För perioden 2008–2010 prognostiseras inkomsterna till mellan 12,8 och 13,8 miljarder kronor.

7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet

Tillkommande inkomster

De tillkommande inkomsterna uppgick 2006 till 11 miljarder kronor och beräknas även 2007 uppgå till 11 miljarder kronor. De består av EU-skatter samt kommunala utjämningsavgifter avseende kostnadsutjämningsystemet för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. EU-skatterna, vilka omfattar tullmedel och den momsbaseerade EU-avgiften, utgör den största delen av inkomsterna, ca 83 procent. År 2009 beräknas inkomsterna minska med 8 miljarder kronor. Detta beror på att det egnamedelsystem som ingick i uppgörelsen om EU:s finansiella perspektiv 2007–2013 beräknas träda i kraft 2009. I uppgörelsen ingick att den momsbaseerade EU-avgiften för Sveriges vidkommande sänks från 0,3 procent till 0,1 procent. Detta motsvarar en sänkning om knappt 3 miljarder kronor årligen. Eftersom avgiftssänkningen kommer att gälla retroaktivt från och med 2007, beräknas det 2009 ske återbetalningar avseende 2007 och 2008, vilket sänker de tillkommande inkomsterna ytterligare ca 5 miljarder kronor.

Avräkningar

Under avräkningar redovisas intäkter som förs till fonder utanför statsbudgeten, kompensation och avlyft för statlig och kommunal mervärdesskatt. Avräkningarna uppgick 2006 till 59 miljarder kronor och beräknas under prognosperioden öka i en relativt jämn takt för att 2010 uppgå till 70 miljarder kronor. De beloppsmässigt största avräkningarna är kompensation och avlyft för mervärdesskatt. Kompensationen till kommunerna ökar med i genomsnitt 4,8 procent under prognosperioden medan de statliga avlyften ökar med 3,5 procent under samma period.

8000 Utgifter som ges som krediteringar på skattekonto

Vissa krediteringar som ges på skattekonto är stöd som enligt nationalräkenskaperna är att likställa med utgifter. För att ge riksdagen en ökad möjlighet att kontrollera statsutgifternas utveckling redovisas dessa utgifter under en egen inkomsttyp. Regeringen avser att frångå nyttjandet av skattekrediteringar för stöd som är att likställa med utgifter i syfte att ge utgiftstaket dess avsedda betydelse.

Tabell 5.25 Utgifter som ges som skattekrediteringar på budgetens inkomstsida

Miljarder kronor

	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Anställningsstöd	-3,2	-3,2	-2,1	0,0	0,0	0,0
Energiinvesteringar i offentliga lokaler	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Inv. källsorteringslok.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Plusjobb	0,0	-1,6	-4,4	-2,5	0,0	0,0
Utbildningsvikariat	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Offentligt skyddad anställning	-0,7	-0,7	-0,8	0,0	0,0	0,0
Sysselsättningsstöd kommuner, landsting	-8,8	-6,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbildning av personal i vård och omsorg	-0,4	-0,3	-0,3	0,0	0,0	0,0
Bredbandsinstallation	-0,5	-0,4	-0,3	-0,1	0,0	0,0
Stöd för konvertering från direktverkande elvärme	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem	0,0	-0,2	-0,3	0,0	0,0	0,0
Summa krediteringar	-13,6	-13,7	-8,3	-2,6	0,0	0,0

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

De stöd som inte är tidsbegränsade flyttas till utgiftssidan efter 2007. År 2008 utgörs summan av krediteringar på inkomsttypen i stort sett

endast av krediteringar för plusjobb. För 2009 och 2010 beräknas inkomsttypen vara nollställd. I tabell 5.25 särredovisas skattekrediteringarna.

5.5 Jämförelse med prognosen i budgetpropositionen för 2007 samt uppföljning av statsbudgeten för 2006

I tabell 5.26 redovisas den aktuella prognosen jämfört med prognosen i budgetpropositionen för 2007 och statsbudgeten för 2006.

5.5.1 Jämförelse med budgetpropositionen för 2007

Skatt på arbete

Det slutliga taxeringsutfallet av skatt på arbete för 2005 blev något lägre än prognosen i budgetpropositionen för 2007. För perioden 2006–2010 har prognosen av skatt på arbete reviderats upp för varje år. Skatteunderlaget bedöms öka kraftigt på grund av den goda ekonomiska utvecklingen, vilket medför en stark underliggande utveckling av skatteintäkterna.

Den gynnsamma konjunkturen gör att en högre andel av inkomsterna kommer att beskattas med statlig inkomstskatt under perioden och intäkterna från den statliga inkomstskatten ökar kraftigare än beräknat i budgetpropositionen.

Indirekta skatter på arbete har reviderats upp jämfört med budgetpropositionen, vilket framför allt beror på den starkare lönesummeutvecklingen. Prognosen påverkas också av de i denna proposition aviserade förändringarna av socialavgifter för 18–24 åringar samt av sloandet av särskild löneskatt för personer födda före 1937.

Skatt på kapital

Efter beräkningarna till budgetpropositionen för 2007 har det slutliga taxeringsutfallet för 2005 publicerats. Det har medfört att utfallet för skatt på kapital blivit 3 miljarder kronor lägre jämfört med tidigare prognos. För perioden 2006–2009 har skatt på kapital reviderats upp med mellan 2 och 4 miljarder kronor.

I taxeringsutfallet för 2005 var kapitalvinsterna var 10 miljarder kronor lägre jämfört med prognosen i budgetpropositionen för 2007, vilket innebär att skatt på kapitalvinsterna blev 3 miljarder kronor lägre. Prognosen av kapitalvinsternas storlek 2006 är oförändrad jämfört med budgetpropositionen och uppgår till 125 miljarder kronor. För 2007 och framåt har kapitalvinstprognosen reviderats upp jämfört med tidigare prognos.

Det slutliga taxeringsutfallet för skatt på företagsvinster 2005 var ca 1 miljard kronor högre än prognosen i budgetpropositionen. Detta påverkar även kommande år och är den viktigaste faktorn bakom upprevideringarna 2006–2008. Tidigarelagda återföringar från periodiseringsfonder beräknas ha ökat skatteintäkterna med 13 miljarder kronor 2005, vilket är 1 miljard kronor mer än i budgetpropositionen.

Förändringarna i prognosen för fastighets-skatt beror på högre taxeringsvärden för industrifastigheter och lokaldelen i hyreshus. I denna proposition aviserar regeringen att fastighets-skatten ska avskaffas och ersättas med en kommunal avgift från och med den 1 januari 2008.

Förmögenhetsskatten beräknas bli 1 miljard kronor högre under 2006 än i beräkningarna till budgetpropositionen för 2007. I denna proposition aviserar regeringen att förmögenhetsskatten avskaffas från och med 2007.

Skatt på konsumtion och insatsvaror

Mervärdesskatt

Intäkterna från mervärdesskatt har reviderats ned med ca 1 miljarder kronor 2006. Detta förklaras i huvudsak av en lägre statlig konsumtion än förväntat. Under 2007 justeras intäkterna dessutom ned på grund av nominellt sett lägre konsumtionsutgifter för hushållen än vad som antogs i budgetpropositionen för 2007. Detta innebär sammantaget en nedrevidering med 3 miljarder kronor. Åren 2008 och 2009 är intäkterna ca 2 miljarder kronor lägre jämfört med budgetpropositionen för 2007.

Punktskatter

Utfallet för punktskatter 2006 blev 1 miljard kronor lägre än beräknat till budgetpropositionen. Den största avvikelsen avser koldioxid-skatt på oljeprodukter m.m., dvs. olja, gas och metan, som blev 0,8 miljarder kronor lägre än

Tabell 5.26 Aktuell prognos jämfört med budgetpropositionen för 2007

Miljarder kronor

Inkomstår	Jämförelse med budgetpropositionen för 2007					Aktuell prognos 2006	Avvikelse SB 2006
	Utfall 2005	Prognos 2006	2007	2008	2009		
Skatt på arbete	-0,3	3,9	9,4	13,1	20,6	859,3	6,4
<i>Direkta skatter</i>	-0,7	0,3	3,6	9,6	12,4	492,2	4,6
Kommunal inkomstskatt	-1,3	-0,6	0,6	4,3	6,7	454,1	1,8
Statlig inkomstskatt	0,4	1,0	3,1	5,4	6,0	43,2	2,5
Allmän pensionsavgift	0,1	0,0	0,2	0,6	2,2	76,9	0,2
Skattereduktioner m.m.	0,1	-0,1	-0,4	-0,6	-2,4	-82,1	0,1
<i>Indirekta skatter</i>	0,4	3,5	5,8	3,4	8,2	367,1	1,8
Arbetsgivaravgifter	0,0	1,9	5,6	8,1	9,6	357,1	0,7
Egenavgifter	0,3	0,7	0,8	0,9	1,0	10,9	1,1
Särskild löneskatt	0,1	0,0	0,0	-0,2	-0,1	29,0	0,0
Nedsättningar	-0,1	0,9	-0,2	-4,8	-1,7	-8,8	0,6
Tjänstegruppliv	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	1,2	0,0
Avgifter till premiepensionssystemet	0,0	0,0	-0,4	-0,6	-0,7	-22,3	-0,5
Skatt på kapital	-3,0	3,1	3,7	2,6	1,8	184,4	42,3
Skatt på kapital, hushåll	-3,4	-0,1	5,0	3,4	5,0	32,0	18,2
Skatt på företagsvinster	1,0	1,4	1,5	2,2	-0,7	96,9	24,0
Avkastningsskatt	0,0	0,1	0,4	0,5	1,2	10,7	-0,5
Fastighetsskatt	0,0	0,0	1,3	1,3	1,3	25,0	-3,1
Stämpelskatt	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	9,5	1,5
Förmögenhetsskatt	0,1	1,1	-4,5	-4,7	-5,0	6,5	0,8
Kupongskatt m.m.	-0,8	0,8	0,2	0,2	0,2	4,0	1,3
Skatt på konsumtion och insatsvaror	-0,4	-2,3	-3,9	-3,7	-3,8	373,6	4,9
Mervärdesskatt	-0,5	-1,2	-3,1	-1,9	-1,7	263,5	6,2
Skatt på tobak	0,0	0,6	-0,2	-0,2	-0,4	8,6	0,2
Skatt på etylalkohol	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2	0,3
Skatt på vin m.m.	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	3,8	0,1
Skatt på öl	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	2,7	0,1
Energiskatt	0,0	-0,2	0,0	-1,0	-1,1	38,2	-0,1
Koldioxidskatt	0,0	-0,8	0,0	-0,6	-0,5	24,7	-1,0
Övriga skatter på energi och miljö	0,0	-0,3	-0,5	-0,5	-0,5	4,7	-2,0
Skatt på vägtrafik	0,0	-0,5	-0,1	0,4	0,4	11,8	0,4
Skatt på import	0,0	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	5,0	0,3
Övriga skatter	0,1	0,3	0,1	0,2	0,1	6,3	0,2
Restförda skatter och övriga skatter	2,5	4,3	4,9	5,0	5,2	-1,9	0,6
Restförda skatter	0,0	2,6	2,7	2,8	3,0	-5,4	1,3
Övriga skatter	2,5	1,7	2,1	2,2	2,2	3,4	-0,6
Totala skatteintäkter	-1,2	9,0	14,1	17,0	23,8	1 415,4	54,1
<i>EU-skatter</i>	0,0	0,1	-0,3	-0,4	-0,4	9,1	0,6
<i>Offentliga sektorns skatteintäkter</i>	-1,2	8,9	14,4	17,3	24,2	1 406,3	53,5
Kommunal inkomstskatt	-1,3	-0,6	0,6	4,3	6,7	454,1	1,8
Avgifter till ålderspensionssystemet	0,1	-0,6	1,8	2,8	4,6	159,1	2,6
Statens skatteintäkter	0,0	10,1	12,0	10,2	12,9	793,1	49,2
Periodiseringar	-0,4	1,4	3,2	-13,0	1,6	13,4	14,3
Uppbördsförskjutningar	0,8	2,4	-4,3	-9,6	-0,1	3,7	11,7
Betalningsförskjutningar	-1,2	-1,2	7,3	-3,6	1,4	9,7	2,4
Anstånd	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,2
1000 Skatter m.m.	-0,4	11,5	15,1	-2,8	14,4	806,4	63,4
Övriga inkomster	0,4	2,8	14,6	2,9	-4,9	3,9	1,4
2000 Inkomster av statens verksamhet	-0,1	2,1	12,4	1,0	0,6	43,5	12,5
3000 Inkomster av försäld egendom	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	-14,9
4000 Återbetalning av lån	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1	0,0
5000 Kalkylmässiga inkomster	0,0	0,2	-0,1	-1,7	-1,5	7,8	0,7
6000 Bidrag från EU	0,0	-1,0	0,5	0,0	0,0	12,4	-0,4
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	0,5	0,6	2,4	2,2	-6,3	-48,3	-1,3
8000 Utgifter som ges som krediteringar på skattekonto	0,0	1,1	-0,5	1,4	2,4	-13,7	4,9
Summa inkomster	0,0	14,3	29,8	0,1	9,5	810,3	64,9

beräknat. Skatt på tobak blev 0,6 miljarder kronor högre än beräknat, vilket beror på att försäljningen av tobaksvaror steg oväntat kraftigt i slutet av året, till följd av höjda skattesatser från och med den 1 januari i år.

Sedan budgetpropositionen har de totala intäkterna från punktskatter reviderats ner med 0,7 miljarder kronor för 2007 och med ca 2 miljarder kronor per år 2008–2009, vilket främst förklaras av en lägre prognos för användningen av bensin.

5.5.2 Uppföljning av statsbudgeten för 2006

Skatt på arbete

Intäkterna från skatt på arbete beräknas bli 859 miljarder kronor 2006. Det är drygt 6 miljarder kronor högre än i statsbudgeten för 2006. En gynnsam ekonomisk utveckling har medfört att skatteunderlaget för skatt på arbete har utvecklats starkare än beräknat. Intäkterna har påverkats av både en stigande sysselsättning och en högre timlön.

Skatt på kapital

Skatt på kapital väntas uppgå till 184 miljarder kronor 2006, vilket är 42 miljarder kronor högre jämfört med statsbudgeten för 2006. Det är framförallt skatt på hushållens kapitalinkomster och skatt på företagsvinster som har reviderats upp.

Skatt på kapital för hushållen har reviderats upp med 18 miljarder kronor, vilket huvudsakligen beror på att kapitalvinsternas storlek för 2006 har reviderats upp.

Utfallet för företagets inkomstskatt 2006 beräknas bli 97 miljarder kronor. Skillnaden jämfört med statsbudgeten är 24 miljarder kronor. Vinstutvecklingen i företagssektorn var mycket stark under 2005 och en stor del av denna vinstökning skedde under andra halvan av året. Det ledde till att prognosen för år 2005 reviderades upp kraftigt i 2006 års ekonomiska vårproposition. I och med detta påverkades den underliggande skatten för 2006, som reviderades upp. En stor del av prognosrevideringen för 2006 jämfört med prognosen i statsbudgeten för 2006

beror därför på revideringen av den underliggande skatten mellan 2005 och 2006 som skedde i 2006 års ekonomiska vårproposition.

Intäkterna från fastighetsskatten väntas bli 25 miljarder kronor 2006, vilket är 3 miljarder kronor lägre än i statsbudgeten för 2006. Från och med 2006 begränsas fastighetsskatteuttaget på markvärdet. Skillnaden jämfört med statsbudgeten beror i princip enbart på den införda markvärdesbegränsningen.

Skatt på konsumtion och insatsvaror

Intäkterna från mervärdesskatt uppgick till 264 miljarder kronor 2006. Utfallet är 6 miljarder kronor högre än i statsbudgeten för 2006, vilket förklaras av en högre konsumtion hos hushållen samt en ökad kommunal konsumtion.

Utfallet av intäkter från punktskatter 2006 var 110 miljarder kronor, vilket är 1 miljard kronor lägre än i statsbudgeten.

5.6 Skattekvot

Skattekvoten visar förhållandet mellan det totala skatteuttaget och BNP. I tabell 5.27 redovisas skattekvoten i Sverige för åren 2005–2010.

Tabell 5.27 Skattekvot

Procent av BNP

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skattekvot	50,7	49,9	47,7	47,2	47,3	47,3
varav						
Staten	28,5	27,9	26,2	25,8	25,8	25,8
Kommunsektorn	16,3	16,0	15,7	15,7	15,8	15,8
Ålderspensionssystemet	6,4	6,4	6,3	6,3	6,3	6,3
EU	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
varav						
Skatt på arbete	31,1	30,3	28,9	28,6	28,8	28,8
Skatt på kapital	6,3	6,5	5,8	5,7	5,7	5,8
Skatt på konsumtion	13,4	13,2	13,1	12,9	12,9	12,8
Övriga skatter	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Exkl. skatt på transfereringar	46,6	46,0	44,1	43,7	43,8	43,8

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

Även skattekvoten exklusive skatt på offentliga transfereringar redovisas i tabellen En övergång från brutto- till netto-redovisning där pensioner, sjuk- och föräldrapenning samt ersättningar vid arbetslöshet är skattefria, skulle minska skatte-

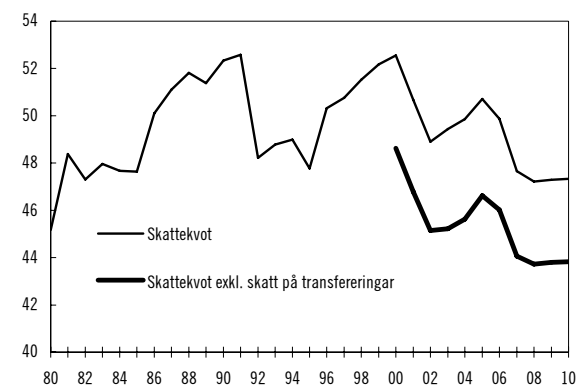
kvoten med knappt 4 procentenheter. De of-fentliga finanserna skulle dock inte påverkas.

Trots genomförda skattesänkningar ökade skattekvoten 2005. Den högre skatteandelen förklaras främst av ökade skatteintäkter från kapital. År 2006 minskar skattekvoten framför allt till följd av beslutade skattesänkningar men även av att de tillfälliga intäkterna från återförda periodiseringsfonder upphör. År 2007 minskar skattekvoten med 2,2 procentenheter i huvudsak beroende på den införda skattereduktionen för arbetsinkomster, men även till stor del beroende på slopandet av förmögenhetsskatten och regeländringar avseende fastighetsskatten. Skattekvoten fortsätter sedan att minska med 0,5 procentenheter 2008 vilket i huvudsak förklaras av sänkta socialavgifter för vissa tjänsteföretag samt att halverade socialavgifter för 18–24 åringar får fullt genomslag.

Diagram 5.11 visar skattekvoten från och med 1980. Skattekvoten beräknas 2010 ligga på samma nivå som i början av 1980-talet.

Diagram 5.11 Skattekvoten 1980–2010

Procent av BNP

5.7 Gällande skatteregler

Skatt på arbete

Inkomstskatt

Statlig och kommunal inkomstskatt utgår på beskattningsbar förvärvsinkomst. Beskattningsbar förvärvsinkomst beräknas som taxerad inkomst minskad med allmänna avdrag, avdrag för allmän pensionsavgift, grundavdrag och sjöinkomstavdrag. Den taxerade inkomsten utgörs av

summan av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet.

Vid en taxerad förvärvsinkomst som understiger 40 200 kronor medges ett grundavdrag på 17 100 kronor. För inkomster därutöver trappas grundavdraget upp med 20 procent för att som högst uppgå till 31 100 kronor vid en inkomst mellan 109 700 och 125 600 kronor. Därefter trappas grundavdraget ned med 10 procent av överskjutande inkomst för att uppgå till 11 900 kronor för inkomster som överstiger 316 700 kronor. En sammanfattning av grundavdragets konstruktion framgår av tabell 5.28.

Tabell 5.28 Grundavdrag vid inkomstbeskattningen

Kronor	
Taxerad förvärvsinkomst	Grundavdrag
0 – 17 000	taxerad förvärvsinkomst
17 100 – 40 100	17 100
40 200 – 109 600	17 200 – 31 000
109 700 – 125 600	31 100
125 700 – 316 600	31 000 – 12 000
316 700 –	11 900

Kommunal inkomstskatt beräknas på beskattningsbar inkomst. Inkomståret 2007 varierar skattesatsen mellan 28,89 och 34,24 procent beroende på kommuntillhörighet. Den genomsnittliga skattesatsen i riket är 31,55 procent.

Statlig inkomstskatt betalas med 20 procent på den del av den beskattningsbara inkomsten som överstiger den nedre skiktgränsen, och med ytterligare 5 procent på den del som överstiger den övre skiktgränsen. Inkomståret 2007 är den nedre skiktgränsen 316 700 kronor och den övre 476 700 kronor. Detta motsvarar inkomsterna 328 600 respektive 488 600 kronor (ca 27 400 respektive 40 700 kronor per månad) innan grundavdrag gjorts (de så kallade brytpunkterna).

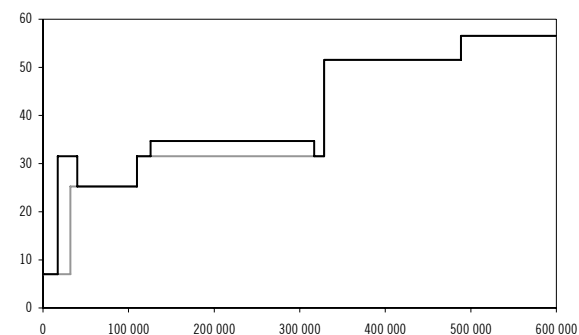
Skattereduktion för arbetsinkomster medges om den skattskyldige har skattepliktiga arbetsinkomster av anställning eller av aktiv näringsverksamhet. Reduktionen uppgår till skillnaden mellan 1,176 prisbasbelopp och summan av grund- och sjöinkomstavdraget multiplicerat med skattesatsen för kommunal inkomstskatt för inkomster som överstiger 2,72 prisbasbelopp. Detta motsvarar en reduktion mellan ca 5 000 kronor och 11 000 kronor. För inkomster mellan 0,79 och 2,72 prisbasbelopp beräknas reduktionen på ett underlag bestående av 0,79 prisbasbelopp med tillägg för 20 procent av

arbetsinkomsten som överstiger detta belopp minskat med summan av grund och sjöinkomstavrdraget. För inkomster under 0,79 prisbasbelopp uppgår skattereduktionen till den kommunala skatten i sin helhet om den sammanlagda inkomsten enbart består av arbetsinkomst.

Diagram 5.12 illustrerar hur marginals-katten varierar med årsinkomsten och hur jobbskatte-avdraget förändrar marginals-katten för arbets-inkomster. Den svarta linjen visar marginals-katten innan skattereduktion för arbetsinkomster, medan den grå linjen markerar den förändrade marginals-katten efter skattereduktionen.

Diagram 5.12 Jobbskatteavdragets förändring av marginalskatten för arbetsinkomster

Kronor och procent

För arbetsinkomster är marginals-katten 7,00 procent upp till en inkomst om ca 31 900 kronor. Reduktion ges för hela den kommunala skatten. Dock ges ej reduktion för allmän pensionsavgift eftersom det inte finns någon skatt att reducera denna emot. För arbets-inkomster mellan 31 900 kronor och 109 700 kronor är marginals-katten vilket motsvarar 25,24 procent vid den genomsnittliga kommunalskattesatsen på 31,55 procent. Därefter är marginals-katten lika med kommunal-skattesatsen. För inkomster över 328 600 kronor betalas dessutom 20 procent statlig inkomstskatt vilket ökar marginals-katten till 51,55 procent. Den sista ökningen av marginals-katten, till 56,55 procent, förklaras slutligen av att den statliga inkomstskatten ökar till 25 procent för inkomster över 488 600 kronor.

I tabell 5.29 redovisas den totala inkomstskatten efter grundavdrag och skattereduktion för arbetsinkomster för olika årslöner 2007. Års-lönerna avser inkomst av arbete.

Skatten är beräknad utifrån den genomsnittliga kommunalskattesatsen om 31,55 procent. Dessutom anges hur mycket skatten ökar då arbetsinkomsten ökar med 1 procent. De som

vid beskattningsårets ingång fyllt 65 får dock en högre skattereduktion. Gränser för underlagen är samma som ovan men beräknas som skillnaden för skattereduktion mot 1,59 prisbasbelopp. Vid inkomster som överstiger 2,72 prisbasbelopp uppgår skattereduktionen till mellan 13 000 kronor och 18 000 kronor per år.

Tabell 5.29 Inkomstskatt för olika årslöner 2007 vid 31,55 procent kommunalskattesats

Kronor och procent

Årslön	Skatt	Skatteökning av en procent högre arbetsinkomst	Marginals-katt
0	0	0	7,00
24 000	1 700	17	7,00
48 000	4 080	121	25,24
72 000	10 137	182	25,24
96 000	16 195	242	25,24
120 000	22 907	303	25,24
144 000	30 480	454	31,55
168 000	38 051	530	31,55
192 000	45 623	606	31,55
216 000	53 196	681	31,55
240 000	60 768	757	31,55
264 000	68 340	833	31,55
288 000	75 911	909	31,55
312 000	83 483	984	31,55
336 000	92 535	1 732	51,55
360 000	104 907	1 856	51,55
420 000	135 837	2 165	51,55
480 000	166 767	2 474	51,55
600 000	234 197	3 393	56,55
900 000	403 847	5 090	56,55

Anm.: Skatteökningen av en procent högre lön är beräknad utifrån marginals-katt. Detta skiljer sig något från skatteverkets tabeller eftersom beloppen i dessa avrundas till närmaste 100-tal kronor.

Arbetsgivaravgifter och allmän pensionsavgift

Arbetsgivaravgifter betalas av arbetsgivare och egenavgifter betalas av den som bedriver närings-verksamhet. Det sammanlagda avgiftsuttaget av arbetsgivaravgifter inklusive allmän löneavgift under 2007 är 32,42 procent och beräknas på utbetald bruttolön och förmåner. Summan av egenavgifter inklusive allmän löneavgift uppgår i normalfallet till 30,71 procent av överskottet i verksamheten för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag. I tabell 5.30 visas vilka avgifter som ingår i arbetsgivar- och egenavgif-terna.

Särskild löneskatt utgår på inkomster av passiv näringsverksamhet samt på pensionsutfästelser. På arbetsinkomster för personer som är äldre än 65 år, men födda efter 1937, betalas enbart ålderspensionsavgift om 10,21 procent. På arbets-inkomster för personer som är födda 1937 eller

tidigare betalas dock särskild löneskatt om 24,26 procent. I denna proposition aviseras att den särskilda löneskatten för denna åldersgrupp slopas och ersätts av enbart ålderpensionsavgiften.

Tabell 5.30 Arbetsgivaravgifter och egenavgifter m.m.

Procent		
Avgift	Arbetsgivare	Egenföretagare
Sjukförsäkring	8,78	9,61 ¹
Efterlevandepension	1,70	1,70
Ålderspension	10,21	10,21
Föräldraförsäkring	2,20	2,20
Arbetskadeförsäkring	0,68	0,68
Arbetsmarknad	4,45	1,91
Allmän löneavgift	4,40	4,40
Summa avgifter	32,42	30,71
Särskild löneskatt	24,26	24,26

¹ För 3 och 30 dagars karenstid gäller 7,86 respektive 6,99 procent.

Allmän pensionsavgift erläggs på inkomster som ligger till grund för fastställande av pensionsgrundande inkomst. Även sjukpenning och arbetslöshetsersättning ingår i detta underlag. Avgiften fastställs i samband med inkomsttaxeringen och uppgår under 2007 till 7 procent av avgiftsunderlaget, dock till högst 8,07 inkomstbasbelopp. För 2007 är inkomstbasbeloppet 45 900 kronor.

Nedsättningar, socialavgifter

Generell nedsättning

Den som betalar arbetsgivaravgifter har rätt till generell nedsättning av dessa. För en arbetsgivare får arbetsgivaravgifterna sättas ned med 2,5 procent av avgiftsunderlaget, dock högst 1 545 kronor per månad. För en egenföretagare med aktiv näringsverksamhet får egenavgifterna sättas ned med 2,5 procent av avgiftsunderlaget, dock högst 4 500 kronor per år. Den generella nedsättningen slopas 2008.

Regional nedsättning

För en arbetsgivare med aktiv verksamhet inom ett stödområde får arbetsgivaravgifterna sättas ned med 10 procent av avgiftsunderlaget utöver den generella nedsättningen, dock högst 7 100 kronor per månad. Även för en egenföretagare med aktiv näringsverksamhet inom ett stödområde får egenavgifterna sättas ned med 10 procent av avgiftsunderlaget utöver den generella nedsättningen, dock högst 18 000 kronor per år. Stödområdet utgörs främst av delar av norra Sverige.

Nystartsjobb

Nystartsjobb syftar till att öka möjligheterna för personer som under mer än ett år inte har arbetat att komma tillbaka till arbete. Nystartsjobben innebär en subvention motsvarande arbetsgivaravgifterna, inklusive ålderpensionsavgiften för personer som kvalificerar sig till ett nystartsjobb. Subventionen ges i form av kreditering av arbetsgivarens skattekonto. Nystartsjobb ska gälla för personer som varit arbetslösa, deltagit i arbetsmarknadspolitiskt program eller uppburit sjukpenning, sjuk- eller aktivitetsersättning på heltid i mer än ett år. Subventionen gäller under lika lång tid som vederbörande varit frånvarande från arbetslivet.

Nedsättning för 19–24-åringar

Från och med 1 juli 2007 ges nedsättning med hälften av avgiftsunderlaget för både arbetsgivaravgifter och egenavgifter avseende 19–24-åringar. I denna proposition aviseras en utvidgning av nedsättningen till att även gälla 18-åringar.

Skatt på kapital

Skatt på kapital, hushåll

Fysiska personer och dödsbon betalar skatt på kapitalinkomster. Skattesatsen är 30 procent. Kapitalinkomsterna utgörs bland annat av intäktsräntor, utdelningar och kapitalvinster vid försäljningar av fastigheter eller värdepapper. Skattereduktion får göras för kapitalutgifter såsom utgiftsräntor och kapitalförluster vid försäljning av fastigheter och värdepapper. Underlaget för skatten är således nettot av inkomster och utgifter av kapital.

Skatt på företagsvinster

Aktiebolag, ekonomiska föreningar, stiftelser, föreningsbanker, sparbanker m.fl. betalar inkomstskatt på sin beskattningsbara inkomst. Beskattningen utgår från företagets bokföringsmässiga resultat, men vissa skattemässiga justeringar görs för att få fram den beskattningsbara inkomsten. Skattesatsen är 28 procent.

Företagen har möjlighet att reservera vinstmedel på olika sätt. En möjlighet är att göra avsättningar till periodiseringsfonder. Företagen får placera högst 25 procent av sin vinst i en

periodiseringsfond. Inom sex år måste företaget återföra medlen till beskattning. Systemet möjliggör en utjämning av beskattningen över tiden. För avsättningar till periodiseringsfond tas en schablonmässigt beräknad intäkt upp till beskattning. Intäkten beräknas som summan av periodiseringsfonderna vid beskattningsårets ingång multiplicerat med 72 procent av statslåneräntan den sista november andra året före taxeringsåret. Denna intäkt beskattas med 28 procent.

Avkastningsskatt

Avkastningsskatt tas ut på pensionssparande och sparande i kapitalförsäkringar. En schablonmässig avkastning beräknas baserat på värdet av tillgångarna i pensions- eller kapitalförsäkringen vid ingången av beskattningsåret multiplicerat med statslåneräntan under kalenderåret närmast före beskattningsåret. Skattesatsen för sparande i pensionsförsäkringar är 15 procent och för kapitalförsäkringar 27 procent. Juridiska personer som betalar avkastningsskatt är framförallt svenska livförsäkringsföretag och utländska livförsäkringsföretag som bedriver verksamhet i Sverige. Fysiska personer betalar en motsvarande avkastningsskatt på utländska kapital- eller pensionsförsäkringar.

Fastighetsskatt

Skatt utgår på fastighet som taxerats som småhusenhet, hyreshusenhet, industrienhet inklusive elproduktionsenhet eller lantbruksenhet om det på lantbruksenheten finns vad som vid fastighetstaxeringen betecknas som småhus eller mark för småhus. Från skatteplikt undantas fastighet som året före taxeringsåret inte varit skattepliktig enligt fastighetstaxeringslagen. Skattskyldig är ägare till fastigheten. Skattesatserna för olika slag av fastigheter inkomståret 2007 redovisas i tabell 5.31.

Tabell 5.31 Skattesatser för olika slag av fastigheter

Slag av fastighet	Skattesats
Småhus	1,0
Hyreshus, bostadsdel	0,4
Hyreshus, lokaler	1,0
Industrienhet	0,5

I syfte att utjämna höjningar av taxeringsvärden i samband med de allmänna eller förenklade fastighetstaxeringarna finns en s.k. dämpningsregel för fastighetsskatten. Utformningen medför att en tredjedel av höjningen slår igenom per år under tre på varandra följande år.

Skatten utgår på fastighetens taxeringsvärde, vilket ska motsvara 75 procent av fastighetens marknadsvärde. Med marknadsvärde avses det pris fastigheten sannolikt betingar vid en försäljning.

För småhus och hyreshus fastställs ett värdeår som normalt motsvarar det år då fastigheten färdigställs. Värdeåret kan dock förändras vid ombyggnader. De fem första åren efter värdeåret utgår ingen fastighetsskatt och för de därpå följande fem åren utgår endast halv fastighetsskatt. Under vissa förutsättningar gäller en begränsningsregel. Den innebär i huvudsak att ett hushåll får en skattereduktion så att det betalar maximalt fyra procent av inkomsten i fastighetsskatt.

Från och med 2006 gäller en begränsning av skatteuttaget på markvärdet för småhus. Skatteuttaget på markvärdet begränsas till 2 kronor per kvadratmeter eller max 5 000 kronor. Vidare har underlaget för uttag av fastighetsskatt från och med 2007 frysts på 2006 års nivå för småhus och bostadsdelen i hyreshus. Skattesatsen på bostadsdelen i hyreshus sänktes 1 januari 2007 från 0,5 till 0,4 procent. Regeringen aviserar i denna proposition att fastighetsskatten ska ersättas av en kommunal fastighetsavgift från den 1 januari 2008.

Stämpelskatt

Stämpelskatt utgår på förvärv av fast egendom och tomträtter samt vid beviljande av inteckningar. Vid förvärv är skatten 1,5 procent av egendomens värde. Förvärvas egendomen av en juridisk person är dock skatten med vissa undantag 3 procent. Vid inteckning är skatten 2 procent av inteckningsbeloppet för fast egendom och tomträtt, 1 procent för luftfartyg och näringsverksamhet samt 0,4 procent för skepp.

Skatt på konsumtion och insatsvaror

Mervärdesskatt

Mervärdesskatt utgår på värdet av omsatta och skattepliktiga varor och tjänster. Skattskyldig är den som har skattepliktig omsättning av varor och tjänster, import av skattepliktiga varor samt den som gör ett gemenskapsinternt förvärv av varor. Skatt tas ut i varje led, varvid den som är skattskyldig har avdragsrätt för den skatt som betalats till leverantör. Detta medför att det endast är mervärdet som beskattas i varje produktions- eller distributionsled. Omsättning av alla varor och tjänster är, om inte annat särskilt stadgas, skattepliktig.

Huvudregeln är att mervärdesskatt utgår med 25 procent av beskattningsunderlaget. Från denna regel gäller i huvudsak följande undantag: 12 procent för livsmedel och hotell, samt 6 procent för böcker, tidningar, personbefordran, samt entréavgifter till vissa kulturevenemang.

Vid beräkning av skatten som en del av försäljningspriset motsvaras de tre olika skattesatserna av 20,00 procent för huvudregeln och 10,71 respektive 5,66 procent för de lägre skattesatserna.

Skatt på tobak

Tobaksskatt ska betalas för tobaksvaror som tillverkas i Sverige, som förs in eller tas emot från ett annat EG-land eller som importerats från tredje land. Tobaksskatt tas ut för cigaretter, cigarrer, cigariller, röktobak, tuggtobak och snus. I tabell 5.32 redovisas de skattesatser som gäller för 2007.

Tabell 5.32 Skattesatser för olika tobakslag

Cigaretter	28 öre per styck
värderelaterad skatt	39,2 procent av detaljhandelspriset
total miniminivå	100 procent av punktskatt på mest sålda priskategorin = 114 öre per styck
Cigarrer och cigariller	112 öre styck
Röktobak	975 kronor per kg
Snus	246 kronor per kg
Tuggtobak	402 kronor per kg

Skatt på alkohol

För öl, vin och andra jästa drycker, mellanklassprodukter samt för etylalkohol som tillverkas inom landet, som förs in eller tas emot från annat EG-land eller som importerats från tredje land skall alkoholskatt erläggas. De skattesatser som gäller 2007 redovisas i tabell 5.33.

Tabell 5.33 Skattesatser för olika alkoholslag

Volymprocent

Öl	Skattesats/liter och volymprocent
Över 2,80	1,47 kronor
Vin	Skattesats/liter
2,25 – 4,50	7,58 kronor
4,50 – 7,00	11,20 kronor
7,00 – 8,50	15,41 kronor
8,50 – 15,00	22,08 kronor
15,00 – 18,00	45,17 kronor
Mellanklassprodukter	Skattesats/liter
1,20 – 15,00	27,20 kronor
15,00 – 22,00	45,17 kronor
Etylalkohol	Skattesats/liter ren alkohol
Över 1,20	501,41 kronor

Skatt på energi och miljö

Energiskatt ska erläggas för elkraft och vissa bränslen som kolbränslen, petroleumkoks, bensin, fotogen, motorbrännolja, eldningsolja, råttolja, naturgas, metan och gasol samt andra oljeprodukter, med undantag för smörjoljor och smörjefetter. Dessutom ska energiskatt i vissa fall erläggas även för andra produkter om en sådan produkt används som motorbränsle eller för uppvärmning. Energiskatten på bensin och dieselolja är differentierad med hänsyn till deras miljöegenskaper. Några av de vanligaste skatterna på energi redovisas i tabell 5.34.

Tabell 5.34 Urval av skattesatserna

Kronor/liter, öre/kWh

Bensin, miljöklass 1	5,06	kronor/liter
Dieselolja, miljöklass 1	3,72	kronor/liter
Eldningsolja	3 413	kronor/m ³
Elektrisk kraft		
hushåll i Norrland	20,4	öre/kWh
hushåll i övriga landet	26,5	öre/kWh
industri	0,5	öre/kWh

Skatt på vägtrafik

Fordonsskatt tas ut för motorcyklar, personbilar, lastbilar, bussar, trafiktraktorer, tunga terrängvagnar, motorredskap och släpvagnar, om de är eller bör vara upptagna i trafikregistret och inte är avställda (skattepliktiga fordon). Släpvagnar som dras av motorredskap eller av tunga terrängvagnar är skattepliktiga endast i vissa fall. Traktorer som används uteslutande i jordbruket är inte skattepliktiga.

Fordonsskatten beräknas efter fordonets skattevikt. Skattevikten är för personbil, motorcykel, traktor och motorredskap lika med tjänstevikten och för buss, lastbil, tung terrängvagn och annan släpvagn än påhängsvagn i princip lika med totalvikten. Särskilda bestämmelser gäller beträffande beräkningen av skattevikten för påhängsvagnar. Fordonsskattens storlek är beroende av bland annat fordonsslag, drivmedelsslag och antal hjulaxlar.

Skatt på trafikförsäkringspremier

Skatt tas ut med 32 procent på den avtalade premien på trafikförsäkring och med 22 procent av den mottagna trafikförsäkringsavgiften. Skatten träder i kraft den 1 juli 2007.

Tabell 5.35 Regeländringar, bruttoeffekter i förhållande till föregående år

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på arbete	-11,4	-15,7	-21,9	19,6	2,0	-12,4	-10,9	-34,0	-8,7	0,0	0,0
<i>Kommunal skatt</i>	5,9	4,8	3,3	15,3	4,6	-1,0	-0,4	2,3	1,3	0,0	0,0
Förändrad medelutdebitering	1,0	1,8	-0,1	8,5	4,6	1,2	-0,1				
Fast belopp 200 kr						-1,3					
Begränsat avdrag för allmän pensionsavgift	5,0	5,2	5,2			3,0	3,1				
Grundavdrag, höjt (2001, 2002) avskaffat regionalt förhöjt 2007		-2,0	-1,8	-7,3		-3,7	-3,1	0,6			
Pensionsomläggning 2003				14,1							
Ändrade avdragsregler pensionssparande m.m., förmånsskatt								1,7	1,3		
Övrigt	-0,1	-0,2				-0,2	-0,3				
<i>Statlig skatt</i>	-0,8	-2,4	-1,3	0,0	0,7	0,7	0,8	0,5	0,0	0,0	0,0
Sänkt skatt (1999), skiktgränsjusteringar	-0,8	-1,9	-1,1		0,7	0,7	0,8				
Höjt grundavdrag		-0,4	-0,2								
Övrigt		-0,1				-0,1		0,5			
<i>Allmän pensionsavgift</i>	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Höjt tak från 7,5 till 8,06 prisbasbelopp. Höjd från 6,95 till 7,00 %	0,5										
<i>Skattereduktioner</i>	-15,8	-16,9	-22,4	4,3	-2,0	-9,9	-8,5	-36,1	-0,7	0,0	0,0
Skattereduktion jobbskatteavdrag								-39,9			
Skattereduktion hushållstjänster								-0,7	-0,7		
Skattereduktion låg- och medelinkomsttagare (1 320 kr)		-0,3	-1,6	4,3							
Skattereduktion allmän pensionsavgift	-15,8	-16,6	-17,3			-9,4	-9,7				
Skattereduktion fackföreningsavgift (2002), slopad (2007)			-3,5					4,1			
Övrigt					-2,0	-0,5	1,2	0,4			
<i>Socialavgift</i>	-1,3	-1,2	-1,5	0,0	-1,2	-2,1	-2,8	-0,7	-9,3	0,0	0,0
Sänkning socialavgift	-1,3	-1,0			-1,2	-2,5	-2,1	0,6	-0,6		
Nedsättning socialavgift		-0,2	-1,5			0,4	-0,7	-1,2	-8,7		
Skatt på kapital	1,4	-7,1	-1,8	-0,4	-1,4	-2,5	-1,8	-8,7	-0,3	0,0	0,0
<i>Inkomstskatt företag</i>	2,0	-3,1	0,0	0,0	-0,8	1,2	0,2	-1,2	-0,3	0,0	0,0
Per.fond från 5 till 6 år (1999), avsättning 20 till 25 % (2001)		-2,5									
Återföring från per.fond (2000,2001), räntebeläggning (2005-)	2,5	1,5				1,5					
Återföring från skatteutjämningsreserv upphör		-2,1									
Återköp aktier, sänkt skatt investmentbolag, ändrade 3:12-regler	-0,5							-0,3	-0,3		
Avskaffad schablonintäktsbeskattning bostadsrättsföreningar								-1,0			
Skattereduktion ROT (2004), stormskadad skog (2005-2007)					-0,8	-0,3	0,2	0,1			
<i>Fastighetsskatt</i>	-0,6	-3,3	0,0	-0,4	-0,3	0,0	-1,9	-2,5	0,0	0,0	0,0
Sänkt skattesats för hyreshus, bostadsdel 89/90 från 1,2 till 0,6 %	-0,2	0,2									
Återinförd omräkning för hyreshus, bostadsdel och småhus		6,5									
Frysning av skatteunderlag 2006 års nivå, småhus, hyreshus								-1,7			
Hyreshus, skattesats från 1,5 till 1,3 till 1,2 till 0,5 till 0,4 %	-0,4	-4,0						-0,8			
Småhus, sänkt skattesats från 1,5 till 1,0 %		-5,8									
Begr. regel, nytt taxeringsförfarande, begränsning markvärde		-0,2		-0,4	-0,3		-3,3				
Skattesats, vattenkraft, från 2,21 till 0,5 till 1,7 %							1,4				
<i>Övriga skatter på kapital</i>	0,0	-0,7	-1,8	0,0	-0,3	-3,7	-0,1	-5,0	0,0	0,0	0,0
Höjd kapitalvinstskatt för privatbostäder från 15 till 20 %		1,5									
Förmögenhetsskatt, höjda fribelopp, sänkt skatt, fryst underlag		-2,2	-1,8			-1,1		-5,0			
Förändrade uppskovsregler							-0,1				
Slopad arvsskatt mellan makar, slopad arvs- och gåvoskatt (2005)					-0,3	-2,6					
Skatt på konsumtion och insatsvaror	2,8	2,5	-0,1	3,1	2,1	3,4	2,8	2,2	1,6	0,5	0,1
<i>Skatt på energi och miljö</i>	2,8	3,6	1,9	3,1	2,2	1,9	2,3	-1,0	-0,5	0,0	0,0
Energi- och koldioxidskatt	1,7	3,6	1,8	2,7	2,2	1,9	0,7	-1,0	-0,5		
Övriga energiskatter					0,0		1,4	0,0			
Avfallsskatt, naturgrusskatt m.m.	1,1		0,1	0,4			0,2	0,0			
<i>Övriga skatter på konsumtion och insatsvaror</i>	0,0	-1,1	-2,0	0,1	-0,1	1,6	0,5	3,1	2,0	0,5	0,1
Investeringsstimulans för vissa byggtjänster				0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	0,1	0,5	0,1
Moms personbef 12 till 6 %, böcker 25 till 6 %, skidliftar 12 till 6 %		-1,0	-1,3					-0,1			
Skatt på vägtrafik m.m.		-0,1	-0,1			1,8	0,7	1,3	1,9		
Skatt på tobak				0,1			0,3	2,1			
Skatt på vin			-0,6					0,0			
Nedsatt reklamskatt							-0,3				
Summa	-7,2	-20,4	-23,8	22,4	2,7	-11,4	-9,8	-40,5	-7,4	0,5	0,1
Summa exkl. pensionsomläggningen	-7,2	-20,4	-23,8	8,3	2,7	-11,4	-9,8	-40,5	-7,4	0,5	0,1

6

Utgifter

6 Utgifter

6.1 Inledning

I detta kapitel redovisas och analyseras statsbudgetens och de takbegränsade utgifternas utveckling över tid. Jämförelser görs även mot utgiftsberäkningarna i statsbudgeten för 2007 och med utgiftsberäkningarna i budgetpropositionen för 2007.

I avsnitt 6.2 redogörs översiktligt för de makroekonomiska förutsättningarna för utgiftsberäkningarna. I avsnitt 6.3 redovisas utgiftsprognosen för 2007 och skillnaderna mellan den aktuella prognosen på utgiftsområdesnivå och beslutade utgiftsramar per utgiftsområde i statsbudgeten för 2007.

I avsnitt 6.4 redovisas beräknade utgiftsramar för 2008–2010 och en jämförelse med beräkningarna i budgetpropositionen för 2007. Vidare redovisas regeringens förslag till nya utgiftsreformer och finansieringen av dessa. Därefter redovisas andra utgiftsförändringar som följer av bland annat förändrade volymer inom regelstyrda transfereringssystem eller ändrade makroekonomiska förutsättningar.

I avsnitt 6.5 analyseras utgiftsutvecklingen för perioden 1997 till 2010. Avslutningsvis redovisas regeringens förslag till ändring av hur ändamål och verksamheter skall fördelas på utgiftsområden för 2008 (avsnitt 6.6), förslag om avveckling av Insättningsgarantinämnden samt förslag om ändrad beräkning av bostadstillägg för pensionärer m.fl.

6.2 Makroekonomiska förutsättningar

De statliga finanserna påverkas i hög grad av hur ekonomin utvecklas i Sverige och i omvärlden. De statliga utgifterna påverkas främst av förändringar i arbetslöshet, löner och priser. En tiondels procentenheter högre öppen arbetslöshet ökar normalt sett utgifterna för arbetslöshetsförsäkringen med drygt en halv miljard kronor. En ökning av pris- och lönenivån med 1 procent medför att utgifterna under utgiftstaket normalt sett ökar med drygt 5 miljarder kronor. Den fulla utgiftseffekten av förändrade priser och löner slår normalt igenom med två års fördröjning.

Bruttonationalinkomsten (BNI) har effekt på statsbudgetens utgifter via dess påverkan på EU-avgiften och biståndsutgifterna. Om BNI ökar med 1 procent beräknas utgifterna till följd av detta öka med cirka 300 miljoner kronor. Den indirekta effekten av en högre BNI är att utgifterna reduceras eftersom exempelvis utgifterna för arbetslöshetsersättning i normalfallet minskar vid ökad aktivitet i ekonomin.

I tabell 6.1 redovisas de centrala makroekonomiska förutsättningarna för 2007 års ekonomiska vårproposition. De makroekonomiska förutsättningarna och prognoserna finns återgivna i sin helhet i bilaga 1, Svensk ekonomi.

Enligt nationalräkenskaperna blev det preliminära utfallet för BNP-tillväxten år 2006 4,4 procent. För innevarande år bedöms tillväxten bli 3,7 procent, vilket är 0,4 procentenheter högre än vad som prognostiserades i budget-

propositionen för 2007. De viktigaste orsakerna till revideringen är att tillväxten av investeringar och export bedöms bli högre. Även 2008 är prognoserna för BNP-tillväxten högre än motsvarande prognoser i budgetpropositionen för 2007. Att tillväxttakten förväntas bli högre 2008 beror främst på att hushållens konsumtion och offentliga konsumtionsutgifter väntas växa starkare. För 2009 och 2010 görs ingen konjunkturprognos, utan kalkylerna bygger på ett antagande om att resursutnyttjandet normaliseras. Den lägre tillväxttakten 2009 jämfört med budgetpropositionen förklaras av att resursutnyttjandet nu bedöms vara mer ansträngt 2008.

Tabell 6.1 Makroekonomiska förutsättningar

Prognoser från budgetproposition för 2007 anges inom parentes

	2006	2007	2008	2009	2010
BNP, marknadspris ¹	4,4 (4,0)	3,7 (3,3)	3,3 (3,1)	2,1 (2,7)	2,3
BNP mdkr ²	2 838 (2 830)	3 018 (3 007)	3 187 (3 163)	3 338 (3 320)	3 496
BNI enligt ENS95 mdkr ²	2 846 (2 825)	3 029 (3 014)	3 198 (3 172)	3 350 (3 330)	3 507
Inflation enligt KPI ^{3, 4}	1,4 (1,6)	1,8 (2,5)	2,3 (2,0)	2,7 (1,9)	2,5
Prisbasbelopp tkr	39,7 (39,7)	40,3 (40,3)	40,8 (41,2)	41,8 (42,1)	42,9
Inkomstindex ⁵	121,7 (121,7)	125,6 (125,7)	130,3 (130,8)	137,2 (136,0)	144,0
Öppen arbetslöshet ⁶	5,4 (5,6)	4,7 (5,8)	4,1 (5,0)	4,2 (4,3)	4,2
Arbetsmarknads-politiska program ⁶	3,0 (3,1)	2,0 (1,9)	2,0 (1,4)	1,9 (1,5)	1,9
Timlön ^{4, 7}	3,3 (3,4)	4,3 (3,8)	4,6 (4,0)	4,7 (4,1)	4,6
Ränta statsobligation 5 år ³	3,52 (3,6)	3,93 (3,9)	4,30 (4,2)	4,71 (4,2)	4,64
Ränta stats-skuldsväxel 6 månader ³	2,45 (2,5)	3,42 (3,5)	4,11 (3,9)	4,63 (4,0)	4,48

¹ Fasta priser, procentuell förändring.

² Löpande priser.

³ Årsgenomsnitt.

⁴ Årlig procentuell förändring.

⁵ Inkomstindexet visar den genomsnittliga reala förändringen av pensionsgrundande inkomster och inkomster över intjänandetaket för de tre senaste åren multiplicerat med förändringen i KPI för det senaste året. Inkomstindex 1999=100.

⁶ Procent av arbetskraften.

⁷ Enligt Nationalräkenskaperna. Enligt Konjunkturlönestatistiken, vars definition skiljer sig från Nationalräkenskaperna, förväntas timlönen öka med 4,3 procent 2008, 4,5 procent 2009 och 4,4 procent 2010.

Källor: Statistiska centralbyrån, Arbetsmarknadsstyrelsen och Finansdepartementet.

Prognosen för konsumentprisindex (KPI) 2007 har reviderats ned. Orsaken till detta är främst att inflationsutfallen i slutet av 2006 och i början av 2007 blivit lägre än vad som prognostiserades i budgetpropositionen för 2007. För 2008 och 2009 beräknas inflationen vara högre än vad som antogs i budgetpropositionen, vilket främst förklaras av att resursutnyttjandet bedöms vara högre än tidigare.

Arbetsmarknadspolitiska program beräknas öka under 2008 och 2009 jämfört med budgetpropositionen för 2007. Detta beror på regeringens förslag till jobb- och utvecklingsgaranti för långtidsarbetslösa och den aviserade jobbgarantin för ungdomar.

Den totala arbetslösheten, dvs. öppet arbetslösa personer och personer i arbetsmarknadspolitiska program, väntas för innevarande år uppgå till 6,7 procent, vilket är 1,7 procentenhet lägre än 2006. År 2010 beräknas den totala arbetslösheten minska till 6,2 procent.

Prognosen för den öppna arbetslösheten har reviderats ned i förhållande till budgetpropositionen för 2007, vilket de närmaste två åren bland annat förklaras av att arbetslösheten under vintern utvecklats bättre än förväntat. Från 2008 och framåt är arbetslösheten lägre till följd av att de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna är högre än i budgetpropositionen för 2007.

Utfallet för timlöneutvecklingen 2006 blev marginellt lägre än prognosen i budgetpropositionen för 2007. Prognosen för 2007 till 2009 har reviderats upp jämfört med budgetpropositionen för 2007, främst till följd av att resursutnyttjandet bedöms som mer ansträngt.

De långa och korta räntorna förväntas successivt stiga från dagens nivåer.

6.3 Utgiftsprognos 2007

I avsnitt 6.3.1 redovisas prognosen för de takbegränsade utgifterna 2007. Prognosen för statsbudgetens inkomster 2007 redovisas i kapitel 5 och prognosen för statsbudgetens saldo, Riksgäldskontorets nettoutlåning och kassamässig korrigering för 2007 redovisas i avsnitt 4.4.4.

Tabell 6.2 Statsbudgetens utgifter 2007

Miljarder kronor

	Statsbudget ¹	Prognos	Differens prognos – statsbudget
Utgifter exkl. stats- skuldsräntor ²	732,8	723,4	-9,4
Statsskuldsräntor	43,2	41,0	-2,2
Summa utgifter	776,0	764,4	-11,6

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför ej alltid med summan.

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006.² Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.

I statsbudgeten för 2007 beräknades utgifterna för samtliga utgiftsområden till 776,0 miljarder kronor. I den aktuella prognosen beräknas motsvarande utgifter till 764,4 miljarder kronor. Den del av förändringen som hänförs till utgifter exklusive statsskuldsräntor redovisas nedan i avsnitt 6.3.1.

Utgiftsramen för utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. föreslogs i statsbudgeten till 43,2 miljarder kronor, varav anslag 92:1 *Räntor på statsskulden* svarar för 43,0 miljarder kronor. Utgifterna för utgiftsområdet beräknas nu till följd av förändrade ränte- och valutaantaganden och förändringar i Riksgäldskontorets emissionsplaner bli 41,0 miljarder kronor, vilket är 2,2 miljarder kronor lägre än i statsbudgeten anvisade medel. Det finns en betydande osäkerhet i prognosen eftersom räntebetalningarna, även på kort sikt, påverkas av ränte- och valutärörelser.

6.3.1 Takbegränsade utgifter 2007

Utgiftstaket för staten omfattar utgiftsområdena 1–25 och 27 samt utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Däremot ingår inte utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. Under utgiftstaket redovisas även posten Minskning av anslagsbehållningar. Riksdagen har fastställt utgiftstaket för 2007 till 938 miljarder kronor. Budgeteringsmarginalen är skillnaden mellan utgiftstaket för staten och de takbegränsade utgifterna.

Utgiftstaket för staten är ett centralt budgetpolitiskt åtagande för riksdagen och regeringen. Om det finns risk för att utgiftstaket kommer att överskridas skall regeringen, enligt 42 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten, vidta sådana åtgärder som den har befogenheter till eller föreslå riksdagen nödvändiga åtgärder.

Regeringen följer noggrant utgiftsutvecklingen genom regelbunden uppföljning och uppdatering av prognoser för att i god tid kunna vidta åtgärder om utgiftstaket skulle bedömas vara hotat.

De takbegränsade utgifterna beräknades i den av riksdagen beslutade statsbudgeten för 2007 till 922,2 miljarder kronor. Budgeteringsmarginalen uppgick då till 15,8 miljarder kronor. I den nu aktuella beräkningen bedöms de takbegränsade utgifterna uppgå till 911,9 miljarder kronor, vilket innebär att budgeteringsmarginalen har ökat och nu beräknas till 26,1 miljarder kronor.

I prognoserna har hänsyn tagits till föreslagna beslut (se kapitel 7 Tilläggsbudget), prognostiserade volymförändringar i rättighetsstyrda transfereringssystem (se avsnitt 6.4.3) samt makroekonomiska förändringar m.m. (se avsnitt 6.2).

Tabell 6.3 Takbegränsade utgifter 2007

Miljarder kronor

	Stats- budget ¹	Prognos	Differens prognos – statsbudget
Utgifter exkl. statsskuldsräntor ²	732,8	723,4	-9,4
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	189,4	188,5	-0,9
Takbegränsade utgifter	922,2	911,9	-10,3
Budgeteringsmarginal	15,8	26,1	10,3
Utgiftstak för staten	938,0	938,0	

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför ej alltid med summan.

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006.² Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.

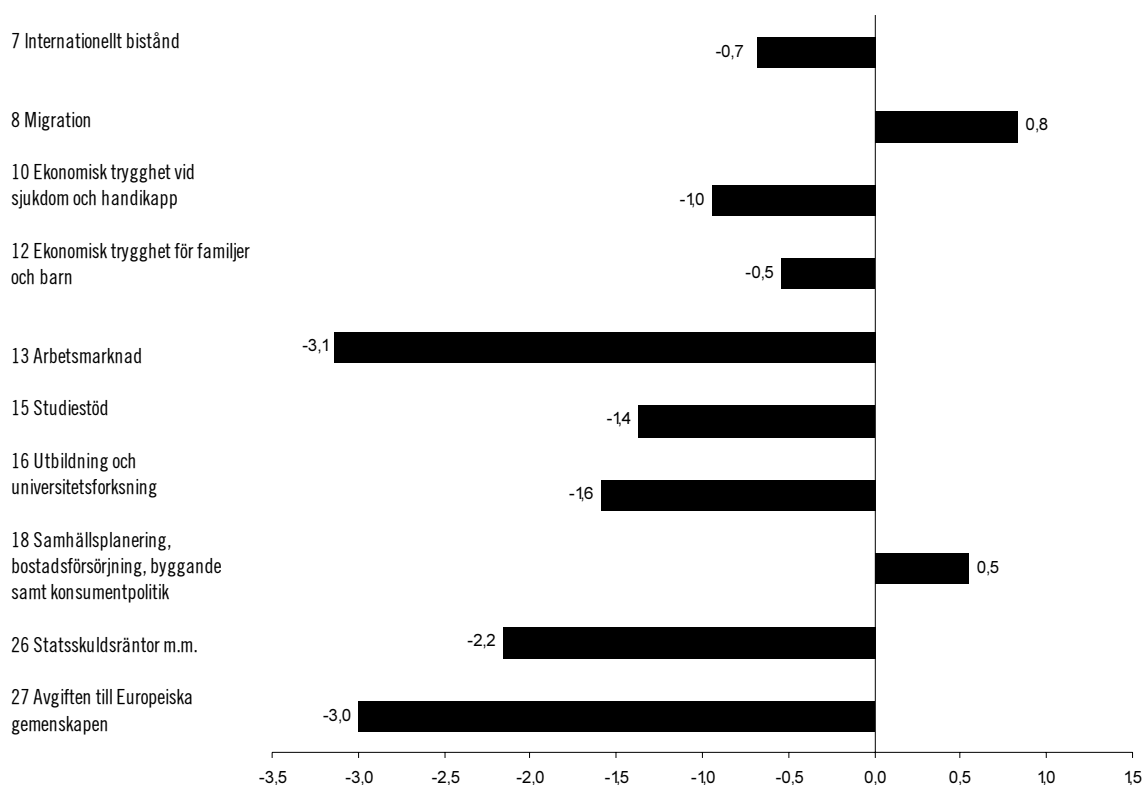
Jämfört med 2006 ökar de takbegränsade utgifterna 2007 med cirka 16 miljarder kronor enligt aktuell prognos. De takbegränsade utgifterna som andel av bruttonationalprodukten beräknas 2007 motsvara 30,2 procent.

I tabell 6.5 redovisas av riksdagen beslutade ramar för utgiftsområden, förslag till tilläggsbudget i denna proposition summerat per utgiftsområde, de prognostiserade utgifterna för respektive utgiftsområde samt prognosen för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. För vissa utgiftsområden avviker aktuella utgiftsprognoser väsentligt från de medel som riksdagen beslutade om i december 2006. Nedan redogörs för orsaker till de mer betydelsefulla avvikelserna.

Diagram 6.1 Skillnad mellan utgiftsprognos för 2007 och anvisade medel i statsbudgeten för 2007¹

Miljarder kronor

Utgiftsområde

¹ Statsbudget för 2007 enligt riksdagens beslut i december 2006.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Utgifterna för anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* förväntas bli cirka 700 miljoner kronor lägre än i statsbudgeten anvisade medel. Den främsta orsaken till de prognostiserat lägre utgifterna är att antalet asylsökande från utvecklingsländer till Sverige beräknas öka under 2007 och de närmast följande åren, varför de kostnader för asylsökande som avräknas från biståndsramen ökas. Som en följd härav föreslår regeringen på tilläggsbudget i denna proposition att anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* minskas med 700 miljoner kronor.

Utgiftsområde 8 Migration

Utgifterna för anslagen 12:1 *Migrationsverket* och 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader* förväntas bli sammanlagt cirka 840 miljoner kronor högre än i statsbudgeten anvisade medel. De ökade kostnaderna förklaras huvudsakligen av att prognosen för antalet asylsökande nu är väsentligt högre än den prognos som låg till grund för beräkningen av statsbudgeten för

2007. Till följd av förväntat högre kostnader föreslår regeringen på tilläggsbudget i denna proposition att anslaget 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader* ökas med 785 miljoner kronor.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Utgifterna under utgiftsområdet beräknas bli cirka 1 miljard kronor lägre än i statsbudgeten aviserade medel.

Prognosen för sjukpenningen (del av anslag 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.*) är cirka 650 miljoner kronor lägre än i statsbudgeten anvisade medel. Detta förklaras huvudsakligen av att prognosen för antalet sjukdagar och medelersättningen är lägre än vid beräkningen av statsbudgeten. Även för anslaget 19:4 *Arbetsskadeersättningar m.m.* bedöms utgifterna bli lägre än i den ursprungliga statsbudgeten. Utgiftsprognosen för 2007 har reviderats ner med cirka 450 miljoner kronor jämfört med statsbudgeten, vilket främst

förklaras av att färre bedöms beviljas arbets-skadeersättning än vad som tidigare antagits.

På anslaget 19:2 *Aktivitets- och sjuk-ersättningar m.m.* och anslaget 19:6 *Försäkringskassan* är nuvarande prognoser högre jämfört med de på statsbudgeten anvisade medlen. Förklaringen till detta är bland annat att utgifterna för bostadstillägg för pensionärer (BTP) till personer med aktivitets- och sjukersättning beräknas öka till följd av att bostadskostnaderna bedöms stiga. När det gäller Försäkringskassan beräknas utgifterna bli högre än i statsbudgeten anvisade medel, vilket beror på att myndighetens omställningsarbete medför att anslagskrediten under 2007 utnyttjas i större utsträckning än tidigare beräknat. Detta innebär en omfördelning av utgifter från 2008 till 2007.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utgifterna för anslaget 21:2 *Föräldraförsäkring m.m.* förväntas bli cirka 450 miljoner kronor lägre än i statsbudgeten anvisade medel. Den nedreviderade prognosen förklaras främst av att uttaget av antalet föräldradagar under 2007 förväntas bli lägre än i tidigare bedömningar.

Även prognoserna för anslagen 21:1 *Allmänna barnbidrag* och 21:6 *Vårdbidrag för funktionshindrade barn* har till följd av lägre utfall reviderats ner med totalt cirka 90 miljoner kronor jämfört med anvisade medel. Det motverkas till viss del av något högre prognostiserade utgifter på anslaget 21:3 *Underhållsstöd*, där utfallet istället motiverar en upprevidering av utgifterna med 30 miljoner kronor för innevarande år.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Utgifterna för anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* förväntas bli cirka 3,5 miljarder kronor lägre än i statsbudgeten anvisade medel. Merparten av minskningen beror på lägre utgifter för arbetslöshetsersättning, vilket förklaras av att prognosen för den öppna arbetslösheten har reviderats ner väsentligt jämfört med de beräkningar som låg till grund för prognosen i statsbudgeten.

Anslaget 10:3 *Kommunersättning vid flyktningmottagande* bedöms i nuvarande prognos bli cirka 450 miljoner kronor högre än i statsbudgeten anvisade medel. De ökade kostnaderna förklaras dels av att prognosen för antalet asyl-

sökande nu är högre än den prognos som låg till grund för beräkningen i statsbudgeten för 2007, dels av att regeringen föreslår en extra ersättning till kommuner i syfte att underlätta mottagandet av flyktingar i kommuner i regioner med god arbetsmarknad. Regeringen föreslår vidare att kommuner ska kunna få ersättning för vård av ensamkommande barn mellan 18-21 år. Till följd av de förväntat ökade utgifterna föreslår regeringen på tilläggsbudget i denna proposition att anslaget ökas med 316 miljoner kronor.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Utgifterna för anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* förväntas bli 1,4 miljarder kronor lägre än i statsbudgeten anvisade medel. Det beror framförallt på färre studiemedelstagare med det s.k. högre bidraget än tidigare beräknat. Även prognosen för det generella bidraget är nedreviderad som en följd av att antalet studiemedelsstagare förväntas bli färre än i tidigare prognoser.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

I förhållande till den prognos som låg till grund för statsbudgeten beräknas antalet studenter på universitet och högskolor bli lägre, bland annat till följd av att en ökad efterfrågan på arbetsmarknaden ökar utflödet från utbildningarna. Det innebär att prognosen för utgifterna på ett flertal anslag kopplade till högskolornas grundutbildning är lägre än i statsbudgeten anvisade medel.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Utgifterna under utgiftsområdet beräknas bli drygt 500 miljoner kronor högre än i statsbudgeten anvisade medel. Förklaringen är främst att utgifter på totalt 560 miljoner kronor som belastar äldreanslag finns med i utgiftsprognosen för 2007. Äldreanslagen är anslag 31:1 *Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder* och anslag 34:1 *Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet*.

Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor

Prognosen för anslaget 92:1 *Räntor på statsskulden m.m.* är 2,2 miljarder lägre än i statsbudgeten anvisade medel. De lägre utgifterna förklaras främst av en förändrad ränteprognos samt att prognosen avseende

statsbudgetens saldo har förbättrats jämfört med tidigare beräkningar.

Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

Utgifterna för anslaget 93:1 *Avgiften till Europeiska gemenskapen* förväntas bli cirka 3,0 miljarder kronor lägre än i statsbudgeten anvisade medel. Förklaringen är främst att den svenska avgiften i januari 2007 reducerades med 1,8 miljarder kronor för innevarande år på grund av överskott i EU-budgeten avseende 2006. Det har även skett förändringar av prognosen till följd av ändringar i EU:s årsbudget innan den slutligen antogs i december 2006. Ett ytterligare skäl till den lägre prognosen är att växelkursen som skall gälla för Sveriges EU-avgift 2007 nu har fastslagits och är lägre än i tidigare prognoser.

Förändring av anslagsbehållningar

I statsbudgeten för 2007 var den beräknade förbrukningen av anslagsbehållningar inte fördelad per utgiftsområde, utan redovisades under posten Minskning av anslagsbehållningar. De totala utgifterna redovisades i statsbudgeten som summan av utgiftsramarna och beräkningsposten Minskning av anslagsbehållningar. Denna beräkningspost uppgick i statsbudgeten för 2007 till -0,3 miljarder kronor. I den aktuella prognosen för innevarande budgetår ingår emellertid förändringen av anslagsbehållningar under respektive utgiftsområde. Förändringen av anslagsbehållningarna under 2007 kan nu därför beräknas som skillnaden mellan prognostiserat utfall och anvisade medel, med hänsyn tagen till förslag till tilläggsbudget, indragningar av anslagsmedel och medgivna överskridanden.

Tabell 6.4 Beräknad förändring av anslagsbehållningar 2007

Miljarder kronor

Ramanslag (samtliga belopp exklusive statskulsräntor)	
Ingående ramöverföringsbelopp ¹	34,6
+ Anvisat på ursprunglig statsbudget	733,1
+ Anvisat på tilläggsbudget i VP2007	1,7
+ Medgivna överskridanden	0,0
- Indragningar	18,3
- Prognos	723,4
= Beräknat utgående ramöverföringsbelopp	27,7
Beräknad förändring av anslagsbehållningar	-6,9

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför ej alltid med summan.

¹ Enligt Årsredovisning för staten 2006 (skr. 2006/07:101).

Statsbudgetens utfall 2006 visar att anslagsbehållningarna på ramanslag uppgick till 34,6 miljarder kronor vid årsskiftet 2006/07. Under 2007 kommer anslagssparandet att öka jämfört med 2006 i den mån utgifterna är lägre än anvisade medel på statsbudgeten 2007, eller minska i den mån utgifterna överstiger anvisade medel eller till följd av beslut om indragningar.

Anvisade medel föreslås på tilläggsbudget i denna proposition öka med 1,7 miljarder kronor. De hittills beräknade indragningarna av anslagsmedel bedöms uppgå till 18,3 miljarder kronor, varav merparten berör rättighetsstyrda transfereringsanslag samt anslaget 93:1 *Avgiften till Europeiska gemenskapen*.

Skillnaden mellan totalt anvisade medel på ramanslag (inklusive förslag till tilläggsbudget) och prognostiserade utgifter för ramanslag beräknas nu till -6,9 miljarder kronor (exklusive statskulsräntor). Därmed beräknas anslagsbehållningarna ha minskat till 27,7 miljarder kronor vid utgången av 2007.

Tabell 6.5 Utgifter 2006 och 2007

Miljarder kronor

Utgiftsområde	2006		2007				
	Utfall	Urspr. statsbudget ¹	Tilläggsbudget ²	Totalt anvisat ³	Prognos	Differens prognos – urspr. statsbudget	Differens prognos – totalt anvisat
1 Rikets styrelse	8,2	10,7	0,1	10,7	10,7	0,0	-0,1
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11,8	11,9	0,0	11,9	11,7	-0,1	-0,2
3 Skatt, tull och exekution	9,0	9,3		9,3	9,3	0,0	0,0
4 Rättsväsendet	28,5	30,8	0,0	30,8	30,4	-0,3	-0,3
5 Internationell samverkan	1,4	1,5	0,1	1,6	1,6	0,1	0,0
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	43,8	44,2	0,0	44,2	45,1	0,9	0,9
7 Internationellt bistånd	25,9	26,7	-0,7	26,0	26,0	-0,7	0,0
8 Migration	7,9	5,0	0,8	5,8	5,9	0,8	0,1
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	42,2	46,9	0,0	46,9	46,8	-0,1	-0,1
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	125,7	122,4		122,4	121,4	-1,0	-1,0
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	45,0	44,2		44,2	44,0	-0,2	-0,2
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	60,1	62,6		62,6	62,1	-0,5	-0,5
13 Arbetsmarknad	68,3	66,7	0,3	67,0	63,5	-3,1	-3,5
14 Arbetsliv	1,2	1,4	0,2	1,5	1,6	0,2	0,0
15 Studiestöd	20,1	20,7		20,7	19,3	-1,4	-1,4
16 Utbildning och universitetsforskning	46,5	44,2	0,0	44,2	42,6	-1,6	-1,6
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	9,6	10,1	0,0	10,1	9,9	-0,2	-0,2
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	8,7	5,7		5,7	6,3	0,5	0,5
19 Regional utveckling	3,3	3,2	0,1	3,3	3,4	0,2	0,1
20 Allmän miljö- och naturvård	4,8	4,6	0,0	4,6	4,4	-0,2	-0,2
21 Energi	1,6	2,7	0,0	2,7	2,3	-0,4	-0,4
22 Kommunikationer	31,1	33,9	0,6	34,5	34,3	0,4	-0,2
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	21,0	18,0	0,0	18,0	17,6	-0,4	-0,4
24 Näringsliv	4,1	4,1	0,2	4,3	4,3	0,2	0,0
25 Allmänna bidrag till kommuner	60,2	72,8	0,1	73,0	73,0	0,1	0,0
26 Statsskuldräntor m.m.	49,5	43,2		43,2	41,0	-2,2	-2,2
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	25,9	28,9		28,9	25,9	-3,0	-3,0
Minskning av anslagsbehållningar		-0,3				-0,3	-0,3
Summa utgiftsområden	765,5	776,0	1,7	778,0	764,4	-11,6	-13,6
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor	716,1	732,8	1,7	734,9	723,4	-9,4	-11,5
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	179,1	189,4			188,5	-0,9	
Takbegränsade utgifter	895,2	922,2			911,9	-10,3	
Budgeteringsmarginal	11,8	15,8			26,1	10,3	
Utgiftstak för staten	907,0	938,0			938,0	0	

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Statsbudgeten för 2007 enligt riksdagens beslut i december 2006.² Förslag till tilläggsbudget i denna proposition.³ Anvisat på statsbudgeten för 2007 enligt riksdagens beslut i december 2006 och förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

6.4 Utgifter fram till och med 2010 och förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2007

6.4.1 Utgifter per utgiftsområde

Regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2007 förslag till anslag och utgiftsramar per utgiftsområde för 2007 samt en beräkning av utgifterna för 2008 och 2009 fördelade på utgiftsområden och ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Dessa förslag och beräkningar har godkänts av riksdagen (bet. 2006/07:FiU1, rskr. 2006/07:09).

I tabell 6.6 redovisas för varje utgiftsområde utfallet för 2006, anvisade medel per utgiftsområde för 2007 (inklusive förslag till tilläggsbudget i denna proposition), utgiftsprognos för 2007

samt beräknade utgiftsramar för 2008-2010. I prognosen för utgifterna per utgiftsområde för 2007 och i beräkningen av utgiftsramarna för 2008-2010 har hänsyn tagits till tidigare beslutade och nu föreslagna eller aviserade utgiftsreformer och besparingar (se avsnitt 4.3 och 6.4.2). De beräknade utgiftsramarna för 2009 och 2010 baserar sig, om inget annat anges, på samma regelsystem och politik som utgiftsramarna för 2008. Vidare har de makroekonomiska förutsättningar, volymantaganden inom vissa transfereringssystem samt den pris- och löneomräkning som ligger till grund för beräkningarna uppdaterats jämfört med de beräkningar som presenterades i budgetpropositionen för 2007 (se avsnitt 6.4.3).

Förbrukning av anslagsbehållningar på ramanslag för förvaltnings- och investeringsändamål för 2008 och 2009 redovisas under posten Minskning av anslagsbehållningar (se tabell 6.6).

Tabell 6.6 Utgifter per utgiftsområde 2006–2010

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2006 Utfall	2007 Anslag ¹	2007 Prognos	2008 Beräknat	2009 Beräknat	2010 Beräknat
1 Rikets styrelse	8 199	10 731	10 679	10 606	10 746	10 936
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 832	11 878	11 728	11 113	11 561	11 949
3 Skatt, tull och exekution	9 011	9 325	9 310	9 137	9 267	9 450
4 Rättsväsendet	28 505	30 757	30 422	31 443	31 963	32 603
5 Internationell samverkan	1 426	1 568	1 551	1 597	1 602	1 607
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	43 771	44 164	45 065	44 428	45 956	46 985
7 Internationellt bistånd	25 893	25 957	25 970	28 396	29 809	31 292
8 Migration	7 853	5 818	5 870	6 424	6 166	6 054
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	42 176	46 901	46 784	51 099	53 793	54 891
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	125 683	122 355	121 404	121 245	122 531	124 854
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	45 019	44 202	44 046	43 150	42 544	41 972
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	60 066	62 631	62 093	64 079	66 078	68 293
13 Arbetsmarknad	68 280	66 957	63 508	64 667	67 319	67 139
14 Arbetsliv	1 216	1 540	1 589	1 257	1 115	1 099
15 Studiestöd	20 137	20 714	19 343	20 262	21 301	22 774
16 Utbildning och universitetsforskning	46 495	44 234	42 628	46 246	47 742	48 696
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	9 585	10 139	9 932	10 064	10 200	10 355
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	8 742	5 730	6 278	5 238	4 921	4 748
19 Regional utveckling	3 332	3 253	3 357	3 350	3 422	3 372
20 Allmän miljö- och naturvård	4 822	4 616	4 413	4 704	4 420	4 466
21 Energi	1 603	2 709	2 338	2 651	2 148	1 791
22 Kommunikationer	31 133	34 500	34 286	35 552	36 470	36 991
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	20 985	18 017	17 600	17 711	17 518	17 405
24 Näringsliv	4 134	4 269	4 306	4 776	4 806	4 757
25 Allmänna bidrag till kommuner	60 246	72 965	72 978	77 285	77 350	77 346
26 Statsskuldsräntor m.m.	49 472	43 170	41 010	39 170	39 070	37 870
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	25 920	28 908	25 915	31 369	19 168	27 105
Minskning av anslagsbehållningar				3 821	2 659	2 277
Summa utgiftsområden	765 538	778 007	764 404	790 841	791 644	809 076
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor	716 066	734 837	723 394	751 671	752 574	771 206
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	179 138	189 379	188 466	200 625	217 611	235 264
Takbegränsade utgifter	895 203	924 216	911 860	952 296	970 185	1 006 470
Budgeringsmarginal	11 797		26 140	18 704	32 815	26 530
Utgiftstak för staten²	907 000	938 000	938 000	971 000	1 003 000	1 033 000

¹ Inklusivt förslag till tilläggsbudget i denna proposition.² Regeringens bedömning av utgiftstak för 2009 och 2010.

I tabell 6.7 redovisas förändringen av beräknade utgiftsramar för 2008 och 2009 i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen för 2007. Utgifterna per utgiftsområde har ändrats till följd av nya förslag till utgiftsförändringar, reviderad pris- och löneomräkning samt övriga förändringar som reviderade makroekonomiska

förutsättningar och förändrade volymer inom främst regelstyrda transfereringssystem. För 2008 redovisas i tabell 6.7 förändringen av utgiftsramarna till följd av nya förslag till utgiftsförändringar (se även tabell 6.10), reviderad pris- och löneomräkning (PLO) och övriga faktorer.

Tabell 6.7 Förändring av beräknade utgiftsramar 2008 och 2009 jämfört med budgetpropositionen för 2007

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Total förändring 2008	Varav			Total förändring 2009	
		Beslut 2008	PLO 2008	Makro 2008		Övrigt 2008
1 Rikets styrelse	-54		-54		0	-100
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	-109	1	-17	-79	-13	-151
3 Skatt, tull och exekution	-83		-85		2	-120
4 Rättsväsendet	-223		-200		-23	-351
5 Internationell samverkan	87	90	-3		0	86
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	-849		-1 011		162	-1 120
7 Internationellt bistånd	-1 253	-145	-7	258	-1 360	-1 330
8 Migration	1 526	637	-12	-48	949	1 320
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	-247	511	-24	150	-883	1 431
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	-2 740	90	-58	-377	-2 396	-5 029
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	-407	25		-302	-130	-428
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	97	-107		247	-43	300
13 Arbetsmarknad	5 520	6 143	-42	-3 020	2 439	9 385
14 Arbetsliv	100	107	-15		7	-11
15 Studiestöd	-629	-18		-137	-474	-630
16 Utbildning och universitetsforskning	-236	163	-432		34	-196
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	15	135	-112		-8	-108
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	-122		-8	-91	-23	-86
19 Regional utveckling	39	40	-1		0	-11
20 Allmän miljö- och naturvård	76	89	-13		0	39
21 Energi	130	140	-11		1	132
22 Kommunikationer	613	610	43		-40	780
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	-28		-28		0	-36
24 Näringsliv	443	545	-42		-59	401
25 Allmänna bidrag till kommuner	51	51			0	115
26 Statsskuldsräntor m.m.	-2 000				-2 000	-4 100
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	-168			333	-501	-2 131
Minskning av anslagsbehållningar	-854				-854	-1 174
Summa utgiftsområden	-1 306	9 107	-2 131	-3 067	-5 214	-3 122
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	-1 771			-901	-870	1 119
Takbegränsade utgifter	-1 077	9 107	-2 131	-3 969	-4 083	2 097

I tabell 6.8 redovisas den totala utgiftsförändringen jämfört med budgetpropositionen fördelat på olika komponenter. Av tabellen framgår det att den totala förändringen av de takbegränsade utgifterna är relativt liten i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen. Även om utgifterna ökar som ett resultat av nya reformer bidrar andra faktorer, däribland lägre utgifter till följd av lägre beräknade sjuktal samt en revidering av pris- och löneomräkningen, till lägre utgifter och sammantaget blir ökningen liten. Posten Övrigt dessa år innefattar bland annat reviderade utgifter för EU-avgiften i förhållande till budgetpropositionen för 2007.

Förändringar till följd av nya förslag till utgiftsförändringar jämfört med budgetpropositionen redovisas i avsnitt 6.4.2, medan förändringar till följd av övriga nämnda faktorer redovisas i avsnitt 6.4.3.

Tabell 6.8 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med budgetpropositionen för 2007

Miljarder kronor

	2008	2009
Takbegränsade utgifter i budgetpropositionen för 2007	953,4	968,1
Nya utgiftsreformer	12,9	12,9
Nya utgiftsminskningar	-3,8	-4,4
Reviderad pris- och löneomräkning	-2,1	-0,6
Övriga makroekonomiska förändringar	-4,0	1,7
Volymförändringar	-2,3	-1,9
Övrigt	-0,9	-4,4
Minskning av anslagsbehållningar	-0,9	-1,2
Total utgiftsförändring	-1,1	2,1
Takbegränsade utgifter i 2007 års ekonomiska vårproposition	952,3	970,2

6.4.2 Utgiftsförändringar 2007-2010 jämfört med budgetpropositionen för 2007 till följd av förslag och aviseringar

Regeringens förslag och aviseringar i denna proposition innebär såväl ökade som minskade utgifter inom ett antal utgiftsområden samt en förändring av de utgifter som via skattekontokrediteringar belastar budgetens inkomstsida.

En redovisning av nu aviserade och föreslagna utgiftsförändringar återfinns i tabell 6.9. En mer utförlig redogörelse för förslag rörande 2007 års anslag återfinns i kapitel 7 Tilläggsbudget. I

följande avsnitt redovisas förändringar som har en utgiftseffekt på över 10 miljoner kronor för åren 2007–2010. För åren 2007–2009 görs jämförelsen med de belopp som redovisades i budgetpropositionen för 2007. Då 2009 var det sista år som redovisades i budgetpropositionen jämförs nedan belopp för 2010 med de belopp för 2009 som redovisades i budgetpropositionen.

Utgiftsområde 1

Utlandsmyndigheternas arbete med migrationsfrågor har ökat kraftigt eftersom fler ansöker om uppehållstillstånd och viseringar. Regeringen föreslår att särskilt belastade myndigheter tillfälligt förstärks med fler utsända och lokalanställda. Detta för att kunna upprätthålla verksamheten på en tillfredsställande nivå. Därutöver ökas berört anslag till följd av kompensation för valutakursförändringar. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att Regeringskansliets anslag ökas med 44 miljoner kronor 2007.

Utgiftsområde 4

Arbetsbelastningen inom Åklagarmyndigheten har ökat mer än förväntat. Mot den bakgrunden föreslår regeringen att Åklagarmyndighetens anslag ökas med 47 miljoner kronor 2007. För att finansiera det ökade anslaget till Åklagarmyndigheten föreslås att polisens anslag minskas med 40 miljoner kronor 2007.

Utgiftsområde 5

Till följd av bl.a. kostnader för renovering av FN-byggnaden samt fler och mer omfattande fredsfrämjande insatser ökar FN:s reguljära budget. Ökningen tillsammans med det faktum att Sverige skall finansiera en något högre andel av FN:s budget innebär att Sveriges kostnader för bidrag till FN:s budget blir högre än tidigare beräknat. Regeringen föreslår därför att anslaget för bidrag till vissa internationella organisationer ökas med 70 miljoner kronor 2007 och beräknar att anslaget ökas med 90 miljoner kronor 2008–2010.

Utgiftsområde 6

Utbyggnaden av det gemensamma radio-kommunikationssystemet för skydd och säkerhet (Rakel) har visat sig kräva ytterligare medel, bl.a. för att säkerställa driftsäkerhet vid elbortfall samt radiotäckning i särskilda utrymmen, såsom bil- och järnvägstunnlar. Regeringen föreslår därför att berört anslag ökas med 250 miljoner kronor 2007 och att anslaget för krisberedskap minskas med motsvarande belopp.

Regeringen beräknar att anslaget för ersättning för räddningstjänst kommer att överskridas med 18 miljoner kronor om inte ytterligare medel tillförs. Anledningen till detta är omfattande räddningstjänstinsatser under 2006 orsakade av skogsbränder, vägras och översvämningar som ännu ej reglerats. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 18 miljoner kronor 2007 och att anslaget för krisberedskap minskas med motsvarande belopp.

Utgiftsområde 7

I budgetpropositionen för 2007 informerade regeringen om att det svenska utvecklings-samarbetet med Ryssland skulle minska och en gradvis övergång ske till ett grannlands-samarbete. Regeringens bedömning är att det, mot bakgrund av Rysslands starka tillväxt och minskade fattigdom, är naturligt att utfasningen av biståndet till Ryssland fortsätter. För 2008 beräknar regeringen att den del av bistånds-anslaget som inte klassificeras som utvecklings-bistånd enligt OECD/DAC:s riktlinjer minskas med 145 miljoner kronor. För 2009 och 2010 beräknas anslaget minska med 150 miljoner kronor. Samtidigt anser regeringen att det finns ett svenskt intresse av fortsatt samarbete med Ryssland på områden som miljö, kärnsäkerhet och mänskliga rättigheter. Denna verksamhet bör föras från utgiftsområde 7 till de utgifts-områden som direkt berörs. Detta redovisas i avsnitt 6.6 i denna proposition.

Under 2007 och de närmast kommande åren beräknas antalet asylsökande till Sverige öka. Till följd av detta ökar de kostnader för asylsökande från utvecklingsländer som avräknas från biståndsramen. Dessa utgifter belastar utgiftsområde 8. Att avräkna kostnader för mottagande av flyktingar från DAC-länder sker i enlighet med

vad som enligt OECD/DAC kan klassificeras som bistånd och görs i enlighet med budgeteringsprinciper som tidigare tillämpats. Även i 2001 och 2003 års ekonomiska vårpropositioner har avräkningarna för flyktingmottagande höjts på tilläggsbudget för att finansiera ökade kostnader inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar. Regeringen bedömer att avräkningarna kommer att öka med knappt 1 351 miljoner kronor 2008 och 1 390 miljoner kronor under 2009 och 2010. För att ge rimliga planeringsförutsättningar görs emellertid en mindre avräkning innevarande år Regeringen föreslår därför att biståndsanslaget minskas med 700 miljoner kronor 2007.

Utgiftsområde 8

Antalet asylsökande till Sverige antas öka 2007 och de närmast kommande åren. Detta innebär att antalet ärenden som Migrationsverket handlägger beräknas öka. För 2008 beräknas därför Migrationsverkets anslag öka med 550 miljoner kronor. För 2009 och 2010 beräknas anslaget öka med 300 miljoner kronor respektive 200 miljoner kronor.

Utgifterna i Migrationsverkets mottagande-system antas bli högre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2007. Regeringen föreslår, med anledning av detta, att anslaget för ersättningar och bostadskostnader ökas med 743 miljoner kronor 2007.

Regeringen anser att den statliga ersättningen till kommuner som träffar överenskommelser om mottagande av ensamkommande barn skall öka, i syfte att fler kommuner skall ta emot dessa barn. Regeringen föreslår därför att anslaget för ersättningar och bostadskostnader ökas med 15 miljoner kronor 2007. För åren 2008–2010 beräknas anslaget öka med 37 miljoner kronor.

För att underlätta för personer som fått avslag på sin asylansökan att återvända till sina hemländer med rimliga förutsättningar att leva och verka i hemlandet, anser regeringen att ett återetableringsstöd bör införas. Regeringen föreslår därför att anslaget för ersättningar och bostadskostnader ökas med 27 miljoner kronor 2007.

Det stigande antalet asylsökande leder också till att behovet av offentliga biträden i utlänningsärenden ökar. För 2008 beräknas därför berört anslag ökas med 50 miljoner kronor.

Utgiftsområde 9

I syfte att vidta åtgärder för att öka beredskapen inför en eventuell influensapandemi beräknar regeringen att berört anslag bör ökas med 300 miljoner kronor under 2008 respektive 2009. För 2010 beräknas anslagsökningen uppgå till 400 miljoner kronor. Medlen skall vid behov användas dels för uppbyggnaden av en produktionskapacitet, dels för att kunna ingå avtal om leverans av vacciner i händelse av en pandemi.

I syfte att vidta drogförebyggande åtgärder inom det alkohol- och narkotikapolitiska området beräknar regeringen att berört anslag ökas med 185 miljoner kronor åren 2008–2010.

Regeringen avser att stärka anknytningen till arbetsmarknaden för studerande och hemma- varande ungdomar som bor i hushåll vilka är beroende av försörjningsstöd. En enhetlig regel bör skapas för hur stor del av den intjänade inkomsten från feriarbete som dessa ungdomar får behålla utan att det ekonomiska biståndet till familjen minskar. Med anledning av detta beräknas berörda anslag öka med 30 miljoner kronor åren 2008–2010.

Utgiftsområde 10

För att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för de personer med aktivitets- och sjukersättning som förvärvsarbetar och för att öka incitamenten till arbete bör inkomstavdraget vid beräkning av bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättning sänkas från och med 2008. Av denna anledning beräknar regeringen att berört anslag ökas med 271 miljoner kronor från och med 2008.

Utgiftsområde 11

För att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för de ålderspensionärer som förvärvsarbetar och för att öka incitamenten till arbete bör inkomstavdraget vid beräkning av bostadstillägget till ålderspensionärer sänkas från och med 2008. Av denna anledning beräknar regeringen att anslaget för bostadstillägg till pensionärer ökas med 25 miljoner kronor från och med 2008.

Utgiftsområde 13

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att öka sysselsättningen, i synnerhet bland ungdomar och långtidsarbetslösa, föreslås att en jobb- och utvecklingsgaranti för långtidsarbetslösa införs den 2 juli 2007 och en jobbgaranti för ungdomar införs i slutet av 2007.

Regeringens förslag till jobb- och utvecklingsgaranti för långtidsarbetslösa och den planerade jobbgarantin för ungdomar ökar behovet av arbetsmarknadspolitiska program. Den planerade omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen ökas därför med ca 31 000 personer 2008 och med ca 20 000 personer 2009 jämfört med beräknade volymer i budgetpropositionen för 2007. Totalt beräknas de planerade volymerna för arbetsmarknadspolitiska program till 95 000 personer 2008 och till 90 000 personer 2009 respektive 2010.

Till följd av jobb- och utvecklingsgarantin för långtidsarbetslösa och jobbgarantin för ungdomar beräknar regeringen att kostnaderna för aktivitetsstöd och kringkostnaderna för de arbetsmarknadspolitiska programmen ökar med 4 094 miljoner kronor 2008, 3 566 miljoner kronor 2009 och med 3 067 miljoner kronor 2010 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2007. Vidare beräknar regeringen inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin ökade kostnader för insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. För att förbättra möjligheterna för denna grupp att få ett arbete föreslår regeringen att berört anslag ökas med 123 miljoner kronor 2007, varav 104 miljoner kronor avser ökade anslag till Samhall och 19 miljoner kronor ökade lönebidrag. Dessutom beräknar regeringen en ökning med 558 miljoner kronor 2008, vilket motsvarar drygt 2 000 lönebidragsplatser och cirka 1 000 platser i Samhall. Därmed kan den tillfälliga ökningen av antalet lönebidragsplatser 2006 och 2007 bibehållas 2008 samt att en ytterligare ökning kan ske från 2009. Utgiftsökningen beräknas till 768 miljoner kronor 2009 och till 947 miljoner kronor 2010.

Införandet av jobb- och utvecklingsgarantin för långtidsarbetslösa, jobbgarantin för ungdomar och de ökade insatserna för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga beräknas minska utgifterna för arbetslöshetsförsäkringen. Efter att hänsyn tagits till de minskade kostnaderna för arbetslöshets-

försäkringen beräknas nettokostnaderna under utgiftsområdet öka med 2 737 miljoner kronor 2008, 2 215 miljoner kronor 2009 och med 1 819 miljoner kronor 2010 till följd av dessa reformer.

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att främja integration föreslår regeringen att så kallade instegsjobb införs den 1 juli 2007. Instegsjobben är en subventionerad anställning som är kopplad till deltagande i svenska för invandrare (sfi) eller uppnådda resultat inom denna och skall innehålla tydliga handledande inslag. Instegsjobben är riktade till asylsökande som har fått uppehållstillstånd, kvotflyktingar och dessa gruppers anhöriga under de första 18 månaderna efter uppehållstillstånd. För detta ändamål föreslår regeringen att berört anslag ökas med 100 miljoner kronor 2007. Regeringen beräknar att det behövs ytterligare 400 miljoner kronor per år under 2008–2010. Regeringen avser att i kommun- och stadsdelar där utanförskapet är särskilt stort inleda en försöksverksamhet med nystartscentrum där olika aktörer samverkar, i syfte att underlätta för enskilda personer att få stöd. Regeringen föreslår att berörda anslag ökas med 10 miljoner kronor 2007. För 2008 beräknas ökningen till 20 miljoner kronor. Vidare föreslås insatsen yrkesbedömning ökas med 5 miljoner kronor 2007. För åren 2008–2010 beräknas berört anslag ökas med 10 miljoner kronor per år.

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att främja integration föreslår regeringen vidare att berörda anslag ökas med 275 miljoner kronor för 2007 i syfte att ge kommuner i regioner med god arbetsmarknad som ingår överenskommelse om flyktingmottagande bättre förutsättningar att ta emot flyktingar och erbjuda en bra integration. För samma ändamål ökas berörda anslag med 622 miljoner kronor 2008, 676 miljoner kronor 2009 samt 400 miljoner kronor 2010. Regeringen föreslår inom ramen för samma satsning att möjligheterna att inrätta en stimulansersättning till individer för att arbetsmarknadsinträdet skall ske snabbare, t.ex. i form av en bonus för godkänd nivå i svenska för invandrare (sfi), bör undersökas.

Vidare föreslår regeringen att kommuner bör kunna få ersättning för kostnader för vård som ges med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga för personer mellan 18 och högst 21 år som omfattas av 3 § förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. om dessa vid ankomsten till

Sverige var under 18 år och utan medföljande vårdnadshavare (ensamkommande barn). En förutsättning skall dock vara att värden har påbörjats före det att personen fyllt 18 år. Anslaget för ersättning till kommuner för kostnader vid flyktingmottagande föreslås till följd av detta ökas med 16 miljoner kronor för 2007. För åren 2008–2010 beräknas anslaget öka med 32 miljoner kronor per år.

Anslaget för integrationsåtgärder föreslås minskas för att bidra till finansiering av åtgärden. Vidare föreslås anslaget minskas med ytterligare 10 miljoner kronor 2007 för att finansiera förberedelser för försöksverksamhet med nystartscentrum. För 2008 beräknas minskningen till 20 miljoner kronor för samma ändamål.

För att täcka de kostnader som uppstår i anslutning till avvecklingen av Integrationsverket föreslår regeringen att en avvecklingsmyndighet inrättas vilket innebär att berört anslag ökas med 35 miljoner kronor 2007. Beslutet om avveckling av Integrationsverket innebär även att ett antal myndigheter får nya uppgifter inom integrationspolitiken. För att finansiera detta föreslår regeringen att berört anslag ökas med 23 miljoner kronor 2007. För 2008 och 2009 beräknas utgifterna öka med 42 miljoner kronor och för 2010 med 39 miljoner kronor. Enligt förslag i avsnitt 6.6.7 i denna proposition om att flytta vissa ändamål och verksamheter kommer dessa utgifter från och med 2008 att överföras från utgiftsområde 13 till andra utgiftsområden.

Behovet av svensk medfinansiering för Europeiska socialfonden har minskat, varför anslaget beräknas minska med 130 miljoner kronor åren 2008–2010.

Regeringen har tillsatt en utredning om bl.a. förutsättningarna för statens regressrätt i fråga om lönegaranti (dir. 2007:13). Med anledning av de ändringar av statens regressrätt som kan bli en följd av utredningens förslag beräknar regeringen att utgifterna ökas med 150 miljoner kronor för 2008. Utgiftsökningen beräknas till 350 miljoner kronor per år åren 2009 och 2010.

Från 2008 bör särskilt anställningsstöd och bidrag till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) lämnas som bidrag på statsbudgetens utgiftssida istället för nuvarande kreditering av arbetsgivarnas skattekonto. Detta innebär att utgifterna ökar med 2 302 miljoner kronor per år från och med 2008. Samtidigt minskar skatteutgifterna på statsbudgetens inkomstsida med motsvarande belopp.

Utgiftsområde 14

En avvecklingsmyndighet för Arbetslivsinstitutet föreslås inrättas vilket innebär en anslagsökning på 164 miljoner kronor under 2007. För 2008 beräknas anslaget ökas med 107 miljoner kronor.

För att bidra till finansiering av en utbetalning till arbetsmarknadens parter för utbildningsinsatser genomförda under 2006 föreslår regeringen att utgiftsområdet tillförs 16 miljoner kronor för 2007.

Med anledning av förändringen ovan sker även några ytterligare anslagsförändringar inom utgiftsområdet för innevarande år, se avsnitt 7.2.11. En kommitté har inrättats (dir. 2007:19) med uppdrag att bedriva företagshälsovårdsutbildning samt att utreda och lämna förslag om framtida huvudmannaskap för företagshälsovårdsutbildningen. Vidare får Arbetslivsinstitutet använda 70 miljoner kronor av sitt förvaltningsanslag till att underlätta omställningen av forskningsverksamheten till universitet och högskolor.

Utgiftsområde 15

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att främja integration ingår satsningar på kompletterande utbildningar (se utgiftsområde 16). Detta beräknas medföra ökade utgifter för studiemedel med 14 miljoner kronor 2008, 15 miljoner kronor 2009 och 16 miljoner kronor 2010.

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att öka sysselsättningen, i synnerhet bland ungdomar och långtidsarbetslösa, bör en permanentning av platser för kvalificerad yrkesutbildning (KY) och lärlingsutbildning för vuxna till vissa hantverksyrken genomföras (se utgiftsområde 16). Berörda anslag för studiemedel beräknas öka med 18 miljoner kronor 2008, 57 miljoner kronor 2009 och 78 miljoner kronor 2010.

För att bidra till finansiering av regeringens förslag i 2007 års ekonomiska vårproposition beräknas anslaget för bidrag till vissa organisationer minska med 50 miljoner kronor per år 2008–2010.

Utgiftsområde 16

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att främja integration bör en utvidgad satsning på ökad kompetens för lärare i svenskundervisning för invandrare (sfi) genomföras. Detta beräknas medföra att berört anslag ökas med 17 miljoner kronor per år 2008–2010. Vidare föreslår regeringen en pilotverksamhet för att validera 1 000 personers utländska yrkeskompetens med branschmodeller. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 20 miljoner kronor 2007. Därutöver avser regeringen att, inom ramen för nämnda åtgärder, genomföra en fortsatt satsning på kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk jurist- eller lärarutbildning, eller med högre praktisk förvaltningsutbildning. Slutligen avser regeringen i samma syfte att genomföra en kompletterande utbildning för personer med avslutad hälso- och sjukvårdsutbildning från länder utanför EU/EES-området. Åtgärderna beräknas medföra att anslagen, exklusive studiemedel, ökas med 46 miljoner kronor 2008, och med 51 miljoner kronor för 2009 och 2010.

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att öka sysselsättningen, i synnerhet bland ungdomar och långtidsarbetslösa, finns det behov av en satsning på försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning. Åtgärderna beräknas medföra att berörda anslag ökas med 65 miljoner kronor 2008, 175 miljoner kronor 2009 och 275 miljoner kronor 2010. Slutligen anser regeringen att den tillfälliga ökningen med 2 000 platser inom kvalificerad yrkesutbildning (KY) bör permanentas. Även försöksverksamheten med lärlingsutbildning inom vissa hantverksyrken bör permanentas och därtill utvidgas. Åtgärderna beräknas medföra att berörda anslag, exklusive studiemedel, ökas med 35 miljoner kronor 2008, 102 miljoner kronor 2009 och 136 miljoner kronor 2010.

Vidare inleder regeringen den omfattande satsning på ökad lärarkompetens läsåret 2007/08 som föreslogs i budgetpropositionen för 2007. Syftet är att stärka lärares möjligheter till kvalificerad fortbildning och fördjupning samt ge möjlighet till deltagande i forskarutbildning. Regeringen genomför också en särskild satsning på kompletterande utbildning för obehöriga lärare. Inom utgiftsområdet flyttas, såsom föreslås på tilläggsbudget i denna proposition,

484 miljoner kronor 2007 för att möjliggöra satsningen.

Slutligen föreslår regeringen att elektroteknikutbildningen flyttas från Högskolan i Kalmar till Blekinge tekniska högskola, vilket medför att 14 miljoner kronor föreslås flyttas inom utgiftsområdet 2007.

Utgiftsområde 17

Satsningen på att vårda, bevara och tillgängliggöra institutioners samlingar, föremål och arkivalier skulle ha upphört vid utgången av 2007. Arbetet har dock fallit väl ut, och som ett led i att förlänga denna satsning beräknar regeringen att anslaget för sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet ökas med 75 miljoner kronor 2008 och med 25 miljoner kronor 2009.

Regeringen anser att den så kallade alliansmodellen på teater-, dans- och musikområdet bör byggas ut för dansare och musiker. För detta beräknar regeringen att berört anslag bör ökas med 30 miljoner kronor åren 2008–2010. För främjande av etnisk och kulturell mångfald beräknar regeringen att berört anslag ökar med 10 miljoner kronor åren 2008–2010.

Därutöver beräknar regeringen att anslagen för Riksutställningar och Riksantikvarieämbetet ökas med sammanlagt 30 miljoner kronor 2008 för att täcka vissa kostnader i samband med omlokaliseringen till Gotland.

I syfte att finansiera bl.a. ett nytt scenmaskineri för Operan beräknar regeringen att Operans anslag ökas med 10 miljoner kronor 2010.

Utgiftsområde 19

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att främja företagande föreslår regeringen att anslaget för transportbidrag ökar med 90 miljoner kronor 2007. För åren 2008–2010 beräknas berört anslag ökas med 90 miljoner kronor per år. Detta säkrar en långsiktigt stabil finansiering av transportbidraget.

Inom ramen för Europeiska regionala utvecklingsfonden avser regeringen att hantera medlen i de territoriella program där svenska myndigheter administrerar utbetalningar av EU-medel för andra deltagande länders räkning

utanför statsbudgeten. Programmen som berörs av detta är Nord, Botnia-Atlantica och Öresund-Kattegatt-Skagerrak. Programmet Norra periferin hanteras på detta sätt sedan tidigare. Detta innebär att berört anslag beräknas minska med 50 miljoner kronor för 2008 och med 100 miljoner kronor för 2009 och 2010. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2008 med förslag till justering av utgiftstaket till följd av denna förändring.

Utgiftsområde 20

Som en del av regeringens åtgärder för att minska klimatpåverkan föreslås att en miljöbilspremie införs i syfte att stimulera användningen av bränsleeffektiva bilar och bilar med förnybara bränslen. Premien föreslås utformas som ett kontantbidrag på 10 000 kronor per miljöbil och avse perioden 1 april 2007 till 31 december 2009. Regeringen föreslår för detta ändamål ett nytt anslag på 50 miljoner kronor 2007 och beräknar 100 miljoner kronor per år 2008–2009.

Regeringen vill även öka satsningarna på havsmiljön genom miljö- och kostnadseffektiva åtgärder. Ett nytt anslag föreslås för detta ändamål på 40 miljoner kronor 2007. För de kommande åren beräknas 100 miljoner kronor 2008, 150 miljoner kronor 2009 samt 200 miljoner kronor 2010. Anslaget föreslås även användas för inrättandet av en satellitbildsdata-bas vid Lantmäteriverket.

Regeringen avser att se över arbetsformer och instrument för skydd av värdefulla områden. I avvaktan på detta föreslår regeringen ett anslag för biologisk mångfald som motsvarar 2006 års nivå. Detta görs också för att finansiera regeringens satsning på havsmiljö åren 2007–2010 samt miljöbilspremien 2007. Anslaget för biologisk mångfald minskas därför med 88 miljoner kronor 2007, 111 miljoner kronor 2008, 199 miljoner kronor 2009 samt 234 miljoner kronor 2010.

Utgiftsområde 21

Inom 2002 års energipolitiska program, som löper ut 2007, genomförs en rad åtgärder som syftar till att åstadkomma en effektivare energi-användning. Verksamheten omfattar främst bidrag till den kommunala energirådgivningen,

informations- och utbildningsinsatser, stöd till teknikupphandling och marknadsintroduktion av energieffektiv teknik, metodutveckling för genomförande av EG-direktiv inom energieffektiviseringsområdet samt provning, märkning och certifiering av energikrävande utrustning. Regeringen bedömer att åtgärder för effektivare energianvändning fortsatt bör genomföras och beräknar anslagsnivån till 140 miljoner kronor åren 2008–2010.

Regeringen anser att en förlängning av solvärmestödet för bostadshus och bostadsanknutna lokaler bör ske för perioden 2008–2010. För att klara en förväntad tillströmning av ansökningar 2007 föreslår regeringen att anslaget ökas med 5 miljoner kronor 2007. För 2008 beräknas anslaget ökas med 12 miljoner kronor och för 2009 och 2010 med 14 miljoner kronor per år. För att finansiera denna satsning minskas stödet för konvertering från direktverkande elvärme med motsvarande belopp.

Utgiftsområde 22

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att främja företagande görs bedömningen att ytterligare resurser bör avsättas för att minska de förseningar som drabbat arbetspendling från och till Stockholm. För 2007 föreslås därför att Banverkets anslag ökas med 125 miljoner kronor.

Regeringen föreslår i proposition 2006/07:109 om införande av trängselskatt i Stockholm att trängselskatt införs från och med den 1 augusti 2007. En fond avses användas för att föra intäkterna från trängselskatten till investeringar i väginfrastruktur. Uppbyggnaden av fonden avses ske enligt följande. Inkomster från trängselskatten skall redovisas mot inkomsttitel på statsbudgetens inkomstsida. På statsbudgetens utgiftssida anvisas två nya anslag. Det ena anslaget är avsett för system- och administrationskostnader m.m. Det andra anslaget används för själva fonduppbbyggnaden och skall motsvara skillnaden mellan inkomster av trängselskatt och system- och administrationskostnaderna. För 2007 föreslås 461 miljoner kronor för att finansiera system- och administrationskostnader. För 2008 beräknas sammantaget 610 miljoner kronor för system- och administrationskostnader samt för fonduppbbyggnad. För 2009 och 2010 beräknas 740 miljoner kronor för berörda anslag. Under 2007 kommer intäkterna

vara lägre än system- och administrationskostnaderna. Detta underskott reducerar anslaget för fonduppbbyggnad 2008 vilket förklarar att berört anslag minskas jämfört med 2009 och 2010.

Mot bakgrund av ändring i förordningen (2001:770) om sjöfartsstöd beräknar regeringen att anslaget för trafikupphandling kan minskas med 55 miljoner kronor fr.o.m. 2009.

Utgiftsområde 23

Djurskyddsmyndigheten skall läggas ner den 1 juli 2007. För att täcka kostnader för djurskyddsverksamhet som bedrivs under 2007 och för avvecklingen av myndigheten föreslår regeringen att Djurskyddsmyndighetens anslag ökas med 17 miljoner kronor 2007.

Utgiftsområde 24

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att främja företagande vill regeringen förlänga programmet Forska&Väx. Regeringen beräknar därför att anslaget till Vinnova ökas med 100 miljoner kronor årligen 2008–2010. För att förbättra rådgivnings- och finansieringsmöjligheterna för små och medelstora företag beräknar regeringen att förstärkningen av ALMI:s finansiering med 80 miljoner kronor bör bibehållas även åren 2008–2010. För att säkerställa att Konkurrensverket ges möjlighet att driva kartellmål ökas anslaget som finansierar rättegångskostnader med 15 miljoner kronor 2008 och med 5 miljoner kronor 2009 och 2010.

Vidare beräknar regeringen att anslaget för exportfrämjande ökas med 75 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget ökas med 50 miljoner kronor respektive 25 miljoner kronor. Medlen inkluderar även förberedelser för ett svenskt deltagande vid världsutställningen i Shanghai. Regeringen anser att det är angeläget att Sverige befäster sin ledande position inom miljöteknik. Därför föreslår regeringen att anslaget för näringslivsutveckling ökas med 80 miljoner kronor 2007. För åren 2008–2010 beräknas anslaget ökas med 150 miljoner kronor per år.

Inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att främja integration vill regeringen underlätta för personer med utländsk bakgrund att starta och driva företag. Satsningen skall bidra till

ökad sysselsättning genom fler och växande företag, ökad integration och motverkande av utanförskap. Därför beräknas anslaget för näringslivsutveckling ökas med 20 miljoner kronor per år under perioden 2008–2010.

Slutligen föreslår regeringen att anslaget för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag ökas för att finansiera de kostnader som uppstår innan försäljningsintäkterna från försäljningen av statligt ägda bolag erhållits. Därför föreslår regeringen att anslaget ökas med 100 miljoner kronor 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget ökas med 100 miljoner kronor per år.

Utgiftsområde 25

Till följd av att omslutningen i utjämnings-systemet för LSS-kostnader ökar 2007 föreslår regeringen att anslaget ökas med 115 miljoner kronor. Regeringen beräknar att anslaget för åren 2008–2010 ökas med motsvarande belopp. Anslagsökningarna motsvaras av ökade utjämningsavgifter som redovisas på statsbudgetens inkomstsida.

Vidare beräknar regeringen att anslaget för kommunalekonomisk utjämning minskas med 65 miljoner kronor 2008 för att finansiera ett underskott som uppstår i utjämningsystemet för LSS-kostnader för 2007.

Tabell 6.9 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Förändringar av offentliga finanser och effekter på takbegränsade utgifter i förhållande till budgetpropositionen för 2007. Endast förändringar som har en utgiftseffekt över 10 miljoner kronor redovisas under respektive utgiftsområde. Då 2009 var det sista år som redovisades i budgetpropositionen jämförs nedan belopp för 2010 med de belopp för 2009 som redovisades i budgetpropositionen för 2007.

Miljoner kronor

	2007	2008	2009	2010
UO 1 Rikets styrelse	54			
varav Ökad migrationsverksamhet vid utlandsmyndigheter.	30			
Valutajustering	14			
UO 4 Rättsväsendet	3			
varav Polisen	-40			
Åklagarmyndigheten, ökad ärendetillströmning m.m.	47			
UO 5 Internationell samverkan	70	90	90	90
varav Höjd FN-avgift	70	90	90	90
UO 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	0			
varav Krisberedskap	-268			
Ersättning för räddningstjänst m.m.	18			
Radiokommunikation för skydd och säkerhet (RAKEL)	250			
UO 7 Internationellt bistånd	-700	-145	-150	-150
varav Höjd avräkning för flyktinkostnader	-700			
Utfasning Rysslandsbistånd		-145	-150	-150
UO 8 Migration	785	637	337	237
varav Ökat antal asylsökande, prövningskostnader		550	300	200
Ersättningar och bostäder	743			
Kommunersättning för ensamkommande barn	15	37	37	37
Återetableringsstöd	27			
Offentligt biträde i utlänningsärenden		50		
UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	-4	511	511	611
varav Handlingsplanerna mot alkohol och narkotika		185	185	185
Vaccinberedskap	1	300	300	400
Feriearbetande ungdomar		30	30	30
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp		90	90	90
varav Bostadstillägg för aktivitets- och sjukersatta		271	271	271
UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom		25	25	25
varav Bostadstillägg för ålderspensionärer		25	25	25
UO 13 Arbetsmarknad	342	6 143	5 856	5 183
varav Verksamhet som förs från Integrationsverket till andra myndigheter	23	42	42	39
Integrationsåtgärder	-51	-40	-40	-40
Extra medel till kommuner med arbetsmarknadsfokus	275	456	541	274
Vård av ensamkommande barn	16	32	32	32
Individbaserad stimulansersättning		166	135	126
Avvecklingsmyndigheten för Integrationsverket	35			
Flytt av offentligt skyddat arbete (OSA) från inkomstsidan		785	785	785
Flytt av särskilt anställningsstöd från inkomstsidan		1 517	1 517	1 517
Instegsjobb, införs fr.o.m. den 1/7 2007	100	400	400	400
Utökade resurser för yrkesbedömning	5	10	10	10
Nystartscentrum	10	20		

Fortsättning på tabell 6.9 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Förändringar av offentliga finanser och effekter på takbegränsade utgifter i förhållande till budgetpropositionen för 2007. Endast förändringar som har en utgiftseffekt över 10 miljoner kronor redovisas under respektive utgiftsområde. Då 2009 var det sista år som redovisades i budgetpropositionen jämförs nedan belopp för 2010 med de belopp för 2009 som redovisades i budgetpropositionen för 2007.

Miljoner kronor

	2007	2008	2009	2010
<i>Jobb- och utvecklingsgaranti för långtidsarbetslösa</i>	123	2 670	2 447	2 131
<i>varav Verksamhetskostnader</i>		649	813	480
<i>Aktivitetsstöd</i>		1 463	866	704
<i>Ökning av lönebidrag och Samhall</i>	123	558	768	947
<i>Införandet av jobbgaranti för ungdomar</i>		1 982	1 887	1 883
<i>varav Verksamhetskostnader</i>		950	985	994
<i>Aktivitetsstöd</i>		1 032	902	889
<i>Arbetslöshetsersättning (beräknad minskning t.f.a. införande av jobb- och utvecklingsgaranti för långtidsarbetslösa och jobbgaranti för ungdomar)</i>		-1 916	-2 119	-2 194
<i>Merkostnadsersättning plusjobb avvecklas</i>	-207			
<i>Medel till Arbetslivsinstitutet</i>	-13			
<i>Europeiska socialfonden minskad medfinansiering</i>		-130	-130	-130
<i>Kostnader för att ta bort statens regressrätt</i>		150	350	350
UO 14 Arbetsliv	180	107		
<i>varav Arbetsmiljöverket</i>	-13			
<i>Utbildningsinsatser genomförda av arbetsmarknadens parter</i>	28			
<i>Avvecklingsmyndighet Arbetslivsinstitutet</i>	164	107		
UO 15 Studiestöd		-18	22	44
<i>varav Studiemedel kompletterande utbildningar</i>		14	15	16
<i>Studiemedel KY-platser samt hantverksutbildning</i>		18	57	78
<i>Bidrag till korttidsstudier</i>		-50	-50	-50
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	20	163	345	479
<i>varav Utveckling av skolväsende</i>	-50	-150	-150	-150
<i>Forskarutbildning för lärare</i>	50	150	150	150
<i>Utveckling av skolväsende</i>	-367	-600	-800	-1 000
<i>Fortbildning av lärare</i>	367	600	800	1 000
<i>Utveckling av skolväsende</i>	-60	-60	-60	-60
<i>Vidareutbildning/validering obehöriga lärare</i>	60	60	60	60
<i>Pilotverksamhet validering med branschmodeller</i>	20			
<i>Läringsutbildning</i>		65	175	275
<i>Permanentning KY-platser samt hantverksutbildning</i>		35	102	136
<i>Elektroteknikutb. flytt från Högskolan i Kalmar</i>	-14			
<i>Elektroteknikutb. flytt till Blekinge tekn högskola</i>	14			
<i>Kompletterande utbildningar</i>		46	51	51
<i>Ökad kompetens för sfi-lärare</i>		17	17	17
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	0	135	55	40
<i>varav Dans- och Musikerallians</i>		30	30	30
<i>Etnisk och kulturell mångfald</i>		10	10	10
<i>Accessjobb</i>		75	25	
<i>Riksantikvarieämbetet och Riksställningar</i>		30		
<i>Operan</i>				10

Fortsättning på tabell 6.9 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Förändringar av offentliga finanser och effekter på takbegränsade utgifter i förhållande till budgetpropositionen för 2007. Endast förändringar som har en utgiftseffekt över 10 miljoner kronor redovisas under respektive utgiftsområde. Då 2009 var det sista år som redovisades i budgetpropositionen jämförs nedan belopp för 2010 med de belopp för 2009 som redovisades i budgetpropositionen för 2007.

Miljoner kronor

	2007	2008	2009	2010
UO 19 Regional utveckling	90	40	-10	-10
<i>varav</i> Transportbidrag	90	90	90	90
<i>Flytt av territoriella program från statsbudgeten</i>		-50	-100	-100
UO 20 Allmän miljö- och naturvård	0	89	51	-34
<i>varav</i> Biologisk mångfald	-90	-111	-199	-234
<i>Miljöbilspremie</i>	50	100	100	
<i>Havsmiljöstrategi inkl satellitdatabas</i>	40	100	150	200
UO 21 Energi		140	140	140
<i>varav</i> Förlängning av program för effektivare energianvändning		140	140	140
<i>Konvertering från direktverkande elvärme</i>	-5	-12	-14	-14
<i>Solvärmestöd</i>	5	12	14	14
UO 22 Kommunikationer	586	610	685	685
<i>varav</i> Banverket: banhållning och sektorsuppgifter	125			
<i>Rikstrafiken trafikupphandling</i>			-55	-55
<i>Utgifter och fondavsättningar m.a.a. trängselskatt i Stockholm</i>	461	610	740	740
UO 23 Jord- skogsbruk, fiske med anslutande näringar	17			
<i>varav</i> Avveckling av Djurskyddsmyndigheten	17			
UO 24 Näringsliv	180	545	510	385
<i>varav</i> Vinnova: Forska&Väx		100	100	100
<i>ALMI</i>		80	80	80
<i>Miljöteknik</i>	80	150	150	150
<i>Invandrares företagande</i>		20	20	20
<i>Kostnader för försäljning av statligt ägda bolag</i>	100	100	100	
<i>Konkurrensverket, rättegångskostnader</i>		15	5	5
<i>Exportfrämjande</i>		75	50	25
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner	115	51	115	115
<i>varav</i> Reglering av underskott i utjämningsystemet för LSS-kostnader för 2007		-65		
<i>Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader</i>	115	115	115	115
Summa ökning av takbegränsade utgifter	1 743	9 107	8 434	-

6.4.3 Övriga utgiftsförändringar jämfört med budgetpropositionen 2007

I detta avsnitt redovisas förändringen av beräknade utgiftsramar 2008 och 2009 till följd av faktorer utöver de som redovisas i avsnitt 6.4.2 (se även tabell 6.8).

Pris- och löneomräkning av anslagen till myndigheternas förvaltningskostnader

I den inledande fasen av budgetprocessen hanteras anslag för förvaltningsändamål i fasta priser. Dessa anslag räknas om till löpande priser genom att pris- och löneindex knyts till anslagen.

I budgetpropositionen för 2007 gjordes en preliminär pris- och löneomräkning av anslagen för förvaltningsändamål för 2008. Därefter har en slutlig pris- och löneomräkning (PLO) för dessa anslag genomförts för 2008. Den slutliga pris- och löneomräkningen av anslagen för 2008 påverkar även de beräknade anslagsnivåerna för 2009 och 2010. För 2009 har anslagsnivåerna reviderats jämfört med beräkningen i budgetpropositionen.

De kostnader som räknas om är löner, hyror och övriga förvaltningskostnader. Vid omräkningen används separata index för prisutvecklingen inom de tre nämnda utgiftsgrupperna. Transfereringar inom myndighetsanslag räknas inte om inom ramen för pris- och löneomräkningssystemet.

Vid omräkningen av löner används ett arbetskostnadsindex (AKI) som baseras på löneutvecklingen för tjänstemän i den konkurrensutsatta sektorn korrigerad för ett genomsnitt av produktivitetens utvecklingen inom den privata tjänstesektorn. För omräkningen av löner är det index som använts 0,78 procent för 2008 (AKI: 2,88 procent minus produktivitetsavdrag: 2,10 procent).

Lokalhyror som inte omförhandlas under det kommande budgetåret räknas i pris- och löneomräkningen om med ett index som motsvarar 70 procent av konsumentprisindexförändringen två år före det aktuella budgetåret. För omräkningen av hyror till 2008 är det index som använts för hyresavtal som inte skall omförhandlas 0,91 procent. Omräkningen för hyresavtal som skall omförhandlas bygger på prisutvecklingen under perioden från det att avtalet tecknades till det att avtalet skall omförhandlas.

Detta index är individuellt för varje berört anslag.

För omräkningen av övriga förvaltningskostnader används samma index för alla anslag som pris- och löneomräknas. Detta index fastställs genom en sammanvägning av flera index från Statistiska centralbyrån avseende utgifter som förekommer vid myndighetsutövning. För omräkningen av övriga förvaltningskostnader 2008 är det index som använts 0,64 procent.

Till följd av den slutgiltiga pris- och löneomräkningen minskas de beräknade anslagsmedlen sammantaget med 2,1 miljarder kronor 2008 och med 0,6 miljarder kronor 2009, jämfört med beräkningen i budgetpropositionen. Detta beror främst på att arbetskraftskostnaderna mätt med arbetskostnadsindex blivit lägre än vad som antogs i budgetpropositionen för 2007. Detta medför att för flertalet PLO-anslag blir den slutgiltiga pris- och löneomräkningen lägre.

Övriga makroekonomiska förändringar

I jämförelse med budgetpropositionen för 2007 har anslag som styrs av den makroekonomiska utvecklingen justerats med hänsyn tagen till nya antaganden. Justeringen berör huvudsakligen ett fyrtiotal anslag för transfereringsändamål.

Förändringar 2008 beror främst på att den öppna arbetslösheten har minskat i jämförelse med budgetpropositionen, från 5,0 procent till 4,1 procent. Detta beräknas leda till minskade utgifter inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad. För 2009 ökar utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten med 1,4 miljarder kronor, vilket förklaras av att inkomstindex höjts.

Sammantaget innebär revideringarna av posten Övriga makroekonomiska förändringar (se tabell 6.8) att de takbegränsade utgifterna minskar med 4,0 miljarder kronor 2008 och ökar med 1,7 miljarder kronor 2009 i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen.

Volymer

Utgifterna har också förändrats jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2007 till följd av nya prognoser för volymer inom främst regelstyrda transfereringssystem.

Antalet nya asylsökande väntas öka kraftigt, från 24 322 personer 2006 till närmare 40 000 i år och mellan 30 000 och 40 000 per år 2008-2010. Detta medför högre utgifter inom utgiftsområde 8 Migration än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2007. Utgiftsökningarna

begränsas dock av att antalet genomsnittligt inskrivna asylsökande i Migrationsverkets mottagningssystem förväntas minska något (se tabell 6.10). Det beror bland annat på högre produktivitet inom myndigheten och på att tillgången till introduktionsplatser beräknas vara fortsatt relativt god, bl.a. till följd av regeringens förslag om stimulansåtgärder riktat mot kommuner som tar emot fler nyanlända flyktingar. Inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp beräknas utgifterna bli cirka 1,5 miljarder kronor lägre 2007 till 2009 till följd av att antalet sjukpenningdagar bedöms bli färre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2007. Orsaken till detta är att minskningen av antalet sjukpenningdagar under de första månaderna 2007 skett i en något högre takt än förväntat. Det faktum att fler i sysselsättning också innebär att fler får sjukpenninggrundande inkomst och därmed kan komma i fråga för sjukpenning, samt den i Sverige historiskt sett starka samvariationen mellan sjuktal och arbetslöshetstal, är faktorer som talar för att antalet sjukdagar kan vända upp igen någon gång under prognosperioden. Samtidigt inriktas regeringens politik på att bryta utanförskapet och ett viktigt inslag i detta är att bryta samvariationen mellan sjuktal och arbetslöshetstal.

Regeringen konstaterar att det finns krafter som drar åt olika håll vad gäller utvecklingen av sjukdagarna under prognosperioden och gör bland annat därför en beräkningsteknisk framskrivning som innebär att antalet sjukpenningdagar 2008-2010 antas ligga på samma nivå som 2007. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2008 med en ny prognos för antalet sjukpenningdagar 2008-2010. Nuvarande prognos innebär att antalet sjukpenningdagar 2007 understiger 2002 års nivå med närmare 40 procent.

Antalet personer med inkomstpension, premiepension respektive tilläggspension väntas bli färre 2007-2009 än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2007. Dessa volymförändringar inom ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten innebär att utgifterna revideras ner med ca 0,5 miljarder kronor 2007-2008. Sammantaget innebär revideringarna av posten Volymförändringar (se tabell 6.8) att de takbegränsade utgifterna minskar med 2,3 miljarder kronor 2008 och med 2,4 miljarder

kronor 2009 i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen för 2007.

I tabell 6.10 redovisas utfall (även könsfördelat) och prognoser för volymer inom olika transfereringssystem. Redovisningen har begränsats till anslag där förändrade volymer medför betydande utgiftsförändringar.

Tabell 6.10 Volymer 2005–2010

Förändring jämfört med budgetpropositionen för 2007 anges inom parentes.

Utgifts- område		Könsfördelning Utfall 2005	Könsfördelning Utfall 2006	Utfall 2005	Utfall 2006	Prognos			
						2007	2008	2009	2010
8	Genomsnittligt antal inskrivna per dygn i Migrationsverkets mottagandesystem	36,3% kv 63,7% m	35,0% kv 65,0% m	38 900	31 800 (2 300)	27 000 (-2 100)	27 000 (-1 400)	30 000 (3 000)	30 000
9	Antal personer med assistansersättning	47,2% kv 52,8% m	47,0% kv 53,0% m	13 100	13 900 (100)	14 600 (100)	15 200 (100)	15 700 (200)	16 100
10	Antal sjukpenningdagar (netto), miljoner	61,5% kv 38,5% m	61,3% kv 38,7% m	67,1	61,1 (0)	57,5 (-0,9)	57,5 (-0,9)	57,5 (-0,9)	57,5
10	Antal rehabiliterings- penningdagar (netto), miljoner	66,8% kv 33,2% m	66,2% kv 33,8% m	4,2	3,4 (0,1)	3,0 (0,1)	3,0 (0,1)	3,0 (-1,0)	3,0
10	Antal personer med sjukersättning	59,6% kv 40,4% m	60,0% kv 40,0% m	535 700	537 000 (-700)	533 600 (-1 600)	529 500 (-2 600)	524 500 (-2 000)	519 500
10	Antal personer med aktivitetsersättning	52,0% kv 48,0% m	51,1% kv 48,9% m	14 400	17 500 (300)	19 800 (2 000)	20 400 (3 100)	20 900 (4 200)	21 200
11	Antal personer med garantipension	79,2% kv 20,8% m	79,5% kv 20,5% m	850 400	828 100 (-1 700)	807 200 (-6 600)	789 200 (-12 500)	773 400 (-19 400)	759 000
ÅP	Antal personer med tilläggs pension	52,3% kv 47,7% m	52,3% kv 47,7% m	1 488 500	1 526 100 (900)	1 569 500 (-1 400)	1 624 300 (-700)	1 685 700 (1 600)	1 749 000
ÅP	Antal personer med inkomstpension	48,3% kv 51,7% m	48,6% kv 51,4% m	253 600	350 500 (-1 700)	456 900 (-4 500)	573 800 (-5 300)	697 500 (-3 700)	823 100
ÅP	Antal personer med premiepension	50,9% kv 49,1% m	50,9% kv 49,1% m	198 300	288 000 (-6 600)	387 800 (-21 000)	503 700 (-39 800)	631 600 (-60 100)	765 900
10 och 11	Antal pensionärer samt personer med aktivitets- och sjukersättning som erhåller bostadstillägg	74,0% kv 26,0% m	73,5% kv 26,5% m	428 500	423 900 (-1 200)	420 100 (-900)	414 600 (-400)	406 200 (-1 500)	396 400
12	Antal barnbidrag			1 700 070	1 700 100 (14 400)	1 670 000 (1 000)	1 654 000 (1 000)	1 642 000 (-3 000)	1 632 000
12	Antal uttagna föräldra- penningdagar, miljoner	80,6% kv 19,5% m	79,5% kv 20,6% m	42,7	42,1 (1,8)	44,6 (-0,4)	45,7 (-0,1)	46,7 (-0,4)	47,9
12	Antal uttagna tillfälliga föräldrapeningdagar, miljoner	54,8% kv 45,2% m	55,0% kv 45,0% m	5,2	5,7 (0,2)	5,1 (-0,3)	5,1 (0,2)	5,2 (0,3)	5,2
15	Antal personer med studiehjälp	49,0% kv 51,0% m	48,9% kv 51,1% m	440 400	459 400 (10 000)	476 900 (8 100)	486 300 (3 100)	486 800 (-1 900)	476 900
15	Antal personer med studiemedel ¹	60,0% kv 40,0% m	60,5% kv 39,5% m	463 100	447 800 (-16 800)	432 200 (-30 600)	431 400 (-31 500)	433 000 (-28 700)	433 800
15	Antal personer med rekryteringsbidrag	72,0% kv 28,0% m	73,8% kv 26,2% m	25 200	26 300 (-600)	4 900 (600)	0 (0)	0 (0)	0

Anm.: Antaganden om arbetslöshetstal och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program ingår i de makroekonomiska förutsättningarna, vilka redovisas i avsnitt 6.2.

Anm.: Volymuppgifter om antal personer avser årsgenomsnitt.

¹ Bruttoreäknat antal. När stödtagare under året har studerat på flera utbildningsnivåer eller både i Sverige och utomlands uppstår dubbelräkning. Nettoräknat var antalet studiemedelstagare 428 500 år 2005 och 414 7000 år 2006

Övrigt

Revideringar av utgifterna kan också förädlas av nya prognosmetoder, justeringar till följd av ny information, korrigeringar av tidigare gjorda fel samt regeländringar utom regeringens omedelbara kontroll, t.ex. genom ändringar i EU:s regelverk.

Posten Övrigt dessa år innefattar nedreviderade utgifter för EU-avgiften motsvarande 0,5 och 1,9 miljarder kronor för 2008 respektive 2009 i förhållande till budgetpropositionen för 2007.

Sammantaget innebär denna typ av revideringar (se Övriga förändringar, tabell 6.8) att de takbegränsade utgifterna minskar med 0,9 respektive 4,4 miljarder kronor 2008 och 2009 i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen för 2007.

Minskning av anslagsbehållningar

Statliga myndigheter har vissa möjligheter att fördela sina utgifter över tiden. Medel på ramanslag som inte utnyttjas under ett budgetår kan inom vissa gränser sparas till efterföljande år. Det innebär att en myndighet utöver anvisade anslagsmedel även kan använda tidigare sparade anslagsmedel. Myndigheter har också möjligheter att inom vissa gränser låna av efterföljande års anslag. Förskjutningar av detta slag redovisas som en för alla ramanslag gemensam beräkningspost benämnd Minskning av anslagsbehållningar. Denna post ingår i de takbegränsade utgifterna. För kommande budgetår erhålls en prognos för de takbegränsade utgifterna genom att den beräknade förändringen av anslagsbehållningarna läggs till utgiftsramarna och ålderspensionssystemets utgifter. Myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskrediter utgör en betydande osäkerhet i beräkningen av de takbegränsade utgifterna.

I förhållande till bedömningen i budgetpropositionen för 2006 beräknas anslagsbehållningarna öka med 0,9 miljarder kronor 2008 och med 1,2 miljarder kronor 2009 (se posten Minskning av anslagsbehållningar i tabell 6.8).

6.5 Analys av utgiftsutvecklingen 1997-2010

För att underlätta jämförelser av de takbegränsade utgifterna över tiden redovisas i detta

avsnitt de takbegränsade utgifterna per utgiftsområde i miljarder kronor och som andel av de totala takbegränsade utgifterna för perioden 1997–2010. Tidsserierna är baserade på utfall för perioden 1997–2006, prognos för 2007 och beräknat för perioden 2008–2010. För att underlätta jämförelser över tiden är tidsserierna angivna i 2007 års anslagsstruktur. Genom att utgiftsområdena redovisas i en och samma struktur för åren 1997–2010 elimineras de skillnader som beror på att anslag före 2007 kan ha tillhört ett annat utgiftsområde än under perioden 2007–2010.

Av tabell 6.11 och 6.12 framgår hur utgifterna fördelas mellan utgiftsområdena för varje år under perioden 1997–2010. Skillnader i fördelningen mellan åren kan bero på utgiftsreformer och besparingar, förändrad makroekonomisk utveckling, förändrade volymer inom regelstyrda transfereringssystem, engångshändelser och s.k. tekniska förändringar.

Ett exempel på en teknisk justering är förändringen i systemet för ersättning av ingående mervärdesskatt till kommuner och landsting som genomfördes den 1 januari 2003. Förändringen innebar att de avgifter till systemet som kommuner och landsting tidigare betalat in till statsbudgeten upphörde, samtidigt som statsbidragen till kommunerna minskade med motsvarande belopp. Effekten av förändringen är därför neutral för statsbudgetens saldo på kort sikt. Förändringen innebär dock att statsbudgetens utgifter minskade med cirka 31 miljarder kronor 2003 i förhållande till 2002. Sådana förändringar ger upphov till brott i tidsserien. För att underlätta jämförelser över tid redovisas därför i tabell 6.12 även utgifter som rensats för större tekniska förändringar (kursiverade i tabell 6.12). Förklaringar till större tekniska förändringar finns redovisade i fotnoter till tabell 6.11.

Då en teknisk förändring skett har tidsserien justerats för åren före ändringens ikraftträdande. Justeringen har gjorts med en lika stor relativ andel av de takbegränsade utgifterna som den som gällde då ändringen trädde i kraft.

De tekniska förändringar som främst försvårar jämförbarheten över tiden av de takbegränsade utgifterna är förändringar till följd av ålderspensionsreformen. Reformen, som trädde i kraft 1999, innebar betydande förändringar i betalningsflödena mellan statsbudgeten, AP-fonden och premiepensionssystemet. Bland

annat har garantipensionen blivit fullt beskattad och den statliga ålderspensionsavgiften inkluderats på berörda transfereringar. Vidare innebar reformen att ramarna påverkades kraftigt för främst utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten.

Fördelningen av de takbegränsade utgifterna mellan olika utgiftsområden i tabell 6.12 kan ses som ett uttryck för de politiska prioriteringar som gjorts under perioden 1997–2010. Över hälften av utgiftsområdena uppvisar inte någon eller endast en ringa förändring över tiden, såvitt avser utgiftsområdenas andel av de takbegränsade utgifterna. Några av de större förändringarna berör transfereringsintensiva utgiftsområden. Under perioden minskar utgiftsandelen kraftigt för utgiftsområdena 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet, 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom, 13 Arbetsmarknad och 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik, medan utgiftsandelen ökar för utgiftsområdena 7 Internationellt bistånd, 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn, 16 Utbildning och universitetsforskning samt 25 Allmänna bidrag till kommuner.

Under denna period påverkas utgifterna i varierande grad av den makroekonomiska utvecklingen. Detta gäller exempelvis den öppna arbetslösheten, som under perioden har minskat med flera procentenheter. Förändringar av öppen arbetslöshet och av antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program påverkar utgifterna inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.

Utgifterna kan även förändras mellan åren till följd av förändrade volymer inom vissa regelstyrda transfereringssystem. Exempel på stora volymförändringarna under perioden 1997–2010 återfinns inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp. Särskilt gäller detta antalet personer med aktivitets- och sjukersättning (tidigare förtidspension), som beräknas öka från 423 000 i december 1997 till cirka 540 000 i december 2010. Exempel på engångshändelser som påverkar de takbegränsade utgifterna återfinns under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar där utbetalningar av vissa jordbruksstöd senarelagts och tidigarelagts. På motsvarande sätt påverkas utgiftsutvecklingen för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen av en tidigareläggning av en del av avgiften till EU från 2003 till 2002 och av att en del av avgiften för 2003 anslagsavräknades 2004.

Tabell 6.11 Utgifter 1997–2010

Miljarder kronor

Utfall 1997–2006, prognos 2007 och beräknat 2008–2010. Anslagen har fördelats till de utgiftsområden de tillhör i statsbudgeten för 2007.

Utgiftsområde	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1 Rikets styrelse	7,3	7,8	8,3	8,5	9,2	9,3	9,6	9,8	9,9	10,6	10,7	10,6	10,7	10,9
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	10,7	10,0	9,1	8,9	9,6	8,8	9,0	9,2	11,0	11,8	11,7	11,1	11,6	11,9
3 Skatt, tull och exekution	7,0	7,2	7,3	7,6	7,8	8,0	8,3	8,6	8,6	9,0	9,3	9,1	9,3	9,4
4 Rättsväsendet	19,9	20,1	20,9	21,9	22,8	24,1	25,5	26,3	27,0	28,5	30,4	31,4	32,0	32,6
5 Internationell samverkan	0,8	0,8	1,0	1,1	1,2	1,1	1,1	1,3	1,4	1,4	1,6	1,6	1,6	1,6
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet ¹	41,3	42,7	44,7	46,6	45,3	45,0	45,6	43,3	44,0	44,3	45,1	44,4	46,0	47,0
7 Internationellt bistånd	12,1	11,5	12,4	15,3	17,0	15,7	15,9	19,9	22,3	25,9	26,0	28,4	29,8	31,3
8 Migration	2,1	1,8	2,0	2,2	2,7	3,8	4,9	5,2	4,8	4,5	5,9	6,4	6,2	6,1
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	24,2	23,1	24,5	28,6	29,5	31,0	34,1	36,8	38,5	42,2	46,8	51,1	53,8	54,9
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp ²	35,7	39,7	88,5	97,9	107,3	112,9	121,5	122,9	127,0	125,7	121,4	121,2	122,5	124,9
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom ³	63,1	62,7	34,5	33,5	33,8	33,8	52,0	51,2	46,1	45,0	44,0	43,2	42,5	42,0
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn ⁴	32,6	35,9	41,2	44,6	48,3	50,2	52,2	53,9	55,5	60,1	62,1	64,1	66,1	68,3
13 Arbetsmarknad ⁵	79,7	77,7	77,8	67,9	61,2	63,8	67,0	69,7	71,7	71,6	63,5	64,7	67,3	67,1
14 Arbetsliv	4,5	1,6	1,3	1,3	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,6	1,3	1,1	1,1
15 Studiestöd ⁶	16,0	21,9	19,7	19,7	19,1	20,7	19,9	20,8	19,8	20,1	19,3	20,3	21,3	22,8
16 Utbildning och universitetsforskning ¹	25,1	27,7	29,1	31,4	33,3	40,9	42,0	44,0	43,7	46,6	42,6	46,2	47,7	48,7
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	7,2	7,3	7,6	7,6	7,8	8,1	8,4	8,7	9,0	9,6	9,9	10,1	10,2	10,4
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	29,1	20,6	15,3	10,0	8,7	6,9	6,9	6,7	6,7	6,5	6,3	5,2	4,9	4,7
19 Regional utveckling	2,9	3,4	3,7	3,0	3,2	3,2	3,4	3,3	3,3	3,3	3,4	3,4	3,4	3,4
20 Allmän miljö- och naturvård	1,7	1,5	1,7	1,8	2,1	2,7	2,5	3,1	4,0	4,5	4,4	4,7	4,4	4,5
21 Energi ¹⁰	0,6	0,9	1,1	1,7	2,0	2,3	1,9	2,1	1,4	1,6	2,3	2,7	2,1	1,8
22 Kommunikationer	24,0	26,9	25,1	24,9	24,2	24,4	25,1	29,0	31,7	31,0	34,3	35,6	36,5	37,0
23 Jord- och skogsbruk, fiske medanslutande näringar	10,9	11,8	11,9	9,7	16,6	13,9	9,6	12,2	17,4	21,0	17,6	17,7	17,5	17,4
24 Näringsliv	3,1	2,8	3,3	3,8	3,2	3,2	3,1	3,5	3,6	3,9	4,3	4,8	4,8	4,8
25 Allmänna bidrag till kommuner ⁷	87,3	96,8	102,5	97,5	100,6	102,3	72,4	69,8	57,3	60,2	73,0	77,3	77,4	77,3
26 Statsskuldräntor m.m. ⁸	98,4	113,4	89,9	90,2	81,3	67,3	42,2	52,7	32,7	49,5	41,0	39,2	39,1	37,9
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	20,2	21,2	20,9	22,3	23,3	20,6	18,3	25,6	25,6	25,9	25,9	31,4	19,2	27,1
Minskning av anslagsbehållningar											0,0	3,8	2,7	2,3
Summa utgiftsområden	667,6	699,1	705,2	709,6	722,0	725,3	703,5	740,7	725,0	765,5	764,4	790,8	791,6	809,1
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor	569,2	585,7	615,3	619,4	640,8	658,0	661,3	688,0	692,3	716,1	723,4	751,7	752,6	771,2
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten ⁹	129,7	132,3	136,2	140,7	145,5	153,6	157,8	167,5	172,0	179,1	188,5	200,6	217,6	235,3
Takbegränsade utgifter	698,9	718,0	751,5	760,0	786,3	811,6	819,1	855,6	864,3	895,2	911,9	952,3	970,2	1006,5
Budgeringsmarginal	24,1	2,0	1,5	5,0	4,7	0,4	2,9	2,4	5,7	11,8	26,1	18,7	32,8	26,5
Utgiftstak för staten	723,0	720,0	753,0	765,0	791,0	812,0	822,0	858,0	870,0	907,0	938,0	971,0	1003¹¹	1033¹¹

¹ Till följd av förändrad finansieringsprincip för de statliga avtalsförsäkringarna ökade utgifterna 2000 under UO 6 med 1,4 mdkr och under UO 16 med 1,6 mdkr. Under 2005-2006 överfördes 0,125 mdkr per år från UO 25 till UO 16, till följd av avvecklingen av den interkommunala ersättningen för riksrekryterande påbyggnadsutbildningar. År 2005 överfördes 3 mdkr från UO 16 till UO 25, och ytterligare 1 mdkr per år 2006-2007, avseende medel för personalförstärkning i skolan. Under 2007 beräknas UO 25 tillföras 1,22 mdkr avseende medel för statligt stöd för utbildning av vuxna, medan UO 16 beräknas minska med 1,82 mdkr. År 2007 beräknas 2,0 mdkr överföras från UO 16 till UO 25 avseende medel för personalförstärkning i förskolan.

² 1999 ökade utgifterna med 41,5 mdkr, varav 24,2 mdkr beror på ändrat finansieringsansvar och 11,4 mdkr beror på ökade statliga ålderspensionsavgifter till följd av ålderspensionsreformen. Vidare ökade utgifterna med 6,0 mdkr till följd av att arbetsskadeförsäkring lyftes in på statsbudgeten. År 2003 ökade utgifterna när det särskilda grundavdraget för förtidspensionärer slopades och ersattes av högre förtidspensioner, vilket beräknades till cirka 2,9 mdkr. År 2005 ökade utgifterna med 3,8 mdkr då bostadstillägg för personer med aktivitets- och sjukersättning fördes från UO 11 till UO 10. I och med att de allmänna försäkringskassorna förstatligades 2005, kom de att omfattas av de statliga tjänstepensionssystemet, vilket ökade utgifterna under UO 10 med 0,4 mdkr 2005.

³ År 1999 minskade utgifterna med 29,4 mdkr till följd av ändrat finansieringsansvar enligt ålderspensionsreformen men samtidigt ökade utgifterna med 0,6 mdkr när delpensioner lyftes in på statsbudgeten. År 2003 ökade utgifterna med 16,5 mdkr när den bosättningsbaserade delen av utgifterna för folkpensionerna fördes över till statsbudgeten från ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten (7,0 mdkr) och folkpension och pensionstillskott ersattes med en beskattad garantipension (vilket beräknades till 9,5 mdkr). År 2005 minskade utgifterna med 3,8 mdkr då bostadstillägg för personer med aktivitets- och sjukersättning fördes från UO 11 till UO 10.

⁴ År 1999 ökade utgifterna med 4,8 mdkr när statliga ålderspensionsavgifter infördes till följd av ålderspensionsreformen.

⁵ År 1999 ökade utgifterna med 2,7 mdkr när statliga ålderspensionsavgifter infördes till följd av ålderspensionsreformen. Den 1 juli 2003 överfördes bidraget till skyddad anställning hos en offentlig arbetsgivare (OSA) från statsbudgetens utgiftssida till inkomstsida. Årseffekten av detta beräknades till cirka 0,8 mdkr, varav hälften i tabell 6.12 har lagts in som en teknisk nedjustering 2003 och hälften som en teknisk nedjustering 2004. För 2008 beräknas att OSA och särskilt anställningsstöd om cirka 2,3 mdkr överföres från statsbudgetens inkomstsida till utgiftssidan.

⁶ År 1999 ökade utgifterna med 0,6 mdkr när statliga ålderspensionsavgifter infördes till följd av ålderspensionsreformen.

⁷ Sammantaget skedde tekniska förändringar inom UO 25 med -4,8 mdkr 2000, -3,0 mdkr 2001, -3,5 mdkr 2002, -36,7 mdkr 2003, +0,1 mdkr 2004, -17,6 mdkr 2005 och +0,9 mdkr 2006. För 2007 beräknas det sammantaget till +11,2 mdkr. Inkomstskattereformerna 2000-2002 innebar att statsbidragen till kommunerna sänktes med 4,8 mdkr 2000, 5 mdkr 2001 och 5,2 mdkr 2002. År 2001 höjdes statsbidragen med 2 mdkr p.g.a. ett höjt särskilt grundavdrag till pensionärer. År 2002 höjdes statsbidragen med 1,8 mdkr p.g.a. ett höjt grundavdrag för låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt sänktes statsbidragen 2002 med 0,1 mdkr för att avdragsrätten för fackföreningsavgifter ersattes med en skattereduktion. År 2003 sänktes statsbidragen p.g.a. att kommunernas skatteinkomster ökade då den beskattade garantipensionen infördes, vilket beräknades till 9,5 mdkr. Sänkningen 2003 förklaras även av att kommunernas inkomster ökade genom att det särskilda grundavdraget för förtidspensionärer slopades, vilket beräknades till cirka 2,9 mdkr (se UO 10). Vidare höjdes statsbidragen 2003 med 4,3 mdkr p.g.a. att en skattereduktion för låginkomsttagare ersattes med avdrag. Under 2003 överfördes kommunmomssystemet till statsbudgetens inkomstsida, varvid statsbidragen reducerades med samma belopp (31,4 mdkr), vilket förklarar minskningen i statsbidragen 2003 i förhållande till tidigare år. Statsbidragen justerades även upp med 2,5 mdkr till följd av en grundavdragshöjning som ingick i den skatteväxlingen som förslags i budgetpropositionen för 2003. Justeringen är också gjord med anledning av den utökade skatteväxlingen (+0,5 mdkr) som riksdagen beslutat om (bet. 2002/03:FIU3). Statsbidraget minskades 2004 med 0,22 mdkr p.g.a. justering av beräkningen för kommunkontosystemet. Nedjusteringen 2004 till följd av den justerade beräkningen är 1,367 mdkr. Av detta belopp avser 0,22 mdkr en permanent neddragning medan 1,147 mdkr är en engångsvis neddragning, vilket i tabell 6.12 inte har räknats som en teknisk förändring, men som däremot kan förklara en del av utgiftsutvecklingen. Ett kostnadsutjämningsystem för LSS infördes 2004 på statsbudgetens utgiftssida vilket ökade utgifterna med ca 1 miljard kronor. En lika stor förändring gjordes på statsbudgetens inkomstsida, varför förändringen är neutral för statsbudgetens saldo. För 2005 beräknas utgifterna för LSS-utjämning till nära 1,8 mdkr. På grund av en slutreglering av ålderspensionsreformen m.m. beräknas statsbidragen minska med 1,3 mdkr 2004. Nivåjustering gällde fr.o.m. 2003 men justerades först 2004, varför nedjusteringen avseende 2003 inträffade 2004. Detta resulterade i att neddragningen 2004 blev 2,6 mdkr i stället för 1,3 mdkr. En teknisk justering har gjorts med endast 1,3 mdkr motsvarande den permanenta neddragningen. En förändrad redovisning av det kommunala utjämningsystemet år 2005, som innebär en övergång till nettoredovisning, innebär tekniskt sett en minskning av utgifterna för det kommunala utjämningsystemet vilket också motiverat en minskning av utgiftstaket för staten om 26 mdkr. År 2005 överfördes 3 mdkr från UO 16 till UO 25, och ytterligare 1 mdkr per år 2006-2007, avseende medel för personalförstärkning i skolan. År 2005 tillfördes statsbidragen 4,7 mdkr, då tillfälliga stöd som tidigare fanns på statsbudgetens inkomstsida flyttades till statsbudgetens utgiftssida. Under 2005-2006 överfördes 0,125 mdkr per år från UO 25 till UO 16, till följd av avvecklingen av den interkommunala ersättningen för riksrekryterande påbyggnadsutbildningar. Under 2005-2006 ändrades avdragsrätten för den allmänna pensionsavgiften, vilket beräknades öka de kommunala skatteintäkterna med 2,94 mdkr 2005 och 3,06 mdkr 2006. Därför minskades statsbidragen i motsvarande mån. Samtidigt höjdes grundavdraget, vilket beräknades minska de kommunala skatteintäkterna med 3,72 mdkr 2005 och 2,5 mdkr 2006, varför statsbidraget höjdes i motsvarande mån. Under 2007 beräknas UO 25 tillföras 1,22 mdkr avseende medel för statligt stöd för utbildning av vuxna, medan UO 16 beräknas minska med 1,82 mdkr. År 2007 beräknas 2,0 mdkr överföras från UO 16 till UO 25 avseende medel för personalförstärkning i förskolan. För 2007 beräknas att sysselsättningsstöd flyttas från statsbudgetens inkomstsida till utgiftssidan med 7,0 mdkr.

⁸ Ingår ej i de takbegränsade utgifterna.

⁹ 1999 ökade utgifterna med 4,6 mdkr som en följd av förändrad finansieringsansvar enligt ålderspensionsreformen. År 2003 minskade utgifterna med 7,0 mdkr när utgifterna för den bosättningsbaserade delen av folkpensionen fördes över till statsbudgetens UO 11.

¹⁰ För 2007 beräknas olika energistöd flyttas från statsbudgetens inkomstsida till utgiftssidan med cirka 1,0 mdkr, vilket inte har beaktats i tabell 6.12.

¹¹ Regeringens bedömning av utgiftstak för 2009 i budgetpropositionen för 2007 och bedömning av utgiftstak för 2010 i den ekonomiska vårpropositionen 2007.

Tabell 6.12 Utgifternas procentuella andel av takbegränsade utgifter 1997–2010

Utfall 1997–2006, prognos 2007 och beräknat 2008–2010. Procent av takbegränsade utgifter. Anslagen har fördelats enligt de utgiftsområden de tillhör i statsbudgeten för 2007. Utgifter justerade för tekniska förändringar anges i kursiv stil

Utgiftsområde	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1 Rikets styrelse	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,1	1,2	1,1	1,1	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1,5	1,4	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2
3 Skatt, tull och exekution	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9
4 Rättsväsendet	2,8	2,8	2,8	2,9	2,9	3,0	3,1	3,1	3,1	3,2	3,3	3,3	3,3	3,2
5 Internationell samverkan	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet ¹	5,9	6,0	5,9	6,1	5,8	5,5	5,6	5,1	5,1	4,9	4,9	4,7	4,7	4,7
7 Internationellt bistånd	1,7	1,6	1,7	2,0	2,2	1,9	1,9	2,3	2,6	2,9	2,8	3,0	3,1	3,1
8 Migration	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,7	0,6	0,6
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	3,5	3,2	3,3	3,8	3,8	3,8	4,2	4,3	4,5	4,7	5,1	5,4	5,5	5,5
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp ²	5,1	5,5	11,8	12,9	13,6	13,9	14,8	14,4	14,7	14,0	13,3	12,7	12,6	12,4
<i>10 Justerat för teknisk förändring²</i>	<i>11,5</i>	<i>11,9</i>	<i>12,6</i>	<i>13,7</i>	<i>14,5</i>	<i>14,8</i>	<i>15,3</i>	<i>14,9</i>	<i>14,7</i>	<i>14,0</i>	<i>13,3</i>	<i>12,7</i>	<i>12,6</i>	<i>12,4</i>
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom ³	9,0	8,7	4,6	4,4	4,3	4,2	6,3	6,0	5,3	5,0	4,8	4,5	4,4	4,2
<i>11 Justerat för teknisk förändring³</i>	<i>6,8</i>	<i>6,5</i>	<i>6,2</i>	<i>6,0</i>	<i>5,9</i>	<i>5,7</i>	<i>5,9</i>	<i>5,5</i>	<i>5,3</i>	<i>5,0</i>	<i>4,8</i>	<i>4,5</i>	<i>4,4</i>	<i>4,2</i>
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn ⁴	4,7	5,0	5,5	5,9	6,1	6,2	6,4	6,3	6,4	6,7	6,8	6,7	6,8	6,8
<i>12 Justerat för teknisk förändring⁴</i>	<i>5,3</i>	<i>5,6</i>	<i>5,5</i>	<i>5,9</i>	<i>6,1</i>	<i>6,2</i>	<i>6,4</i>	<i>6,3</i>	<i>6,4</i>	<i>6,7</i>	<i>6,8</i>	<i>6,7</i>	<i>6,8</i>	<i>6,8</i>
13 Arbetsmarknad ⁵	11,4	10,8	10,4	8,9	7,8	7,9	8,2	8,1	8,3	8,0	7,0	6,8	6,9	6,7
<i>13 Justerat för teknisk förändring⁵</i>	<i>11,9</i>	<i>11,3</i>	<i>10,5</i>	<i>9,1</i>	<i>7,9</i>	<i>8,0</i>	<i>8,4</i>	<i>8,4</i>	<i>8,5</i>	<i>8,2</i>	<i>7,2</i>	<i>6,8</i>	<i>6,9</i>	<i>6,7</i>
14 Arbetsliv	0,6	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
15 Studiestöd ⁶	2,3	3,1	2,6	2,6	2,4	2,5	2,4	2,4	2,3	2,2	2,1	2,1	2,2	2,3
<i>15 Justerat för teknisk förändring⁶</i>	<i>2,4</i>	<i>3,1</i>	<i>2,6</i>	<i>2,6</i>	<i>2,4</i>	<i>2,5</i>	<i>2,4</i>	<i>2,4</i>	<i>2,3</i>	<i>2,2</i>	<i>2,1</i>	<i>2,1</i>	<i>2,2</i>	<i>2,3</i>
16 Utbildning och universitetsforskning ¹	3,6	3,9	3,9	4,1	4,2	5,0	5,1	5,1	5,1	5,2	4,7	4,9	4,9	4,8
<i>16 Justerat för teknisk förändring¹</i>	<i>2,6</i>	<i>2,9</i>	<i>2,9</i>	<i>3,2</i>	<i>3,3</i>	<i>4,1</i>	<i>4,2</i>	<i>4,2</i>	<i>4,4</i>	<i>4,7</i>	<i>4,7</i>	<i>4,9</i>	<i>4,9</i>	<i>4,8</i>
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	4,2	2,9	2,0	1,3	1,1	0,9	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5
19 Regional utveckling	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3
20 Allmän miljö- och naturvård	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4
21 Energi ¹⁰	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2
22 Kommunikationer	3,4	3,7	3,3	3,3	3,1	3,0	3,1	3,4	3,7	3,5	3,8	3,7	3,8	3,7
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	1,6	1,6	1,6	1,3	2,1	1,7	1,2	1,4	2,0	2,3	1,9	1,9	1,8	1,7
24 Näringsliv	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
25 Allmänna bidrag till kommuner ⁷	12,5	13,5	13,6	12,8	12,8	12,6	8,8	8,2	6,6	6,7	8,0	8,1	8,0	7,7
<i>25 Justerat för teknisk förändring⁷</i>	<i>5,9</i>	<i>6,9</i>	<i>7,0</i>	<i>6,8</i>	<i>7,2</i>	<i>7,4</i>	<i>8,1</i>	<i>7,4</i>	<i>8,0</i>	<i>8,0</i>	<i>7,9</i>	<i>8,1</i>	<i>8,0</i>	<i>7,7</i>
26 Statsskuld räntor m.m. ⁸	14,1	15,8	12,0	11,9	10,3	8,3	5,1	6,2	3,8	5,5	4,5	4,1	4,0	3,8
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	2,9	3,0	2,8	2,9	3,0	2,5	2,2	3,0	3,0	2,9	2,8	3,3	2,0	2,7
Minskning av anslagsbehållningar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,4	0,3	0,2
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten ⁹	18,6	18,4	18,1	18,5	18,5	18,9	19,3	19,6	19,9	20,0	20,7	21,1	22,4	23,4
<i>Justerat för tekniska förändringar</i>	<i>18,3</i>	<i>18,2</i>	<i>17,3</i>	<i>17,7</i>	<i>17,7</i>	<i>18,1</i>	<i>19,3</i>	<i>19,6</i>	<i>19,9</i>	<i>20,0</i>	<i>20,7</i>	<i>21,1</i>	<i>22,4</i>	<i>23,4</i>
Takbegränsade utgifter	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Budgeteringsmarginal	3,4	0,3	0,2	0,7	0,6	0,0	0,4	0,3	0,7	1,3	2,9	2,0	3,4	2,6

För fotnoter se tabell 6.11.

Nedan kommenteras de utgiftsområden som uppvisar betydande förändringarna som andel av takbegränsade utgifter mellan 1997 och 2010.

Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet

Under perioden 1997–2010 minskar utgifterna för utgiftsområdet som andel av de takbegränsade utgifterna med 1,2 procentenheter, vilket främst beror på försvarsomställningen.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Utgifterna för utgiftsområdet beräknas öka från 12,1 miljarder kronor 1997 till 31,3 miljarder kronor 2010. Som andel av de takbegränsade utgifterna ökar utgifterna med 1,4 procentenheter mellan 1997 och 2010. Utgiftsökningen beror främst på ökade utgifter under anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet*. Biståndsramen ökar från 0,7 procent av bruttonationalinkomsten (BNI) 1997 till 1 procent av BNI från och med 2006.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Utgifterna för utgiftsområdet beräknas öka med drygt 31 miljarder kronor mellan 1997 och 2010. Som andel av de takbegränsade utgifterna ökar utgifterna med 2,0 procentenheter under perioden. Detta förklaras främst av ökade utgifter för statlig assistansersättning, tandvårdsförmåner samt bidrag till läkemedelsförmånerna.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Utgiftsområdet som andel av de takbegränsade utgifterna beräknas minska med 2,6 procentenheter under perioden 1997–2010 med hänsyn tagen till tekniska justeringar. Antalet personer utan tilläggspension minskar gradvis, samtidigt som den genomsnittliga tilläggspensionsnivån höjs. Vidare bidrar följsamhetsindexeringen under perioden till att de reala pensionerna beräknas stiga. Sammantaget ger detta högre utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten, vilket i förlängningen minskar behovet av garantipension och bostadstillägg som ingår i statsbudgeten.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utgifterna under anslaget 21:1 *Allmänna barnbidrag* ökade från 14,4 miljarder kronor 1997 till 23,6 miljarder kronor 2006. Utgifts-

ökningen förklaras av att barnbidraget successivt har höjts. Utgifterna under anslaget 21:2 *Föräldraförsäkring* ökade med 12,8 miljarder kronor under perioden 1997–2006. Rensat för effekten av införandet av statliga ålderspensionsavgifter förklaras ökningen främst av fler ersatta nettodagar och en högre medelersättning i föräldrapenningen. Under perioden 2007–2010 beräknas utgifterna för föräldraförsäkringen öka till cirka 34,2 miljarder kronor. Fler födda barn, löneutvecklingen, pappornas successivt ökande utnyttjande av föräldraförsäkringen tillsammans med beslutade och aviserade reformer, som höjd grundnivå i föräldraförsäkringen, förlängd föräldraförsäkring, höjd ersättning för de så kallade lägstanivådagarna samt höjt tak i föräldraförsäkringen, förklarar utgiftsutvecklingen under perioden 2002–2010.

Justerat för tekniska förändringar beräknas utgiftsområdets andel av de takbegränsade utgifterna öka med 1,5 procentenheter under perioden 1997–2010.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Utgiftsområdet som andel av de takbegränsade utgifterna beräknas minska med 5,2 procentenheter under perioden 1997–2010 med hänsyn tagen till tekniska justeringar.

Utgifterna under anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* samt 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* minskade sammantaget med 11,9 miljarder kronor under perioden 1997–2006. Antalet öppet arbetslösa minskade från 342 000 personer 1997 till 246 000 personer 2006 och beräknas bli 198 000 år 2010. Det genomsnittliga antalet deltagare per månad i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program som redovisas på statsbudgetens utgiftssida inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad minskade från cirka 191 000 personer 1997 till cirka 135 000 personer 2006, och beräknas ytterligare minska till 90 000 personer 2010. Antalet platser i program som redovisas på statsbudgetens inkomstsida (anställningsstöd) har ökat från i genomsnitt cirka 15 000 personer 2000 till nära 38 000 personer 2006. I och med att flera anställningsstöd utvecklats och det särskilda anställningsstödet flyttas från inkomst- till utgiftssidan från och med den 1 januari 2008 redovisas inga arbetsmarknadspolitiska program på statsbudgetens inkomstsida från och med 2009.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Utgiftsområdet som andel av de takbegränsade utgifterna beräknas öka med 2,2 procentenheter under perioden 1997–2010 med hänsyn tagen till tekniska justeringar. Flera stora reformer har genomförts under perioden. Bland annat infördes maxtaxa inom barnomsorgen 2002 och en satsning på fler lärare och andra specialister i skolan genom ett riktat bidrag till personalförstärkning i skolan under perioden 2001–2006. Under 2005 och 2006 genomfördes även en riktad satsning på personalförstärkning i förskolan. Ökningen förklaras vidare av en permanent utökning av antalet högskoleplatser samt ökade satsningar på forskning.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Utgifterna under anslaget 31:2 *Räntebidrag m.m.* har minskat från 20,8 miljarder kronor 1997 till 1,6 miljarder kronor 2006, till följd av såväl tidigare beslutade förändringar av räntebidragssystemet som lägre räntor. Utgifterna under anslaget 21:1 *Bostadsbidrag* minskade under samma period från 6,2 miljarder kronor till 3,6 miljarder kronor. Detta förklaras främst av regeländringar, minskad arbetslöshet samt ökade reallöner. Som andel av de takbegränsade utgifterna beräknas utgiftsområdets andel av de takbegränsade utgifterna minska med 3,7 procentenheter mellan 1997 och 2010.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Utgiftsområdet som andel av de takbegränsade utgifterna beräknas öka med 1,8 procentenheter under perioden 1997–2010 med hänsyn tagen till tekniska justeringar. De högre utgifterna beror främst på de förstärkningar av statsbidragen som syftar till att värna kvaliteten i skolan, vården och omsorgen.

Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

Utgifterna under anslaget 92:1 *Räntor på statsskulden* har sjunkit från drygt 98 miljarder kronor 1997 till 49,5 miljarder kronor 2006. Den kraftiga utgiftsminskningen beror i huvudsak på lägre räntenivåer och minskad statsskuld. Utgifterna under utgiftsområdet beräknas minska till drygt 38 miljarder kronor 2010.

6.6 Ändrad fördelning av ändamål och verksamheter på utgiftsområden

Enligt tilläggsbestämmelsen 5.12.1 i riksdagsordningen skall beslut om vilka ändamål och verksamheter som skall innefattas i ett utgiftsområde fattas i samband med beslut med anledning av den ekonomiska vårpropositionen. Inför 2008 har regeringen följande förslag till sådana ändringar.

6.6.1 Tillsyn av offentlig upphandling

Regeringens förslag: De ändamål och verksamheter som finansieras från det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 1:7 *Nämnden för offentlig upphandling* flyttas till utgiftsområde 24 Näringsliv.

Skälen för regeringens förslag: På tilläggsbudget i denna proposition (avsnitt 7.2.2) föreslår regeringen att Nämnden för offentlig upphandling (NOU) avvecklas per den 1 september 2007. För att effektivisera och vidareutveckla tillsynen av offentlig upphandling anser regeringen att denna verksamhet bör slås samman med Konkurrensverket. Verksamheten kommer under återstoden av 2007 att utföras av Konkurrensverket inom ramen för ändamålet för anslaget 1:7 *Nämnden för offentlig upphandling*.

Av detta skäl föreslås att de ändamål och verksamheter som finansieras från det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 1:7 *Nämnden för offentlig upphandling* flyttas till utgiftsområde 24 Näringsliv.

6.6.2 Inskrivningsverksamheten

Regeringens förslag: De ändamål och verksamheter som avser inskrivningsverksamheten och som finansieras från det under utgiftsområde 4 Rättsväsendet uppförda anslaget 4:5 *Sveriges Domstolar* flyttas den 1 juni 2008 till utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen Lantmäteriverksamheten (prop. 2005/06:5) redovisade regeringen bedömningen att huvudmannskapet för inskrivningsverksamheten bör överföras från Domstolsverket till Lantmäteriverket. Vid riksdagsbehandlingen uttalade riksdagen att det synes föreligga en bred enighet om att en överföring bör ske (bet. 2005/06:BoU4, rskr. 2005/06:51). Under våren 2006 beslutade regeringen att ge Lantmäteriverket i uppdrag att tillsammans med Domstolsverket förbereda överflyttningen av huvudmannskapet för inskrivningsverksamheten till Lantmäteriverket (dnr M2006/2116/Bo). Uppdraget redovisades i februari 2007. En särskild utredare har även sett över bland annat vissa juridiska och organisatoriska aspekter i anslutning till överföringen av huvudmannskapet från Domstolsverket till Lantmäteriverket (dir. 2006:59). Betänkandet Den nya inskrivningsmyndigheten (SOU 2007:7) överlämnades till regeringen i januari 2007 och remissbehandlas för närvarande.

Denna förändring innebär att ändamål och verksamhet som avser inskrivningsverksamheten bör från och med den 1 juni 2008 flyttas från utgiftsområde 4 Rättsväsendet till utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik.

6.6.3 Försvarshögskolan

Regeringens förslag: Delar av de ändamål och verksamheter avseende Försvarshögskolan som finansieras från det under utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet uppförda anslaget 6:5 *Försvarshögskolan* samt 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.* flyttas till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Skälen för regeringens förslag: Mot bakgrund av förslag i regeringens proposition Högstskoleutbildning av officerare m.m. (prop. 2006/07:64) anser regeringen att delar av ändamål och verksamheter avseende Försvarshögskolan som finansieras från anslaget 6:5 *Försvarshögskolan* samt 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.* bör flyttas från utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Regeringen avser, efter kompletterande uppgifter från berörda myndigheter, att återkomma till riksdagen i budgetpropositionen för 2008 med förslag till förändringar av utgiftsområdesramar och anslag.

6.6.4 Bistånd till Ryssland

Regeringens förslag: De ändamål och verksamheter avseende bistånd till Ryssland som finansieras från det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* flyttas till utgiftsområde 5 Internationell samverkan respektive utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Skälen för regeringens förslag: Mot bakgrund av Rysslands starka ekonomiska tillväxt är det naturligt att fasa ut Sveriges bistånd till Ryssland. Regeringen anser dock att det finns ett svenskt intresse av fortsatt samarbete med Ryssland inom miljö- och kärnsäkerhetsområdet, nukleär icke-spridning samt inom området mänskliga rättigheter. Medel för dessa ändamål har tidigare beräknats i statsbudgeten under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Denna indelning är inte längre ändamålsenlig.

Regeringen föreslår därför att medel flyttas från den del av utgiftsområde 7 Internationellt bistånd som inte klassificeras som bistånd i enlighet med OECD/DAC:s definition till utgiftsområde 5 Internationell samverkan respektive utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

6.6.5 Institutet för psykosocial medicin

Regeringens förslag: Huvuddelen av de ändamål och verksamheter som utförs vid myndigheten Institutet för psykosocial medicin och som finansieras från det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 14:6 *Institutet för psykosocial medicin* flyttas till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Skälen för regeringens förslag: Myndigheten Institutet för psykosocial medicin (IPM) inrättades 1980. Institutets uppgift är att bedriva och främja forskning inom psykosocial medicin. Eftersom forskning har varit IPM:s huvudsakliga uppgift har det funnits skäl att överväga andra organisationsformer för verksamheten än myndighetens. Regeringen föreslår på tilläggsbudget i denna proposition (avsnitt 7.2.8) att IPM avvecklas från och med den 1 oktober 2007. Huvuddelen av verksamheten kommer under återstoden av 2007 att bedrivas av Stockholms universitet. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att verksamheten flyttas till högskoleväsendet inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

6.6.6 Investeringsstöd till äldreboende

Regeringens förslag: De ändamål och verksamheter som avser investeringsstöd till äldreboende m.m. och som finansieras från det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 17:1 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* flyttas till utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen strävar efter att verksamheter som tillhör ett visst politikområde också skall tillhöra ett och samma utgiftsområde. Nödvändiga förändringar genomförs stegvis. I syfte att ytterligare anpassa indelningen i politikområden till riksdagens arbetsformer anser regeringen att de ändamål och verksamheter som avser investeringsstöd till

äldreboende m.m. och som finansieras från det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 17:1 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* bör flyttas till utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik.

6.6.7 Integrationsverkets verksamhet

Regeringens förslag: De ändamål och verksamheter som finansieras från det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda anslaget 10:1 *Integrationsverket* flyttas till utgiftsområde 1 Rikets styrelse, utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, utgiftsområde 8 Migration samt till utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

Skälen för regeringens förslag: Integrationsverket avvecklas fr.o.m. den 1 juli 2007 vilket innebär att vissa myndighetsuppgifter måste föras över till andra myndigheter. Verksamheten inom ramen för anslaget 10:1 *Integrationsverket* kommer under återstoden av 2007 att utföras av Migrationsverket, länsstyrelserna, Ungdomsstyrelsen, Statistiska centralbyrån och Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet).

Som en följd av beslutet om att avveckla Integrationsverket bör Migrationsverket inom utgiftsområde 8 Migration få ansvaret för myndighetsuppgifter som avser vissa nyanlända invandrare m.fl. Migrationsverkets uppgift bör vara att övergripande arbeta för att tillse att det finns en beredskap och kapacitet att ta emot skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd. Vid behov bör Migrationsverket även medverka vid deras bosättning samt besluta om att betala ut ersättningar enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m.

Länsstyrelserna inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse bör få i uppgift att verka för att det finns beredskap och kapacitet hos kommunerna i länet att ta emot skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd med utgångspunkt från Migrationsverkets bedömning av behov. Vidare bör länsstyrelserna överlägga med kommunerna om flyktingmottagandet i länet och inge besluts-

underlag om detta till Migrationsverket. Länsstyrelsen bör även ha ett uppföljningsansvar för introduktionen i länet samt ansvar för att samordna arbetet med regionala överenskommelser mellan myndigheter och kommuner m.fl. om mål och innehåll i introduktionen. De bör även medverka till att lokala överenskommelser om introduktionen ingås.

Ungdomsstyrelsen inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid bör få i uppdrag att fördela bidrag till organisationer som främjar integration.

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad bör få i uppdrag att vara nationell ansvarig myndighet för Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare inom EU:s ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar.

Statistiska centralbyrån inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning bör överta ansvaret för databasen STATIV som innehåller en samlad integrationsstatistik baserad på olika statistikkällor.

Mot bakgrund av den ovan föreslagna fördelningen av ansvar för olika integrationsverksamheter föreslås att de ändamål och verksamheter som finansieras från det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda anslaget 10:1 *Integrationsverket* flyttas till utgiftsområde 1 Rikets styrelse, utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, utgiftsområde 8 Migration och till utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

6.6.8 Hedersrelaterat våld

Regeringens förslag: De ändamål och de verksamheter avseende hedersrelaterat våld som finansieras från det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* flyttas till utgiftsområde 14 Arbetsliv.

Skälen för regeringens förslag: Arbetet mot hedersrelaterat våld är mycket angeläget och bör samordnas med andra insatser som gäller mäns våld mot kvinnor. Frågan bör därför bedrivas och ges ett ökat utrymme inom jämställdhetspolitiken. Regeringen bereder för närvarande en

handlingsplan om mäns våld mot kvinnor där också insatser mot hedersrelaterat våld kommer att ingå. Därmed blir det större möjligheter att göra avvägningar mellan olika behov av insatser som kan bli aktuella för att motverka våld mot kvinnor. Mot denna bakgrund anser regeringen att delar av ändamål och verksamheter avseende särskilda insatser mot hedersrelaterat våld som finansieras inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad flyttas till utgiftsområde 14 Arbetsliv där insatsernas omfattning kommer att vara oförändrade.

6.6.9 Jämställdhetsombudsmannen m.fl.

Regeringens förslag: De ändamål och de verksamheter som finansieras från det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslagen 23:7 *Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)*, 24:1 *Jämställdhetsombudsmannen (JämO)* samt från det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 16:10 *Handikappombudsmannen* flyttas till utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.

Det statliga stödet till ideella organisationer för homo- bi- och transpersoner som finansieras från det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 14:1 *Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar* flyttas till utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.

Skälen för regeringens förslag: Den parlamentariska Diskrimineringskommittén (SOU 2006:22) har lämnat förslag om bl.a. en sammanhållen diskrimineringslagstiftning och en gemensam ombudsmannamyndighet för de olika diskrimineringsgrunderna. Förslaget har remissbehandlats. Mot denna bakgrund avser regeringen att föreslå att de olika diskrimineringslagarna samordnas till en gemensam lagstiftning.

Med anledning av de kommande förslagen anser regeringen att de ändamål och den verksamhet som finansieras med medel från anslagen 23:7 *Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)*, 24:1 *Jämställdhetsombudsmannen (JämO)* inom utgiftsområde 14 Arbetsliv och 16:10

Handikappombudsmannen (HO) inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg bör flyttas till utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.

Vidare bör det statliga stödet till ideella organisationer för homo- bi och transpersoner (HBT) som finansieras från anslaget 14:1 *Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg flyttas till utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.

6.6.10 Bostadsbidrag

Regeringens förslag: De ändamål och verksamheter som finansieras med det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik uppförda anslaget 21:1 *Bostadsbidrag* flyttas till utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen anser att verksamheter som tillhör ett visst politikområde också skall tillhöra ett och samma utgiftsområde. Nödvändiga förändringar genomförs stegvis. För att ytterligare anpassa indelningen i politikområden till riksdagens arbetsformer anser regeringen att de ändamål och verksamheter som finansieras med det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik uppförda anslaget 21:1 *Bostadsbidrag* bör överföras till utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.

6.6.11 Internationella klimatinsatser

Regeringens förslag: De ändamål och verksamheter som finansieras från det under utgiftsområde 21 Energi uppförda anslaget 35:6 *Energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser* flyttas till utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Skälen för regeringens förslag: Det under utgiftsområde 21 Energi uppförda anslaget 35:6 *Energipolitiskt motiverade internationella klimat-*

insatser finansierar insatser för att förbereda, genomföra, utvärdera och utveckla metoder för s.k. gemensamt genomförande och projekt rörande mekanismer för ren utveckling. Anslaget används även för utvecklingsinsatser för systemet för handel med utsläppsrätter. Medel för dessa ändamål har för 2007 beräknats i statsbudgeten under utgiftsområde 21 Energi. Denna indelning är inte längre ändamålsenlig. För att tydliggöra kopplingen av verksamheten kring gemensamt genomförande och projekt rörande mekanismer för ren utveckling till miljöpolitiken föreslår regeringen att medel för denna verksamhet flyttas till utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

6.6.12 Genomförande från och med 2008

De föreslagna ändringarna av vilka ändamål och verksamheter som bör innefattas i olika utgiftsområden bör tillämpas från och med 2008. De föreslagna ändringarna beaktas inte i de beräkningar av ramar för utgiftsområden som ingår i denna proposition. Konsekvenserna av de beräknade förändringarna för berörda utgiftsområden avseende 2008 framgår nedan. Beloppen är preliminära och kan komma att ändras i budgetpropositionen för 2008.

Tabell 6.13 Konsekvenser för ramar för berörda utgiftsområden under 2008

Miljoner kronor

U0 1	Rikets styrelse	15,0
U0 2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	-6,6
U0 4	Rättsväsendet	-58,0
U0 5	Internationell samverkan	77,0
U0 7	Internationellt bistånd	-137,0
U0 8	Migration	20,5
U0 9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	-527,0
U0 12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	3 297,0
U0 13	Arbetsmarknad	9,7
U0 14	Arbetsliv	-37,4
U0 16	Utbildning och universitetsforskning	13,5
U0 17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	4,0
U0 18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	-2 739,0
U0 20	Allmän miljö- och naturvård	78,1
U0 21	Energi	-18,1
U0 24	Näringsliv	8,3
Summa förändring		0

6.7 Nytt politikområde

Regeringens bedömning: Ett nytt politikområde, Reformsamarbete i Östeuropa, införs från och med 2008.

Skälen för regeringens bedömning: De senaste årens reformer och utveckling i Östeuropa, inklusive Västra Balkan, har bl.a. inneburit minskande fattigdom. Samtidigt har EU-närmandet, med undantag för länderna i Centralasien som saknar medlemsperspektiv, fått en central betydelse för ländernas utvecklings- och reformpolitik. Utvecklings- och reformpolitiken i samtliga östeuropeiska länder styrs i dag av deras EU-handlingsplaner respektive EU-partnerskap. Detsamma gäller för Turkiet. EU-närmandet är i flera länder kraftigt pådrivande för reformprocessen och har dessutom en påtaglig stabiliseringseffekt på Västra Balkan.

Regeringen ser det som väsentligt att EU:s utvidgning fortsätter och är beredd att tydligt stödja samländernas egna ansträngningar att närma sig EU. Regeringen ser EU-närmandet som ett kraftfullt instrument för fattigdomsbekämpning. Det framstår därför som logiskt att fokus i samarbetet med länder i Östeuropa inklusive Västra Balkan, Turkiet och Södra Kaukasien är närmande till EU. Stödet bör även i fortsättningen bidra till att nå målet för Sveriges politik för global utveckling (PGU), att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling.

Det nu pågående svenska reformstödet är redan i dag i många stycken inriktat mot att stödja samländernas EU-närmande. Regeringen bedömer därför inte att införandet av ett nytt politikområde där tyngdpunkten ligger på närmande till EU medför några större förändringar av de svenska landprogrammen. Det innebär också att det svenska stödet tydligare ligger i linje med samländernas egna prioriteringar och EU:s stöd till dessa länder. Verksamheten inom det nya politikområdet utgörs av insatser som definieras som bistånd av OECD/DAC. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2008 med ett förslag till utformning av det nya politikområdet.

6.8 Insättningsgarantinämnden

Regeringens förslag: Insättningsgarantinämnden avvecklas från och med den 1 januari 2008.

Ärendet och dess beredning: I betänkandet från Insättningsgarantiutredningen – Ett reformerat system för insättningsgarantin (SOU 2005:15) – behandlas frågan om organisatorisk tillhörighet för Insättningsgarantinämnden (IGN). Utredningen föreslår att de garantiportföljer som i dag finns uppdelade på de olika statliga garantimyndigheterna bör föras samman till en ny garantimyndighet men anser att frågan om en ny garantimyndighet bör utredas vidare. Utredningen anför vidare att IGN, i likhet med andra mindre myndigheter är alltför sårbar och att det finns skäl att införliva verksamheten avseende insättningsgarantier och investerarskydd i en större befintlig garantimyndighet. Den myndighet som är bäst lämpad för detta ändamål är enligt utredningen Riksgäldskontoret (RGK).

Betänkandet har remissbehandlats och remissvaren finns tillgängliga i Regeringskansliet (dnr Fi2005/1477). Flertalet av de remissinstanser som yttrat sig i denna del har ställt sig positiva till att inordna verksamheten vid IGN i RGK.

IGN har i en särskild skrivelse framfört bl.a. att nämnden föredrar att verksamheten vid IGN förstärks resursmässigt framför alternativet att inordnas i någon annan myndighet.

Skälen för regeringens förslag: Insättningsgarantin och investerarskyddet har betydelse för konsumentskyddet på de finansiella marknaderna och för stabiliteten inom det finansiella systemet. En korrekt och effektiv hantering av ersättningsfall måste kunna säkerställas. De senaste årens ersättningsfall har dock visat att IGN:s organisation är sårbar och att den organisatoriska basen för verksamheten behöver stärkas. IGN:s verksamhet bör därför hanteras inom ramen för en större myndighet. Regeringen bedömer att det är mer kostnadseffektivt att inordna IGN i en större myndighet än att, såsom IGN förordar, minska sårbarheten genom att förstärka den befintliga myndigheten. En avveckling av IGN som egen myndighet ligger även i linje med det som regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2007 om en översyn av den statliga myndighetsstrukturen i syfte att förbättra effektiviteten i stats-

förvaltningen. En sådan utredning har också tillsatts (dir. 2006:123).

Regeringen anser att verksamheten avseende insättningsgaranti och investerarskydd bör effektiviseras och utvecklas. Den organisatoriska basen för hanteringen av systemen bör stärkas. Regeringen föreslår därför att IGN avvecklas som separat nämndmyndighet fr.o.m. den 1 januari 2008 och att verksamheten inordnas i en befintlig statlig myndighet. Regeringen avser att senare under året återkomma till riksdagen med förslag till de lagändringar som blir nödvändiga att göra i och med detta.

6.9 Ändrad viktning av arbetsinkomst vid beräkning av bostadstillägg för pensionärer m.fl.

Regeringens förslag: Vid beräkning av bostadstillägg till pensionärer m.fl. skall 50 procent av arbetsinkomsten tas med i reduceringsinkomsten. Som arbetsinkomst avses inkomst enligt 65 kap. 9 a § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) samt inkomst enligt 15 § 1 lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Ärendet och dess beredning: Förslaget har beretts under hand med Försäkringskassan.

Skälen för regeringens förslag: Bostadstillägg kan utges till den som uppbär hel ålderspension, aktivitets- eller sjukersättning samt, i vissa fall, efterlevandepension. Storleken av bostadstillägget är beroende bl.a. av hur stora inkomster som den sökanden samt hans eller hennes make har, dvs. deras bidragsgrundande inkomster. Dessa inkomster räknas om till en reduceringsinkomst, som i sin tur på visst sätt reducerar det bostadstillägg som annars skulle ha utgått. Vid beräkning av bostadstillägg (BTP) och särskilt bostadstillägg (SBTP) tas vissa bidragsgrundande inkomster inte med till sitt fulla värde i reduceringsinkomsten utan räknas om (viktas) till 80 procent. Det gäller tjänstepension, avtalspension, arbetsinkomster och inkomst av näringsverksamhet. Däremot skall allmän pension, sjuk- och aktivitetsersättning, kapitalinkomst samt inkomsttillägg för förmögenhet viktas till 100 procent dvs. tas med till sitt fulla värde.

Effekten av att inkomstrelaterad allmän pension och aktivitets- eller sjukersättning först reducerar garantiförmånerna innebär att det endast är en del av förmånen som därefter reducerar bostadstillägget. Andra inkomster som inte reducerar garantiförmånerna som t.ex. arbetsinkomster går direkt in i inkomstberäkningen. Om dessa inkomster inte viktades ner till 80 procent skulle de ha en högre marginaleffekt vid bostadstilläggsberäkningen än t.ex. allmän pension. Genom viktningen har således olika typer av inkomster samma marginaleffekt.

Bostadstillägget utgör för många en betydande del av ekonomin och kan vara avgörande för att en ålderspensionär eller en person med aktivitets- eller sjukersättning skall ha möjlighet att kunna efterfråga ett rimligt boende. Eftersom BTP är inkomstprövat är det träffsäkert såtillvida att det är de personer som har de minsta marginalerna och lägsta inkomsterna som får del av detta stöd. För personer som uppbär BTP och samtidigt arbetar, eller vars make arbetar, minskar bostadstillägget om arbetstiden utökas eller om arbetsinkomsten stiger. Regeringen anser att den enskilt viktigaste faktorn för att trygga framtidens välfärd är en hög sysselsättning. Ett sätt att förbättra den ekonomiska situationen för de sämst ställda pensionärerna och samtidigt bidra till en ökning av incitamenten att arbeta är att minska arbetsinkomstens påverkan på bostadstillägget. Enligt de nuvarande reglerna för beräkning av bostadstillägg tas arbetsinkomster med till 80 procent i reduceringsinkomsten. En sänkt viktning av arbetsinkomster medför att arbetsinkomsten inte påverkar bostadstilläggets storlek lika mycket som i dag vilket bidrar till att stimulera personer med BTP till arbete samtidigt som bostadstillägget förbättras. Eftersom båda makarnas inkomster tas med vid beräkningen av BTP påverkas incitamenten att arbeta för båda makarna även om bara den ena har rätt till bostadstillägg. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att 50 procent av arbetsinkomsten skall ingå i reduceringsinkomsten i stället för, som med de nuvarande bestämmelserna, 80 procent.

Med arbetsinkomster avses det skatterättsliga begreppet arbetsinkomster, som anges i 65 kap. 9 a § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1299, IL). En bestämmelse om detta införs i 18 § lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. (BTPL). Vid beräkning av bostadstillägg skall enligt nuvarande regler i 15 §

1 BTPL tillägg till den bidragsgrundande inkomsten göras för inkomster som på grund av vissa bestämmelser i IL eller skatteavtal inte skall beskattas enligt IL. Bland de inkomster som avses i 15 § 1 BTPL förekommer inkomster, som bortsett från att de inte är skattepliktiga här i landet, är av samma slag som arbetsinkomster enligt IL. Vid beräkning av reduceringsinkomsten skall de därför jämföras med arbetsinkomster.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2008 och omfattar samtliga som är berättigade till bostadstillägg. Kostnaderna för förslaget beräknas för utgiftsområde 11 till 25 miljoner kronor per år och för utgiftsområde 10 till 271 miljoner kronor per år.

Ett lagförslag i ärendet återfinns i avsnitt 3.1 .

7

Tilläggsbudget

7 Tilläggsbudget

7.1 Förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för 2007

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra anslag och anvisa nya anslag. De förändringar av gällande statsbudget som nu kan överblickas och andra frågor som regeringen anser bör tas upp, redovisas i det följande.

Anslagsförändringarna i detta förslag till tilläggsbudget innebär att anvisade medel ökar med 1 743 miljoner kronor netto. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 3 660 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna uppgår till 1 917 miljoner kronor.

7.2 Tilläggsbudget per utgiftsområde

7.2.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

32:1 Länsstyrelserna m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 360 522 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas med 5 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. har regeringen föreskrivit om en förenklad prövning av vissa mindre vattenverksamheter. Den

ändrade ansvarsfördelningen innebär en minskning av ärendemängden hos miljödomstolarna samt en ökning av antalet ärenden hos länsstyrelserna, till vilka en ny vattenverksamhet skall anmälas innan den inrättas.

Regeringen anser att länsstyrelserna bör tillföras resurser för den nya uppgiften. Anslaget 32:2 *Länsstyrelserna m.m.* bör därför ökas med 4 000 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 4 Rättsväsendet uppförda anslaget 4:5 *Sveriges Domstolar* minskas med motsvarande belopp.

Efter förlikning hos Justitiekanslern (JK) i juni 2006, betalade staten, genom Länsstyrelsen i Örebro län, 4 700 000 kronor i skadestånd till ett antal markägare för skador som uppstod på grund av översvämningar då prövningen av ett ärende om tillstånd enligt dåvarande naturvårdslagen (1964:822) drog ut på tiden. Länsstyrelsen har hos Regeringskansliet hemställt om medelstillskott för att täcka de kostnader som uppstått som en följd av skadeståndet. JK har i en skrivelse till Finansdepartementet (dnr Fi2006/4133/LS) framhållit att Länsstyrelsen i Örebro län drabbats osedvanligt hårt ekonomiskt av skadeståndsansvaret. JK gör i skrivelsen bedömningen att de fel som länsstyrelsen begått varit mycket begränsade och att det i ett fall kan diskuteras om fel överhuvudtaget har begåtts.

Mot denna bakgrund anser regeringen att Länsstyrelsen i Örebro län bör tillföras 1 500 000 kronor för att till viss del kompensera den kostnad som myndigheten åsamkats. Anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* bör därför ökas med 1 500 000 kronor.

Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

uppförda anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* minskas med motsvarande belopp.

Sammantaget bör därmed anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas med 5 500 000 kronor.

90:1 Kungliga hov- och slottsstaten

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 98 150 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* ökas med 318 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Pris- och löneomräkningen för 2007 blev felaktig och en justering av anslaget behöver därför göras. Anslaget 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* bör därför ökas med 318 000 kronor.

Anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 580 760 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* ökas med 48 600 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Förändringen av den svenska kronans värde, framför allt gentemot US dollar och Euro, har för utrikesrepresentationen medfört en betydande valutakursförlust. Anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* bör av den anledningen ökas med 13 600 000 konor.

Regeringen avser att tillskapa en genomförandeorganisation inom Regeringskansliet med uppgift att samordna förberedelserna för genomförandet av den aviserade tandvårdsreformen och ta fram förslag till kompletteringar av de författningsförslag som lämnats av Utredningen om ett nytt tandvårdsstöd för vuxna (SOU 2007:19). Inrättandet av genomförandeorganisationen medför ökade kostnader för Regeringskansliet. Anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* bör därför ökas med 5 000 000

kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 13:7 *Läkemedelsförmånsnämnden* minskas med 5 000 000 kronor.

Migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna har ökat kraftigt. Särskilt belastade myndigheter bör tillfälligt förstärkas med fler utsända och lokalanställda för att servicegraden i verksamheten skall kunna upprätthållas på en tillfredsställande nivå. Anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* bör därför ökas med 30 000 000 kronor.

Sammantaget bör därmed anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* ökas med 48 600 000 kronor.

7.2.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

1:3 Statskontoret

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 52 189 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:3 *Statskontoret* ökas med 4 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Statskontoret har genomgått ett omställningsarbete som medfört att antalet anställda har minskat. En tillfällig förstärkning av myndighetens anslag är nödvändig för att täcka de kostnader som uppstått med anledning av uppsägningarna under 2007. Anslaget 1:3 *Statskontoret* bör därför ökas med 4 500 000 kronor.

1:7 Nämnden för offentlig upphandling

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 8 247 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen föreslår att Nämnden för offentlig upphandling avvecklas från och med den 1 september 2007.

Skälen för regeringens förslag: Tillsynen av den offentliga upphandlingen bör effektiviseras och utvecklas. Upphandlingskommittén föreslog i sitt betänkande (SOU 1999:139) en sammanlagning mellan Nämnden för offentlig upphandling och Konkurrensverket. Regeringen delar kommitténs bedömning att en sammanlagning skulle bidra till att tillsynen över offentlig upphandling får en ökad tyngd och blir mindre sårbar. Vidare bedömdes ett samgående vara utvecklande för konkurrens- och upphandlingsfrågorna. Det bör också leda till att kvaliteten i verksamheten höjs.

Verksamheten kommer under återstoden av 2007 att utföras av Konkurrensverket inom ramen för ändamålet för anslaget 1:7 *Nämnden för offentlig upphandling*.

1:15 Finanspolitiska rådet (nytt anslag)

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag 1:15 *Finanspolitiska rådet* förs upp i statsbudgeten med 1 500 000 kronor.

Anslaget 1:9 *Ekonomiska rådet* minskas med 1 250 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Finanspolitikens främsta syfte är att skapa goda betingelser för tillväxt och sysselsättning genom en väl avvägd ekonomisk politik inom ramen för långsiktigt hållbara offentliga finanser. En översyn av det finanspolitiska ramverket pågår och detta arbete kommer ytterligare att fördjupas. Uttalade mål i översynen av det finanspolitiska ramverket är att uppnå en ökad grad av öppenhet och tydlighet kring finanspolitiken (se avsnitt 4.1.2).

För att ytterligare öka öppenheten anser regeringen att ett finanspolitiskt råd bör inrättas som en myndighet under regeringen. Rådets uppgift bör vara att årligen följa upp och granska måluppfyllelsen inom den ekonomiska politiken. Rådet bör också få i uppdrag att utvärdera kvaliteten i regeringens analysram för den ekonomiska politiken. Med detta avses kvaliteten på centrala indikatorer och prognoser, men även tydligheten i budgetdokumenten till

riksdagen, dvs. den ekonomiska vårpropositionen och budgetpropositionen.

Ett nytt ramanslag 1:15 *Finanspolitiska rådet* bör föras upp i statsbudgeten med 1 500 000 kronor. Finansiering sker delvis genom att anslaget 1:9 *Ekonomiska rådet* minskas med 1 250 000 kronor.

2:5 Avsättning för garantiverksamhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 400 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:5 *Avsättning för garantiverksamhet* ökas med 400 000 kronor.

Anslaget får även användas för Sveriges årliga avgift till Europarådets utvecklingsbank.

Anslaget 1:5 *Statistiska centralbyrån* minskas med 200 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Den årliga medlemsavgiften i Europarådets utvecklingsbank (Council of Europe Development Bank, CEB) finansierades under åren 2001–2006 genom det tidigare anslaget 2:5 *Insatser i internationella finansiella institutioner*. Medlemsavgiften till CEB, som för 2007 uppgår till cirka 350 000 kronor, är för liten för att motivera ett eget anslag. Avgiften föreslås därför i fortsättningen finansieras under anslaget 2:5 *Avsättning för garantiverksamhet*. Från anslaget finansieras för närvarande en garantiavgift för Sveriges Hus i Sankt Petersburg. Det skall också kunna belastas om garantier till CEB och vissa andra internationella finansieringsinstitut behöver infrias. Anslaget 2:5 *Avsättning för garantiverksamhet* bör därför ökas med 400 000 kronor. Finansiering sker genom att anslagen 1:5 *Statistiska centralbyrån* och det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 2:1 *Lotteriinspektionen* minskas med 200 000 kronor vardera.

Fortifikationsverket (låneram)

I statsbudgeten för innevarande år får regeringen låta Fortifikationsverket ta upp lån i Riksgäldskontoret om högst 7 725 000 000

kronor för investeringar i mark, anläggningar och lokaler.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2007 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret inom en ram av högst 8 175 000 000 kronor för investeringar i mark, anläggningar och lokaler.

Skälen för regeringens förslag: Fortifikationsverket har startat nya investeringsprojekt och tidigarelagt andra projekt. Vidare har vissa projekt blivit dyrare än beräknat. Regeringen anser därför att låneramen behöver höjas med 450 000 000 kronor. Regeringen bör således bemyndigas att 2007 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret inom en ram av högst 8 175 000 000 kronor för investeringar i mark, anläggningar och lokaler.

Försäljning av fastighet i Stockholm

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner att staten genom byte eller försäljning avyttrar fastigheten Stockholm Uggleborg 12 i Stockholms kommun. Vid en försäljning skall överskottet redovisas mot en inkomstitel på statsbudgeten.

Skälen för regeringens förslag: Staten äger fastigheten Stockholm Uggleborg 12 på Vasagatan i Stockholms kommun. Statens fastighetsverk (SFV) förvaltar fastigheten. SFV övertog fastigheten i samband med att verket fick i uppdrag att förvalta de från försäkringskassorna övertagna fastigheterna.

Enligt 25 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten får regeringen besluta att sälja fast egendom när värdet inte överstiger 50 miljoner kronor.

Regeringen bedömer i nuläget att fastigheten inte längre behövs i statens verksamhet och att den därför bör avyttras genom byte eller försäljning. För att regeringen skall kunna besluta om avyttring krävs riksdagens medgivande eftersom det beräknade värdet av fastigheten överstiger 50 miljoner kronor.

Vid en försäljning skall den del av försäljningsinkomsten, minskat med försäljningskostnader, som överstiger det bokförda värdet redovisas mot en inkomstitel på statsbudgeten. Eventuella lån löses i samband med avyttringen.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en redovisning av köpeskilling m.m. efter en genomförd avyttring.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden – Valutamandat för Sjätte AP-fonden

Regeringens förslag: Sjätte AP-fonden får även placera fondmedel utomlands. Högst 10 procent av Sjätte AP-fondens tillgångar får vara exponerade för valutarisk.

Ärendet och dess beredning: Möjligheten för Sjätte AP-fonden att göra placeringar utomlands har övervägts i promemorian Sjätte AP-fonden i det reformerade pensionssystemet (Ds 2004:25). I promemorian ingick bl.a. ett förslag om sådana placeringar. Enligt det förslaget skulle Sjätte AP-fonden ges samma begränsning av fondens valutarisk som redan gäller för Första-Fjärde AP-fonderna, dvs. högst 40 procent. Vidare föreslogs i promemorian att valutarisk skulle bestämmas med utgångspunkt i de slutligt ägda portföljbolagen och att samma värderingsprincip skulle tillämpas av Första-Fjärde AP-fonderna för deras placeringar i riskkapitalfonder.

Promemorian har remissbehandlats. En sammanställning av synpunkter finns tillgänglig i Regeringskansliet (dnr Fi 2004/2576).

Förslagen i departementspromemorian: Högst 40 procent av Sjätte AP-fondens tillgångar får vara exponerade för valutarisk. Vid placeringar i icke-marknadsnoterade riskkapitalföretag skall exponeringen avse de aktier och andra andelar som ett sådant företag har i andra företag i proportion till fondens innehav i riskkapitalföretaget.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans invänder mot förslaget att Sjätte AP-fonden skall få placera fondmedel utomlands. *Första, Andra och Tredje AP-fonderna* avstyrker förslaget att valutarisk också för deras del skall bestämmas med utgångspunkt i de slutligt ägda portföljbolagen.

Skälen för regeringens förslag: I takt med riskkapitalmarknadens utveckling och internationalisering har Sjätte AP-fondens roll på marknaden förändrats. Utbudet av riskkapital är inte längre nationellt bestämt och inte heller möjligt att styra på direkt väg. Av det följer att en svensk investering i ett utländskt bolag inte bör tolkas alltför snävt, som om den enda effekten skulle bli att motsvarande belopp undandras svenska bolag. Ett öppet investeringsklimat innebär kapitalflöden i båda riktningarna. Det behöver därför inte föreligga någon motsättning mellan fondens mål och möjligheten att placera någon del av fondkapitalet utomlands.

Den begränsning i Sjätte AP-fondens regelverk som förhindrar placeringar utomlands är inte ändamålsenlig mot bakgrund av fondens verksamhet och rådande marknadsförutsättningar. Den bör därför tas bort. På motsvarande sätt som för Första–Fjärde AP-fonderna bör emellertid en begränsning av fondens valutarisk införas. För att markera Sjätte AP-fondens särskilda uppdrag att inrikta verksamheten mot placeringar i Sverige är det motiverat att sätta gränsen lägre än de 40 procent som gäller för Första–Fjärde AP-fonderna. Genom att begränsa Sjätte AP-fondens valutarisk vid 10 procent uppnås den åsyftade markeringen.

Vid bestämmandet av valutarisk bör de principer som gäller för Första–Fjärde AP-fonderna tjäna som vägledning (se prop. 1999/2000:46 s. 104). Det utesluter emellertid inte att den faktiska innebörden av en placering kan beaktas i vissa fall. Så kan vara fallet t.ex. vid placering i utländska riskkapitalbolag och fonder som i sin tur investerar i svenska bolag. Den särskilda bestämmelsen om att Sjätte AP-fondens tillgångar i vissa fall får placeras i utländska bolag som förvärvat ett svenskt bolag bör tas bort (3 kap. 3 § lagen om Sjätte AP-fonden).

Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.7.

Författningskommentar: Genom ändringarna i 3 kap. 2 § *första stycket* får Sjätte AP-fondens medel placeras även i utländska företag. I punkten 2 görs också några ändringar som föranleds av terminologin i den nya aktiebolagslagen. Sistnämnda ändringar medför inte någon ändring i sak.

Ändringarna i *andra stycket* föranleds dels av att Sjätte AP-fonden enligt första stycket får möjlighet att placera i aktier i utländska

aktiebolag, dels av den nya terminologin för börser och marknadsplatser som har föreslagits i lagrådsremissen Ny lag om värdepappersmarknaden. I bestämmelsen ersätts begreppet börs med reglerad marknad eller motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I nämnda lagrådsremiss föreslogs att den förevarande bestämmelsen skulle ändras på så sätt att begreppet börs ersätts med reglerad marknad i Sverige. I det sammanhanget gjordes inte några överväganden om att fondmedel även skulle få placeras utomlands. Med begreppet reglerad marknad avses här detsamma som i den föreslagna nya lagen om värdepappersmarknaden, dvs. termen innefattar marknader i Sverige och i övriga länder inom EES. I lagen om värdepappersmarknaden avses med börs ett företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad. Såvitt avser placeringar på marknadsplatser i Sverige innebär detta inte någon ändring i sak.

I det nya *tredje stycket* begränsas Sjätte AP-fondens valutarisk till 10 procent. Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 10 § lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder) med den skillnaden att gränsen för Sjätte AP-fonden är 10 procent medan den för Första–Fjärde AP-fonderna är 40 procent (se prop. 1999/2000:46 s. 100 ff. och 167 f.).

7.2.3 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

4:3 Åklagarmyndigheten

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 897 050 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:3 *Åklagarmyndigheten* ökas med 47 000 000 kronor.

Anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med 40 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Arbetsbelastningen inom Åklagarmyndigheten har ökat huvudsakligen som en följd av en ökad ärendetillströmning från polisen, men också på grund av domstolarnas insatser för att minska sina ärendebalanser.

Vidare förväntas åklagarna i ökad omfattning delta i arbetet med att utveckla metoderna för bekämpning av bl.a. grov organiserad brottslighet, mängdbrott och våld mot kvinnor och barn.

För att Åklagarmyndigheten skall kunna hantera den ökade ärendetillströmningen med bibehållen hög kvalitet och även i övrigt säkerställa en effektiv åklagarverksamhet bör anslaget 4:3 *Åklagarmyndigheten* ökas med 40 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med motsvarande belopp.

Till följd av regeringens förslag att den 1 augusti 2007 införa en ny bidragsbrottslag (prop. 2006/07:80) förväntas antalet anmälningar om brott mot välfärdssystemen öka. Anslaget 4:3 *Åklagarmyndigheten* bör av den anledningen ökas med 7 000 000 kronor.

Sammantaget bör därmed anslaget 4:3 *Åklagarmyndigheten* ökas med 47 000 000 kronor.

4:5 Sveriges Domstolar

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 4 205 208 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:5 *Sveriges Domstolar* minskas med 4 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 4:5 *Sveriges Domstolar* minskas med 4 000 000 kronor för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* Finansieringsåtgärden motsvarar den minskning av ärendemängden hos miljödomstolarna som förväntas bli följderna av ändringen i förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m.

7.2.4 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

5:1 Bidrag till vissa internationella organisationer

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 056 654 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 5:1 *Bidrag till vissa internationella organisationer* ökas med 70 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Förenta Nationernas (FN) reguljära budget för 2007 fastställdes i slutet av 2006. Sveriges bidrag till FN:s budget blir högre än tidigare beräknat bl.a. på grund av att FN-byggnaden skall renoveras. Därutöver ökar FN:s fredsfrämjande insatser såväl i antal som i omfattning. Insatser sker bl.a. i Libanon, Elfenbenskusten, Etiopien/Eritrea och Östtimor. Vidare har Sveriges andel av budgeten ökat från 0,998 procent till 1,071 procent. Mot denna bakgrund behöver anslaget 5:1 *Bidrag till vissa internationella organisationer* ökas med 70 000 000 kronor.

7.2.5 Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet

6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser, m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 20 452 062 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser, m.m.* minskas med 2 000 000 kronor.

Anslaget får även användas för vissa avvecklingskostnader inom Totalförsvarets forskningsinstitut och Totalförsvarets pliktverk.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser, m.m.* minskas med

2 000 000 kronor för att bidra till att finansiera ökningen av anslaget 6:9 *Nämnder m.m.*

Kostnadsreduktioner skall genomföras inom försvarsförvaltningen. Detta innebär att personal och lokaler måste avvecklas inom bl.a. Totalförsvarets forskningsinstitut och Totalförsvarets pliktverk. Kostnadsreduktionerna skall vara fullt uppnådda senast vid utgången av 2008. Avvecklingskostnaderna som uppstår ryms inte inom de berörda myndigheternas ekonomiska ramar.

Kostnadsreduktionerna skall leda till att Försvarsmaktens utgifter minskar i motsvarande grad. Försvarsmakten bör av denna anledning bidra till finansieringen av avvecklingskostnaderna. Anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser, m.m.* bör därför även få användas för att finansiera vissa avvecklingskostnader inom Totalförsvarets forskningsinstitut och Totalförsvarets pliktverk.

6:2 Materiel och anläggningar (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 17 600 235 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 40 900 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen får under 2007 besluta om beställning av ombyggnad av upp till 31 stycken JAS 39A/B till JAS 39C/D och ett demonstratorprogram för eventuell vidareutveckling av JAS 39 Gripen samt om luftvärnsrobotsystem till korvett av Visbyklass.

Regeringen får under 2007 för anslaget 6:2 *Materiel och anläggningar* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 45 250 000 000 kronor efter 2007.

Skälen för regeringens förslag: Försvarsutskottet har angivit att regeringen måste återkomma till riksdagen när det gäller uppgradering av 31 stycken JAS-flygplan från A/B-version till C/D-version innan ett eventuellt sådant beslut avses fattas (prop.

2006/07:1 utgiftsområde 6, bet. 2006/07:FöU1, rskr. 2006/07:31).

Dagens flygplanspark JAS 39 Gripen består av de två versionerna JAS 39A/B respektive JAS 39C/D. Den senare är tekniskt interoperabel med Natoförband, har en utökad strukturell livslängd och har möjlighet till utökad räckvidd genom lufttankning. JAS 39A/B har begränsningar i förmågan att lösa Försvarsmaktens uppgifter. Nuvarande planering innebär att JAS 39 Gripen vidmakthålls och vidareutvecklas till 2020.

En handlingsplan för vidmakthållande och vidareutveckling av JAS 39 Gripen har utformats av Försvarsmakten och medel för detta ingår i den långsiktiga materielplanen. Handlingsplanen består dels av en ombyggnad av 31 stycken JAS 39A/B till JAS 39C/D åren 2007–2013, dels av ett demonstratorprogram åren 2007–2010 som syftar till att kartlägga och utgöra grund för framtida möjliga beslut om vidareutveckling. Regeringen beräknar kostnaden för detta till cirka 4,1 miljarder kronor. Om handlingsplanens förslag om att reducera flygplansparken till 100 flygplan genomförs beräknas kostnader för vidmakthållande m.m. minska genom ett flexiblere utnyttjande och en utökad strukturell livslängd för JAS 39C/D i kombination med att JAS 39C/D, jämfört med JAS 39A/B, har ökad operativ effekt. Handlingsplanen syftar således till att minska de framtida kostnaderna genom en fullt interoperabel, enhetlig och antalsmässigt reducerad flygplansflotta. Vidare kan den operativa driften av JAS 39 förlängas till 2040. Regeringen anser således att ett genomförande av förslaget är det mest kostnadseffektiva sättet att långsiktigt vidmakthålla och vidareutveckla JAS 39 Gripen.

Regeringen konstaterar också att handlingsplanen stödjer exportsatsningar genom att potentiella exportländer ser en tydlig signal om satsning på JAS 39 Gripen eftersom produktionen förlängs, ett antal JAS 39A/B kan nyttjas för export, samt att befintliga och potentiella exportkunder genom demonstratorprogrammet får kunskap om utvecklingspotentialen i Gripensystemet.

Inom demonstratorprogrammet kommer nya tillämpningar att tas fram som bygger vidare på centrala kunskapsområden inom flygindustrin. Detta utvecklingsarbete kommer att ske i nära samarbete med internationella partners. De högteknologiska satsningar som skett inom den

säkerhetskritiska flyg- och försvarsverksamheten har hittills resulterat i betydande innovationer och utvecklingar i andra branscher. Regeringen menar att denna typ av satsningar även framgent är en viktig del i de samlade insatser som görs för forskning och teknologiutveckling. Sveriges ställning som högteknologisk nation förutsätter framåtsyftande industriella satsningar i internationell samverkan.

Luftförsvarsförmågan är en grundförutsättning för ytstridsfartygens möjlighet att lösa sina uppgifter. Med luftförsvarsförmåga avses skydd av eget fartyg och områdesskydd. Vid nationella och internationella insatser är en av huvuduppgifterna att upprätthålla kontroll över sjövägarna. I denna uppgift ingår eskort av andra oskyddade fartyg. Det ställer krav på områdesskydd mot hot från luften vilket uppnås med hjälp av ett luftvärnsrobotsystem. Anskaffningen av luftvärnsrobotsystem till korvett av Visbyklass föreslås genomföras i form av en direktanskaffning av på marknaden befintligt system.

De beskrivna materielobjekten innebär att ramen för beställningsbemyndigandet 2007 behöver utökas med 4 350 000 000 kronor.

6:9 Nämnder m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 901 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 6:9 *Nämnder m.m.* ökas med 4 000 000 kronor.

Anslaget 6:6 *Försvarets radioanstalt* minskas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har i propositionen En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet (prop. 2006/07:63) lämnat förslag till lag om ändring i lagen (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet samt förslag till lag om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Till följd av dessa förslag får Försvarets underrättelsenämnd utökade uppgifter.

Försvarets underrättelsenämnd har i dag en granskande myndighetsfunktion men är inte en förvaltningsmyndighet i traditionell mening.

Nämnden har till exempel inga anställda. Försvarets underrättelsenämnd får genom de föreslagna författningsändringarna fler uppgifter än i dag. Kravet på att utföra en fortlöpande och mer ingående kontroll och uppgiften att pröva tillstånd till inriktning av signalspaning medför organisatoriska förändringar och behov av administrativt stöd.

Anslaget 6:9 *Nämnder m.m.* bör därför ökas med 4 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.* minskas med 2 000 000 kronor och att anslaget 6:6 *Försvarets radioanstalt* minskas med 2 000 000 kronor.

7:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 39 850 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 7:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 25 000 000 kronor efter 2007.

Skälen för regeringens förslag: Kommunerna kan hos Statens räddningsverk ansöka om statsbidrag för åtgärder som de har utfört eller avser att utföra för att förebygga jordskred och andra naturolyckor.

För att stimulera kommunerna att utföra förebyggande åtgärder kan hälften av bidraget för planerade men ännu inte utförda åtgärder betalas efter att slutligt beslut har fattats. Resterande del utbetalas när åtgärderna utförts och är slutbesiktigade. Efter det att projektet godkänts måste kommunen genomföra åtgärderna inom tre år. Eftersom det slutliga bidraget inte betalas ut förrän projektet är slutbesiktigat uppkommer ofta förskjutningar i utbetalningarna. Statens räddningsverk har därmed utestående betalningsåtaganden som

leder till utgifter efter innevarande budgetår, för vilka myndigheten ännu inte tilldelats anslag.

Bemyndiganderamen avseende anslaget 7:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* behöver ökas med 10 000 000 till 25 000 000 kronor så att Statens räddningsverk kan ingå de åtaganden som är nödvändiga för att verksamheten skall kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt.

7:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 21 080 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 7:3 *Ersättning för räddningstjänst m.m.* ökas med 18 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Återstående kostnader för de omfattande räddningstjänstinsatser som genomfördes 2006, orsakade av skogsbränder, vägras och översvämningar, beräknas bli högre än vad som ryms inom det för ändamålet uppförda anslaget. För att kunna reglera dessa kostnader under 2007 behöver därför anslaget 7:3 *Ersättning för räddningstjänst m.m.* ökas med 18 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 7:5 *Krisberedskap* minskas med motsvarande belopp.

7:5 Krisberedskap

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 711 976 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 7:5 *Krisberedskap* minskas med 268 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 7:5 *Krisberedskap* minskas med 18 000 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 7:3 *Ersättning för räddningstjänst m.m.* Anslaget minskas med ytterligare 250 000 000 kronor för

att finansiera ökningen av anslaget 7:6 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet.*

Sammantaget bör därmed anslaget 7:5 *Krisberedskap* minskas med 268 000 000 kronor.

7:6 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 35 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 7:6 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* ökas med 250 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I samband med utbyggnaden och driftstarten av det s.k. Rakel-systemets inledande etapper har behov av förstärkningsåtgärder identifierats avseende driftsäkerhet vid bortfall av el och radiotäckning i särskilda utrymmen, såsom bl. a. bil- och järnvägstunnlar. Vidare är de faktiska kostnaderna för investeringar större än vad som ursprungligen beräknades. Därför behöver ytterligare medel tillföras. Anslaget 7:6 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* bör därför ökas med 250 000 000 kronor.

Finansiering sker genom att anslaget 7:5 *Krisberedskap* minskas med motsvarande belopp.

7.2.6 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

8:1 Bistandsverksamhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 25 930 841 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 8:1 *Bistandsverksamhet* minskas med 700 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Inströmningen av asylsökande har ökat väsentligt, framför allt flyktingar från Irak. Prognosen har mot den bakgrunden reviderats upp och avräkningarna

från biståndsramen ökar med 700 000 000 kronor. Regeringen föreslår att anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* minskas med 700 000 000 kronor för att bidra till att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 8 Migration uppförda anslaget 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader*.

7.2.7 Utgiftsområde 8 Migration

12:2 Ersättningar och bostadskostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 999 950 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader* ökas med 785 000 000 kronor.

Anslaget får även användas för ersättning till kommuner för vård som ges med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga mellan 18 och 21 år som avses i 1 § första stycket 1 och 2 lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. om dessa vid ankomsten till Sverige var under 18 år och utan medföljande vårdnadshavare (ensamkommande barn). En förutsättning skall dock vara att vården har påbörjats före det att personen fyllt 18 år. Därutöver får anslaget även användas för återetableringsstöd till vissa utlänningar.

Skälen för regeringens förslag: En betydande ökning har skett av antalet asylsökande vilket medför att utgifterna för bostäder till de asylsökande samt ersättningar till asylsökande, kommuner och landsting blir högre än vad som tidigare beräknats för 2007. För att möjliggöra utbetalning av de regelstyrda ersättningarna till asylsökande samt till kommuner och landsting 2007 behöver anslaget 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader* ökas med 743 000 000 kronor. Finansiering av de ökade utgifter som enligt OECD/DAC:s riktlinjer definieras som bistånd sker delvis genom en höjd avräkning från biståndsramen med 700 000 000 kronor och motsvarande sänkning av det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet*. Att avräkna

kostnader för mottagande av flyktingar från DAC-länder sker i enlighet med OECD/DAC:s definition av bistånd och görs i enlighet med budgeteringsprinciper som tidigare tillämpats. Även i 2001 och 2003 års ekonomiska vårpropositioner har avräkningarna för flyktingmottagande höjts på tilläggsbudget för att finansiera ökade kostnader inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar.

Enligt 7 § förordningen (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. har en kommun rätt till statlig ersättning för kostnader för vård av barn under 18 år i ett annat hem än barnets eget, om barnet omfattas av 1 § första stycket 1 och 2 lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. Ersättning lämnas för vård som ges med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. En del av de barn som omfattas av bestämmelserna är s.k. ensamkommande barn, dvs. barn som är under 18 år samt skilda från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe. Ensamkommande barn kan även efter det att de fyllt 18 år vara i behov av vård. Regeringen anser därför att statlig ersättning bör kunna lämnas till kommuner för sådan vård enligt socialtjänstlagen fram till dess att den unge fyller 21 år i de fall vården påbörjats före det att han eller hon fyllde 18 år. Förslaget medför inga ökade utgifter men förutsätter däremot att ändamålet för anslaget vidgas till att omfatta vård enligt socialtjänstlagen av personer mellan 18 och 21 år i de fall vården påbörjats före det att han eller hon fyllde 18 år. Av samma skäl föreslår regeringen på tilläggsbudget i denna proposition (avsnitt 7.2.10) en ändring av kommuners rätt till statlig ersättning för vård av personer som omfattas av 3 § förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m.

I syfte att stimulera fler kommuner att ta emot ensamkommande barn anser regeringen att den statliga ersättningen till kommuner som träffar överenskommelser med Migrationsverket om mottagande av ensamkommande barn bör ökas. Regeringen föreslår därför att anslaget 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader* ökas med 15 000 000 kronor.

För att underlätta för enskilda att återvända till sina hemländer och att skapa möjligheter för dem att åter kunna leva och verka i hemlandet bör ett nytt återetableringsstöd införas. Stödet

bör under vissa förutsättningar kunna lämnas till en utlänning som efter avslag på asylansökan återvänder självmant till sitt hemland. Återetableringsstöd bör kunna beviljas efter ansökan. Bidrag bör inte lämnas till personer som skall överföras till ett annat land enligt rådets förordning (EG) nr 343/2003 av den 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat. Stödets storlek bör regleras i förordning och avses motsvara 20 000 kronor till en vuxen person och 10 000 kronor till barn, dock sammanlagt högst 50 000 kronor per familj. Anslaget 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader* bör därför även kunna användas för återetableringsstöd till vissa utlänningar. Anslaget bör av denna anledning ökas med 27 000 000 kronor.

Sammantaget bör därmed anslaget 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader* ökas med 785 000 000 kronor.

7.2.8 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

13:7 Läkemedelsförmånsnämnden

I statsbudgeten för innevarande år finns det för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 58 626 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 13:7 *Läkemedelsförmånsnämnden* minskas med 5 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* minskas anslaget 13:7 *Läkemedelsförmånsnämnden* med 5 000 000 kronor.

14:6 Institutet för psykosocial medicin

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 15 471 000 kronor.

Regeringens förslag: Institutet för psykosocial medicin avvecklas från och med den 1 oktober 2007.

Skälen för regeringens förslag: Institutet för psykosocial medicin (IPM) inrättades 1980 och har till uppgift att bedriva och främja forskning inom psykosocial medicin. Regeringen angav i budgetpropositionen för 2007 att IPM bör avvecklas under 2007. Huvuddelen av verksamheten kommer under återstoden av 2007 att bedrivas av Stockholms universitet. Regeringen föreslår på annan plats i denna proposition (avsnitt 6.6.5) att IPM:s verksamhet bör flyttas till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Den del som i samverkan med Stockholms läns landsting bildar Nationellt centrum för suicidprevention och prevention av psykisk ohälsa (NASP) kommer under 2007 att inordnas i Karolinska institutet. Härigenom skapas förutsättningar för att vidmakthålla en expertfunktion för suicidprevention.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att Institutet för psykosocial medicin avvecklas från och med den 1 oktober 2007.

14:10 Insatser för vaccinberedskap

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag 14:10 *Insatser för vaccinberedskap* förs upp i statsbudgeten med 1 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 14:10 *Insatser för vaccinberedskap* besluta om ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 600 000 000 kronor under åren 2008–2010.

Skälen för regeringens förslag: En nationell handlingsplan utgör utgångspunkten för arbetet

med att stärka den nationella beredskapen mot pandemisk spridning av influensa. En strävan är att stärka Sveriges förutsättningar att vid influensapandemier skydda befolkningen med hjälp av vacciner.

För 2006 anvisades anslaget 14:10 *Vaccinförsörjning* med ett belopp på 200 000 000 kronor. Något anslag för motsvarande ändamål har inte anvisats för 2007.

Regeringen avser att vidta åtgärder för att öka beredskapen inför en eventuell influensapandemi. I första hand kommer anslagssparandet under anslag 14:10 (2006) *Vaccinförsörjning* att användas. Därutöver behövs ett bemyndigande för att vid behov kunna ingå avtal om att påbörja uppbyggnaden av en produktionskapacitet av vaccin. Bemyndigandet skall vid behov även kunna användas för att ingå avtal om leverans av vaccin i händelse av influensapandemi. Regeringen bör därför bemyndigas att ingå åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 600 000 000 kronor under åren 2008–2010.

För att regeringen skall kunna ges ett sådant bemyndigande bör ett nytt ramanslag med ett belopp på 1 000 000 kronor anvisas för 2007 med samma ändamål som anslaget för vaccinförsörjning som togs upp i statsbudgeten för 2006.

16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 79 900 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 16:4 *Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder* ökas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att förbättra möjligheterna för Stiftelsen Rikstolktjänst att bedriva insatser för personer med funktionshinder behöver anslaget 16:4 *Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder* ökas med 2 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 16:6 *Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation* minskas med 2 000 000 kronor.

16:6 Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 23 286 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 16:6 *Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation* minskas med 2 000 000 kronor.

Anslaget får även användas för att finansiera kostnader för försöksverksamhet angående fritt val av hjälpmedel till äldre och funktionshindrade.

Skälen för regeringens förslag: För att finansiera ökningen av anslaget 16:4 *Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder* minskas anslaget 16:6 *Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation* med 2 000 000 kronor.

Regeringen avser att starta en försöksverksamhet för att öka valfriheten när det gäller hjälpmedel till äldre och funktionshindrade. Försöksverksamheten är treårig och startar 2007. Ändamålet för anslaget bör därför utvidgas till att även omfatta försöksverksamhet angående fritt val av hjälpmedel till äldre och funktionshindrade.

7.2.9 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

19:7 Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 000 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 19:7 *Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård* får även användas för en utvärderingsstudie.

Skälen för regeringens förslag: Från anslaget 19:7 *Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård* betalas bidrag till landstingen om landstinget har vidtagit åtgärder i syfte att

minska sjukfrånvaron. De närmare villkoren för bidraget anges i överenskommelser mellan Landstingsförbundet (som numera ingår i Sveriges Kommuner och Landsting) och staten.

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) har redovisat ett förslag till utvärderingsstudie om effekterna av landstingens åtgärder. Det är viktigt att utvärdera effektiviteten i de olika åtgärder som landstingen vidtar. Anslaget bör därför även kunna användas för en sådan utvärderingsstudie.

7.2.10 Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

10:1 Integrationsverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 46 730 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 10:1 *Integrationsverket* ökas med 23 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Integrationsverket skall avvecklas fr.o.m. den 1 juli 2007. Det innebär att vissa myndighetsuppgifter bör föras över till andra myndigheter. Regeringen föreslår i denna proposition (avsnitt 6.6.7) att ansvaret för verksamheten delas upp och flyttas till Migrationsverket, länsstyrelserna, Ungdomsstyrelsen, Statistiska Centralbyrån och Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet). I nivån för anslaget 10:1 *Integrationsverket* har beaktats att myndighetens verksamhet endast bedrivs t.o.m. den 30 juni 2007.

För att finansiera den verksamhet som under återstoden av 2007 kommer att utföras av andra myndigheter inom ramen för ändamålet för anslaget 10:1 *Integrationsverket*, bör anslaget ökas med 23 000 000 kronor. Av dessa medel beräknas Migrationsverket få disponera 9 600 000 kronor, länsstyrelserna sammanlagt 9 000 000 kronor, Ungdomsstyrelsen 2 000 000 kronor, Statistiska centralbyrån 800 000 kronor samt Svenska ESF-rådet 1 600 000 kronor under 2007.

10:2 Integrationsåtgärder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 136 742 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* minskas med 51 378 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* minskas med 41 378 000 för att bidra till finansiering av anslaget 10:3 *Kommunersättningar för flyktingmottagande*. Anslaget minskas med ytterligare 4 500 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader*. Slutligen minskas anslaget med 5 500 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*.

Sammantaget bör därmed anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* minskas med 51 378 000 kronor.

10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 831 904 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 10:3 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* ökas med 316 378 000 kronor.

Anslaget får även användas för kostnader för vård som ges med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga för personer mellan 18 och högst 21 år som omfattas av 3 § förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. om dessa vid ankomsten till Sverige var under 18 år och utan medföljande vårdnadshavare (ensamkommande barn). En förutsättning skall dock vara att vården har påbörjats innan personen fyllt 18 år.

En kommun som träffar överenskommelse med Migrationsverket om att ordna boenden för sådana ensamkommande barn som omfattas av 3 § nämnda förordning skall kunna få en särskild statlig ersättning enligt samma ordning som

gäller för boenden som anordnas för asylsökande ensamkommande barn.

En extra ersättning lämnas till kommuner som under 2007 träffar överenskommelse om flyktingmottagande för åren 2007, 2008 och 2009.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 21 § förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. har en kommun rätt till statlig ersättning för vissa kostnader för barn under 18 år som omfattas av 3 § förordningen och som kommit till Sverige utan egen vårdnadshavare. Ensamkommande barn kan även efter det att de fyllt 18 år vara i behov av fortsatt vård. Regeringen anser därför att statlig ersättning bör kunna lämnas till kommuner för sådan vård fram till dess att den unge fyller 21 år i de fall vården påbörjats före det att han eller hon fyllde 18 år.

Av samma skäl föreslår regeringen på tilläggsbudget i denna proposition (avsnitt 7.2.7) en förändring av kommuners rätt till statlig ersättning för vård av personer som omfattas av 7 § förordningen (2002:1118) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. om dessa vid ankomsten till Sverige var under 18 år och saknade medföljande vårdnadshavare, samt om vården påbörjades före det att personen fyllt 18 år.

Migrationsverket bör ansvara för överenskommelser med kommuner om mottagande av ensamkommande barn såväl under asylprocessen som efter beviljat uppehållstillstånd. I detta arbete bör länsstyrelserna bistå Migrationsverket i den mån detta bedöms vara effektivt. Ett mer enhetligt ersättningsystem är att föredra i syfte att minska administrationen och göra det enklare för kommunerna att planera boenden för dessa barn. En särskild ersättning bör på motsvarande sätt som för asylsökande ensamkommande barn kunna lämnas för de platser en kommun tillhandahåller enligt en överenskommelse med Migrationsverket. Om en kommun beslutar om vård i annat boende än vad som regleras i en överenskommelse med Migrationsverket bör ersättning även fortsättningsvis kunna lämnas för vissa faktiska kostnader för sådan vård.

De nya riktlinjerna medför ökade utgifter under 2007 varför anslaget 10:3 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* bör ökas med 16 000 000 kronor. Finansiering sker delvis

genom att det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* minskas.

De kommande åren beräknas att antalet asylsökande ökar i stället för att minska som tidigare prognoser visade. Därmed kommer antalet uppehållstillstånd att öka liksom behovet av kommunplatser. För att förstärka flyktingmottagandet finns behov av en extra ersättning till kommunerna för att skapa tydliga ekonomiska incitament för kommuner att vidta åtgärder som påskyndar etableringen av flyktingar på arbetsmarknaden.

Den extra ersättningen avses bli reglerad i en särskild förordning. En förutsättning för att den extra ersättningen skall kunna utgå är att en kommun under 2007 träffar överenskommelse om flyktingmottagande för åren 2007, 2008 och 2009. Ersättning bör lämnas med 10 000 kronor per person som tas emot och som omfattas av förordningen om statlig ersättning till kommuner för flyktingmottagande m.fl. Därutöver bör ersättning lämnas med 20 000 kronor per vuxen person i åldern 18–64 år som tas emot under förutsättning att personen godkänts i svenska för invandrare (sfi) på en viss nivå eller haft arbetspraktik eller arbete under en viss tid inom 12 månader efter mottagandet i kommunen.

För att den extra ersättningen skall kunna införas under 2007 behöver anslaget 10:3 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* ökas med 275 000 000 kronor. Den ökade volymen flyktingar medför i sig ökade utgifter under 2007 varför anslaget ökas med 25 378 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 13 uppförda anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* minskas.

Sammantaget bör därmed anslaget 10:3 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* ökas med 316 378 000 kronor.

10:6 Avvecklingsmyndigheten för Integrationsverket (nytt anslag)

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag 10:6 *Avvecklingsmyndigheten för Integrationsverket* förs upp i statsbudgeten med 35 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Integrationsverket avvecklas per den 1 juli 2007. I nivån för anslaget 10:1 *Integrationsverket* har beaktats att myndighetens verksamhet endast bedrivs till och med den 30 juni 2007. En särskild utredare har fått i uppdrag att avveckla Integrationsverket (dir. 2007:34). Ett nytt ramanslag 10:6 *Avvecklingsmyndigheten för Integrationsverket* bör föras upp på statsbudgeten med 35 000 000 kronor för att täcka de kostnader som uppstår i samband med avvecklingen.

22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 057 506 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* ökas med 4 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Som ett led i regeringens samlade insatser inom integrationsområdet kommer förberedelser för försöksverksamhet där olika aktörer samverkar för att underlätta för den enskilde att etablera sig i Sverige inledas. Anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* bör därför ökas med 4 500 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* minskas med motsvarande belopp.

22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 235 377 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* minskas med 109 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Från och med den 15 mars 2007 lämnas inte merkostnads-

sättning för pågående plusjobb som påbörjats före den 24 oktober 2006. Anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* bör därför minskas med 207 000 000 kronor.

För att bidra till att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* bör anslaget minskas med ytterligare 12 500 000 kronor.

Som ett led i regeringens samlade insatser inom integrationsområdet införs från och med den 1 juli 2007 s.k. instegsjobb för personer som nyligen invandrat till Sverige. Anslaget bör därför ökas med 100 000 000 kronor.

Vidare sker en utökad satsning på yrkeskompetensbedömning för arbetssökande. Anslaget bör därför ökas med ytterligare 5 000 000 kronor.

Dessutom kommer förberedelser för försöksverksamhet där olika aktörer samverkar för att underlätta för den enskilde att etablera sig i Sverige att inledas. Anslaget bör därför ökas med 5 500 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* minskas med motsvarande belopp.

Sammantaget bör därmed anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* minskas med 109 000 000 kronor.

22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 12 601 146 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ökas med 123 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin för långtidsarbetslösa förbättra möjligheterna för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga att få arbete bör antalet platser med lönebidrag och i Samhall ökas. Anslaget 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* bör därför ökas med 123 000 000 kronor.

Ändring i sekretesslagen (1980:100) med anledning av Integrationsverkets avveckling

Regeringens förslag: Den sekretess som i dag gäller hos Integrationsverket skall från och med den 1 juli 2007 gälla hos Migrationsverket i ärende om statlig ersättning för kostnader för mottagande av flyktingar och andra skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd och av personer som beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning till sådana utlänningar och i verksamhet som avser medverkan till bosättning för sådana personer. Sekretessen skall gälla för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men om uppgiften röjs. För uppgifter i sådana ärenden och i sådan verksamhet där handlingarna omhändertagits för arkivering före den 1 juli 2007 skall sekretess även fortsättningsvis gälla.

Ärendet och dess beredning: Lagförslaget har utarbetats inom Regeringskansliet och har under hand beretts med Integrationsverket och Migrationsverket. Den ändring som föreslås är en konsekvens av att Migrationsverket tar över vissa uppgifter från Integrationsverket i samband med Integrationsverkets avveckling den 1 juli 2007 och är av sådan enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Skälen för regeringens förslag: Enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. (ersättningsförordningen) beslutar Integrationsverket om och betalar ut ersättning till kommuner och landsting för kostnader i samband med flyktingmottagande. Integrationsverket medverkar även till att de asylsökande som får uppehållstillstånd och som bor på någon av Migrationsverkets anläggningar och inte själva kan ordna sitt boende anvisas bostad i en kommun med vilken Integrationsverket har slutit en överenskommelse om mottagande av skyddsbehövande.

Enligt 7 kap. 14 § fjärde stycket sekretesslagen (1980:100) gäller sekretess hos Integrationsverket i ärende om statlig ersättning för kostnader för mottagande av flyktingar och andra skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd och av personer som beviljats

uppehållstillstånd på grund av anknytning till sådana utlänningar och i verksamhet som avser medverkan till bosättning för nyss nämnda personer. Sekretessen gäller för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men om uppgiften röjs.

När Integrationsverket läggs ner den 30 juni 2007 tar Migrationsverket från och med den 1 juli 2007 över uppgifterna att besluta om och betala ut ersättning till kommuner och landsting för kostnader i samband med flyktingmottagande samt att vid behov medverka vid skyddsbehövandes bosättning. De uppgifter om enskilda personliga förhållanden som hos Integrationsverket omfattas av sekretessbestämmelsen i 7 kap. 14 § fjärde stycket sekretesslagen kommer därmed att ingå i ärenden och verksamhet hos Migrationsverket.

Det finns i dag inte någon regel om sekretess hos Migrationsverket till skydd för uppgifter om enskilda personliga förhållanden i sådana ersättningsärenden eller bosättningsverksamhet. Detta är inte en tillfredsställande ordning. Samma skäl som ligger till grund för att sekretesskydd finns för sådana uppgifter hos Integrationsverket gäller även när uppgifter av aktuellt slag hanteras av Migrationsverket. I ärendena kan det finnas uppgifter om den enskildes hälsotillstånd – t.ex. läkarintyg – och andra personliga förhållanden som bör omfattas av sekretess. Sekretesslagen bör därför ändras på så sätt att det sekretesskydd som finns för uppgifterna hos Integrationsverket från och med den 1 juli 2007 skall finnas hos Migrationsverket. För uppgifter i ersättningsärenden och i bosättningsverksamhet där handlingarna omhändertagits för arkivering före denna tidpunkt skall det sekretesskydd som finns i bestämmelsens nuvarande lydelse gälla även fortsättningsvis.

Ett lagförslag i ärendet återfinns i avsnitt 3.3.

7.2.11 Utgiftsområde 14 Arbetsliv

23:1 Arbetsmiljöverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 638 906 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* minskas med 12 600 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: När Arbetslivsinstitutet läggs ner den 30 juni 2007 kommer ansvaret för toxikologiskt inriktad kriterieverksamhet, som utgör underlag för hygieniska gränsvärden, att inordnas i Arbetsmiljöverkets verksamhet. Kostnaden för den tillkommande uppgiften beräknas till 2 600 000 kronor under 2007. Finansiering sker genom att anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* minskas med motsvarande belopp.

För att bidra till att finansiera ökningen av anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* bör anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* minskas med 15 200 000 kronor. Minskningen rör medel som står till regeringens disposition och påverkar därmed inte Arbetsmiljöverkets verksamhet.

Sammantaget bör därmed anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* minskas med 12 600 000 kronor.

23:2 Arbetslivsinstitutet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 164 403 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* ökas med 28 100 000 kronor.

Anslaget får även användas för bidrag till arbetsmarknadens parter avseende utbildningsinsatser.

Skälen för regeringens förslag: Ett bidrag på 33 500 000 kronor behöver betalas ut till arbetsmarknadens parter som ersättning för särskilda utbildningsinsatser som genomfördes under 2006. Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för 2007.

Anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* bör få användas för att betala detta bidrag och bör därför ökas med 24 700 000 kronor. Finansiering sker delvis genom att anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* minskas med 15 200 000 kronor samt genom att det under utgiftsområde

13 Arbetsmarknad uppförda anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* minskas med 9 500 000 kronor.

Vidare bör anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* minskas med 2 600 000 kronor till följd av att den toxikologiskt inriktad kriterieverksamheten för hygieniska gränsvärden skall inordnas i Arbetsmiljöverkets verksamhet. De sammantagna effekterna av förändringar emellan Arbetslivsinstitutet och Arbetsmiljöverket innebär att anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* ökas med 12 600 000 kronor.

I samband med avvecklingen av Arbetslivsinstitutet flyttas Arbetslivsbibliotekets samlingar till Stockholms universitet. Anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* bör därför ökas med 3 000 000 kronor med anledning av de engångskostnader som uppstår till följd av flytten. Finansiering sker genom att anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad minskas med 3 000 000 kronor.

Sammantaget bör därmed anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* ökas med 28 100 000 kronor.

23:8 Avvecklingsmyndigheten för Arbetslivsinstitutet (nytt anslag)

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag 23:8 *Avvecklingsmyndigheten för Arbetslivsinstitutet* förs upp i statsbudgeten med 164 217 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Arbetslivsinstitutet skall avvecklas den 30 juni 2007. I nivån för anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* har för innevarande år beaktats att myndighetens verksamhet endast bedrivs till och med den 30 juni 2007. En särskild utredare tillsätts för att ansvara för avvecklingen av myndigheten (dir. 2007:42). Utredaren kommer att ha arbetsgivaransvar för den uppsagda personalen i avvecklingsorganisationen.

Ett nytt anslag 23:8 *Avvecklingsmyndigheten för Arbetslivsinstitutet* bör föras upp på statsbudgeten med 164 217 000 kronor.

24:3 Delegation för stöd till jämställdhetsintegrering

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 24:3 *Delegation för stöd till jämställdhetsintegrering* får även användas för stöd till jämställdhetsintegrering.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 24:3 *Delegation för stöd till jämställdhetsintegrering* har använts för att finansiera Utredningen om stöd för jämställdhetsintegrering i staten, JämStöd (N2005:02). Utredningens arbete avslutades den 31 mars 2007. Anslaget bör under 2007 även kunna användas för stöd till andra åtgärder som främjar jämställdhetsintegrering, bl.a. för utbildningsverksamhet inom statliga myndigheter.

7.2.12 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 138 511 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats.

Regeringens förslag: Anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* minskas med 483 650 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 550 000 000 kronor under åren 2008–2010.

Anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* får även användas för vissa utredningar på skolområdet.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och*

skolbarnsomsorg bör minskas med 366 650 000 kronor för att finansiera det föreslagna anslaget 25:81 *Fortbildning av lärare*. Anslaget bör minskas med ytterligare 117 000 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 25:70 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*.

Anslaget används delvis av Myndigheten för skolutveckling till bidrag till skolutveckling i kommuner och hos andra skolhuvudmän. Myndigheten har beslutat om utgifter för kommande år utan att något bemyndigande finns för anslaget. Regeringen anser att detta är otillfredsställande. I den uppkomna situationen bör detta ekonomiska åtagande hanteras på ett korrekt sätt i förhållande till riksdagen. Regeringen bör därför i efterhand bemyndigas att under 2007 för anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 550 000 000 kronor under åren 2008–2010.

Anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* bör även få användas för vissa utredningar på skolområdet, bl.a. för utredningen om mål och uppföljning i grundskolan och för utredningen om en reformerad gymnasieskola.

25:15 Valideringsdelegationen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 18 499 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:15 *Valideringsdelegationen* ökas med 20 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Som ett led i regeringens samlade insatser inom integrationsområdet kommer Valideringsdelegationen att ges i uppdrag att initiera och leda en pilotverksamhet för att validera 1 000 personers utländska yrkeskompetens.

Kostnaden för verksamheten beräknas uppgå till 20 000 000 kronor. Anslaget 25:15 *Valideringsdelegationen* bör därför ökas med motsvarande belopp.

25:43 Blekinge tekniska högskola: Grundutbildning

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 222 419 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:43 *Blekinge tekniska högskola: Grundutbildning* ökas med 14 000 000 kronor.

Anslaget 25:47 *Högskolan i Kalmar: Grundutbildning* minskas med 14 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Ansvaret för utbildningen inom elektroteknik kommer under 2007 att överföras från Högskolan i Kalmar till Blekinge tekniska högskola. Anslaget 25:43 *Blekinge tekniska högskola: Grundutbildning* bör därför ökas med 14 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 25:47 *Högskolan i Kalmar: Grundutbildning* minskas med motsvarande belopp.

25:70 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 417 635 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:70 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* ökas med 117 000 000 kronor.

Anslaget får även användas för att bilda ett nytt holdingbolag knutet till Växjö universitet.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 25:70 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* bör tillföras 50 000 000 kronor för forskning och forskarutbildning för lärare. Ytterligare 60 000 000 kronor bör tillföras för vidareutbildning av lärare på lärosäten. Vidare bör 7 000 000 kronor tillföras för utveckling av en speciallärarutbildning. Finansiering sker genom att anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* minskas med 117 000 000 kronor.

Regeringen anser att det är viktigt att Växjö universitet ges möjlighet att genom ett holdingbolag stärka och utveckla sina processer för kommersialisering. Anslaget 25:70 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* bör därför även få användas för att bilda ett nytt holdingbolag knutet till Växjö universitet.

25:77 Internationella programkontoret för utbildningsområdet (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 45 360 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 25:77 *Internationella programkontoret för utbildningsområdet* besluta om ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 8 000 000 kronor under 2008.

Skälen för regeringens förslag: Internationella programkontoret för utbildningsområdet administrerar utbildningsprogrammet Programkontorets skolstipendier. Myndigheten behöver under innevarande år fatta beslut om att utdela stipendier för att kunna ge mottagarna rimliga förutsättningar att planera och genomföra verksamhet under första halvåret 2008. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2007 för anslaget 25:77 *Internationella programkontoret för utbildningsområdet* ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 8 000 000 kronor under 2008.

25:81 Fortbildning av lärare (nytt anslag)

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag 25:81 *Fortbildning av lärare* förs upp i statsbudgeten med 366 650 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 25:81 *Fortbildning av lärare* besluta om ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 900 000 000 kronor under åren 2008–2010.

Skälen för regeringens förslag: För att stärka lärares möjligheter till kvalificerad fortbildning inleds en omfattande och långsiktig satsning på akademisk fortbildning för lärare. Anslaget bör även få användas för kostnader i samband med administration och uppföljning av fortbildnings-satsningen. För detta ändamål föreslår regeringen att ett nytt anslag 25:81 *Fortbildning av lärare* förs upp i statsbudgeten med 366 650 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* minskas med motsvarande belopp. Finansieringsåtgärden innebär därmed att de 300 000 000 kronor som regeringen tidigare avsatt för fortbildning tillförs det nya anslaget. Vidare tillförs anslaget 66 650 000 kronor som tidigare bl.a. avsatts för insatser till funktionshindrade.

För att vid behov kunna ingå nödvändiga åtaganden, bör regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 25:81 *Fortbildning av lärare* besluta om ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 900 000 000 kronor under åren 2008–2010.

7.2.13 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

2:1 Lotteriinspektionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 44 219 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:1 *Lotteriinspektionen* minskas med 200 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att bidra till finansieringen av ökningen av det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 2:5 *Avsättning för garantiverksamhet* bör anslaget 2:1 *Lotteriinspektionen* minskas med 200 000 kronor.

28:27 Centrala museer: Myndigheter

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 838 556 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:27 *Centrala museer: Myndigheter* ökas med 2 030 000 kronor.

Anslaget 28:30 *Bidrag till vissa museer* minskas med 2 030 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Möjligheterna att utveckla verksamheten på Prins Eugens Waldemarsudde behöver förstärkas. Anslaget 28:27 *Centrala museer: Myndigheter* bör därför ökas med 2 030 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 28:30 *Bidrag till vissa museer* minskas med motsvarande belopp. Finansieringsåtgärden innebär en omDispositionering av de medel som frigjorts till följd av utvecklingen av verksamheten vid Stiftelsen Rooseum.

Föreskrifter om avgifter för spel och lotterier m.m.

Regeringens förslag: Regeringen får bestämma att myndighet får meddela föreskrifter om avgifter för tillstånd och tillsyn enligt lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel och enligt kasinolagen (1999:355).

Den hänvisning till 22 § andra stycket lotterilagen (1994:1000) som finns i 42 § samma lag ersätts med en hänvisning till 22 § tredje stycket.

Ärendet och dess beredning: Inom Regeringskansliet har promemorian Föreskrifter om avgifter för spel och lotterier m.m. (dnr Fi2007/1818) utarbetats. Promemorian har remitterats till Ekonomistyrningsverket och till Lotteriinspektionen som båda har förklarat att de inte har något att invända mot förslagen. Lotteriinspektionen har dock beträffande förslaget om ändring i lotterilagen (1994:1000) ifrågasatt om det inte vore lämpligt med en övergångsbestämmelse om fortsatt giltighet för beslut som meddelats före ikraftträdandet. Förslagen till lagändring är av enkel beskaffenhet. Regeringen finner därför att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Härvid har beaktats att en motsvarande bestämmelse om avgifter i lotterilagen har varit föremål för Lagrådets granskning. Något yttrande från Lagrådet har därför inte inhämtats.

Skälen för regeringens förslag: Regleringen av avgifter i lotterilagen utgår från att avgiftsättningen hör till riksdagens kompetensområde. Regleringen av avgifter i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel (automatspelslagen) och kasinolagen (1999:355) överensstämmer dock inte helt med regleringen i lotterilagen. Detta har medfört oklarheter om tillsynsmyndigheten, Lotteriinspektionen, kan meddela föreskrifter om storleken på avgifter för framför allt tillsyn enligt automatspelslagen och kasinolagen. Det föreslås därför att denna oklarhet undanröjs genom att det i nämnda lagar, på samma sätt som i lotterilagen, införs ett bemyndigande från riksdagen till regeringen att överlåta beslutanderätten vidare till den myndighet som regeringen bestämmer i frågor om avgifter för tillstånd och tillsyn. På detta sätt införs enhetliga regler för avgiftsättningen för tillstånd och tillsyn enligt automatspelslagen, kasinolagen och lotterilagen.

Lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.4 och 3.6.

Den 1 januari 2005 trädde den nuvarande lydelsen av 22 § lotterilagen i kraft. I paragrafen infördes då ett nytt andra stycke (se prop. 2004/05:3). Av förbiseende föreslogs ingen ändring i 42 § samma lag trots att det i denna paragraf görs en hänvisning till 22 § andra stycket. Det föreslås därför att den nuvarande hänvisningen i 42 § rättas till med hänsyn tagen till den nu gällande lydelsen av 22 §. Den föreslagna bestämmelsen bör tillämpas från och med den 1 januari 2005.

Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.5.

7.2.14 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

31:2 Rängebidrag

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 013 963 000 kronor.

Regeringens förslag: Vårdboenden, som är specialbyggnad enligt 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152), skall ingå i avtrappningen av den statliga bostadsbyggnads-subventionen, det s.k. räntebidraget. Avtrappningen av räntebidraget för dessa fastigheter styrs av fastighetens färdigställandeår i stället för dess värdeår.

Skälen för regeringens förslag: Den statliga bostadssubventionen, det s.k. räntebidraget, avtrappas under perioden 2007-2011 enligt en avgränsning som är kopplad till värdeåret på fastigheten. Vissa specialfastigheter är fastighets-skattebefriade och har därmed inget värdeår. Dessa fastigheter har därför blivit exkluderade i avtrappningen. Specialfastigheterna som avses är särskilda boendeformer, s.k. vårdboenden, som är specialbyggnader enligt 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) och undantagna från skatteplikt enligt 3 kap. 2 § i ovan angivna lag. Dessa specialfastigheterna bör dock likställas med övriga bostäder och vara berättigade till räntebidrag även under avtrappningen. För dessa fastigheter bör färdigställandeåret likställas med värdeåret för fastighetsskattepliktiga bostäder. Exempelvis likställs specialbostäder som färdigställts 2002 med fastigheter som har värdeår 2002.

De ökade utgifterna ryms inom anslaget 31:2 *Räntebidrag*.

31:11 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 90 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 31:11 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* får även användas för stöd till rivning och sanering av flerbostadshus på fastigheter som är herrelösa inom Tierps kommun.

Skälen för regeringens förslag: I Tierps kommun finns sju flerbostadshus med totalt 157 lägenheter på en herrelös fastighet i Söderfors. Byggnaderna är förstörda och utgör en säkerhetsrisk bl.a. för lekande barn.

Mot bakgrund av de särskilda förhållanden som råder i det aktuella området och övriga speciella omständigheter kring dessa fastigheter, anser regeringen att ett stöd bör utgå till Tierps kommun som motsvarar hälften av de faktiska kostnaderna för rivning och sanering av husen, dock högst ett belopp om 5 000 000 kronor.

Anslaget 31:11 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* bör även få användas för stöd till rivning och sanering av flerbostadshus på fastigheter som är herrelösa inom Tierps kommun.

31:13 Stöd för att underlätta för enskilda att etablera sig på bostadsmarknaden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 100 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Ändamålet för anslaget 31:13 *Stöd för att underlätta för enskilda att etablera sig på bostadsmarknaden* ändras så att det gäller statligt bidrag till kommuner som gått i borgen för enskilda hushålls skyldighet att betala hyra för sin bostad (kommunala hyresgarantier).

Bidrag lämnas med ett av regeringen bestämt belopp per hyresgaranti som kommuner efter behovsprövning lämnat för enskilda hushåll som saknar ett självständigt boende. En förutsättning skall vara att de hushåll för vilka garantierna lämnats har fått en bostad med hyresrätt och

besittningsskydd samt att hyresgarantin omfattar minst sex månadshyror. Bidrag skall ges till hyresgarantier som lämnas från och med den 1 juli 2007.

Ärendet och dess beredning: I en departementspromemoria, Bostadsfinansiering (Ds 2005:39), utarbetad inom tidigare Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, föreslås införande av kommunala hyresgarantier. Den tidigare regeringen aviserade i 2006 års ekonomiska vårproposition att ett statligt bidrag till kommunala hyresgarantier för vissa grupper skulle införas. Därefter omarbetades och utvecklades förslaget av samma departementspromemoria i en särskild promemoria – Bidrag till kommunala hyresgarantier för enskilda hushålls etablering på bostadsmarknaden (dnr M2006/2447). Promemorian har remissbehandlats. Remissvaren finns tillgängliga inom Finansdepartementet (dnr Fi2007/110). I budgetpropositionen för 2007 aviserade regeringen avsikten att återkomma till riksdagen med förslag till hur ett stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad skall utformas (prop. 2006/07:1, utg.omr. 18, s. 55f.).

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Förslaget om ett statligt bidrag för kommunala hyresgarantier har mött ett blandat mottagande. Flera invändningar rör ökande administrativa kostnader för kommunerna och att ett statligt bidrag om 5 000 kronor per hyresgaranti inte är tillräckligt.

Skälen för regeringens förslag: I den bostadspolitiska propositionen (2006/07:61) har regeringen föreslagit att kommuner ges befogenhet att ställa säkerhet för att ett avtal om hyra av bostadslägenhet fullgörs. Regeringen aviserade också att man skulle återkomma i den ekonomiska vårpropositionen med en närmare precisering av hur det i budgetpropositionen för 2007 aviserade stödet skulle utformas.

Syftet med ett statligt bidrag är att stimulera kommunerna att ge stöd till hushåll som har ekonomisk förmåga att klara kostnaderna för ett eget boende, men som har svårigheter att etablera sig på bostadsmarknaden genom att de av olika skäl har svårt att uppfylla hyresvärdars krav för att teckna ett hyresavtal, t.ex. för att de

saknar fast anställning eller har betalningsanmärkning.

Stödet är begränsat till de 100 miljoner kronor per år som avsatts under anslaget 31:13 *Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad* (prop. 2006/07:1, utg.omr. 18, bet. 2006/07:CU1, rskr. 2006/07:74).

Kommunala hyresgarantier skall bara lämnas efter en prövning av det enskilda hushållets behov och utan hänsyn till om fastighetsägaren är t.ex. ett kommunalt eller privatägt bostadsföretag, vilket skall anges i ansökan om statligt bidrag. Även om hyresgarantier i stor utsträckning kan antas rikta sig till ungdomar bör inte andra grupper uteslutas. Bland annat kan möjligheten att erhålla hyresgarantier förväntas bidra till ökad integration.

Hyresgarantier bör bara lämnas för de hushåll som har ekonomiska förutsättningar att själva betala kostnaderna för boendet, men som ändå har svårigheter att ta sig in på bostadsmarknaden. Generella bistånd såsom eventuell rätt till bostadsbidrag, studiestöd, sjukförsäkring eller liknande allmänna stöd bör accepteras vid bedömning av hushållets betalningsförmåga.

En förutsättning för att ett statligt bidrag skall ges bör vara att hushållet med hjälp av hyresgaranti har fått hyra en hyresrätt som är förenad med besittningsskydd enligt bestämmelserna i 12 kap. jordabalken (hyreslagen).

Föreskrifter om villkoren för ett statligt bidrag till kommunala hyresgarantier för enskilda hushålls etablering på bostadsmarknaden bör meddelas i en förordning.

Regeringen anser att denna typ av stöd bör samordnas med stöd av ekonomisk natur. Mot denna bakgrund anser regeringen att Statens bostadskreditnämnd (BKN) bör besluta om bidrag och bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om det administrativa förfarandet kring bidraget.

Flera remissinstanser har uttalat farhågor att det statliga stödet är för lågt och inte täcker den ekonomiska risk kommunerna påtar sig. Regeringen har förståelse för dessa synpunkter. Regeringen avser därför att ge BKN i uppgift att ta fram underlag för hur prövning av ansökan om hyresgaranti bör hanteras samt underlag för avtal om kommunal hyresgaranti. BKN bör vidare kunna ge kommunerna rådgivande underlag för riskbedömning vid hantering av hyresgarantier.

De tillkommande uppgifter som förslaget innebär för BKN medför extra kostnader för myndigheten men bedöms bli av sådan omfattning att de ryms inom myndighetens förvaltningsanslag.

Fortsatt hantering av äldre bostadskreditgarantier

Regeringens förslag: Äldre garantier skall kunna ersättas med avtalsreglerade garantier varvid garantitiden får förlängas i högst tio år. Bostadskreditnämndens garantireserv får utnyttjas för att reducera avgifterna för dessa garantier.

Bakgrund

Äldre bostadskreditgarantier

De s.k. äldre kreditgarantierna för bostäder registrerades fram till och med 1997 och huvudsakligen under åren 1992 och 1993. De omfattade lån som tidigare hade varit statligt reglerade bostadslån men övergått till den ordinarie kreditmarknaden, då statliga bostadslån avskaffades. Garantistocken ”äldre garantier” omfattar cirka 3 800 garantier, varav garantier till bostadsrättsföreningar och hyresfastigheter omfattar garanterade lån om drygt 3 miljarder kronor. Garantier för egnahem omfattar lån om endast drygt 400 miljoner kronor. De äldre garantierna är i många fall lån som överstiger marknadsvärdet.

De äldre garantierna omfattar inga formella garantihanteringar i form av avtal eller ensidigt åtagande från Statens bostadskreditnämnd (BKN). Det är först när en kreditgivare aktualiserar garantin på grund av att låntagaren inte fullgör sina åtaganden som BKN prövar om förutsättningar föreligger att ersätta långivaren för dennes förlust. Denna osäkerhet för långivaren var ett av skälen till att ett nytt system med avtalsreglerade garantier infördes 2004.

Löptiden för en äldre garanti är 25 år. De äldre bostadskreditgarantierna upphör således med början 2017.

Nya bostadskreditgarantier

År 1997 infördes en ny modell för garantihantering i staten som innebär att en avgift skall tas ut för statliga garantier som motsvarar den ekonomiska risk och övriga kostnader som garantin innebär för staten. De

bostadskreditgarantier som från 1997 utfärdades enligt den nya modellen hanterades fram till 2004 enligt förordningen (1991:1924) om statlig kreditgaranti för bostäder, samma förordning som för de äldre kreditgarantierna. Även dessa garantier saknar formella avtal mellan BKN och de kreditinstitut som då erhöll kreditgaranti.

Denna förordning ersattes av förordningen (2004:105) om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande m.m. De centrala förändringarna i denna förordning jämfört med tidigare är att garantins omfattning grundar sig på fastighetens marknadsvärde och att den utgörs av ett formellt avtal mellan staten genom BKN och kreditinstitutet.

Skälen för regeringens förslag: I syfte att erhålla ett system för kreditgarantier till bostadssektorn i enlighet med den statliga garantimodellen bör alla garantier som avviker från denna omförhandlas. Särskilda bestämmelser för hantering av äldre bostadskreditgarantier bör utfärdas.

Regeringen anser att äldre bostadskreditgarantier bör ersättas med avtalsreglerade garantier (ersättningsgarantier). Avvecklingen bör ske genom att garantier i vissa fall förlängs medan andra minskas eller avvecklas. Målsättningen är att alla garantier utformas med avtal i enlighet med principen i nu gällande förordning om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande m.m. Ett nytt avtal om kreditgaranti kan enbart tecknas för belopp som vid datum för en ny förordnings ikraftträdande är garanterat genom registrering i BKN:s register. Det sammanlagda garantibeloppet får således inte gå utöver vad som är registrerat i BKN:s register den dagen. Huvudprincipen är att minskade eller avvecklade garantier byts mot förlängda garantier i andra objekt. En förlängning av garantitiden utöver 25 år skall enbart kunna göras om utrymme skapas genom att andra garantier avvecklas eller minskas. En förlängning får göras om högst tio år så att den totala garantiperioden uppgår till högst 35 år. Bytesmöjligheten förutsätts innebära att förväntade kostnader för återstående kreditgarantier hamnar inom ramen för den ingående garantireserven för 2007 och att statens totala engagemang inte ökar. Därmed behövs inga ytterligare avsättningar till garantireserven göras. Garantiavgiften för äldre garantier är i dag inte baserad på statens risk. Kostnader för förluster

för dessa garantier bör täckas med avgifter. De omförhandlade äldre garantierna kan förväntas få höga (riskavspeglande) avgifter och kommer därför att behöva subventioneras till en del. De medel som tidigare förts till BKN:s garantireserv bör i mån av utrymme få användas för att subventionera del av avgift för dessa äldre garantier som omvandlats till avtalsreglerade garantier. Garantireserven bör också få användas till de kostnader för skador/infriande av garantier som uppstår. En särredovisning av subvention av avgifterna från BKN:s garantireserv kommer att ske årligen i årsredovisningen för staten.

7.2.15 Utgiftsområde 19 Regional utveckling

33:3 Transportbidrag

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 358 864 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 33:3 *Transportbidrag* ökas med 93 833 000 kronor.

Anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* minskas med 3 833 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Ökade transportvolym och transportkostnader samt att fler företag är berättigade till transportbidrag medför högre utgifter än beräknat. Anslaget 33:3 *Transportbidrag* bör därför ökas med 93 833 000 kronor. Finansiering sker delvis genom att anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* minskar med 3 833 000 kronor.

7.2.16 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

34:3 Åtgärder för biologisk mångfald

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 051 322 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* minskas med 89 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* bör minskas med 50 000 000 kronor för att finansiera det nya anslaget 34:11 *Miljöbilspremie* och med ytterligare 38 000 000 kronor för att delvis finansiera det nya anslaget 34:12 *Havsmiljö*. Vidare bör anslaget minskas med 1 500 000 kronor för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.*

Sammantaget minskas därmed anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* med 89 500 000 kronor.

34:11 Miljöbilspremie (nytt anslag)

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag 34:11 *Miljöbilspremie* förs upp i statsbudgeten med 50 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: En miljöbilspremie bör införas för att stimulera användningen av bränsleeffektiva bilar och bilar med förnybara bränslen. Åtgärden ligger i linje med EG-kommissionens strategi för att minska koldioxidutsläppen från personbilar. Premien föreslås utformas som ett kontantbidrag på 10 000 kronor per miljöbil som köps av en privatperson under perioden 1 april 2007–31 december 2009. Vägverket avses administrera utbetalningen av bidraget och kontrollera uppgiften mot vägtrafikregistret.

Ett nytt anslag 34:11 *Miljöbilspremie* bör föras upp i statsbudgeten med 50 000 000 kronor för administration och utbetalning av bidrag till en miljöbilspremie. Finansieringen sker genom att anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* minskar med motsvarande belopp. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2008 vad gäller fördelning av medel mellan bidragsanslaget och det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 36:1 *Vägverket: administration*.

34:12 Havsmiljö (nytt anslag)

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag 34:12 *Havsmiljö* förs upp i statsbudgeten med 40 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I Östersjön och Västerhavet har övergödning, hårt fisketryck och utsläpp av miljögifter fått alarmerande konsekvenser. Det är därför angeläget att förstärka insatserna för havsmiljön med miljö- och kostnadseffektiva åtgärder. En del satsningar kan komma igång i mindre skala redan under 2007. Ett nytt anslag 34:12 *Havsmiljö* bör föras upp i statsbudgeten med 40 000 000 kronor för detta ändamål.

Det nya anslaget bör även få användas för inrättandet av en satellitbildsdatabas vid Lantmäteriverket. En sådan innebär ökad tillgänglighet till data för olika användningsområden bl.a. för att upptäcka förändringar i havsmiljö och vegetation.

Finansiering sker delvis genom att anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* minskas med 38 000 000 kronor.

7.2.17 Utgiftsområde 21 Energi

35:1 Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål ett ramanslag uppfört om 201 690 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 35:1 *Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader* ökas med 7 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Energi- marknadsinspektionen vid Statens energi- myndighet har ansökt om tvångsinlösen av elnätsverksamheten i Ekfors Kraft AB vid fastighetsdomstolen i Luleå enligt lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar. Den pågående tvångsinlösenprocessen beräknas medföra betydande kostnader för Energimarknadsinspektionen som svarar för både de egna och motpartens processkostnader. Anslaget 35:1 *Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader* behöver därför ökas med 7 000 000 kronor.

Finansiering sker genom anslaget 35:11 *Stöd för konvertering från direktverkande elvärme* minskas med motsvarande belopp.

35:3 Teknikupphandling och marknadsintroduktion

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål ett ramanslag uppfört om 65 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 35:3 *Teknikupphandling och marknadsintroduktion* ökas med 5 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Möjligheten att söka det särskilda investeringsstödet för att främja installation av solvärme i bostadshus och bostadsanknutna lokaler gäller fram till och med utgången av 2007. Efterfrågan på stöd bedöms överstiga tillgängliga medel för ändamålet. Det är angeläget att kunna möta den ökade efterfrågan. Anslaget 35:3 *Teknikupphandling och marknadsintroduktion* bör därför ökas med 5 000 000 kronor.

Finansiering sker genom att anslaget 35:11 *Stöd för konvertering från direktverkande elvärme* minskas med motsvarande belopp.

35:11 Stöd för konvertering från direktverkande elvärme

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål ett ramanslag uppfört om 353 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 35:11 *Stöd för konvertering från direktverkande elvärme* minskas med 12 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget minskas med 7 000 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 35:1 *Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader*. Anslaget minskas med ytterligare 5 000 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 35:3 *Stöd för konvertering från direktverkande elvärme*.

Sammantaget bör därmed anslaget 35:11 *Stöd för konvertering från direktverkande elvärme* minskas med 12 000 000 kronor.

Förslag till lag om ändring i lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus

Regeringens förslag: Kreditering på skattekonto enligt lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus får inte minska statens inkomst av skatter med ett större belopp än 288 533 000 kronor under 2007.

Skälen för regeringens förslag: Krediteringarna av beslutade stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem under 2006 blev lägre än vad som förutsattes. Av den beslutade ramen för 2006 på 205 000 000 kronor utnyttjades 161 500 000 kronor. En betydande andel av de stöd som beviljades under 2006 kommer att belasta krediteringsutrymmet för 2007. Ramen för kreditering på skattekonto bör därför ökas till 288 533 000 kronor för 2007.

Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.8.

7.2.18 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 13 315 807 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ökas med 125 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: En väl fungerande infrastruktur är en grundförutsättning för företagen och för att människors vardag skall fungera. Punktligheten för tågen i Stockholmsregionen har försämrats kontinuerligt för att under 2006 nå en oacceptabel nivå. Den samlade mängden förseningar för resenärerna inom området motsvarar en arbetsvecka per år för en genomsnittlig pendlare. Sammantaget innebär det en samhällsekonomisk förlust på mer än en miljard kronor årligen.

De största aktörerna för persontrafiken inom Stockholmsregionen, SJ AB, SL AB och Banverket, har tagit ett initiativ till en gemensam åtgärdsplan för järnvägstrafiken i Stockholm/Mälardalen för att komma tillrätta med problemen. Åtgärderna omfattar för Banverkets del främst förbättring av drift och underhåll samt investeringar i infrastrukturen. För att göra detta möjligt bör anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ökas med 125 000 000 kronor.

36:16 Järnvägsstyrelsen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 49 757 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 36:16 *Järnvägsstyrelsen* ökas med 3 600 000 kronor.

Anslaget 36:3 *Banverket: Administration* minskas med 3 600 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Inom Europeiska unionen pågår sedan tidigt 1990-tal ett arbete med att bygga upp ett enhetligt järnvägssystem inom Europa. Det första s.k. järnvägspaketet har inneburit en öppning av marknaden vilket medfört att de operatörer som tillhandahåller järnvägstjänster blivit fler. I och med detta får Järnvägsstyrelsen mer arbete med att utfärda tillstånd och genomföra tillsyn. För den uppgift som Järnvägsstyrelsen har enligt första järnvägspaketet och järnvägslagen (2004:519) krävs därför att anslaget 36:16 *Järnvägsstyrelsen* ökas med 3 600 000 kronor för att klara normeringsuppgift samt arbete med föreskrifter av nationella regler och harmoniserade standarder. Finansiering sker genom att anslaget 36:3 *Banverket: Administration* minskas med motsvarande belopp.

36:17 Trängselskatt i Stockholm: Administrationskostnader m.m. (nytt anslag)

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt anslag 36:17 *Trängselskatt i Stockholm: Administrationskostnader m.m.* förs upp i statsbudgeten med 461 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I nära anslutning till denna proposition lämnas propositionen Införande av trängselskatt i Stockholm till riksdagen (prop. 2006/07:109) i vilken regeringen föreslår att trängselskatt införs i Stockholm från och med den 1 augusti 2007. En fond avses användas för att föra intäkterna från trängselskatten till investeringar i väginfrastruktur. Uppbyggnaden av fonden avses ske enligt följande.

Inkomster från trängselskatten bör redovisas mot inkomsttitel på statsbudgetens inkomstsida. På statsbudgetens utgiftssida anvisas två nya anslag. Det ena anslaget är avsett för de system- och administrationskostnader m.m. som Vägverket, Skatteverket, Sveriges Domstolar, Regeringskansliet och Kronofogdemyndigheten har till följd av trängselskatten.

Det andra anslaget bör användas för själva fondupbyggnaden och skall motsvara

skillnaden mellan inkomster av trängselskatt och system- och administrationskostnaderna. Årligen förs ett belopp som motsvarar anvisat anslag till ett räntebärande trängselskattekonto i Riksgäldskontoret. På detta konto, som utgör själva fonden, ackumuleras successivt medel.

Nettointäkternas storlek är svåra att beräkna. Det budgeterade överskottet som kommer att tillföras kontot i Riksgäldskontoret ett visst år, kan därför komma att avvika från det faktiska överskottet. En slutlig justering som beaktar denna eventuella skillnad kommer att ske med två års eftersläpning.

I ovan nämnda proposition beräknas system- och administrationskostnaderna under 2007 överstiga intäkterna av trängselskatt med cirka 130 miljoner kronor. Skälet till underskottet är framför allt de höga kostnader som Vägverket har i samband med återstarten av systemet samt att skatt enbart tas ut under fem månader under 2007. Eftersom det uppstår ett underskott under 2007 är det endast anslaget för kostnader för trängselskatten som skall föras upp under innevarande år. Det anslag som skall svara för fonduppbyggnaden kommer att ingå i budgetpropositionen för 2008.

I statsbudgeten finns sedan 2005 uppfört ett anslag för försök med trängselskatter i Stockholm under utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning. Detta anslag för försöksverksamheten kommer att upphöra efter utgången av 2007. Det är rimligt att under utgiftsområde 22 Kommunikationer hålla ihop de nya olika åtgärder som krävs när nu trängselskatten föreslås för att föra intäkterna från trängselskatten till investeringar i väginfrastruktur.

Statliga myndigheters direkta merkostnader med anledning av att trängselskatt i Stockholm införs beräknas till 461 000 000 kronor för 2007. Ett nytt anslag 36:17 *Trängselskatt i Stockholm: Administrationskostnader m.m.* bör föras upp i statsbudgeten med 461 000 000 kronor för system- och administrationskostnader samt kostnader för uppföljning.

7.2.19 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

42:6 Djurskyddsmyndigheten

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 46 054 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 42:6 *Djurskyddsmyndigheten* ökas med 16 733 000 kronor.

Regeringen får disponera avgiftsintäkterna avseende djurskydd enligt djurskyddslagen (1988:534) samt avgifter enligt lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar.

Skälen för regeringens förslag: Djurskyddsmyndigheten skall läggas ner den 1 juli 2007. I nivån för anslaget 42:6 *Djurskyddsmyndigheten* har beaktats att myndigheten upphör den 30 juni 2007.

Som en följd av nedläggningen kommer Statens jordbruksverk att överta ansvaret för den djurskyddsverksamhet som skall bedrivas. Statens jordbruksverk kommer även att ansvara för avvecklingen av Djurskyddsmyndigheten. För att täcka kostnader för den djurskyddsverksamhet som bedrivs under återstoden av 2007 och för avvecklingen av myndigheten bör anslaget 42:6 *Djurskyddsmyndigheten* ökas med 16 733 000 kronor.

Regeringen har i propositionen Ersättning vid smittsamma djursjukdomar, m.m. (prop. 2006/07:77) föreslagit de lagändringar som följer av att Djurskyddsmyndigheten avvecklas. Regeringen har i dag rätt att disponera avgiftsintäkter avseende djurskydd enligt djurskyddslagen (1988:534) samt avgifter enligt lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar inom Djurskyddsmyndighetens område. Eftersom det nuvarande bemyndigandet är avgränsat till avgifter inom Djurskyddsmyndighetens område behöver regeringen vid en avveckling av Djurskyddsmyndigheten på nytt bemyndigas att få disponera avgiftsintäkterna avseende djurskydd enligt i övrigt oförändrade villkor.

43:5 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 78 939 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.* får även användas för återbetalning av felaktigt debiterade räntor inklusive eventuell räntekompensation.

Skälen för regeringens förslag: I början av 1990-talet gick många jordbrukare in i det s.k. omställningsprogrammet som innebär ett åtagande att för en period om fem år ställa om jordbruksareal för annat ändamål än jordbruksgrödor. När Sverige gick med i EU 1995 visade det sig vara förmånligare att vara med i de arealersättningssystem som medlemskapet medförde. Många av jordbrukarna som var med i omställningsprogrammet valde då att i stället gå med i det nya systemet. Det innebar dock att man fick betala tillbaka en del av det omställningsstöd som tidigare erhållits från staten. De som inte återbetalade i tid påfördes dröjsmålsränta.

Enligt Högsta domstolens dom den 21 februari 2007, i mål mellan Statens jordbruksverk och en jordbrukare (T 2083-05), får staten inte ta ut dröjsmålsränta om detta inte regleras i författning. Högsta domstolen har funnit att sådant författningsstöd saknas och Statens jordbruksverk blir därför återbetalningsskyldig.

Med anledning av Högsta domstolens dom avseende omställningsstödet bör även återbetalning av felaktigt debiterade räntor inklusive eventuell räntekompensation inrymmas under ändamålet för anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.* Utgifterna för det vidgade ändamålet bedöms rymmas inom ramen för det anvisade anslaget.

7.2.20 Utgiftsområde 24 Näringsliv

38:2 Näringslivsutveckling m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 374 509 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* ökas med 79 400 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen initierar under året en flerårig satsning på att utveckla svensk miljöteknik. Åtgärderna avses utformas i samråd med näringslivet och skall vara framåtsyftande och inriktas på att främja konkurrenskraften inom miljöteknikområdet. Det är regeringens bedömning att behovet av teknik för minskad miljöpåverkan såväl som resurseffektiva produktionsprocesser och miljöanpassade varor och tjänster kommer att vara stort inom flera områden. Satsningen syftar till att öka möjligheterna till svensk export inom området miljöteknik med en på sikt ökad inriktning på små och medelstora företag. Åtgärderna har inledningsvis en tyngdpunkt i miljöinriktad forskning, utveckling och demonstration för huvudsakligen vägfordon, men även civila flygplan, då detta möjliggör att satsningen snabbt kan komma igång.

Åtgärderna skall fokusera på miljöinriktad forskning, utveckling och demonstration inom områden där Sveriges redan starka position kan ytterligare utvecklas.

För genomförande av program för utveckling och ökad konkurrenskraft för svensk miljöteknik bör anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* ökas med 80 000 000 kronor.

För att finansiera ökningen av anslaget 38:3 *Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader* minskas anslaget med 600 000 kronor.

Sammantaget ökar därmed anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* med 79 400 000 kronor.

38:3 Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 76 747 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 38:3 *Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader* ökas med 600 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) ansvarar för Sveriges officiella statistik avseende nystartade företag. ITPS utvecklar en ny undersökningsdesign i syfte att dels kunna redovisa antalet nystartade företag på en mer detaljerad regional nivå än län, dels redovisa nyföretagandet på mer detaljerade branschnivåer. Statistiken ger förutsättningar för förbättrad uppföljning.

ITPS gör omprioriteringar för att långsiktigt klara de ökade kostnaderna till följd av den nya undersökningen. Under 2007 uppstår dock en tillfällig kostnadsökning på grund av att delar av den nya undersökningen måste genomföras parallellt med sedan tidigare pågående verksamhet. För att klara de ökade kostnaderna bör anslaget 38:3 *Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader* ökas med 600 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* minskas med 600 000 kronor.

38:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 24 150 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 38:18 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* ökas med 100 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I budgetpropositionen för 2007 gjorde regeringen bedömningen att försäljning bör ske av statligt ägda företag motsvarande 50 miljarder kronor

per år, totalt 150 miljarder kronor under perioden 2007–2009. Försäljningsintäkterna skall användas till att amortera på statskulden. Försäljningsintäkterna skall redovisas mot en inkomsttitel på statsbudgeten. I samband med försäljning av aktier i de statliga företagen uppkommer vissa direkta kostnader för staten såsom ägare. Bland annat uppstår kostnader för extern rådgivning samt andra omkostnader i samband med försäljningen.

Regeringen har i propositionen *Försäljning av vissa statligt ägda företag* (prop. 2006/07:57) föreslagit att riksdagen godkänner att de kostnader som uppkommer för staten i samband med åtgärder för försäljning av aktier i Civitas Holding AB, Nordea Bank AB, OMX AB, Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag SBAB, TeliaSonera AB samt V&S Vin & Sprit AB får avräknas mot försäljningsintäkterna. I propositionen aviserades att regeringen avsåg att återkomma i 2007 års ekonomiska vårproposition med förslag om hur kostnaderna som kan uppstå innan försäljningsintäkterna erhållits bör finansieras.

För att finansiera de kostnader som uppstår innan försäljningsintäkterna erhållits och som inte utgörs av direkta försäljningsomkostnader, bör anslaget 38:18 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* ökas med 100 000 000 kronor.

Regeringen avser att informera riksdagen om försäljningarna i den årliga skrivelsen till riksdagen med redogörelse för de statligt ägda företagen. Regeringen kommer också att redovisa respektive försäljning, inklusive uppgifter om kostnader för rådgivning m.m., i kommande budgetpropositioner.

Exportkreditnämnden

Regeringens förslag: Exportkreditnämndens huvudmål är att stärka den ekonomiska utvecklingen i Sverige genom att främja svensk export och näringslivets internationalisering.

Regeringen bemyndigas att besluta om ändrade riktlinjer för Exportkreditnämnden som innebär att myndigheten ges möjligheter att bevilja garantier för exportrelaterade transaktioner i vilka det finns ett betydande svenskt intresse. Exportkreditnämnden ges även större flexibilitet i utformningen och utbudet av riskavtäckningstjänster.

Ärendet och dess beredning: Efter förslag från Exportkreditnämnden (EKN) om ändrade riktlinjer för myndigheten har en översyn av frågan gjorts inom Regeringskansliet. Översynen har resulterat i en departementspromemoria som remissbehandlats (UD2007/9749/EIM). En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Regeringskansliet.

Promemorians förslag: EKN:s verksamhet styrs av förordningen (1990:113) om exportkreditgaranti. I syfte att anpassa EKN:s tjänsteutbud till företagens efterfrågan på riskavtäckning har en rad förändringar successivt genomförts. Flera faktorer pekar dock på att nuvarande förordning inte till fullo motsvarar dagens verksamhetsbetingelser för den exportinriktade delen av svenskt näringsliv. En tilltagande globalisering med ändrade företagsstrukturer och handelsmönster samt en snabb utveckling av finansieringstekniker i den internationella handeln skapar nya behov som EKN har svårt att möta. Nuvarande regler begränsar EKN:s möjligheter att täcka exportaffärer som inkluderar varor och tjänster från svenska dotterbolag i utlandet när dessa är kontraktsskrivande part. Vidare har EKN svårt att anpassa sitt tjänsteutbud till förändringar i efterfrågan och det ökade behovet av skraddarsydda lösningar då ändringar i förordningen kräver beslut av både riksdagen och regeringen. Sammantaget innebär detta att EKN:s potential att främja svensk exportnäring inte utnyttjas till fullo och företagen säger sig gå miste om viss utlandsförsäljning. Trots att likviditeten på marknaden för närvarande är god och att det även finns privata aktörer består

behovet av statlig riskavtäckning, inte minst på nya samt svåra och mer riskfyllda marknader. För små och medelstora företag är möjligheten att få privat risktäckning mycket begränsad. Mandaten för exportkreditgarantiinstitut i flera konkurrerande länder har breddats under senare år. För svenskt näringsliv är konkurrensneutralitet av stor vikt i detta sammanhang.

Remissinstanserna: Stöd till förslagen i promemorian ges av en majoritet av remissinstanserna. Ett fåtal av remissinstanserna som stödjer förslaget föreslår dessutom kompletterande skrivningar om fattigdomsbekämpning och mänskliga rättigheter. Några remissinstanser har förslag om avgränsningar mot den privata sektorn. Flera remissinstanser påpekar behovet av uppföljning och kontroll av EKN:s verksamhet efter en mandatändring.

Skälen för regeringens förslag: Exportkreditnämndens nuvarande huvudmål är att främja svensk export. För att EKN:s verksamhet skall kunna anpassas till dagens verksamhetsbetingelser bör målet för EKN vara att stärka den ekonomiska utvecklingen i Sverige genom att främja svensk export och näringslivets internationalisering. EKN skulle därmed ges utrymme att bevilja garantier för exportrelaterade transaktioner i vilka det finns ett betydande svenskt intresse. Ett svenskt intresse anses föreligga om en exportrelaterad transaktion bedöms vara av svenskt samhällsintresse eller på annat sätt till gagn för den ekonomiska utvecklingen i Sverige. Den relativt detaljerade styrningen i gällande förordning bör vidare frångås för att ge EKN ökat manöverutrymme och större flexibilitet i utformningen och utbudet av riskavtäckningstjänster. Regeringen förutsätter att EKN vid ett eventuellt bredare mandat kommer att agera på ett sätt som inte äventyrar kravet på att verksamheten på sikt skall gå ihop och inte innebär någon ökning av statens risk eller kostnad. De kontroll- och återrapporteringskrav som åligger EKN ger riksdagen och regeringen goda möjligheter att säkerställa att garantiverksamheten även i fortsättningen bedrivs enligt givna instruktioner och riktlinjer.

En reviderad förordning bör begränsas till att ange ramar och grundläggande krav för verksamheten. I förordningen bör vidare regleras att exportkrediter skall beviljas i enlighet med Sveriges internationella åtagande om statstöd exportfinansiering. Exportkreditgarantier bör

beviljas som ett komplement till utbudet av kommersiella garantier. I första hand bör EKN erbjuda kreditgarantier i affärer där privata aktörer inte erbjuder finansiella instrument som försäkrar mot risk. EKN bör följa de regler som fastställts i OECD beträffande anti-korruption samt miljöfrågor och sociala frågor. Regeringen avser vidare att i EKN:s regleringsbrev ställa krav på att verksamheten skall bidra till Sveriges övergripande mål om en rättvis och hållbar global utveckling samt att EKN skall vidareutveckla arbetet med etiska hänsyn i garantigivningen. Regeringen kommer även fortsatt att ställa höga krav på återrapportering och uppföljning av EKN:s hela verksamhet.

Arbetslivsresurs AR AB (bemyndigande)

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att vidta de åtgärder som bedöms lämpliga för att avyttra hela eller delar av statens aktieinnehav i Arbetslivsresurs AR AB.

Regeringen bemyndigas att kunna tillskjuta högst 30 000 000 kronor för att vid behov förstärka bolagets ekonomiska ställning. Dessa medel skall finansieras från det särskilda kontot i Riksgäldskontoret som är avsett för kapitalinsatser i av staten hel- eller delägda bolag i enlighet med av riksdagen fastställda villkor för kapitaltillskott.

Bakgrund: Riksdagen beslutade i december 2005 om en sammanslagning av enheten Arbetslivstjänster och Samhall Resurs AB. Därefter bildades Arbetslivsresurs AR AB (AR). AR är i dag marknadsledande inom området arbetslivsorienterad rehabilitering och är också en av de största aktörerna på marknaden för omställning, dvs. hjälp att efter avslutad rehabilitering finna nya arbetsuppgifter och/eller arbetsgivare. I delbetänkandet Arbetslivsinriktad rehabilitering – Den framtida organisationen för Arbetslivstjänster och Samhall Resurs AB (SOU 2005:24) föreslogs regeringen bemyndigas att, när så bedöms vara lämpligt, avyttra statens aktier, helt eller delvis. Skälen som angavs var att marknadens utveckling och kundernas efterfrågan kunde komma att medföra behov av en breddning av bolagets tjänsteutbud. Enligt utredningen skulle en avyttring av delar av

bolaget kunna medföra bl.a. följande fördelar. Ett breddat ägande skulle kunna ge möjligheter till en större kundbas och en ny ägare skulle kunna tillföra kompetens och kapital som skulle kunna minska den ekonomiska risken. Utredningen bedömde att det under 2005 fanns intresse från tolv olika aktörer. Utredningen bedömde vidare att bland de för samhället negativa konsekvenser som skulle kunna uppstå, om hela bolaget avyttrades, skulle kunna bli att utbudet av tjänsterna, sett över hela landet, skulle kunna minska. Vidare skulle bolagets inriktning mot arbetslivsinriktad rehabilitering kunna luckras upp, vilket utredningen ansåg kunna påverka kvaliteten på tjänsterna.

Skälen för regeringens förslag: Med hänsyn till inriktning av arbetsmarknadspolitikens anser regeringen att bolagets uppdrag behöver genomlysas nog. AR är en viktig aktör på en stor marknad och genomlysningen kommer att uppmärksamma tjänsternas kvalitet och tillgången på denna typ av tjänster utifrån en total marknadsöversyn.

Regeringen anser det angeläget att utvärdera skälen för det statliga ägandet. Regeringen bör bemyndigas att vidta de åtgärder som behövs för att, om så bedöms lämpligt, avyttra hela eller delar av Arbetslivsresurs AR AB.

Arbetslivsresurs AR AB:s finansiella ställning har påverkats av omstruktureringen och viktiga kunder har minskat sin efterfrågan på bolagets tjänster. Under 2006 ianspråk tog den tidigare regeringen 20 000 000 kronor av bemyndigandet om totalt 50 000 000 kronor för att genomföra sammanslagningen av Arbetslivstjänster och Samhall Resurs AB för att skapa en lämplig kapitalstruktur i bolaget. Regeringen vill med hänsyn till bolagets ekonomiska ställning möjliggöra ytterligare kapitaltillskott om högst 30 000 000 kronor, dvs. motsvarande det belopp som inte utnyttjades från det tidigare bemyndigandet. Dessa medel bör finansieras från det särskilda kontot i Riksgäldskontoret avsett för kapitalinsatser i av staten hel- eller delägda bolag i enlighet med av riksdagen fastställda villkor för kapitaltillskott. I budgetpropositionen för 2007 aviserade regeringen att man skulle se över den rådande ordningen för kapitaltillskott och återkomma till riksdagen med en samlad bedömning (se även avsnitt 4.1.7).

Enligt EG-föredragets regler om statsstöd kan staten medge kapitaltillskott till ett bolag

om tillskottet lämnas på villkor och under förutsättningar som skulle ha accepterats även av en privat investerare. Regeringen kommer inför ett eventuellt kapitaltillskott att pröva om kapitaltillskottet uppfyller kraven i enlighet med den s.k. marknadsekonomiska investerarprincipen.

7.2.21 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

48:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 023 146 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 48:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* ökas med 115 324 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Utjämnning av kostnadsskillnader mellan kommuner avseende LSS-verksamhet sker enligt lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade samt lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

De slutliga beräkningar som gjorts av Statistiska centralbyrån visar att bidraget blir 115 324 000 kronor högre än det belopp riksdagen anvisat för 2007. Anslaget 48:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* bör därför höjas. Finansiering sker genom en höjning av den utjämningsavgift, som andra kommuner betalar till staten vilken redovisas mot inkomsttitel 7121 Utjämningsavgift för LSS-kostnader på statsbudgetens inkomstsida.

8

Kommunal ekonomi

8 Kommunal ekonomi

8.1 Den kommunala sektorns betydelse

Kommunerna och landstingen svarar för merparten av produktionen av välfärdstjänster, såsom hälso- och sjukvård, utbildning och social verksamhet. Den kommunala sektorn utgör en betydande del av den svenska ekonomin. Kommunsektorns utgifter motsvarar drygt 40 procent av de totala offentliga utgifterna och cirka 23 procent av BNP. Omkring en fjärdedel av det totala antalet anställda har kommuner eller landsting som arbetsgivare. Överskottsmålet för de offentliga finanserna omfattar även de kommunala finanserna. En väl fungerande kommunal sektor är därför av stor betydelse för det svenska samhället.

Förutsättningarna för de kommunala verksamheterna bestäms i hög grad av den samhällsekonomiska utvecklingen. Ett sätt för staten att ge kommuner och landsting goda förutsättningar för att bedriva verksamheterna är att föra en politik som främjar företagande, stärker sysselsättningen och minskar klyftorna i samhället. Inom ramen för den statliga styrningen måste en avvägning göras mellan de anspråk som ställs på de kommunala verksamheterna och den samhällsekonomiska utvecklingen i stort.

De principer som uttalades i 1992 års kompletteringsproposition (prop. 1991/92:150) för den statliga styrningen av den kommunala sektorn utgör alltså en grund för den ekonomiska styrningen av sektorn. I propositionen föreslog den dåvarande borgerliga regeringen väsentliga förändringar. Bland annat ersattes ett stort antal specialdestinerade statsbidrag till kommunerna av ett nytt generellt

statsbidrag, ett nytt system för utbetalning av kommunalskattemedel infördes och den kommunala finansieringsprincipen började tillämpas.

Den kommunala finansieringsprincipen

Den kommunala finansieringsprincipen innebär att kommuner och landsting inte bör åläggas nya uppgifter utan att samtidigt få möjlighet att finansiera dessa med annat än höjda skatter. Om staten fattar beslut som gör att den kommunala verksamheten kan bedrivas billigare, bör staten på motsvarande sätt minska de statliga bidragen.

Genom ett riksdagsbeslut 1994 har vissa preciseringar gjorts av tillämpningen av finansieringsprincipen (prop. 1993/94:150, bet. 1993/94:FiU19, rskr. 1993/94:442). Principen omfattar enbart statligt beslutade åtgärder som direkt tar sikte på den kommunala verksamheten. Principen gäller när riksdagen, regeringen eller en myndighet fattar bindande beslut om ändrade regler för en verksamhet. Principen omfattar däremot inte statliga beslut om åtgärder som inte direkt tar sikte på, men som ändå får direkta ekonomiska effekter för kommunsektorn. Effekterna av sådana åtgärder skall däremot beaktas vid den bedömning som görs av det skattefinansierade utrymmet i samband med fastställandet av ramen för statsbidragen.

År 2001 tillsattes en informell arbetsgrupp med tjänstemän från Regeringskansliet, Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet för att diskutera processfrågor avseende tillämpningen av den kommunala finansieringsprincipen. Arbetet har resulterat i att ett

gemensamt informationsmaterial om den kommunala finansieringsprincipen har tagits fram i syfte att underlätta beredningen mellan företrädare för staten respektive kommuner och landsting.

Skrivelse om utvecklingen inom den kommunala sektorn

I den statliga styrningen av kommuner och landsting ingår att följa upp de kommunala verksamheterna och ekonomin. Samtidigt med den ekonomiska vårpropositionen lämnar regeringen till riksdagen även skrivelsen Utvecklingen inom den kommunala sektorn (skr. 2006/07:102). I skrivelsen redogörs för utvecklingen och bedömning av målluppfyllelsen m.m. inom olika kommunala verksamheter under de närmast föregående åren. Dessutom lämnas en redogörelse för hur den kommunala ekonomin har utvecklats (se även avsnitt 8.3.1).

8.2 Riktlinjer för de närmaste åren

I budgetpropositionen för 2007 angav regeringen att under den kommande mandatperioden kommer utgångspunkten för utvecklingen av de generella statsbidragen vara att ge kommuner och landsting förutsättningar för en god ekonomisk hushållning. Det genomsnittliga kommunala skatteuttaget bör inte öka ytterligare. En avvägning måste göras mellan behovs- och resursutvecklingen, bland annat baserat på den demografiska utvecklingen samt möjligheterna att effektivisera de kommunala verksamheterna. Hänsyn måste därvid tas till statens finanser och den samhällsekonomiska utvecklingen i stort. Dessa riktlinjer ligger fast.

Budgetpropositionen för 2007 utformades under den korta tid som enligt riksdagsordningen står till en nytillträdd regerings förfogande. Regeringen skall i normalfallet i budgetpropositionen lämna förslag till tak för de statliga utgifterna för det tredje tillkommande året. Den knappa tid som stod till förfogande gjorde att regeringen endast lämnade en bedömning av utgiftstaket för 2009. Regeringen kommer att föreslå utgiftstak för 2009 och 2010 i budgetpropositionen för 2008. I samband med

detta kommer även en bedömning att göras av nivån på anslaget för kommunalekonomisk utjämning för 2009 och 2010. Den tidigare beräknade nivån för 2008 bör ligga fast. Därtill kommer vissa ekonomiska regleringar att göras (se avsnitt 8.4).

8.2.1 God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen (1991:900) skall kommuner och landsting ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Sedan några år gäller detta även i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. För verksamheten skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin skall finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning anges.

Ett bland kommuner och landsting vanligt förekommande mål avseende god ekonomisk hushållning är att resultatet bör motsvara 2 procent av skatteintäkterna och de generella statsbidragen eller nettokostnaderna, vilket för sektorn som helhet motsvarar 12–13 miljarder kronor. Syftet med att bibehålla ett resultat på en nivå som kan anses vara förenlig med god ekonomisk hushållning är att långsiktigt konsolidera ekonomin, men det innebär även att kommunerna och landstingen själva har möjligheter att i viss utsträckning parera konjunkturvariationer utan att de kommunala verksamheterna påverkas.

8.2.2 Generella statsbidrag som huvudprincip

Regeringen prioriterar generella statsbidrag framför specialdestinerade statsbidrag. De riktade statsbidragen till personalförstärkningar i förskolan respektive kommunal vuxenutbildning tillfördes därför redan 2007 det generella bidraget (anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning*).

Samtidigt kan dock behov finnas av riktade satsningar. Som exempel kan nämnas att regeringen har beslutat att för 2007 ge Socialstyrelsen i uppdrag att fördela drygt 1,35 miljarder kronor i form av ett stimulansbidrag för att stödja kommuner och landsting i deras

arbete med att utveckla vården och omsorgen för äldre personer.

Det anförda bör ses mot bakgrund av statsbidragsreformen 1993. Då inordnades ett stort antal specialdestinerade bidrag i ett generellt statsbidrag. Undantag gjordes dock för ersättningar för utförd tjänst åt staten, investeringsbidrag, tidsbegränsade stimulansbidrag, arbetsmarknadspolitiska bidrag, bostadspolitiska bidrag, bidrag som utgår till andra bidragsmottagare på samma villkor som till kommuner och landsting samt bidrag till förnyelse och utvecklingsverksamhet.

8.3 Kommunernas och landstingens ekonomi

8.3.1 Utvecklingen 1998–2006

Under perioden 1998–2000 skedde en markant resultatförbättring i den kommunala sektorn som helhet. Under dessa år var tillväxten i ekonomin kraftig. Sysselsättningen ökade i näringslivet vilket innebar en betydande realförbättring av det kommunala skatteunderlaget. Även statsbidragen höjdes. Sammantaget gav detta kommuner och landsting utrymme att både öka resurserna och förbättra den finansiella ställningen. Den konjunkturförsvagning som inträffade därefter påverkade kommunernas och landstingens ekonomi negativt, men efter 2002 har ekonomin åter förbättrats.

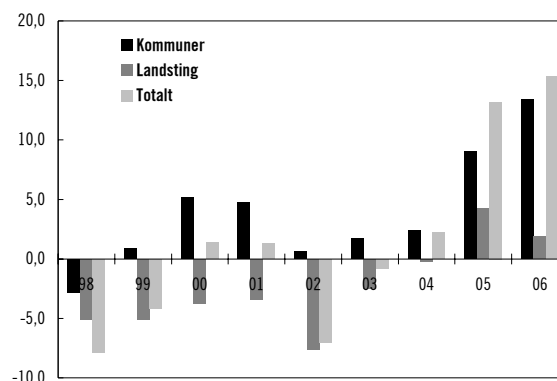
För kommunektorn som helhet förbättrades resultatet ytterligare under 2006. Det sammantagna överskottet uppgick enligt preliminära uppgifter till 15,3 miljarder kronor före extraordinära poster. Kommunerna redovisade sammantaget ett överskott på 13,4 miljarder kronor och landstingen ett överskott på 1,9 miljarder kronor. Medan resultatet förbättrades ytterligare för kommunerna, så försämrades landstingens resultat jämfört med 2005. Mätt som andel av summan av skatteintäkter och generella statsbidrag motsvarade resultatet före extraordinära poster 2,8 procent (kommunerna 3,8 procent och landstingen 1 procent).

För kommunerna och landstingen sammantaget förbättrades resultatet före extraordinära poster med drygt 2 miljarder kronor mellan 2005 och 2006. Verksamhetens

nettokostnader ökade med 28 miljarder kronor (5,5 procent). Skatteintäkterna ökade med knappt 26 miljarder kronor (6 procent). Den genomsnittliga kommunalskattesatsen var oförändrad jämfört med 2005. De generella statsbidragen ökade med närmare 4 miljarder kronor (4,7 procent). Därtill kommer en viss förbättring av nettot av de finansiella posterna.

Diagram 8.1 Resultat före extraordinära poster 1998–2006

Miljarder kronor

Källor: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

Anm.: Uppgifterna för 2006 är preliminära.

Tabell 8.1 Resultaträkning 2004–2006

Miljarder kronor

	Kommuner			Landsting		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Verksamhetens nettokostnader	316,3	328,2	343,4	170,6	177,1	189,8
Skatteintäkter	277,0	285,3	302,4	141,8	147,1	155,9
Generella statsbidrag	38,6	48,3	50,5	29,0	34,1	35,8
Finansiella poster	3,1	3,6	3,9	-0,4	0,1	0,1
Resultat före e.o. poster	2,4	9,0	13,4	-0,2	4,2	1,9
Extraordinära poster	2,8	2,4	6,3	0,0	0,1	-0,1
Årets resultat	5,2	11,4	19,7	-0,2	4,3	1,8

Källor: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

Anm.: Uppgifterna för 2006 är preliminära.

I verksamhetens kostnader ingår även jämförelsestörande kostnader, dvs. kostnader som är av engångskaraktär men som inte klassificeras som extraordinära kostnader. Som exempel kan nämnas kostnader till följd av det nya pensionsavtalet för kommunalt anställda samt ändrade beräkningsförutsättningar för kommunernas och landstingens pensionsåtaganden. Jämförelsestörande kostnader

försämrade landstingens resultat för 2006 med 3,9 miljarder kronor.

Beträffande enskilda kommuner och landsting redovisar över 280 kommuner (97 procent) positiva resultat före extraordinära poster för 2006. År 2005 redovisade 95 procent av kommunerna ett positivt resultat. Av landstingen redovisar 18 av 20 positiva resultat för 2006, vilket är ett mer än 2005.

8.3.2 Utvecklingen 2007–2010

I *bilaga 1* Svensk ekonomi redovisas en prognos för den internationella och den svenska ekonomins utveckling under 2007 och 2008. Dessutom redovisas en kalkyl för utvecklingen 2009 och 2010 som bygger på bedömningar av resursläget och ekonomins potentiella tillväxttakt. En sammanfattning avseende den kommunala sektorn ges nedan.

Tabell 8.2 Kommunsektorns finanser 2006–2010

Miljarder kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Inkomster	658	694	727	757	786
Skatter och statsbidrag	567	597	627	652	677
procent av BNP	20,0	19,8	19,7	19,5	19,4
Övriga inkomster ¹	91	97	100	105	109
Utgifter	648	683	714	747	779
Konsumtion	552	584	612	641	669
Volymförändring	2,0	1,8	1,7	0,7	0,7
Övriga utgifter	96	100	102	106	110
Finansiellt sparande	10	11	13	10	8
procent av BNP	0,4	0,4	0,4	0,3	0,2
Resultat före extraordinära poster	15	11	14	10	9

¹Övriga inkomster inkluderar de ersättningar som avser kompensation för ingående mervärdesskatt.

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Enligt det preliminära utfallet för 2006 ökade den kommunala konsumtionen med 2 procent (volymförändring). Under 2000–2005 ökade konsumtionen med i genomsnitt 1,3 procent per år. I år beräknas konsumtionen öka med 1,8 procent. Trenden att kommunsektorn i allt större utsträckning använder privata producenter väntas hålla i sig. År 2008 beräknas konsumtionen öka med 1,7 procent, inklusive de migrationspolitiska åtgärder som aviseras i denna proposition. Exkluderas dessa blir konsumtionsökningen något svagare. Åren 2009 och 2010 minskar utrymmet för att öka

konsumtionsvolymen. Konsumtionen beräknas dessa år öka med 0,7 procent per år.

Konsumtionsutgifterna består till stor del av personalutgifter (löner m.m.). Under 2007 och 2008 väntas antalet sysselsatta i kommunsektorn öka med 22 000 personer. Förändrade volymer avseende plusjobb, friår och utbildningsvikariat har beaktats.

Den förstärkning som har skett av kommunsektorns finanser under de senaste åren förklaras framför allt av skatteinkomsternas och statsbidragens utveckling. Även i år beräknas inkomsterna utvecklas starkt. Skatteinkomsterna och statsbidrag beräknas tillsammans öka med 5,3 procent. Denna ökning inkluderar en effekt på 0,9 miljarder kronor som uppstår till följd av att kommunsektorns skatteintäkter ökar när avdragsrätten för pensionssparande sänks. I budgetpropositionen för 2008 avses statsbidragen till kommunsektorn minskas med motsvarande belopp.

Den skatteunderlagsutveckling beräkningarna baseras på redovisas i tabell 8.3 (se även avsnitt 5.4.1).

Tabell 8.3 Kommunsektorns skatteunderlag 2005–2010

Procentuell utvecklingstakt

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aktuell beräkning	3,8	4,3	4,6	5,4	5,3	4,9
BP 2007	4,1	4,1	4,2	4,6	4,9	
VP 2006	3,3	4,8	4,5	4,4		
Aktuell beräkning, ackumulerad	3,8	8,2	13,2	19,4	25,7	31,9
BP 2007	4,1	8,4	13,0	18,2	24,0	
VP 2006	3,3	8,2	13,1	18,1		

Resultatet förväntas försvagas något under 2007, men förväntas stärkas 2008. Under 2009 och 2010 beräknas överskotten minska trots en återhållsam konsumtionsutveckling. Skatter och statsbidrag beräknas 2009 och 2010 öka med knappt 4 procent per år.

8.4 Allmänna bidrag till kommuner 2007–2010

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner omfattar tre anslag. För 2007 har riksdagen anvisat 72 849 miljoner kronor under utgiftsområdet, varav 70 818 miljoner kronor avser anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk*

utjämning. Anslaget utgör ett instrument för staten att ge kommuner och landsting likvärdiga ekonomiska förutsättningar och att reglera kommunsektorns finansiella utrymme. I övrigt ingår i utgiftsområdet anslagen 48:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* samt 48:3 *Bidrag till organisationer inom det kommunal-ekonomiska området*. Ramen för utgiftsområdet redovisas i tabell 8.4.

Den i budgetpropositionen för 2007 beräknade nivån på anslaget för kommunal-ekonomisk utjämning för 2008, i vilken vissa tidigare aviserade tillskott ingår, bör ligga fast. Vissa ekonomiska regleringar tillkommer dock.

En bedömning av nivån på anslaget för kommunalekonomisk utjämning för 2009 och 2010 kommer att redovisas i budgetpropositionen för 2008. I avvaktan på detta beräknas anslaget 2009 och 2010 ligga kvar på samma nominella nivå som 2008.

Tabell 8.4 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

	2007	2008	2009	2010
Anvisat och beräknat i BP 2007 ¹	72 849	77 234	77 234	77 234
Förändring till följd av: Förslag i tilläggsbudget för 2007	115	115	115	115
Reglering av underskott i LSS-utjämningen 2007		-65		
Jämförelseprojekt				-4
Ny ramnivå	72 965	77 285	77 350	77 346²

¹ Exklusive förslag till tilläggsbudget i denna proposition. I BP 2007 redovisades beräkningar t.o.m. 2009.

² Ramen för utgiftsområdet beräknas minska till följd av att statens finansiering av jämförelseprojektet 2007–2009 då upphör (se avsnitt 8.7).

På anslaget 48:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* har för 2007 anvisats 2 023 miljoner kronor. De slutliga beräkningar som gjorts av Statistiska centralbyrån visar att utgifterna blir 115 miljoner kronor högre än det belopp riksdagen har anvisat. Anslaget föreslås därför ökas på tilläggsbudget i denna proposition (se avsnitt 7.2.21).

Kommunalekonomisk utjämning

Anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning* ökade från 58,1 till 70,8 miljarder kronor mellan 2006 och 2007. Av ökningen med 12,7 miljarder kronor förklaras drygt 11,2 miljarder kronor av att tidigare riktade satsningar (drygt 4,2

miljarder kronor) samt att ett belopp motsvarande det tillfälliga kommunala sysselsättningsstödet (7 miljarder kronor) har överförs till anslaget. Det tidigare sysselsättningsstödet redovisades på statsbudgetens inkomstsida. Därutöver har anslaget tillförts drygt 1 miljard kronor 2007, vartill kommer ett antal ekonomiska regleringar i syfte att neutralisera de finansiella effekterna av olika statliga beslut.

Den i budgetpropositionen för 2007 beräknade nivån på anslaget 2008 innebär att det nästa år beräknas finnas ett utrymme att öka den kommunala konsumtionsvolymen med 1,7 procent, utan att äventyra den resultatnivå som kan anses motsvara vad som krävs för god ekonomisk hushållning. Konsumtionsvolymen beräknas öka betydligt mer än vad som följer av den demografiska utvecklingen, som för närvarande är förhållandevis gynnsam.

I budgetpropositionen för 2007 redovisades preliminära siffror för de bidrag och avgifter som redovisas inom anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Skatteverket har därefter beslutat om slutliga bidrag och avgifter för 2007. Anslaget är uppdelat i två anslagsposter, en för kommunerna och en för landstingen. År 2007 fördelas det belopp som utbetalas, efter justering för mindre anslagsöverskridanden från föregående år, med 55 157 miljoner kronor till kommunerna och 15 656 miljoner kronor till landstingen. För åren 2008–2010 redovisas i tabell 8.5 en prognos för inkomstutjämningsbidraget och inkomstutjämningsavgiften, baserad på prognosen för skatteunderlagsutvecklingen.

I anslagsbeloppet för 2008 har beaktats att en reglering bör göras avseende underskottet som uppstår i utjämningsystemet för LSS-kostnader till följd av de införanderegler som tillämpas under en övergångsperiod. År 2007 överstiger summan av utjämningsavgiften utjämningsbidraget med 65 miljoner kronor. Regleringen görs året efter genom att anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning* minskas med motsvarande belopp. Regleringen berör endast kommunerna.

Tabell 8.5 Anslaget 48:1 Kommunalekonomisk utjämning

Miljoner kronor

	Kommuner 2007	2008	2009	2010	Landsting 2007	2008	2009	2010
Inkomstutjämningsbidrag	48 139	51 032	53 736	56 369	15 780	16 728	17 614	18 478
Inkomstutjämningsavgift	-3 289	-3 486	-3 671	-3 851	-1 952	-2 069	-2 179	-2 285
Kostnadsutjämningsbidrag	4 855	4 855	4 855	4 855	1 166	1 166	1 166	1 166
Kostnadsutjämningsavgift	-4 862	-4 862	-4 862	-4 862	-1 168	-1 168	-1 168	-1 168
Strukturbidrag	1 533	1 533	1 533	1 533	658	658	658	658
Införandebidrag	469	312	195	91	235	171	117	54
Delsumma	46 846	49 384	51 787	54 136	14 719	15 486	16 209	16 902
Regleringsbidrag	8 317	9 104	6 766	4 417	938	1 289	566	
Regleringsavgift								-127
Anslagspost	55 157¹	58 488	58 553	58 553	15 656¹	16 775	16 775	16 775

¹Beloppen 2007 för respektive anslagspost har justerats med hänsyn till anslagsöverskridanden föregående år.
Anm.: Beräkningarna för 2008-2010 är baserade på nu gällande regler.

8.5 Andra bidrag och ersättningar till kommuner och landsting

Tillfälligt kommunalt sysselsättningsstöd

Det tillfälliga kommunala sysselsättningsstöd som infördes 2002 har avvecklats från och med 2007. Kommuner och landsting har hos Skatteverket årligen kunnat ansöka om ett stöd baserat på respektive kommuns och landstings lönekostnadsunderlag. Underlaget har inkluderat beräknade lönekostnader för köpta tjänster. Stödet har krediterats kommunens eller landstingets skattekonto och har därmed redovisats på statsbudgetens inkomstsida.

Stödet har flera gånger förlängts. Det sista året kommuner och landsting kunde ansöka om sysselsättningsstöd var 2006. Ramen för 2006 var beräknad till 7 000 miljoner kronor. Det sammanlagda beviljade stödbeloppet för 2006 uppgick till 6 915 miljoner kronor.

Från och med 2007 har anslaget för kommunalekonomisk utjämning höjts med 7 000 miljoner kronor, vilket motsvarar den för 2006 beräknade ramen för sysselsättningsstödet.

Ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting

Kommuner och landsting kan hos Skatteverket ansöka om ersättning för kostnader för mervärdesskatt i icke mervärdesskattepliktig verksamhet m.m. Efter att ha ökat med cirka 1 procent per år 2003 och 2004 skedde en

markant uppgång av utbetalningarna av ersättningar under 2005, då de ökade med 5,3 procent. Under 2006 uppgick utbetalningarna till 36 631 miljoner kronor, en ökning med 2 385 miljoner kronor (7 procent) jämfört med 2005. Utvecklingen av ersättningarna för mervärdesskatt beror på ökningen av kommunernas och landstingens köp av materiel och tjänster samt ökade investeringsutgifter.

8.6 Förändringar av det kommunala utjämningsystemet

8.6.1 Ärendet och dess beredning

I maj 2005 gavs en särskild utredare i uppdrag (dir. 2005:26) att löpande följa upp det system för kommunalekonomisk utjämning som infördes 2005. Utredningen skulle bland annat vid behov lämna förslag till uppdateringar av kostnadsutjämningsens olika delar. Dessutom skulle utredningen analysera om det finns strukturella kostnadsskillnader som inte beaktas i utjämningsystemet samt lämna förslag till hur en permanent uppföljning av systemet bör organiseras. Vissa delar av uppdraget skulle enligt direktivet ges särskild prioritet.

Utredningen överlämnade i oktober 2006 delbetänkandet Deluppföljning av den kommunalekonomiska utjämningsen – med förslag om organisation samt löne- och byggkostnadsutjämning (SOU 2006:84). I betänkandet föreslås att en ny permanent

uppföljningsorganisation inrättas med uppgift att löpande ge underlag till regeringen om den kommunalekonomiska utjämningen. Vidare föreslås utjämning för strukturellt betingade lönekostnadsskillnader för både kommuner och landsting samt för kommunerna en förändring av komponenten för utjämning av byggkostnader i delmodellen bebyggelsestruktur. En uppdatering föreslås av delmodellen hälso- och sjukvård. Därutöver föreslås införanderegler under ett år. Förändringarna föreslås genomföras den 1 januari 2008.

I betänkandet redovisas även de finansiella effekterna för kommunerna och landstingen av de föreslagna förändringarna.

Betänkandet har remitterats till samtliga kommuner och landsting samt till vissa statliga myndigheter, organisationer m.fl. En remissammanställning finns tillgänglig i Finansdepartementet (dnr Fi2006/5312).

8.6.2 Bakgrund

Det nu gällande utjämningsystemet, som infördes 2005, består av fem delar: inkomstutjämning, kostnadsutjämning, strukturbidrag, införandebidrag och regleringsbidrag/regleringsavgift. De förslag och bedömningar som redovisas i det följande berör kostnadsutjämningen.

I kostnadsutjämningen sker en utjämning för strukturellt betingade kostnadsskillnader, dvs. skillnader som kommunerna och landstingen inte kan påverka. För varje kommun respektive landsting beräknas en strukturkostnad, som är summan av de s.k. standardkostnader som beräknas för varje verksamhet och kostnadslag som omfattas av kostnadsutjämningen. Beräkningar av standardkostnader görs i olika delmodeller, i vilka hänsyn tas till skillnader avseende t.ex. ålderstruktur, hälsa, socioekonomiska och geografiska faktorer. Kommuner och landsting med en strukturkostnad per invånare högre än riksgenomsnittet får ett kostnadsutjämningsbidrag av staten. De med en strukturkostnad lägre än riksgenomsnittet får betala en kostnadsutjämningsavgift till staten.

8.6.3 Utjämning för strukturella lönekostnadsskillnader

Regeringens förslag: Två nya delmodeller införs i kostnadsutjämningen för utjämning av strukturellt betingade lönekostnadsskillnader i kommunsektorn, en för kommunerna och en för landstingen.

Regeringens bedömning: För kommuner beräknas lönekostnaderna utifrån medellönen i angränsande kommuner, köpeskillingen på småhus och förvärvsarbetsgrad. För landsting beräknas de utifrån lönerna i länets privata sektor samt läkarnas faktiska lönenivå. De beräknade tilläggen och avdragen avseende lönekostnadsskillnader bör reduceras med hälften.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. Utredningen föreslår att den faktiska lönenivån i kommunen respektive landstinget skall utgöra ett tak för tilläggets storlek, men inte att någon reduktion skall göras av tillägg och avdrag.

Remissinstanserna: En majoritet av kommunerna och landstingen avstyrker förslaget. De flesta av dessa anser att lönekostnaderna är en påverkbar faktor och att det därför strider mot de grundläggande principerna för utjämningen att beakta dessa. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* delar utredningens slutsats att det finns strukturellt betingade skillnader i lönekostnader som bör utjämnas, men avstyrker att den av utredningen föreslagna modellen införs i kostnadsutjämningen. Enligt SKL har utredningen inte på ett övertygande sätt lyckats visa vilka eller i vilken omfattning lokala förhållanden orsakar strukturella löneskillnader mellan enskilda kommuner respektive landsting. SKL är även skeptisk till att utjämningen begränsas till de faktiska löneskillnaderna. *Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)* framför liknande synpunkter som SKL. *Svenskt Näringsliv* tillstyrker att det sker en utjämning av lönekostnader inom ramen för utjämningsystemet, men anser att bidraget för strukturella löneskillnader bör bestämmas utifrån nivån på den beräknade skillnaden och inte utifrån nivån på faktiska löner. *Glesbygdverket* anser att utjämning enbart bör ske för de delar av kostnadsskillnaderna som påvisbart är av

strukturell art. Svårigheten att fastställa hur stor del av löneskillnaderna som är strukturella talar för att man bör tillämpa en ny delmodell med försiktighet. *Kommunförbundet Skåne* anser att utredningen visat att det finns lönekostnadsskillnader mellan landets kommuner, men att utredningen inte visat att dessa skulle vara strukturellt betingade.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Regeringen anser att utredningen har visat att det finns strukturellt betingade skillnader i lönekostnader. Enligt regeringens mening bör dessa utjämnas och strukturellt betingade lönekostnadsskillnader bör därför beaktas i kostnadsutjämnningen. Att fastställa hur stor del av löneskillnaderna som är strukturella är dock förenat med svårigheter, vilket har framhållits av flera remissinstanser.

Två nya delmodeller bör införas i kostnadsutjämnningen för utjämnning av strukturellt betingade lönekostnadsskillnader i kommunsektorn, en för kommunerna och en för landstingen.

I delmodellen för kommunerna bör de strukturella löneskillnaderna beräknas utifrån variabler som avspeglar konkurrensen på närliggande arbetsmarknader, boendekostnaderna på orten och det allmänna arbetsmarknadsläget.

I delmodellen för landstingen bör de strukturella löneskillnaderna beräknas utifrån en variabel som avspeglar konkurrensen på den privata arbetsmarknaden i länet och läkarnas faktiska lönenivå.

För att ingen överkompensation skall kunna utgå har utredningen föreslagit att den faktiska lönenivån 2002–2004 i kommunen respektive landstinget skall utgöra ett tak för tilläggets storlek. För att utesluta att löne-kompensationens storlek skall kunna påverkas av enskilda kommuner eller landsting anser regeringen i stället att de i den föreslagna lönekostnadsmodellen beräknade indexvärdena skall ligga till grund för utjämnningen, vilket också några remissinstanser har framfört.

Till följd av den osäkerhet som föreligger beträffande hur stor del av kostnadsskillnaderna som är strukturella bedömer regeringen att de beräknade tilläggen och avdragen bör reduceras till hälften av de värden som beräknas i den föreslagna delmodellen.

Förslaget föranleder en ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämnning,

som föreslås träda i kraft den 1 januari 2008. Ett lagförslag i ärendet återfinns i avsnitt 3.2.

8.6.4 Byggekostnader

Regeringens bedömning: En förändring bör göras av komponenten för utjämnning av byggekostnader i delmodellen bebyggelsestruktur. Utjämnningen bör baseras på regionala skillnader i lönekostnader för byggnadsarbetare samt skillnader i klimat. Den nya byggekostnadsutjämnningen bör tillämpas från och med den 1 januari 2008.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Överlag tillstyrker remissinstanserna förslaget. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* delar utredningens bedömning att nuvarande modell inte på ett rättvisande sätt speglar skillnader i kommunala byggekostnader. Den föreslagna modellen torde enligt SKL bättre svara mot de opåverkbara skillnader som finns mellan olika delar av landet. *Boverket* bedömer att förslaget är en rimlig ansats som grund för byggekostnadsutjämnning för offentliga lokaler. *Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)* anser att den föreslagna byggekostnadsmodellen riskerar att underskatta de strukturellt betingade kostnaderna i regioner där efterfrågan och köpkraften är hög eftersom modellen inte fullt ut tar hänsyn till att prisstrukturen, utöver byggekostnader, även beror på marknadsläget. *Glesbygdverket* anser att förslaget, med vissa förbättringar, på ett bättre sätt än nuvarande modell bör kunna beakta de strukturella skillnader som kan förekomma.

Bakgrund: Byggekostnadsutjämnningen är en av fyra komponenter inom ramen för kostnadsutjämnningens delmodell för bebyggelsestruktur. Byggekostnadsutjämnningen syftar till att utjämnas för strukturellt betingade kostnadsskillnader vid nybyggnation och återinvesteringar i kommunala byggnader och anläggningar, exklusive kostnaderna för mark.

Nuvarande byggekostnadsutjämnning beräknas utifrån ett byggekostnadsindex som baseras på skillnader i faktiska byggekostnader per kvadratmeter, exklusive mark, och för

byggnation av s.k. gruppbyggda småhus mellan olika regioner.

Skälen för regeringens bedömning: Utredningen har pekat på vissa problem med nuvarande byggkostnadsutjämning. Med den indelning i sju regioner som tillämpas i dag blir stegen mellan de olika regionerna relativt stora, och de kostnadsvariationer som finns inom respektive region fångas inte upp av utjämningen i önskvärd utsträckning. Ett annat problem är att bostadsbyggandet i vissa regioner har låg omfattning, och att statistiken enskilda år därför baseras på endast ett fåtal observationer, vilket gör att det statistiska underlaget blir osäkert. Utredningen har även kommit fram till att det sannolikt finns betydande kvalitetsskillnader mellan de bostäder som byggs i olika delar av landet, utan att det finns strukturellt betingade skäl för kommunerna att bygga med sådana kvalitetsskillnader.

Regeringen anser mot bakgrund av detta att en helt ny modell bör införas för utjämning av byggkostnader, baserad på skillnader i lönekostnader för byggnadsarbetare och klimatskillnader.

Löner för byggnadsarbetare varierar regionalt, och lönen svarar för en stor del av produktionskostnaderna vid en byggnadsentreprenad. Beträffande löner för byggnadsarbetare bör kommunerna indelas i regioner med länet som bas, med ytterligare uppdelning i Västra Götalands län och Skåne län.

Kostnaderna för en byggnadsentreprenad skiljer sig åt regionalt beroende på skilda klimat. Klimatskillnaderna ger upphov till kostnads- skillnader vad avser materialval eller material- åtgång samt arbetstimmar. Beträffande klimat bör tre olika klimatkategorier tillämpas – en för vardera riksdelarna Götaland, Svealand och Norrland.

I några remissvar har framhållits att även en utjämning av skillnader i lokalkostnader borde beaktas. Regeringen delar dock utredningens ställningstagande att skillnader i lokalkostnader redan beaktas genom att det i den i utjämningen antagna kommunala investeringsvolymen även ingår en volym som motsvarar de inhyrda lokalernas andel och att uppvärmningskostnader redan finns beaktade i delmodellen.

8.6.5 Hälso- och sjukvårdskostnader

Regeringens bedömning: En uppdatering bör göras av underlaget för delmodellen för hälso- och sjukvård inför 2008.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Av de landsting som yttrat sig tillstyrker drygt hälften utredningens förslag. Knappt hälften av landstingen anser att dataunderlaget bör breddas och att ytterligare analyser av delmodellen för hälso- och sjukvård behöver göras. *Kronobergs läns landsting* avvisar förslaget att uppdatera hälso- och sjukvårdsmodellen. *Värmlands läns landsting* anser att ytterligare analys bör ske av hälso- och sjukvårdsmodellen innan en uppdatering genomförs. Landstinget är tveksamt till om det tätbefolkade Skåne kan fungera som norm för hela Sverige. Liknande synpunkter har framförts av *Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens läns landsting*. Av de statliga myndigheter och organisationer som yttrat sig tillstyrker flertalet förslaget. *Socialstyrelsen* tillstyrker att på kort sikt uppdatera kostnadsmatrisen för hälso- och sjukvård enligt utredningens förslag, men framhåller att det på längre sikt är bättre att i stället för vårdtunga grupper utgå från vårdkonsumtion med relativa prisvikter för hela den slutna akutsjukvården, öppenvården och psykiatrin. *Sveriges Kommuner och Landsting* har inga invändningar mot den föreslagna modellen, men pekar på att underlaget hämtas från endast ett landsting, vilket illustrerar behovet av en förbättrad kostnads- och verksamhetsuppföljning inom hälso- och sjukvården.

Bakgrund: Delmodellen för hälso- och sjukvård är en del av kostnadsutjämningen mellan landstingen med syfte att utjämna för strukturella kostnadsskillnader inom hälso- och sjukvården.

Den nuvarande delmodellen infördes 2000 och består av tre komponenter: en kostnadsmatris som fångar upp skillnader i faktisk sjuklighet för några vårdtunga sjukdomar som är särskilt kostsamma, en annan kostnadsmatris som fångar upp skillnader i behov utifrån demografiska och socioekonomiska skillnader samt en glesbygdskomponent som fångar upp

merkostnader till följd av gles bebyggelsestruktur.

Skälen för regeringens bedömning: Antalsuppgifterna för respektive vårdtunga grupp uppdateras varje år. Det kostnadsunderlag som ligger till grund för beräkningarna för 2006 är baserat på uppgifter från 2000. Det är därför angeläget att kostnadsunderlaget uppdateras för att bättre motsvara faktiska vårdkostnader. Även antalsuppgifterna avseende HIV-patienter i landstingen avses uppdateras. Hela befolkningsunderlaget bör därvid ligga till grund för beräkningen av antalet HIV-patienter.

Viss kritik har riktats mot att delmodellen för hälso- och sjukvård bygger på kostnadsunderlag från endast Skåne läns landsting. Detta kostnadsunderlag används eftersom det är det enda som omfattar patienternas totala vårdkostnader inom såväl slutenvård som öppenvård. Regeringen delar utredningens och flera remissinstansers bedömning att det på sikt är angeläget att vidareutveckla delmodellen för hälso- och sjukvård och bredda underlaget för de uppgifter som används i kostnadsmatriserna.

8.6.6 Behov av införanderegler

Regeringens bedömning: Det finns inte behov av särskilda införanderegler.

Utredningens förslag: Särskilda införanderegler tillämpas under ett år för att reducera den omfördelning mellan kommuner som förslaget om utjämning för lönekostnadsskillnader medför. För landstingen föreslås inte några särskilda införanderegler, eftersom effekterna av de föreslagna förändringarna är mer begränsade än för kommunerna.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal av remissinstanserna har haft synpunkter på de föreslagna införanderegler.

Regeringens bedömning: Mot bakgrund av att de ekonomiska konsekvenserna för enskilda kommuner och landsting begränsas genom att tillägg och avdrag för lönekostnadsskillnader avses reduceras med hälften (se avsnitt 8.6.3), bedömer regeringen att det inte finns behov av särskilda införanderegler.

8.6.7 Ekonomiska konsekvenser

De utfallsberäkningar av utredningens förslag som redovisas för enskilda kommuner och landsting i betänkandet, visar omfördelningseffekterna till följd av de föreslagna förändringarna. För kommunerna ger utredningens förslag på länsnivå förändringar mellan cirka +350 kronor per invånare (Stockholms län) och cirka -300 kronor per invånare (Jämtlands län). Spridningen är större mellan enskilda kommuner. De av utredningen föreslagna införanderegler skulle begränsa bidragsminskningen 2008 till högst 200 kronor per invånare.

För landstingen ger utredningens förslag upphov till förändringar mellan cirka +275 kronor per invånare (Stockholms läns landsting) och cirka -165 kronor per invånare (Norrbottens läns landsting).

Genom att genomslaget av lönekostnadsutjämningen enligt regeringens bedömning begränsas till 50 procent reduceras spännvidden i såväl positiva som negativa utfallsförändringar. För kommunerna leder detta till sammantagna förändringar på länsnivå mellan cirka +80 kronor per invånare (Stockholms län) och drygt -200 kronor per invånare (Jämtlands län). För övriga län begränsas förändringarna i intervallet cirka +50 till cirka -100 kronor per invånare.

Beträffande landstingen leder de av regeringen föreslagna begränsningarna till sammantagna förändringar i intervallet cirka +180 kronor per invånare (Stockholms läns landsting) och cirka -140 kronor per invånare (Norrbottens läns landsting). För övriga landsting ligger förändringarna mellan cirka +30 och cirka -130 kronor per invånare.

De föreslagna förändringarna i systemet för kommunalekonomisk utjämning påverkar inte statsbudgetens utgifter eller saldo.

8.6.8 Löpande uppföljning och fortsatt utveckling av utjämningsystemet

Utredningen föreslår att Statskontoret ges i uppgift att löpande följa upp systemet för kommunalekonomisk utjämning.

Flertalet remissinstanser, däribland Statskontoret, Ekonomistyrningsverket, Statistiska centralbyrån (SCB) och Svenskt Näringsliv tillstyrker att uppföljningen av utjämnings-

systemet görs löpande och att den utförs av Statskontoret. *Sveriges Kommuner och Landsting* tillstyrker förslaget att inrätta en organisation för löpande uppföljning, men förordar att SCB i stället för Statskontoret ges den uppgiften.

Regeringen avser att ge Statskontoret i uppgift att löpande följa upp systemet för kommunalekonomisk utjämning och kommer senare att ta ställning till den närmare utformningen för detta.

I syfte att värna utjämningsystemet kommer regeringen att tillsätta en parlamentarisk kommitté 2008 med uppdrag att utvärdera och utreda systemet för kommunalekonomisk utjämning (se även avsnitt 1.11). Alternativa metoder för inkomstutjämning med ett mer långsiktigt perspektiv är en viktig punkt, där översynen syftar till att undanröja tillväxthämmande faktorer samt stärka incitamenten för ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning. Inkomstutjämnningen utreds och hanteras med förtur, så att ett delbetänkande kan lämnas under 2009. Ett slutbetänkande beräknas kunna lämnas i slutet av 2010.

8.7 Övriga frågor

Fastighetsskatten

Såsom redovisas i Finansplanen (avsnitt 1.8.4) avser regeringen att 2008 ersätta den statliga fastighetsskatten med en låg kommunal fastighetsavgift.

I den modell som kommer att utredas av en arbetsgrupp inom Regeringskansliet avses 10,3 miljarder kronor av skattebortfallet finansieras genom en kommunal fastighetsavgift på 4 500 kronor per bostad för småhus, dock högst 1 procent av taxeringsvärdet, samt på 900 kronor per bostad för flerbostadshus, dock högst 0,4 procent av taxeringsvärdet. Resterande 6 miljarder kronor av skattebortfallet avses finansieras genom att skattesatsen på realisationsvinster höjs från 20 till 30 procent.

Den fortsatta utredningen av fastighetsavgiften avses leda till ett förslag som remitteras i juni 2007 med inriktning på lagrådsremiss och proposition under hösten 2007.

Den kommunala fastighetsavgiften avses beslutas av riksdagen men tillföras kommunerna. Statsbidraget till kommunerna justeras så att själva övergången blir neutral för såväl staten som kommunerna medan framtida inkomständringar avses tillföras kommunerna. Regeringen har, som tidigare nämnts, för avsikt att se över skatteutjämningsystemet och kommer i det sammanhanget att pröva frågan om relationen mellan den kommunala fastighetsavgiften och utjämningsystemet.

Utjämning för LSS-kostnader

En särskild utredare har getts i uppdrag att följa upp och se över det nationella kostnadsutjämningsystemet för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (dir. 2006:15).

Ett delbetänkande, Uppföljning av kostnadsutjämnningen för kommunernas LSS-verksamhet (SOU 2006:69), överlämnades till regeringen i juni 2006. Den tidigare regeringen beslöt i augusti 2006 om vissa förordningsändringar m.m. med anledning av förslagen i betänkandet, vilket har redovisats i budgetpropositionen för 2007.

Resterande delar av uppdraget kommer att redovisas av utredaren efter sommaren 2007.

Jämförelser mellan kommuner

Något som kan bidra till ett effektivare resursutnyttjande är verksamhetsjämförelser, s.k. benchmarking, mellan kommuner respektive mellan landsting. För att de positiva effekterna av systematiska jämförelser skall komma alla kommuner och landsting till del, har staten och Sveriges Kommuner och Landsting träffat en överenskommelse om ett nationellt jämförelseprojekt. Syftet är att förbättra kvalitet och produktivitet i de kommunala verksamheterna. Enligt överenskommelsen bidrar staten under 2007–2009 med sammanlagt 12 miljoner kronor till projektet.

E-förvaltning

Regeringen har tillsatt en statssekreterargrupp för att stärka samordningen i Regeringskansliet

av frågor som är av strategisk betydelse för utvecklingen av elektronisk förvaltning. Regeringen har också tillsatt en interdepartemental arbetsgrupp med uppgift att bistå statssekreterargruppen i dess arbete. Ett av syftena i arbetet med att utveckla e-förvaltningen är att underlätta och effektivisera för såväl samhällsmedborgare som för företag och myndigheter. En viktig uppgift i detta arbete är att öka användbarheten och nyttjandet av e-tjänster. Samordning med Sveriges Kommuner och Landsting är i detta sammanhang viktig.

Arbetet skall inriktas mot att nå en samsyn mellan stat och kommun kring viktiga e-förvaltningsfrågor såsom hur elektroniskt informationsutbyte och inrapportering av data kan förenklas, en ökad användbarhet och hur integritets- och sekretessfrågor bör omhändertas. Därtill bör arbetet skapa möjligheter till kunskapsutbyte, jämförelser och lärande mellan olika sektorer.

Informationssystem för välfärdstjänster

Regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att analysera hur information till brukare av välfärdstjänster tillhandahålls. Målet är att göra det enklare för brukarna att utnyttja möjligheterna till valfrihet mellan olika utförare. Statskontoret skall utifrån olika aktörers roller och ansvar för brukarinformation ge exempel på den information som i dag ges.

Statskontoret skall senast den 31 december 2007 lämna förslag till åtgärder som kan vidtas för att ge brukarna av välfärdstjänster tillgång till den information som krävs för att göra medvetna val. I detta ingår att överväga om informationen om olika välfärdstjänster bör hanteras på ett mer samlat sätt än vad som sker i dag.